

การพัฒนารูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริม
ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

รัฐรวี สุขฤทัยในธรรม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
ปีการศึกษา 2557
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

THE DEVELOPMENT OF READING – THINKING INSTRUCTION
MODEL FOR ENHANCING READING COMPREHENSION
OF PRATHOMSUKSA 5 STUDENTS

RATRAWEE SOOKRUETHAINAITHAM

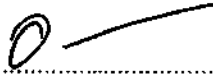
A thesis submitted in partial fulfillment of the requirements
for the Degree of Master of Education program in Curriculum and Instruction

Academic Year 2014

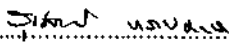
Copyright of Bansomdejchaopraya Rajabhat University

ชื่อเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน-การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจ
ในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ชื่อผู้วิจัย รัฐวิ สุขฤทัยในธรรม
สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.สุภรณ์ ลิ้มบริบูรณ์

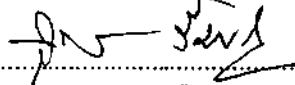
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาค้นคว้าหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

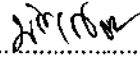

..... คณะศึกษาศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ หลาบมาลา)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุภรณ์ ลิ้มบริบูรณ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.บงอร เสรีรัตน์)

..... กรรมการและเลขานุการ
(ดร.เพ็ญพร ทองคำสุก)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ชื่อเรื่อง	การพัฒนารูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน–การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ชื่อผู้วิจัย	รัฐรวี สุขฤทัยในธรรม
สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอน
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.วิโพภรณ์ วัฒนานิมิตกุล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์สุภรณ์ ลิ้มบริบูรณ์
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน–การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 2) เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน–การคิด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนปัญญาศักดิ์ เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 42 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบทดสอบความเข้าใจในการอ่าน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที่

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน–การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) จุดมุ่งหมายของรูปแบบ 3) เนื้อหาของรูปแบบ 4) กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบและ 5) ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนรู้ตามรูปแบบ

2. ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการสอนกลวิธีการอ่าน–การคิด สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : รูปแบบการสอน กลวิธีการอ่าน-การคิด

Title **The Development of Reading-Thinking Instruction Model for Enhancing Reading Comprehension of Prathomsuksa 5 Students**

Author **Ratrawee Sookruethainaitam**

Program **Curriculum and Instruction**

Major Advisor **Associate Professor Dr. Wirot Wattananimitkul**

Co-advisor **Associate Professor Suporn Limboribun**

Academic Year **2014**

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to develop reading-thinking instruction for enhancing reading comprehension of Prathomsuksa 5 students and 2) to compare between reading comprehension before and after using reading-thinking instruction. The sample included 42 Prathomsuksa 5 students at Panyasak School, Burana District, Bangkok in the 2nd semester of academic year 2013. The research instruments consisted of lesson plan and achievement test. Data was statistically analyzed in mean, standard deviation, and t-test.

The findings revealed as follows:

1. The reading-thinking instruction for enhancing reading comprehension of Prathomsuksa 5 students delineated the following five components i.e. 1) concept 2) objectives 3) contents 4) teaching methods and 5) learning outcomes.
2. The reading comprehension of Prathomsuksa 5 students after using reading-thinking instruction was significantly higher than that before the experiment at .01 level.

Keywords: Instruction Model, Reading-Thinking Technique

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาและความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.วิโพภุช วัฒนานิมิตกุล และ รองศาสตราจารย์สุภรณ์ ลีมบริบูรณ์ โดยท่านได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องซึ่งล้วนแต่เป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาตรวจสอบให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะต่างๆเพื่อทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเป็นวิทยานิพนธ์ที่สมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.วิชาญ เจริญวิไลรัตน์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนนาหลวง นางบุษผาศิริ ชัยมงคล ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ และนางเพ็ญแข ลือหาญ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนนาหลวง ที่เสียสละเวลาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่กรุณาถ่ายทอดความรู้แก่ผู้วิจัย อีกทั้งขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในการประสานงานต่างๆ ตลอดจนขอขอบคุณนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนปัญญาศักดิ์ทุกคนที่ให้ความร่วมมือ ตั้งใจศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้

ขอกราบขอบพระคุณสมาชิกในครอบครัวที่ให้การสนับสนุนส่งเสริมช่วยเหลือเป็นอย่างดี โดยเฉพาะคุณพ่อและคุณแม่ที่เป็นกำลังใจสำคัญตลอดจนห่วงใยเสมอมา คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์นี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดา มารดา ครู อาจารย์ทุกท่าน ขอยกคุณความดีนี้ให้กับผู้มีพระคุณและผู้ที่เกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์นี้ทุกๆท่าน

รัฐวิ สุขฤทัยในธรรม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
สมมติฐานของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
รูปแบบการสอน	10
ปรัชญาการศึกษา	16
แนวคิดเกี่ยวกับความเข้าใจในการอ่าน	17
ทฤษฎีการรู้และเข้าใจตนเอง	27
แนวคิดเรื่องการใช้คำถาม.....	32
ทฤษฎีและแนวคิดที่นำมาใช้ในรูปแบบการสอนกลวิธีในการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริม ความเข้าใจในการอ่าน	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	44
ตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการสอน	46
ตอนที่ 2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	47
ตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการสอน	49

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
ผลการพัฒนารูปแบบการสอน	53
ผลการทดลองใช้รูปแบบการสอน	60
พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน	61
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	64
สรุปผลการวิจัย	64
อภิปรายผล	65
ข้อเสนอแนะ	70
บรรณานุกรม	71
ภาคผนวก	77
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ	79
ภาคผนวก ข หนังสือราชการ	81
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์เครื่องมือ	85
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	97
ภาคผนวก จ แบบตอบรับและบทความวิจัย	222
ประวัติผู้วิจัย	235

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	รูปแบบการทดลอง 51
2	การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและ หลังการทดลองใช้รูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจ ในการอ่าน 61
3	แสดงระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบรูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 88
4	แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้กล วิธีการอ่าน-การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 89
5	แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านความสอดคล้องของแบบทดสอบความเข้าใจ ในการอ่าน 90
6	แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบความเข้าใจใน การอ่าน 92
7	คะแนนความเข้าใจในการอ่าน ก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการสอนกลวิธี การอ่าน – การคิด 94
8	การวิเคราะห์แบบทดสอบ..... 96

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	9
2	ขั้นตอนการพัฒนาแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจ ในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	46

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย อีกทั้งเป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสารเพื่อช่วยในการสร้างความเข้าใจ ความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบหน้าที่การงานและดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข (กรมวิชาการ, 2546, น.3) นอกจากนี้สังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ในอนาคตโลกจะมีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจยุคใหม่ ความมั่งคั่งมาจากการประยุกต์ใช้ความรู้ที่มีมากกว่าและดีกว่าได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากกว่า เป็นระบบที่ผู้ใช้ความรู้ทำงานแข่งขันกันและเป็นระบบที่ประชาชนต้องมีการศึกษาตลอดชีวิต (ไพรัช รัชชพงษ์, 2541, น.16) การจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ ผู้เรียนมีโอกาสแสวงหาความรู้ ข้อมูล คิดวิเคราะห์ สร้างความเข้าใจในสาระ และกระบวนการต่างๆ รวมทั้งลงมือปฏิบัติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (ทิสนา เขมมณี, 2545, น.5)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จัดการศึกษาเพื่อมุ่งเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความมีคุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ รวมถึงความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อพัฒนาคนให้มีความสมดุล โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ได้ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ให้ความสำคัญต่อความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์กับตนเองและสังคม รวมทั้งความรู้ด้านทักษะ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประสพการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ การดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข จัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิด

การใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ ปูปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณธรรมอันพึงประสงค์ไว้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้รวมถึงจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่ (กรมวิชาการ, 2551, น.5)

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับประถมศึกษาได้กำหนดให้นักเรียนต้องเรียนเกี่ยวกับทักษะการใช้ภาษา ทั้งฟัง พูด ดู อ่าน และเขียนในรูปแบบต่างๆ ด้วยกำหนดให้ใช้ทักษะในการอ่านนำไปสร้างความรู้ ความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหา สร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิตและสร้างนิสัยรักการอ่าน ทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสาร การศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งสามารถใช้ทักษะการฟัง การดู การพูด เลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ ตลอดจนพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกอย่างสร้างสรรค์ (กรมวิชาการ, 2546, น.180)

ทักษะการอ่านเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งในการเรียนรู้ เพราะการเรียนรู้วิชาต่างๆ ทุกระดับต้องอาศัยความสามารถในการอ่าน เพื่อการเข้าใจเนื้อหาความรู้จำเป็นต้องเข้าใจในเรื่องที่อ่านและจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้ เพื่อนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ตามที่ต้องการ นักเรียนที่มีทักษะการอ่านก็จะได้รับความรู้มาก ในทางกลับกันนักเรียนที่ขาดทักษะการอ่านและไม่สามารถจับประเด็นจากการอ่านได้ จะทำให้การเรียนรู้ไม่ได้ผลเท่าที่ควร การเรียนล้มเหลว เกิดการเบื่อหน่ายวิตกกังวล และเกิดความท้อถอยไม่ยอมเรียน ดังนั้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการอ่าน การเรียนการสอนจำเป็นต้องให้ผู้อ่านเกิดทักษะในการอ่านอย่างแท้จริง สามารถนำความรู้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ได้ และมีนิสัยรักการอ่านซึ่งจำเป็นต้องฝึกฝนอยู่เสมอ การอ่านเป็นทักษะสำคัญที่ยอมรับกันว่าเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาหาความรู้ การประกอบอาชีพ การนำไปใช้ในการดำรงชีวิต การปลูกฝังนิสัยรักการอ่านย่อมเป็นพื้นฐานของผู้เรียนเพื่อใช้ในการแสวงหาความรู้ที่สูงขึ้นไป ความคิดที่มีคุณภาพย่อมเกิดจากการคิดที่เป็นกระบวนการนั้นคือ ผู้คิดต้องมีทักษะการคิดหรือกระบวนการคิด ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะที่ต้องอาศัยการฝึกฝนให้เกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การฟัง และการอ่าน เป็นทักษะการรับรู้เรื่องราวความรู้และประสบการณ์ การฝึกคิดให้แก่เด็กจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพื่อให้เด็กนักเรียนใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 พบว่า ครูสามารถฝึกทักษะการคิดให้แก่เด็กนักเรียนในส่วนของสาระการอ่านคือ การแปลความ การตีความ การตั้งคำถาม การสรุปย่อ การสรุปความ และการจับใจความสำคัญ (กรมวิชาการ, 2546, น.189)

ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งคือ นักเรียนขาดความเข้าใจในเรื่องและอ่านจับใจความสำคัญของเรื่องไม่ได้ ซึ่งจากผลการทดสอบ O – Net ของสมศ. (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา) พบว่า วิชาภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ที่ร้อยละ 36.58 จากข้อมูลของสคช. (คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) ในด้านการศึกษาของเด็กไทยปัจจุบัน

(สื่อพลัง, 2551, น.13) ซึ่งเป็นการทดสอบความรู้รวบยอดปลายช่วงชั้นตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน สะท้อนให้เห็นผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนไทยอยู่ในระดับต่ำซึ่งอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ และเมื่อได้ศึกษาสภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการอ่านก็พบสาเหตุของปัญหาหลายประการ สรุปได้ดังนี้ 1) นักเรียนมีประสบการณ์ทางภาษาและพื้นฐานในการอ่านน้อยและไม่เพียงพอต่อการอ่านเรื่องที่กำหนด 2) เมื่อพบคำยากแล้วอ่านไม่เข้าใจ 3) อ่านเรื่องแล้วตอบคำถามไม่ได้ 4) ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ 5) จับใจความสำคัญของเรื่องไม่ได้ 6) ครุขาดวิธีสอนและเทคนิคการอ่านที่หลากหลายและน่าสนใจ

จากสาเหตุของปัญหาดังกล่าว ครูผู้สอนภาษาไทยจึงมีหน้าที่โดยตรงที่จะต้องเร่งพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และในการแก้ปัญหาเหล่านั้นครูภาษาไทยจะต้องมีวิธีการช่วยเหลือเพื่อให้ นักเรียน ได้พัฒนาทักษะทางภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการพัฒนาความสามารถและความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยให้มีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น ความสามารถหรือผลสัมฤทธิ์ในการอ่านมีความเกี่ยวข้องกับและสัมพันธ์กับองค์ประกอบต่างๆ ทั้งทางด้านสติปัญญา และมีใช้สติปัญญา เช่นเดียวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเนื้อหาอื่นๆดังที่ ดาวน์นิ่งและลีอง (Downing & Leong, 1982, p.265 – 298) ได้ให้ข้อสรุปไว้ พบว่าองค์ประกอบในด้านที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน ได้แก่ วัฒนธรรมของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ มาตรฐานของสังคมเกี่ยวกับเพศหญิงและชาย ภาษาที่ใช้ที่บ้านและโรงเรียน การแบ่งชั้นทางสังคม สภาพครอบครัว ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน เช่น อาคารสถานที่ ขนาดและที่ตั้ง สื่อการเรียนการสอน ลักษณะระบบโรงเรียนซึ่งเป็นผลมาจากนโยบาย เช่น ระดับอายุที่เริ่มสอนอ่าน อัตราเวลาเรียน เวลาที่ครูให้คำแนะนำและปรึกษา รวมทั้ง คุณลักษณะของครู เช่น ความรู้ของครู ความเชื่อของครู บุคลิกภาพของครู เป็นต้น

จากผลการวิจัยที่พบว่า คุณลักษณะของครูก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการอ่านของนักเรียนประการหนึ่งนั้น ก็ได้มีผู้กล่าวไว้ตรงกันโดยเน้นถึงตัวครูและการสอนของครูว่า “ข้อสรุปข้อหนึ่งซึ่งเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายตลอดศตวรรษนี้คือ ข้อสรุปที่ว่า สิ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก็คือครู” ฮอฟฟ์แมน (Hoffman, 1986, p.3) ในโครงการ Follow Through program ของมหาวิทยาลัยอริโซนาศึกษากับกลุ่มตัวอย่างเกรด 1 และ 3 ซึ่งเลือกมาจาก 36 เมือง ทั้งในเขตเมืองและนอกเขตเมืองพบว่า ช่วงเวลาที่เรียนในโรงเรียนและจำนวนเวลาที่ใช้ในการเรียนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านนั้น เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับคะแนนการอ่านของนักเรียนทั้ง 2 ระดับ กล่าวคือ ชั้นเรียนที่อ่านมากกว่า หรือมีการอภิปรายร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียนมากกว่าจะมีคะแนนการอ่านสูงกว่า นอกจากนั้นชั้นเรียนที่ใช้รูปแบบการสอนที่มีระบบจะ ได้รับคะแนนการอ่านสูงกว่าเช่นเดียวกัน

นอกจากนั้นสตอเฟอร์ (Stauffer, 1975, p.4) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านยังเสนอแนวคิดที่สอดคล้องกัน สรุปได้ความว่า การที่นักเรียนจะมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการอ่านอย่างสร้างสรรค์ขึ้นอยู่กับว่าเขาได้รับการสอนมาอย่างไร ทักษะการอ่าน – การคิด ที่นักเรียนได้รับมานั้นเป็นผลมาจากครูและกระบวนการสอนของครูเกือบทั้งสิ้น ทั้งนี้ เขายังกล่าวยืนยันไว้ว่ามีงานวิจัยเกี่ยวกับห้องเรียนหลายเรื่องที่ได้ข้อสรุปตรงกันว่า ตัวแปรตัวหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการสอนอย่างมากคือตัวครู

จากข้อคิดเห็นโดยมีงานวิจัยเป็นพื้นฐานของผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้ ทำให้พอจะสรุปได้ว่าครูเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งรวมถึงผลสัมฤทธิ์หรือความสามารถด้านการอ่านด้วย กล่าวคือ ถ้าตัวครูเห็นความสำคัญของการอ่าน เข้าใจธรรมชาติและกระบวนการของการอ่าน ใช้วิธีการที่เหมาะสมในการสอน ก็จะทำให้นักเรียนมีความรู้และความสามารถทางด้านการอ่านอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพึงพอใจ เพราะแม้ว่าจะมีปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการอ่านของนักเรียนอีกหลายประการ แต่การสอนของครูก็ถือเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีส่วนทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จด้านการอ่านได้

ด้วยเหตุผลนานาประการที่ได้กล่าวมานั้น ทำให้ผู้วิจัยเห็นความจำเป็นที่จะต้องสร้างรูปแบบการสอนซึ่งมุ่งเน้นการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด ให้แก่นักเรียน โดยให้ความสำคัญเรื่องการกำกับตนเองเพื่อการเรียนรู้ แต่เนื่องจากผู้เรียนที่จะเรียนตามรูปแบบการสอนนี้ต้องใช้การคิดหลายระดับ ตั้งแต่การคิดขั้นต่ำจนถึงขั้นสูง ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องเลือกทดลองกับนักเรียนที่มีวุฒิภาวะและมีพัฒนาการทางด้านการคิดในขั้นที่จะสามารถเรียนรู้ได้ง่ายก่อน ผู้วิจัยจึงเลือกสอนนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ผู้วิจัยเชื่อว่าการพัฒนารูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ครั้งนี้ จะทำให้ผลการสอนอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ เพราะนอกจากการเน้นกลวิธีการคิดที่สอดคล้องกับธรรมชาติของการอ่านแล้ว การพัฒนารูปแบบการสอนยังมีการพิจารณาและเรียบเรียงองค์ประกอบของการสอนอย่างรอบคอบและเป็นระบบ ทั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านทำการค้นคว้าวิจัยได้ข้อสรุปที่สนับสนุนข้อคิดของผู้วิจัยคือ เพียร์สัน (Pearson, 1984, p.746) กล่าวถึงผลสรุปของการวิจัยด้านการอ่านจำนวนมากพบข้อสังเกตตรงกัน 2 ประการ ได้แก่

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยตรงจากครูกักจะประสบผลสำเร็จในการอ่านมากกว่านักเรียนที่เรียนด้วยตนเองและจากเพื่อน
2. นักเรียนจะอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดเมื่อครูใช้วิธีสอนที่มีการเรียบเรียงองค์ประกอบการสอนอย่างเป็นระบบ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน - การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจของนักเรียน ซึ่งนอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านโดยตรงแล้ว ยังจะเป็นประโยชน์ต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอื่นๆด้วย รวมทั้งจะส่งผลที่ดีต่อการใช้ทักษะการอ่านเพื่อการสื่อสารและแสวงหาความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่าน

สมมติฐานของการวิจัย

ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยรูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่าน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนปัญญาศักดิ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 4 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 175 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนปัญญาศักดิ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 42 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มห้องเรียน โดยการจับสลากจากนักเรียน 4 ห้องเรียน มา 1 ห้องเรียน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 42 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

- 2.1 ตัวแปรต้น คือ รูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด
- 2.2 ตัวแปรตาม คือ ความเข้าใจในการอ่าน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้รูปแบบการสอนสำหรับใช้ในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจ ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทันทีกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ส่วนในระดับชั้นที่ต่ำและสูงกว่าก็สามารถนำรูปแบบการสอนนี้ไปใช้ได้เช่นกัน เพียงแต่ต้องพิจารณาปรับบทอ่านและเอกสารประกอบรูปแบบการสอนให้ง่ายหรือยากขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับวัยและความสนใจตลอดจนความสามารถในการคิดของผู้เรียน

2. ช่วยแก้ปัญหาด้านการอ่านของนักเรียนที่กำลังเรียนระดับประถมศึกษา เนื่องจากเป็นรูปแบบการสอนที่เน้นกลวิธีการอ่าน ซึ่งนักเรียนสามารถถ่ายโอนไปใช้ได้ สถานการณ์ต่างๆ ดังนั้นนอกจากจะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนการอ่านบรรลุจุดประสงค์ตามหลักสูตรแล้วยังเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนวิชาอื่นๆ ตลอดจนทำให้สามารถใช้การอ่านเพื่อการสื่อสาร แสวงหาความรู้และความบันเทิงด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในขณะที่เรียนอยู่ในโรงเรียนและเมื่อจบการศึกษาไปแล้ว

3. เป็นแนวทางแก่ครูผู้สอนระดับต่างๆ ในการพัฒนารูปแบบการสอนที่มีการศึกษาและค้นคว้าทฤษฎีสำคัญที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนมีกระบวนการพัฒนาและการจัดองค์ประกอบของรูปแบบการสอนอย่างเป็นระบบ

นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบการสอน หมายถึง โครงสร้างที่แสดงความสัมพันธ์และส่งเสริมซึ่งกันและกันระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ในการสอน รวมถึงกิจกรรมสนับสนุนอื่นๆ โดยที่ได้มีการผ่านขั้นตอนการดำเนินการสร้างอย่างเป็นระบบเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

รูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด หมายถึง แบบแผนในการสอน ที่เน้นการปฏิบัติในการอ่านและคิดเกี่ยวกับสาระต่างๆ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของผู้เรียน มีองค์ประกอบของรูปแบบการสอน ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน และผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนรู้ตามรูปแบบ

กระบวนการเรียนการสอนประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การตั้งจุดประสงค์ในการอ่าน เป็นขั้นที่ผู้สอนแสดงให้ผู้เรียนเห็นถึงความสำคัญของจุดประสงค์ในการอ่าน ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นแรกของการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ และเลือกวิธีการอ่านให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ของการอ่าน โดยใช้บทอ่านเป็นสื่อกลางในการสอน

ขั้นตอนที่ 2 การปรับความเร็วในการอ่าน เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนชี้แนะให้ผู้เรียนเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเร็วในการอ่านกับวิธีการและจุดประสงค์ในการอ่าน โดยใช้บทอ่านเป็น

สื่อกลางในการสอน ในขั้นนี้เป็นการที่ผู้สอนฝึกให้ผู้เรียนมีวิธีการอ่านและใช้เวลาในการอ่านให้เหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างภาพในใจ เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กลวิธีการอ่านและกลวิธีการคิด ประกอบด้วย การอ่านอย่างมีสมาธิ มุ่งที่เป้าหมายคือความเข้าใจ และสิ่งสำคัญที่สุดของขั้นตอนนี้คือ การคิดตามข้อความที่อ่านเพื่อให้เกิดภาพในใจ โดยผู้สอนจะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการอ่าน การคิดตามเพื่อให้เกิดภาพในใจ และให้ผู้เรียนสามารถนำแนวทางนี้ไปใช้กับการอ่านของตนเองในระยะยาว

ขั้นตอนที่ 4 การระลึกถึงความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่อ่าน เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ความรู้เรื่องการเชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับสิ่งที่อ่าน โดยผู้สอนจะใช้บทอ่านที่มีทั้งข้อความ รูปภาพ และสำนวนภาษาที่แปลกใหม่ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความคิด โดยนำความรู้เดิมมาประกอบการอ่านจนเกิดความเข้าใจ

ขั้นตอนที่ 5 การคาดคะเน เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ความรู้แก่ผู้เรียนเรื่องกลวิธีการคาดคะเนหรือการทำนาย ผวนกับกลวิธีการเชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับสิ่งที่อ่าน ซึ่งกลวิธีทั้งสองมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ในการอ่านเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์ จำเป็นต้องอาศัยการอ่าน โดยการคาดคะเน และใช้ความรู้เดิมควบคู่กันไป เพื่อการอ่านให้ได้ผลดี ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ส่งเสริมผู้เรียนให้ใช้ความคิดมากขึ้น เพราะผู้เรียนไม่สามารถอ่านตามตัวอักษรเพียงอย่างเดียวได้ แต่ต้องใช้ความคิดและนำความรู้เดิมมาประกอบ จึงจะสามารถเข้าใจในสิ่งที่อ่าน

ขั้นตอนที่ 6 การตั้งคำถามถามตนเอง เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ความรู้แก่ผู้เรียนในเรื่องคำถามและการตั้งคำถามถามตนเองเพื่อช่วยในการอ่าน โดยผู้สอนจะฝึกผู้เรียนให้สามารถตั้งคำถามได้ทั้งคำถามแบบตีความและคำถามแบบลึกซึ้ง ซึ่งเป็นคำถามที่ไม่มีคำตอบปรากฏในข้อความ โดยให้ผู้เรียนตั้งคำถามจากบทอ่านระดับง่ายไปจนถึงบทอ่านที่มีระดับความยากซึ่งจำเป็นต้องใช้คำถามที่มีความซับซ้อน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิด ฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักการถามตอบในขั้นสูงที่ต้องอาศัยการตีความ

ขั้นตอนที่ 7 การย่อใจความสิ่งที่อ่าน เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกการย่อเรื่องและการคิดทบทวนเรื่อง เพื่อให้สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ เพราะการอ่านจับใจความสำคัญถือเป็นหัวใจสำคัญของการอ่าน ผู้สอนจะให้ผู้เรียนย่อเรื่องโดยใช้บทอ่านทั้งที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง เพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะในการจับใจความสำคัญของบทอ่านในลักษณะต่างๆ

ขั้นตอนที่ 8 การตรวจสอบและประเมินตนเอง เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แนวทางการตรวจสอบและประเมิน โดยใช้บทอ่านเป็นเครื่องมือทดสอบ ในขั้นตอนนี้สุดท้ายนี้เป็นการที่

ผู้เรียนต้องนำเอากลวิธีการอ่านและกลวิธีการคิดที่ได้เรียนรู้มาในขั้นตอนที่ 1 – 7 มาใช้ เพื่อประเมินถึงผลสำเร็จในการอ่านของตนเอง

ความเข้าใจในการอ่าน หมายถึง ความสามารถในการจับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่าน รวมถึงการแสดงความคิดเห็น การประเมินเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และนำความคิดของผู้เขียนมาใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ แบ่งได้เป็น 4 ระดับ ได้แก่

1. การอ่านตามตัวอักษร หมายถึง การอ่านเพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาสาระที่ผู้เขียนกล่าวไว้โดยตรงด้วยถ้อยคำ ความคิด หรือประโยคต่างๆ ได้แก่ การชี้คำสรรพนามที่ใช้แทนคำนาม การหาประโยคสำคัญ การตั้งหัวข้อเรื่อง และการเรียงลำดับเหตุการณ์

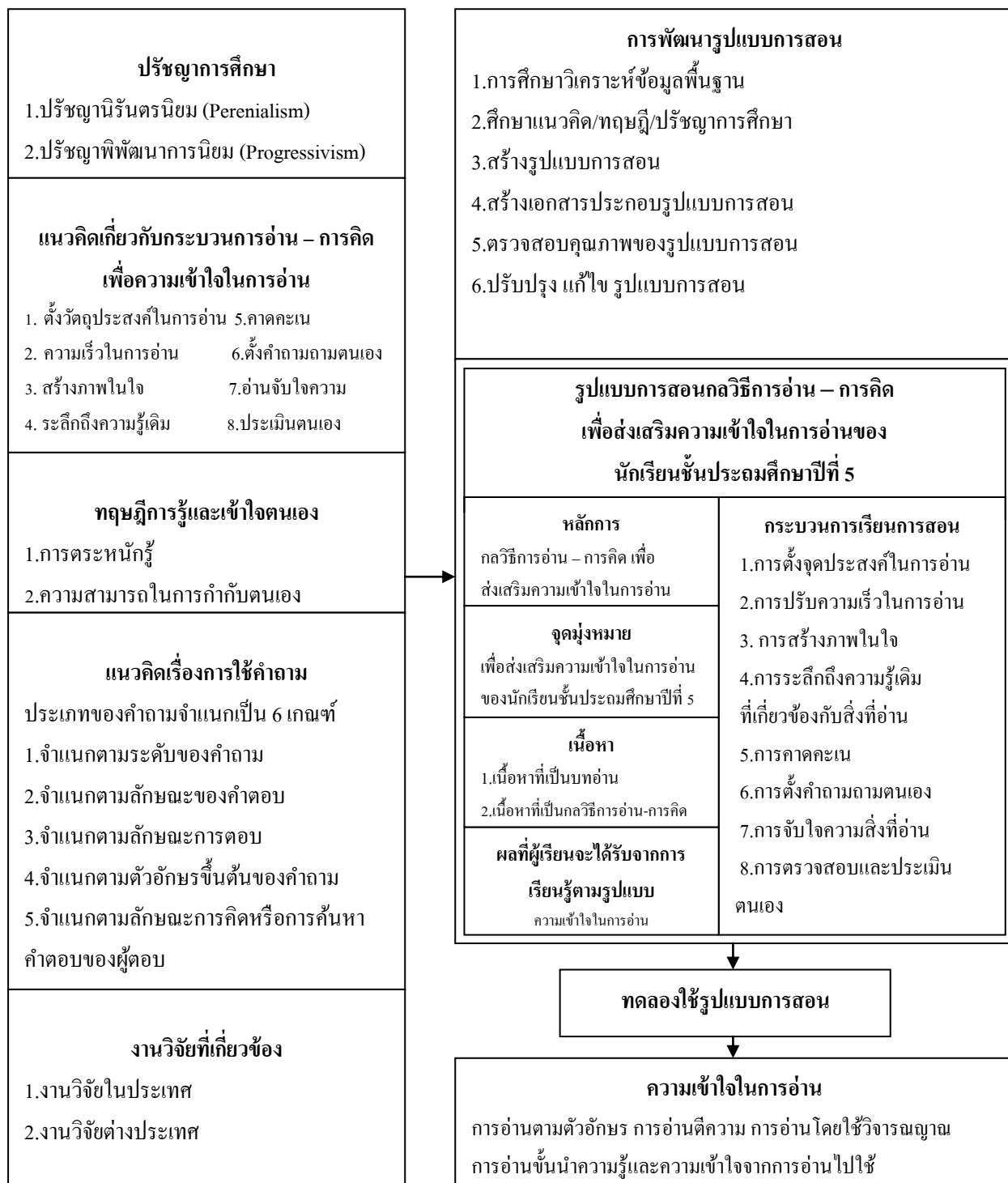
2. การอ่านตีความ หมายถึง การอ่านเพื่อทำความเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนไม่ได้กล่าวไว้โดยตรง ผู้อ่านต้องใช้การประมวลเรื่องราว แปลความ และขยายความในการเสาะแสวงหาความหมายที่ซ่อนเร้นอยู่ในข้อความที่ปรากฏ เพื่อที่จะทำความเข้าใจความคิดของผู้เขียนได้อย่างสมเหตุสมผลได้แก่ การกล่าวสรุป การคาดคะเนเหตุการณ์ล่วงหน้า ความเข้าใจสำนวนภาษา การเก็บใจความสำคัญและการเก็บรายละเอียดสำคัญ การเปรียบเทียบ ความเข้าใจความสัมพันธ์ของเหตุและผล การชี้อุปนิสัยของบุคคลในเรื่อง

3. การอ่านโดยใช้วิจารณญาณ หมายถึง การอ่านที่ผู้อ่านต้องใช้ความเข้าใจตามตัวอักษร การอ่านตีความ รวมทั้งความรู้และประสบการณ์ของผู้อ่านเองมาพิจารณาตัดสินประเมินค่าสิ่งที่อ่าน ได้แก่ การแยกข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น การแยกเรื่องที่เป็นจริงกับเรื่องเพื่อฝัน การพิจารณาโฆษณาชวนเชื่อ การพิจารณาความเหมาะสมและคุณค่าเพื่อการยอมรับสิ่งที่อ่าน และการชี้วัตถุประสงค์ของผู้แต่ง

4. การอ่านขั้นนำความรู้และความเข้าใจจากการอ่านไปใช้ หมายถึง ความรู้ความสามารถในการนำความรู้ คติ ข้อคิดจากสิ่งที่อ่านมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยที่สามารถตอบคำถามที่ให้ได้แสดงความคิดเห็นในการนำความรู้ไปใช้ได้ถูกต้องเหมาะสม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการสอน
2. ปรัชญาการศึกษา
3. แนวคิดเกี่ยวกับความเข้าใจในการอ่าน
4. ทฤษฎีการเรียนรู้และเข้าใจตนเอง
5. แนวคิดเรื่องการใช้คำถาม
6. ทฤษฎีและแนวคิดที่นำมาใช้ในรูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่าน
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รูปแบบการสอน

ในการวิจัยครั้งนี้มีจุดสำคัญเพื่อพัฒนารูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่าน ผู้วิจัยจึงดำเนินการศึกษาและเก็บใจความจากข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญด้านรูปแบบการสอนได้อธิบายไว้และเสนอเฉพาะประเด็นสำคัญที่จะนำมาใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบการสอนครั้งนี้

1. ความหมายของรูปแบบการสอน

ละเอียด รักษ์เผ่า (2544, น.9) กล่าวว่า รูปแบบการสอน คือ โครงสร้างที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆที่จะใช้จัดกระทำ เพื่อให้เกิดผลที่ตั้งเป้าหมายไว้แก่ผู้เรียน

สุพล วังสินธุ์ (2545, น.13) กล่าวว่า รูปแบบการสอน คือ การวางแผนหรือแนวทางดำเนินการที่สามารถนำไปปฏิบัติในการใช้หลักสูตรให้เกิดประสิทธิภาพต่อผู้เรียนมากที่สุด รวมถึงการจัดเตรียมการใช้สื่อกิจกรรมการเรียนรู้ วิธีการสอนในห้องเรียน และกระบวนการอื่นๆที่ครูเป็นผู้กำหนดขึ้น

ทิสนา แคมมณี (2545, น.3) ให้ความหมายของรูปแบบการสอนว่าหมายถึง สภาพหรือลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบ ตามหลักปรัชญา ทฤษฎี

หลักการ แนวคิดหรือแนวความเชื่อต่างๆ อีกทั้งมีการจัดกระบวนการหรือขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยอาศัยวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่างๆเข้าไปช่วยทำให้สภาพของกิจกรรมการเรียนรู้นั้น เป็นไปตามหลักการที่ยึดโดยนัยแห่งความหมายของหัวข้อมี 2 คำที่ต้องแยกกล่าวกันเพื่อความเข้าใจคือ การพัฒนาและรูปแบบการสอน

จอยส์และวีล (Joyce and Weil, 1986, p.2) กล่าวว่า รูปแบบการสอน หมายถึง แผนงานหรือรูปแบบที่ออกมาเพื่อใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะที่ผู้เรียนและผู้สอนเผชิญหน้ากัน (face – to – face teaching) ในห้องเรียนหรือในการตีเสริมความรู้และเป็นรูปแบบที่ใช้ในการจัดทำสื่อกิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงหนังสือ ฟิล์ม เทป และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่างๆ ตลอดจนกำหนดการสอนระยะยาว แต่ละรูปแบบการสอนจะให้แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์ด้านต่างๆที่กำหนดไว้

โคล (Cole, 1987, p.2) กล่าวว่า คำว่ารูปแบบหรือทฤษฎี หมายถึง ภาพในอุดมคติหรือแผนของการทำงานซึ่งใช้ในการอธิบายกระบวนการสำคัญๆของการสอน รูปแบบการสอนจึงเป็นหัวข้ออย่างย่อของลักษณะสำคัญที่ใช้อธิบายการสอนในเชิงการปฏิบัติ

จากแนวความคิดที่เกี่ยวกับความหมายของรูปแบบการสอนที่กล่าวมาสรุปได้ว่า รูปแบบการสอน หมายถึง ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ และแนวคิด โดยอาศัยวิธีสอนและเทคนิคการสอนเข้ามาเพื่อช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่กำหนดและบรรลุเป้าหมายทางการศึกษา

2. องค์ประกอบของรูปแบบการสอน

ทิสนา แคมมณี (2547, น.221) กล่าวว่า โดยทั่วไปแบบแผนการดำเนินการสอนมักประกอบด้วย ทฤษฎี / หลักการที่รูปแบบนั้นยึดถือ และกระบวนการสอนที่มีลักษณะเฉพาะอันจะนำไปสู่จุดประสงค์เฉพาะที่รูปแบบนั้นกำหนด ซึ่งผู้สอนสามารถนำไปใช้เป็นแบบแผนหรือแบบอย่างในการจัดและดำเนินการสอนอื่นๆที่มีจุดประสงค์เฉพาะเช่นเดียวกันได้ รูปแบบการสอนโดยทั่วไปมีองค์ประกอบร่วมที่สำคัญ ซึ่งผู้พัฒนารูปแบบการสอนควรคำนึงถึงดังต่อไปนี้

2.1 หลักการของรูปแบบการสอน เป็นส่วนที่กล่าวถึงความเชื่อและแนวคิด ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบการสอน หลักการของรูปแบบการสอนจะเป็นตัวชี้้นำการกำหนดจุดประสงค์ กิจกรรม และขั้นตอนการดำเนินงานในรูปแบบการสอน

2.2. จุดมุ่งหมายของรูปแบบการสอน เป็นส่วนที่ระบุถึงความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการสอน

2.3. กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงาน เป็นส่วนที่ระบุถึงวิธีการปฏิบัติและกิจกรรมต่างๆที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของรูปแบบการสอน

2.4. การวัดและประเมินผล เป็นส่วนที่ประเมินถึงประสิทธิผลของรูปแบบการสอน สรุปได้ว่า การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการสอนควรให้มีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการสอนนั้นๆ และสามารถเป็นแบบอย่างให้ผู้อื่นสามารถนำไปใช้ องค์ประกอบของรูปแบบการสอนอันได้แก่ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) เนื้อหา 4) กระบวนการเรียนการสอน และ 5) การวัดและประเมินผล

3. ประเภทของรูปแบบการสอน

รูปแบบการสอนมีหลายรูปแบบ ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้ความสนใจและคิดค้นพัฒนารูปแบบต่างๆกัน ดังนี้

3.1 รูปแบบการสอนตามแนวคิดของนัทธัล และ สนู๊ก (Nuthall and Snook, 1973, p.49) จัดรูปแบบการสอนเป็น 3 กลุ่มคือ

3.1.1 รูปแบบควบคุมพฤติกรรม (Behavior Control Model) เป็นรูปแบบการสอนที่นำเอาหลักการของจิตวิทยาของกลุ่มพฤติกรรมนิยมมาใช้ในห้องเรียน งานวิจัยเกี่ยวกับการสอนในรูปแบบนี้มักจะมีการค้นหาคำตอบว่า การสอนที่ใช้รูปแบบควบคุมพฤติกรรมมีประสิทธิภาพสูงกว่าการสอนตามปกติหรือไม่ เช่น การเปรียบเทียบการใช้บทเรียน โปรแกรมกับการสอนตามปกติ เป็นต้น

3.1.2 รูปแบบการเรียนรู้ด้วยการสืบค้น (Discovery Learning Model) เป็นรูปแบบที่นำเอาหลักการของจิตวิทยาของกลุ่มปัญญานิยมมาใช้ในห้องเรียน โดยเน้นให้นักเรียนได้มีการทำกิจกรรมการค้นหาคำตอบด้วยตัวเอง เน้นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ งานวิจัยตามแนวคิดนี้จะพยายามค้นหารายละเอียดของกระบวนการเรียนรู้ การให้แรงจูงใจเพื่อให้เกิดการแสวงหาและเกิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ไปสู่สถานการณ์ใหม่

3.1.3 รูปแบบการใช้เหตุผล (The Rational Model) เป็นรูปแบบที่เกิดจากการใช้ปรัชญาการวิเคราะห์ปัญหาทางการศึกษา รูปแบบนี้เน้นว่าการสอนจะต้องสัมพันธ์กับความมีเหตุผลมีข้อขัดแย้ง และการให้เหตุผล เครื่องมือที่ใช้ในรูปแบบนี้คือ ภาษาและการคิดอย่างมีเหตุผล

3.2 รูปแบบการสอนตามแนวคิดของจอยส์และวีล (Joyce and Weil, 1986, p.5 – 14) จัดรูปแบบการสอนออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

3.2.1 รูปแบบการสอนที่เน้นการประมวลผลข้อมูล (The Information Processing Family) รูปแบบการสอนในกลุ่มนี้ เน้นการค้นหาและประมวลผลข้อมูลให้รู้ปัญหา และการหาคำตอบของปัญหา และให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิด สร้างมโนทัศน์และทดสอบสมมติฐานบางรูปแบบอาจมุ่งที่การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์บางรูปแบบมุ่งส่งเสริมความสามารถทางสติปัญญา โดยทั่วไป ตัวอย่างของรูปแบบการสอนในกลุ่มนี้ เช่น รูปแบบการสอนมโนทัศน์ (Concept

Attainment Model) รูปแบบการสอนสืบสอบทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Inquiry Model) รูปแบบการสอนแบบกลยุทธการจำ (Memory Model)

3.2.2 รูปแบบการสอนที่เน้นตัวบุคคล (The Personal Family) รูปแบบการสอนในกลุ่มนี้มุ่งพัฒนาตัวบุคคลพัฒนาทัศนคติและค่านิยมที่ดีงาม เพื่อให้บุคคลมีความเข้าใจในตนเองดีขึ้น มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง มีความสามารถสร้างสรรค์ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตให้สูงขึ้น ตัวอย่างของรูปแบบการสอนในกลุ่มนี้ เช่น รูปแบบการสอนไม่สั่งการ (Non - Directive Teaching Model) รูปแบบการฝึกความตระหนักรู้ (Awareness Training Model)

3.2.3 รูปแบบการสอนที่เน้นปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (The Social Family) รูปแบบของการสอนในกลุ่มนี้มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลอื่นและยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นการใช้กระบวนการประชาธิปไตยในการแก้ปัญหา เน้นการมีส่วนร่วมกับผู้อื่น โดยใช้หลักการประชาธิปไตย ตัวอย่างรูปแบบการสอนในกลุ่มนี้ เช่น การสอนแบบสืบสอบทางสังคมศาสตร์ (Social Science Inquiry Model) รูปแบบการสอนแบบให้ค้นคว้าเป็นกลุ่ม (Group Investigation Model) การสอนเพื่อการควบคุมตนเอง และการเรียนแบบรู้ออบ เป็นต้น

3.2.4 รูปแบบการสอนที่เน้นการปรับพฤติกรรม (The Behavioral Systems Family) รูปแบบการสอนในกลุ่มนี้ มุ่งพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียน และทักษะในการปฏิบัติ ทฤษฎีพื้นฐานที่รองรับรูปแบบการสอนในกลุ่มนี้ ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในนามของการปรับพฤติกรรม (Behavioral Modification) การรักษาเยียวาพฤติกรรม (Behavioral Therapy) การกำหนดงาน และแจ้งผลความก้าวหน้าให้ผู้เรียนทราบอย่างชัดเจน ตัวอย่างเช่น รูปแบบของการฝึกความกล้าแสดงออก (Assertive Training Model) และรูปแบบของการเรียนรู้โดยมีเงื่อนไข (Contingency Management Model)

จอยส์และวิลยังได้ให้ข้อคิดเห็นว่า รูปแบบการสอนแต่ละรูปแบบจากทั้ง 4 กลุ่มนี้สามารถนำมาใช้ร่วมกันได้ เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการใช้รูปแบบ

3.3 รูปแบบการสอนของบุญชม ศรีสะอาด และ นิภา ศรีไพโรจน์ (2544, น.25) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นก่อนสอนเรื่องแรก ขั้นสอนแต่ละครั้ง และขั้นก่อนสอนรวม

3.4 รูปแบบการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เป็นรูปแบบที่ได้รับการพัฒนามาจากนักภาษาศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญทางการอ่านและครูผู้สอนภาษาหลายคนมีขั้นตอนการสอนต่อเนื่องกันไปดังนี้ (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย, 2546, น.22)

3.4.1 ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง

3.4.2 ให้นักเรียนเล่าเรื่อง ลำดับเรื่อง รวมทั้งการสนทนาหรืออภิปรายเกี่ยวกับเรื่องของการอ่านออกเสียง เล่นบทบาทสมมุติ

3.4.3 ทำหนังสือเล่มใหญ่

3.4.4 เขียนเรื่องร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน

3.4.5 เล่นเกมและกิจกรรมเสริมทางภาษาอื่นๆ

3.5 รูปแบบการสอนที่เป็นสากล สามารถจัดเป็น 5 กลุ่ม ได้ดังนี้ (ทิสนา แคมมณี, 2550, น.6 – 7)

3.5.1 รูปแบบการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นรูปแบบการสอนที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระต่างๆ ซึ่งเนื้อหาสาระนั้นอาจอยู่ในรูปของข้อมูล ข้อเท็จจริง มโนทัศน์ หรือความคิดรวบยอด

3.5.2 รูปแบบการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านจิตพิสัย (Affective Domain) เป็นรูปแบบที่มุ่งช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้สึก เจตคติ ค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรมอันพึงประสงค์

3.5.3 รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย (Psycho – Motor – Domain) เป็นรูปแบบที่มุ่งช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในด้านการปฏิบัติ การกระทำหรือการแสดงออกต่างๆ ซึ่งจำเป็นต้องใช้หลักการ วิธีการที่แตกต่างไปจากการพัฒนาด้านจิตพิสัยหรือพุทธิพิสัย

3.5.4 รูปแบบการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านทักษะกระบวนการ (Process Skills) เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับวิธีการดำเนินการต่างๆ ซึ่งอาจเป็นกระบวนการทางสติปัญญา เช่น กระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้หรือกระบวนการคิดด้านต่างๆ ทั้งการคิดวิเคราะห์ การอุปนัย การนิรนัย การใช้เหตุผลสืบสอบ การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น หรืออาจเป็นกระบวนการทางสังคม และกระบวนการทำงานร่วมกัน เป็นต้น

3.5.5 รูปแบบการสอนที่เน้นการบูรณาการ (Integration) เป็นรูปแบบที่พยายามพัฒนาการเรียนรู้ด้านต่างๆของผู้เรียนไปพร้อมๆกัน โดยใช้การบูรณาการทั้งทางด้านเนื้อหาสาระและวิธีการรูปแบบในลักษณะการพัฒนาเป็นองค์รวม

สรุป รูปแบบการสอนมีหลายชนิด เมื่อนำไปใช้ครูจะต้องเลือกให้เหมาะสมกับบทเรียน สาระการเรียนรู้ ระดับของผู้เรียน และความถนัดของผู้สอน เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน รูปแบบการสอนตามแนวคิดของจอยส์และวิลเป็นรูปแบบที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนในด้านสติปัญญามีการอธิบายถึงตัวรูปแบบ ทฤษฎีที่รองรับ การนำไปใช้ ผลที่จะเกิดกับผู้เรียน ทั้งจากการสอนโดยตรงและจากสภาพแวดล้อมของการสอน ซึ่งสามารถนำไปปฏิบัติได้ ผู้วิจัยจึง ได้เลือกรูปแบบการสอนของจอยส์และวิลคือ รูปแบบการสอนที่เน้นการประมวลผลข้อมูลและรูปแบบการสอนที่เน้นตัวบุคคล มาใช้ในการนำเสนอรูปแบบที่พัฒนาในครั้งนี้

4. การพัฒนารูปแบบการสอน

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ดังนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการสอน เพื่อเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และสามารถนำไปใช้ได้จริง ซึ่งผู้วิจัยพบแนวทางการพัฒนารูปแบบการสอนของจอยส์และวิล ดังมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้ จอยส์และวิล (Joyce and Weil, 1986)

4.1 รูปแบบการสอนควรมีทฤษฎีรองรับ เช่น ทฤษฎีด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ เป็นต้น

4.2 เมื่อพัฒนารูปแบบการสอนแล้ว ก่อนนำไปใช้อย่างแพร่หลายต้องมีการวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎีและตรวจสอบคุณภาพในเชิงการใช้ในสถานการณ์จริง และนำข้อค้นพบมาปรับปรุงข้อแก้ไขอยู่เรื่อยๆ ในเรื่องนี้จอยส์และวิลกล่าวว่า รูปแบบการสอนที่เขาเลือกมาเสนอบางรูปแบบมีงานวิจัยรองรับเป็นร้อยๆ เรื่อง บางรูปแบบมีเพียง 2 – 3 เรื่อง แต่ทุกรูปแบบมีการทดลองใช้ในห้องเรียนจนเป็นหลักประกันได้ว่า สามารถใช้ได้อย่างสะดวกได้ผลดี

4.3 การพัฒนารูปแบบการสอนอาจจะออกแบบให้ใช้ได้กว้างขวางหรือเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะเจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้

4.4 การพัฒนารูปแบบการสอนจะมีจุดมุ่งหมายหลักที่ถือเป็นตัวตั้งในการพิจารณาเลือกรูปแบบไปใช้ กล่าวคือ ถ้าผู้ใช้นำรูปแบบการสอนไปใช้ตรงกับจุดมุ่งหมายหลัก จะทำให้เกิดผลสูงสุด และสามารถนำรูปแบบนั้นไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่นถ้าเห็นว่าเหมาะสม แต่อาจทำให้ได้ผลสำเร็จลดน้อยลงไป

นอกจากจอยส์และวิลจะให้ข้อสังเกตในเรื่องหลักการพัฒนารูปแบบการสอนดังกล่าวแล้ว เขายังเน้นถึงแนวความคิดเรื่องการพัฒนาผู้เรียนไว้อย่างน่าสนใจว่า แม้หนังสือเล่มนี้จะเขียนตามทัศนะด้านการสอนแต่ความจริงแล้วควรจะเรียกว่ารูปแบบการเรียนรู้ (Model of Learning) เพราะเป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้รับสารสนเทศ ความคิด ทักษะ ค่านิยม และวิถีทางในการคิด นอกจากรูปแบบการสอนที่เลือกมานำเสนอส่วนใหญ่ยังสอนวิธีเรียน (How to learn) ให้แก่ผู้เรียนด้วย ซึ่งจะก่อให้เกิดผลสำเร็จในระยะยาวและที่สำคัญคือ เป็นการเพิ่มพูนความสามารถที่จะเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้ง่ายและได้ผลดีในอนาคต กล่าวคือ การสอนควรจะส่งผลกระทบต่อผู้เรียนให้เขาได้สามารถศึกษาด้วยตนเอง อาจกล่าวได้ว่ารูปแบบการสอนของจอยส์และวิลนี้เน้นความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาวิธีการเรียนรู้ (Learning Strategies) ของผู้เรียน ซึ่งถือเป็นเป้าหมายของการจัดการศึกษาตามแนวใหม่

จากแนวคิดดังกล่าวนี้ รูปแบบการสอนที่นำเสนอในหนังสือส่วนใหญ่จึงเป็นรูปแบบที่เน้นการพัฒนาผู้เรียน และพัฒนาวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งถือเป็นเป้าหมายสูงสุดของการให้

การศึกษาตามทฤษฎียุคใหม่ โดยการพัฒนา รูปแบบการสอนประกอบด้วยสองขั้นตอน คือ ขั้นตอน ที่หนึ่ง การพัฒนา รูปแบบการสอน ได้แก่ การสร้างรูปแบบการสอน ควร มีทฤษฎี แนวคิด หลักการรองรับ ขั้นตอนที่สอง ได้แก่ การนำรูปแบบการสอนไปทดลองใช้สอน เพื่อตรวจสอบ ประสิทธิภาพ นำส่วนที่มีปัญหา มาปรับปรุงแล้วจึงนำมาใช้

ปรัชญาการศึกษา

1. ปรัชญานิรันดรนิยม

แนวคิดพื้นฐานของปรัชญานิรันดรนิยม มีผู้นำคือ โรเบิร์ต เอ็ม ฮัทชิน (Robert M. Hutchins) และมอตเมอร์ เจ แอดเลอร์ (Mortemer J. Adler) เป็นต้น ปรัชญานี้มีความเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีความคิด มีเหตุผล มีจิตใจบริสุทธิ์ มีความใฝ่ดี ความดีของบุคคลไม่ได้ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม และกรรมพันธุ์ แต่อาศัยวินัยในตนเอง และยึดมั่นในสิ่งดีงามเป็นหลัก ความรู้ที่ได้รับเกิดจากการคิดหาเหตุผลของผู้เรียนเอง (ทองปลิว ชมชื่น, 2546, น.131) แนวคิดทางการศึกษาของปรัชญาการศึกษา นี้ มุ่งให้นักเรียนมีเหตุผลและปฏิบัติตามความเชื่อ การศึกษาเป็นการเตรียมชีวิต อนาคตเพื่อปรับตนเองให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ครูเป็นผู้นำที่มีระเบียบวินัย และเป็นผู้นำทางความเชื่อ การสอนเป็นการฝึกฝนให้มีสติปัญญา

2. ปรัชญาพัฒนาการนิยม

ปรัชญาพัฒนาการนิยมของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey) กล่าวว่า หน้าที่ของผู้ให้การศึกษาที่จะต้องเลือกสรรประสบการณ์ที่มีประโยชน์ มีคุณค่า และใช้ในเชิงสร้างสรรค์เพื่อนำไปสู่ประสบการณ์อื่นๆที่จะตามมาในภายหลัง ดิวอี้ได้เสนอหลักเกณฑ์กว้างๆเพื่อใช้ในการศึกษา ดังนี้ (บรรจง จันทรสา, 2547, น.244)

2.1 ประสบการณ์ต้องมีความต่อเนื่องกัน (Continuity of Experience) หลักเกณฑ์นี้เรามักแยกได้ว่า ประสบการณ์ใดเป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่าทางการศึกษา และประสบการณ์ใดที่ไม่มีค่าทางการศึกษา ประสบการณ์ที่มีคุณค่าแต่ละครั้งจึงมีความสัมพันธ์มีความต่อเนื่องกันไป ไม่ใช่จะตัดตอนลงเหลือเพียงประสบการณ์ใดประสบการณ์หนึ่ง ดิวอี้คิดว่าการศึกษาคือ ความเจริญทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา และคุณธรรม ดังนั้นประสบการณ์ที่เลือกสรรมาจึงจำเป็นต้องส่งเสริมให้เกิดประสบการณ์ใหม่ๆที่ดี ซึ่งจะนำไปสู่ความเจริญงอกงาม

2.2 ประสบการณ์ต้องเป็นการมีปฏิริยาต่อกัน หรือมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างปัจจัยในตัวมนุษย์กับสถานการณ์ภายนอกจะต้องสัมพันธ์กันทั้ง 2 ส่วน คือ ทั้งตัวปัจเจกชนและสภาพแวดล้อมต่างก็必须有ปฏิริยาต่อกัน การเลือกประสบการณ์ตามเกณฑ์นี้คือ พยายามหาทางปรับปัจจัยภายนอก อันได้แก่เนื้อหาวิชาความรู้ อุปกรณ์การศึกษา วิธีสอน สภาพของห้องเรียนและ

ปัจจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้เข้ากับความสนใจและสมรรถภาพของผู้เรียน อันจะทำให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นตามขีดความสามารถของแต่ละคน

จะเห็นได้ว่า รูปแบบการสอนกลวิธี – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านนั้นมีความสอดคล้องกับปรัชญานิรันดรนิยมและปรัชญาพัฒนาการนิยมที่เน้นให้ผู้เรียนได้สามารถหาเหตุผลได้ด้วยตนเอง และเสริมสร้างความดีงามของตนในควมมีวินัยโดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการนำเสนอรูปแบบการสอนที่พัฒนาในครั้งนี้

แนวคิดเกี่ยวกับความเข้าใจในการอ่าน

1. ความหมายของความเข้าใจในการอ่าน

ความเข้าใจ เป็นความสามารถอย่างหนึ่งที่จัดว่ามีความสำคัญต่อกระบวนการอ่านอย่างยิ่ง เพราะการอ่านโดยทั่วไปมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความเข้าใจในสารที่อ่าน ดังที่ มิลเลอร์ (Miller, 1955, p.9) ได้กล่าวไว้ว่า ความเข้าใจเป็นองค์ประกอบของกระบวนการอ่านที่มีความสำคัญและซับซ้อนที่สุด แม้แต่ผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านซึ่งศึกษารายละเอียดเรื่องนี้โดยเฉพาะยังไม่สามารถอธิบายถึงองค์ประกอบของความเข้าใจให้ชัดเจนแน่นอนได้

บอนด์ และ ทิงเกอร์ (Bond and Tinker, 1957, p.25) มีแนวคิดว่า ความเข้าใจในการอ่านจะต้องอาศัยพื้นฐานความเข้าใจ ตั้งแต่สิ่งย่อยไปจนถึงความเข้าใจโดยรวม โดยได้เสนอสิ่งที่เห็นว่าเป็นพื้นฐานความเข้าใจไว้ ดังนี้

- 1) ความเข้าใจความหมายของคำ
- 2) ความเข้าใจหน่วยความคิดจากกลุ่มคำ
- 3) ความเข้าใจประโยค
- 4) ความเข้าใจความเป็นตอนๆหรืออนุเจต
- 5) ความเข้าใจเรื่องราวทั้งหมด โดยการมองเห็นความสัมพันธ์ของข้อความแต่ละ

ตอนที่อ่านมาแล้ว

สเตรง (Strang, 1969, p.14) ได้กล่าวถึงความเข้าใจในการอ่านว่า หมายถึง ความสามารถในการจับใจความสำคัญและรายละเอียดของเรื่องได้ ผู้ที่มีความเข้าใจจะสามารถย่อใจความหรือบอกโครงร่างของสิ่งที่อ่านได้ นอกจากนั้นความเข้าใจยังเป็นความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ลักษณะต่างๆ เช่น การเปรียบเทียบ การขัดแย้ง การลำดับเหตุการณ์ สามารถอ่านและทราบน้ำเสียง อารมณ์ หรือเจตนาในการเขียนเรื่องของผู้เขียน สามารถทำการประเมินสิ่งที่อ่านได้ สามารถแสดงความคิดเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยอย่างมีเหตุผล นอกจากนี้ความเข้าใจในการอ่านยังหมายถึงการที่ผู้อ่านสามารถนำความคิดของผู้เขียนมาใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ทั้งในปัจจุบัน

และในอนาคตได้ สามารถสร้างจินตนาการของตนเองว่าอยู่ในเหตุการณ์ของเรื่องพร้อมทั้งตัดสินใจได้ว่าถ้าเป็นตนเองจะทำอย่างไร และทำไมจึงทำเช่นนั้น

เวนไรท์ (Wainwright, 1972, p.36 – 38) ได้แสดงความคิดเห็นว่า ผู้อ่านที่มีความเข้าใจในสิ่งที่อ่านจะต้องมีลักษณะ ดังนี้

- 1) สามารถเก็บใจความสำคัญและระลึกได้เมื่อต้องการ
- 2) เลือกอ่านแค่หัวข้อที่สำคัญ
- 3) ตีความหมายใจความและแนวคิดได้
- 4) สรุปเรื่องราวต่างๆจากเรื่องที่ได้
- 5) สรุปและประเมินค่าเนื้อเรื่องที่ได้
- 6) เชื่อมโยงความรู้ที่ได้มาและประสบการณ์ได้

สคอลลเลอร์ (Schoeller, 1973, p.55) กล่าวว่า กระบวนการความเข้าใจเป็นการปฏิบัติการทางความคิด ที่เกิดขึ้นในสมองของผู้อ่านในขณะที่กำลังอ่าน นักวิจัยไม่มีวิถีทางที่จะศึกษากระบวนการของความเข้าใจได้โดยตรง ทำได้แต่เพียงการศึกษาเกี่ยวกับผลผลิตของความเข้าใจ เช่น สังเกตจากพฤติกรรมและการตอบคำถาม หรือตรวจสอบจากหลักฐานเหตุการณ์ โดยครูสังเกตพร้อมทั้งรวบรวมไว้ และสรุปอ้างอิงไปถึงการเกิดความเข้าใจเพื่อที่จะหาวิธีการพัฒนาความเข้าใจ

ชวาล แพร์ตกุล (2546, น.134) ได้ให้ความหมายของความเข้าใจว่า คือ ความสามารถในการผสมแล้วขยายความรู้ความจำให้ไกลออกไปจากเดิมให้สมเหตุสมผล ความเข้าใจเป็นสมรรถภาพทางปัญญา เป็นความสามารถของสมองที่จะคัดแปลงความรู้ให้มีรูปลักษณะใหม่แล้วนำไปใช้ในสถานการณ์อื่นที่แปลกออกไป

จากแนวคิดในเรื่องความหมายของความเข้าใจในการอ่านของผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว จะเห็นได้ว่า มีทั้งการอธิบายความหมายในระดับรวม ได้แก่ สแดง และ ชวาล การอธิบายความหมายด้วยการกล่าวถึงส่วนย่อยไปหาส่วนรวม ได้แก่ บอนด์ และ ทิงเกอร์ ดังนั้น เมื่อพิจารณาจุดเน้นของความเข้าใจ แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ดังที่ แมกคอร์มิก (McCormick, 1987, p.301 – 309) ได้จัดกลุ่มของทฤษฎีด้านความเข้าใจรวมถึงวิธีสอนเด็กให้เข้าใจไว้เป็น 2 พวกได้แก่

1. ทรรศนะแบบดั้งเดิม (Traditional Points of View)
2. ทรรศนะใหม่ (The Newer Points of View)

ความเข้าใจในทัศนะดั้งเดิม สามารถแบ่งได้เป็น 2 พวก คือ

- 1) การเข้าใจเกิดโดยเริ่มจากส่วนย่อยไปหาส่วนรวม (the part to the whole) กล่าวคือ ผู้อ่านจะต้องเข้าใจความหมายของคำก่อน ต่อไปก็เข้าใจความหมายของหน่วยความคิด วิธี

ประโยค ย่อหน้า และข้อความที่ยาวขึ้นตามลำดับ ผู้เชี่ยวชาญตามแนวคิดนี้เชื่อว่า ผู้อ่านที่ยังมีความรู้เดิมในเรื่องราวที่อ่านน้อยเท่าใด ก็จะต้องใช้วิธีการอ่านแบบนี้มากเท่านั้น

2) กลุ่มนี้ไม่สนใจอธิบายกระบวนการของความเข้าใจ แต่จะเสนอแนะกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการปรับปรุงและส่งเสริมความเข้าใจ โดยแบ่งความเข้าใจออกเป็นทักษะเฉพาะ แล้วจัดเรียงเรียงเป็นรายการ เช่น ทักษะการจับใจความสำคัญ ทักษะการจัดลำดับเรื่องราว การประเมินค่าสิ่งที่อ่าน ฯลฯ โดยที่แต่ละทักษะจะมีความสำคัญซึ่งกันและกัน

ความเข้าใจในทฤษฎีใหม่ ในปัจจุบันการวิจัยเน้นการทำ ความเข้าใจในตัวกระบวนการของความเข้าใจและค้นคว้าด้านการสอนเพื่อพิจารณาว่าอะไรที่มีส่วนช่วยและไม่มีส่วนช่วยพัฒนาความเข้าใจได้จริง (สุจิตรา ศรีนวล, 2544, น.31)

ความเชื่อของกลุ่มนี้ คือ แนวทฤษฎีความรู้เดิม (Schema Theory) โดยอธิบายคำว่า “Schema” ว่าหมายถึง ภูมิหลังด้านสารสนเทศหรือความรู้เดิม ทฤษฎีนี้กล่าวว่า การรู้หรือไม่รู้เรื่องราวนั้นมาก่อนมีอิทธิพลต่อความเข้าใจ เมื่อผู้อ่านอ่านคำต่างๆ ในเรื่อง จะคิดและมีปฏิกิริยาโต้ตอบตามความรู้เดิม ผู้อ่านจะคิดถึงความรู้เดิมในเรื่องนั้นหลายๆแง่ ทำให้สามารถเข้าใจสิ่งที่อ่านได้ ถ้าความรู้เดิมของผู้อ่านไม่ได้เป็นไปในแนวเดียวกันกับผู้เขียนหรืออาจจะเข้าใจไม่ตรงกัน ดังนั้น ความรู้เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านของผู้อ่านจึงมีผลกระทบต่อความเข้าใจ นอกจากนั้นเรื่องของความเข้าใจยังเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการสรุปอ้างอิง จอห์นสตัน (Johnston, 1983) กล่าวว่า การสรุปอ้างอิงมีความจำเป็น แม้แต่กับคำคำเดียว เช่น คำว่า “ขึ้น” ซึ่งมีหลายความหมาย

ดังนั้น ความรู้เดิมของผู้อ่านอาจเปลี่ยนแปลงหรือขยายออกได้ ถ้าได้พบความรู้เรื่องนั้นใหม่ เช่น เด็กอาจเคยเห็นแต่กระต่ายสีขาว จึงเข้าใจว่ามีแต่กระต่ายสีขาวเท่านั้น แต่เมื่อได้พบและได้อ่านเรื่องกระต่ายสีเทา สีดำ เด็กก็จะเสริมเข้าไปในโครงสร้างความรู้เดิม จุดเน้นที่สำคัญคือ ต้องเชื่อมความรู้หรือสารสนเทศเก่าที่ผู้อ่านมีอยู่แล้วให้เข้ากับสารสนเทศใหม่ให้ได้ เพื่อให้สามารถเข้าใจได้ถูกต้อง

2. การอ่านกับกระบวนการคิดและความเข้าใจ

การอ่านกับความเข้าใจเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ออก ในความคิดเห็นของบรรดาผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านไม่ถือว่าการอ่านที่ปราศจากความเข้าใจว่าเป็นการอ่านที่แท้จริง (Tinker, 1952, p.15) ดังนั้น ความเข้าใจจึงเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุดของการอ่านทุกชนิด โดยถ้ามีความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งแล้ว จะทำให้ผู้อ่านสามารถรวบรวมความคิดจากสิ่งที่อ่านได้ (Miller, 1962, p.11)

การให้คำนิยามการอ่านเป็นกระบวนการแห่งความคิดมีมากมาย ดังต่อไปนี้

เบตส์ (Betts, 1986, p.454) กล่าวว่า โดยพื้นฐานแล้วการอ่านที่มีประสิทธิภาพเป็นกระบวนการที่ต้องใช้การคิด และการอ่านอย่างเป็นกระบวนการถอดรหัสภาษาเขียน ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แทนเสียงในภาษาพูด

บุช และ ฮูบเนอร์ (Bush and Huebner, 1978, p.4) กล่าวถึงการอ่านว่า เป็นกระบวนการของการตีความจากตัวอักษร สิ่งสำคัญของการอ่านคือ ความหมาย และความหมายไม่ได้อยู่ในตัวอักษรนั้น แต่ตัวอักษรเป็นสิ่งเร้า กระตุ้นความคิดของผู้อ่านให้สร้างมโนทัศน์หรือภาพต่างๆขึ้น กระบวนการที่จะได้ความหมายใหม่นี้เกิดจากที่ผู้อ่านให้ความหมายแก่ตัวอักษร การอ่านยังเกี่ยวข้องกับการตีความ การคิด จุดประสงค์ของผู้อ่าน รวมทั้งการรวบรวมสิ่งที่อ่าน และเจตคติ (Jenkinson, 1971, p.172-175) ก็ได้ให้ความคิดเห็นไว้อย่างสอดคล้องกันว่า สิ่งสำคัญอันดับแรกของการอ่านคือ การให้ความหมายแก่สิ่งที่อ่าน (Construction of Meaning) โดยการอ่านเป็นรูปแบบของการคิดแก้ปัญหาหรือการใช้เหตุผลซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ การรู้จักเลือก การตัดสินใจ การประเมิน และการสังเคราะห์ กระบวนการทางสมองเหล่านี้ใช้ประสบการณ์ทางอดีต ดังนั้นผู้อ่านต้องใช้ประสบการณ์เดิมของตนมาพิจารณาเนื้อหาที่อ่าน

สคอลเลอร์ (Schoeller, 1973, p.55) กล่าวว่า เด็กทุกคนจะคิดในขณะที่อ่าน เด็กในชั้นเรียนควรได้รับการสนับสนุนให้คิดได้ดียิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียน ไม่มีเด็กคนใดสามารถเข้าใจสิ่งที่อ่านหากปราศจากการคิด

เดคคันทัน (Dechant, 1982, p.5) ให้ความหมายว่า การอ่านเป็นกระบวนการในการคิด โดยขยายความว่า การอ่านใช้การจัดเรียงเรียงและการวิเคราะห์เช่นเดียวกับการคิด นอกจากนี้ยังรวมเอากิจกรรมอื่นๆไว้อีกมากมาย เช่น การไตร่ตรอง การตัดสินใจ การสังเคราะห์ การเลือก การรวบรวม การเปรียบเทียบ พฤติกรรมการแก้ปัญหา การพิจารณาความสัมพันธ์ และการประเมินค่าสิ่งที่อ่านอย่างมีวิจารณญาณ

สตอเฟอร์ (Stauffer, 1985, p.7) มีทัศนะว่า การอ่านคือการคิด เขาได้เขียนบทความและหนังสือเกี่ยวกับการสอนอ่านหลายเล่ม ดังที่ได้แสดงทัศนะไว้ตอนหนึ่งว่า การอ่านคือความคิด สิ่งที่จะทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างครูผู้สอนซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างยิ่ง ในกระบวนการเรียนการสอน คือ เจตคติที่มีต่อการอ่านว่าเป็นกระบวนการในการคิดและความเข้าใจเทคนิคการสอนที่จะพัฒนาการอ่าน – การคิด (reading – thinking skills) ให้เป็นไปตามเจตคตินั้น และทักษะการอ่าน การคิดที่มีประสิทธิภาพ ต้องได้รับการสอนอย่างสุขุมรอบคอบ

นอกจากนี้ ยังมีผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนอ่านที่สำคัญอีกคนหนึ่งคือ คอฟกา (Kurt Koffka, 1989, p.112 – 116) เขาได้ให้แนวคิดสำคัญไว้อีกแนวคิดหนึ่ง คือ แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการอ่าน – การคิดเพื่อความเข้าใจในการอ่าน ซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอน 8 ขั้นตอน ดังนี้

1. ตั้งวัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์ในการอ่านของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันออกไป เช่น อ่านเพื่อความรู้ อ่านเพื่อให้เกิดความคิด อ่านเพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน หรืออ่านเพื่อจรรโลงใจ ผู้อ่านจำเป็นต้องทราบจุดมุ่งหมายของการอ่านนั้นๆ ไว้ก่อนทุกครั้ง การรู้จุดมุ่งหมายในการอ่านเปรียบเหมือนการรู้จุดหมายปลายทางของการเดินทาง ทำให้สามารถเตรียมพร้อมสำหรับสถานการณ์ต่างๆ และเดินทางไปสู่ที่หมายได้ ผู้อ่านที่ดีควรมีจุดมุ่งหมายว่าควรอ่านเพื่ออะไร และจะได้กำหนดวิธีการอ่านได้เหมาะสม

2. ความเร็วในการอ่าน ความสามารถในการอ่านที่เร็วขึ้นจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อผู้อ่านในการประหยัดเวลา คนที่อ่านได้เร็วย่อมจะเข้าใจเนื้อหาได้มากกว่า จึงสามารถใช้ประโยชน์จากเวลาที่ใช้ในการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

3. สร้างภาพในใจ การอ่านให้เกิดความเข้าใจจำเป็นต้องอาศัยการคิดให้เกิดภาพในใจ คือการใช้ตาอ่านและใช้ใจรับรู้เนื้อหาที่อ่านพร้อมกับคิดตามให้เกิดจินตภาพ จึงจะทำให้เข้าใจในเรื่องที่อ่านได้ดี

4. ระลึกถึงความรู้เดิม การรับรู้ข้อมูลนั้นเป็นการสร้างความหมายโดยการถ่ายโอนความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิม ไม่มีการรับรู้ใดเกิดขึ้น โดยปราศจากการรับรู้ การรับรู้จะเป็นการสร้าง ความหมายโดยการถ่ายโอนความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิม

5. คาดคะเน การคาดคะเนเรื่องราวและเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน เป็นการเดาเหตุการณ์เมื่ออ่านเรื่องต่างๆ โดยผลที่ออกมาอาจจะถูกหรือผิดก็ได้ เพื่อจะได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อไป

6. ตั้งคำถามถามตนเอง การใช้คำถามเป็นเทคนิคสำคัญในการแสวงหาความรู้ที่มีประสิทธิภาพ เป็นกลวิธีการสอนที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการคิด การตีความ การคิด ไตร่ตรอง การถ่ายทอดความคิด สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี

7. อ่านจับใจความ การอ่านจับใจความเป็นเป็นทักษะการอ่านในระดับที่สูงขึ้นกว่าการอ่านทั่วไป กล่าวคือ มิใช่เป็นเพียงการอ่านเพื่อความเพลิดเพลินเท่านั้น แต่ยังมี การจับใจความในสิ่งที่ผู้เขียนได้เขียนในด้านต่างๆด้วย ครูควรจัดให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการอ่านจับใจความอย่างจริงจัง เพื่อนำไปสู่การสร้างความรู้ และความคิดของผู้เรียน

8. ประเมินตนเอง ผู้อ่านที่มีประสิทธิภาพจะต้องสามารถควบคุมตนเอง ตรวจสอบ และประเมินตนเองให้บรรลุจุดประสงค์ในการอ่านได้

จะเห็นได้ว่า การอ่านที่แท้จริงต้องเกิดความเข้าใจ และจะเกิดความเข้าใจได้โดยการใช้ความสามารถทางสมองคิดในลักษณะต่างๆ ทั้งนี้ เพราะการอ่านเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดและ

ความสามารถเพื่อทำความเข้าใจในสารที่สื่อในรูปแบบของการเขียน กล่าวคือ ผู้อ่านกับผู้เขียนจะต้องสื่อความหมายซึ่งกันและกันโดยใช้ตัวสารเป็นสื่อ ดังนั้น ผู้อ่านจะต้องใช้ความสามารถที่จะเข้าใจและตีความสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อความหมายได้ตรงตามจุดประสงค์ของผู้เขียน ที่แสดงออกมาทางข้อความนั้น ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการอ่าน – การคิดเพื่อทำความเข้าใจของคอปฟามาใช้ในรูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านนี้

3. พฤติกรรมและระดับของความเข้าใจในการอ่าน

พฤติกรรมที่แสดงออกซึ่งความเข้าใจที่มีผู้เสนอไว้ มักจะอาศัยหลักการหรือเทียบเคียงกับสารบบ จำแนกจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของบลูม (Bloom, 1956) ทั้ง 6 ชั้น คือความรู้ ความเข้าใจ การประยุกต์ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมิน หรือเฉพาะขั้นความเข้าใจ ซึ่งบลูมกำหนดพฤติกรรมไว้ 3 แบบ คือ การแปล (Translation) การตีความ (Interpretation) และ การสรุปอ้างอิงหรือการขยายความ (Extrapolation)

สำหรับการจัดระดับหรือจำพวกของพฤติกรรมความเข้าใจที่เป็นที่รู้จักและใช้กันแพร่หลายในวิชาการสอนอ่านคือ งานของไคลเมอร์ (Clymer, 1986, p.17 – 23) แบ่งการอ่านเพื่อความเข้าใจเป็นทักษะสำคัญ 5 ประเภท (Categories) ซึ่งในแต่ละประเภทเขาได้ให้ตัวอย่างไว้โดยจัดเรียงจากง่ายไปหายาก ได้แก่

1. ความเข้าใจตามตัวอักษร (Literal Comprehension) ระดับนี้มุ่งเน้นการอ่านให้ได้ความคิดและสารสนเทศซึ่งปรากฏอยู่อย่างชัดเจนในข้อความ จุดหมายในการอ่านหรือคำถามที่ครูใช้ในลักษณะนี้มีดังนี้

1.1 การรู้จัก (Recognition) ต้องการให้นักเรียนชี้บ่ง หรือบอกถึงแนวคิด หรือสารสนเทศที่ปรากฏอยู่อย่างชัดเจนในข้อความ รายละเอียดของการรู้จัก ได้แก่ การรู้จักรายละเอียด การรู้จักใจความสำคัญ การรู้ลำดับเหตุการณ์ การรู้จักการเปรียบเทียบ การรู้จักความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล การรู้จักลักษณะนิสัยตัวละคร

2.2 การระลึก (Recell) ระดับนี้มุ่งให้ผู้อ่านหาคำตอบจากแนวความคิดและสารสนเทศที่เก็บไว้ในความทรงจำ โดยสารสนเทศนั้นปรากฏอยู่ในข้อความอย่างชัดเจน ส่วนรายละเอียดของการระลึกเหมือนกับการรู้จักทุกประการ

2. การจัดเรียบเรียง (Reorganization) ระดับนี้มุ่งให้ผู้อ่านวิเคราะห์สังเคราะห์และรวบรวมความคิดหรือสารสนเทศ ปรากฏอย่างชัดเจนในเนื้อความ การสร้างความคิดใหม่ โดยอาจใช้ประโยคของผู้แต่งโดยตรง หรืออาจถอดสาร หรือแปลความจากประโยคของผู้แต่งโดยใช้ประโยคใหม่แต่ความหมายคงเดิม รายละเอียดของระดับนี้ ได้แก่

- 2.1 การจำแนก
- 2.2 การสรุปความหรือเขียนโครงร่าง
- 2.3 การย่อเรื่อง
- 2.4 การวิเคราะห์

3. ความเข้าใจระดับสรุปอ้างอิงหรือลงความเห็น (Inferential Comprehension) ผู้อ่านจะสรุปอ้างอิงลงความเห็นได้เมื่อใช้ความคิดและสารสนเทศที่ปรากฏในเนื้อความ ใช้สัญลักษณ์และประสบการณ์เป็นพื้นฐานในการนึกคิด จินตนาการ และตั้งสมมติฐาน ตามหลักโดยทั่วไปแล้วความเข้าใจระดับนี้ต้องการความคิดและการจินตนาการที่กว้างไกลออกไปจากข้อความที่ปรากฏ รายละเอียดของการสรุปอ้างอิง ได้แก่

- 3.1 การสรุปอ้างอิงถึงรายละเอียด
- 3.2 การสรุปอ้างอิงถึงความคิดสำคัญ
- 3.3 การสรุปอ้างอิงลำดับที่เกิด
- 3.4 การสรุปอ้างอิงการเปรียบเทียบ
- 3.5 การสรุปอ้างอิงถึงความสัมพันธ์ของเหตุและผล
- 3.6 การสรุปอ้างอิงถึงตัวละคร
- 3.7 การทำนายผลที่จะตามมา
- 3.8 การตีความการใช้ภาษาของผู้แต่ง

4. ระดับการประเมินค่า (Evaluation) คือ ระดับของการตัดสินเชิงประเมินค่าโดยเปรียบเทียบความคิดที่เสนอในเรื่องราวที่อ่านกับเกณฑ์ภายนอก ซึ่งได้จากผู้เชี่ยวชาญ งานเขียนอื่นๆ หรือเปรียบเทียบกับเกณฑ์ภายในซึ่งได้จากประสบการณ์ ความรู้ ค่านิยมของผู้อ่านเอง สิ่งสำคัญของการประเมินค่าคือ จะต้องมีการตัดสินและเน้นคุณภาพในแง่ความถูกต้อง การยอมรับได้ หรือความน่าจะเป็นของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น การคิดแบบประเมินค่าอาจจัดทำได้โดยการให้นักเรียนตัดสินใจเรื่องต่อไปนี้

- 4.1 ตัดสินการเป็นความจริงหรือจินตนาการ
- 4.2 ตัดสินการเป็นข้อเท็จจริงหรือความคิดเห็น
- 4.3 ตัดสินความพอเพียงและความถูกต้อง
- 4.4 ตัดสินความเหมาะสม
- 4.5 ตัดสินคุณค่า ความพึงปรารถนา และความสามารถรับได้

5. ระดับความซาบซึ้ง (Appreciation) ความเข้าใจระดับนี้จะรวมเอามิติทางความเข้าใจที่กล่าวมาทั้งหมดไว้ด้วย เพราะเกี่ยวข้องกับผลกระทบทางจิตวิทยาและความงามของเนื้อหาต่อผู้อ่าน

ผู้อ่านจะมีความรู้สึกทางอารมณ์ ความซาบซึ้ง และความงามของงานเขียนนั้น รวมถึงความรู้และการแสดงทางด้านอารมณ์ต่อเทคนิคการเขียน ท่วงทำนอง รูปแบบ และ โครงสร้าง โดยมีรายละเอียดของความซาบซึ้ง ดังนี้

- 5.1 การแสดงทางอารมณ์หรือความรู้สึกต่อเนื้อหา
- 5.2 การชื่นชมหรือเกิดความรู้สึกร่วมกับตัวละครหรือเหตุการณ์
- 5.3 การมีปฏิกิริยาต่อการใช้ภาษาของผู้แต่ง
- 5.4 การจินตนาการ

นอกจากนี้ยังมีผู้จัดระดับของความเข้าใจไว้อีกหลายคน ดังต่อไปนี้

เฟอร์กูสัน (Ferguson, 1973, p.30) แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ

1. ความเข้าใจตามตัวอักษร
2. การตีความ
3. การประเมินค่าอย่างพินิจพิจารณา
4. การคิดสร้างสรรค์

มิลเลอร์ (Miller, 1977, p.7 – 8) ได้แบ่งระดับของความเข้าใจไว้ 4 ระดับ โดยเรียงจากระดับต่ำสุดไปหาสูงสุด ดังนี้

1. ระดับความเข้าใจตามตัวอักษรหรือข้อเท็จจริง (Literal or Factual Comprehension)

ประกอบด้วยความสามารถในการตอบคำถามซึ่งถามตรงๆตามเรื่องราวที่อ่าน สามารถค้นพบจากความสำคัญและรายละเอียดต่างๆที่กล่าวไว้ในเนื้อเรื่อง อาจเทียบได้กับสารบบ จำแนกวัตถุประสงค์ทางการศึกษาของบลูม (Bloom, 1980, p.145 – 146) ชั้นความรู้และชั้นแปลความ

2. ระดับความเข้าใจแบบตีความหรือสรุปอ้างอิงลงความเห็น (Interpretive or Inferential Comprehension) การตีความเป็นกระบวนการคิด แสดงออกโดยการตีความสิ่งที่อ่านการสรุปอ้างอิง การหาข้อสรุป ขยาย และทำนายสิ่งที่จะเกิดตามมา เทียบได้กับวัตถุประสงค์ทางการศึกษาชั้นของการตีความหรือชั้นการขยายความ

3. ระดับการอ่านขั้นใช้วิจารณ์หรือการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading) การอ่านในระดับนี้ ผู้เชี่ยวชาญบางคนเสนอเป็นระดับที่สูงขึ้นไปอีกระดับหนึ่งในกระบวนการอ่าน แต่มีผู้เชี่ยวชาญบางคนจัดไว้ในขั้นสูงของการตีความ (ขั้นสอง) ซึ่งจะแยกดูความแตกต่างได้ยากระหว่างการตีความและการอ่านขั้นวิจารณ์ ในบางกรณีการอ่านขั้นวิจารณ์จะรวมถึงการประเมินหรือตัดสินสิ่งที่อ่านด้วยเกณฑ์เฉพาะที่ผู้อ่านกำหนดขึ้น โดยอาศัยประสบการณ์เดิม การอ่านในขั้นวิจารณ์มีความเกี่ยวข้องใกล้เคียงกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) และเทียบได้กับวัตถุประสงค์ทางการศึกษาในระดับประเมินผล

4. ระดับการอ่านอย่างสร้างสรรค์ (Creative Reading) ถือเป็นระดับสูงสุดของกระบวนการอ่าน ซึ่งอาจเรียกได้หลายชื่อ ได้แก่ การอ่านประยุกต์ (Applied Reading) การอ่านอย่างบูรณาการ (Integrative Reading) การอ่านแบบซึมซับ (Assimilative Reading) การอ่านอย่างสร้างสรรค์เป็นการอ่านที่สามารถนำสิ่งที่อ่านไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งควรจะเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดของการอ่านในระดับประถมศึกษาการอ่านระดับนี้เทียบได้กับวัตถุประสงค์ทางการศึกษาในระดับการนำไปใช้หรือการสังเคราะห์

นอกจากการแบ่งระดับของการอ่านเพื่อความเข้าใจไว้ดังกล่าวแล้ว มิลเลอร์ยังได้เสนอความคิดของเขาเกี่ยวกับความเหมาะสมในการสอนความเข้าใจในระดับต่างๆไว้ ดังนี้

- การอ่านเพื่อความเข้าใจระดับตามตัวอักษร มีความสำคัญในขั้นตอนแรกสุดของการสอนอ่านทุกรูปแบบ แต่ควรจะเน้นให้น้อยลงเมื่อเด็กเรียนผ่านระดับปฐมวัยสู่ระดับกลาง
- การเพื่อความเข้าใจขั้นตีความควรเน้นในขั้นแรกสุดของการสอนอ่านเช่นเดียวกัน และควรเน้นให้มากขึ้นเมื่อเด็กเข้าโรงเรียนประถมศึกษา
- การอ่านขั้นวิจารณ์ควรเน้นตั้งแต่ขั้นเริ่มแรกของการสอนอ่าน แม้ว่าผู้ใหญ่หลายๆคนจะไม่ค่อยวิเคราะห์สิ่งที่อ่านอย่างถี่ถ้วน แต่ทักษะนี้ก็จำเป็นต้องมีในสังคมประชาธิปไตย
- การอ่านอย่างสร้างสรรค์ก็ควรเน้นที่การอ่านขั้นแรกสุดเช่นเดียวกัน เด็กในโรงเรียนประถมศึกษาสามารถจะประยุกต์ความรู้และเจตคติที่ได้รับจากการอ่านไปใช้ในกิจกรรมหลายๆอย่าง เช่น การเขียนสร้างสรรค์ การแสดงบทบาทสมมุติ การแสดงละคร กิจกรรมทางศิลปะ และกิจกรรมการสร้างสิ่งต่างๆ

ดอลแมน และ คณะ (Dallmann and others, 1988, p.235 – 237) ได้จำแนกพฤติกรรมการของความเข้าใจออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. ความเข้าใจระดับข้อเท็จจริง (Reading on the Factual Level) หมายถึง ความเข้าใจในสารสนเทศที่กล่าวไว้ตรงๆในเรื่องที่อ่าน ทักษะย่อยขั้นนี้ ได้แก่ การรู้ความหมายของคำ การหาใจความสำคัญ การหารายละเอียด การอ่านเพื่อทำตามคำแนะนำ

2. ความเข้าใจระดับตีความ (Reading on the Interpretative Level) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจสิ่งที่ไม่ได้กล่าวไว้ตรงๆในเนื้อเรื่อง แต่จะใช้ความสามารถในด้านการสรุปอ้างอิงและการลงความเห็น ทักษะย่อยในขั้นนี้ ได้แก่ การย่อความและการเรียบเรียง การให้ได้มาซึ่งข้อสรุป การทำนายผลที่จะเกิดตามมา

3. ความเข้าใจระดับประเมินค่า (Reading on the Evaluative Level) หมายถึง การประเมินค่าสิ่งที่อ่าน โดยไม่ได้มุ่งจับผิด แต่ขึ้นอยู่กับการใช้ข้อมูลหรือองค์ประกอบจำนวนมากจากการอ่านมาพิจารณาอย่างใช้เหตุผล โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ในการตั้งเกณฑ์มาตรฐานเพื่อตัดสิน

มณีนรีรัตน์ สุกโชติรัตน์ (2548, น.44 – 45) ได้จำแนกระดับการอ่านเพื่อความเข้าใจออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. การอ่านตามตัวอักษร (Literal Reading) มีทักษะย่อยดังนี้
 - 1.1 การชี้คำสรรพนามที่ใช้แทนคำนาม
 - 1.2 การหาประโยคสำคัญ
 - 1.3 การตั้งหัวข้อเรื่อง
 - 1.4 การเรียงลำดับเหตุการณ์
 - 1.5 การทำตามคำสั่งหรือคำแนะนำ
2. การอ่านตีความ (Interpretive Reading) มีทักษะย่อย ดังนี้
 - 2.1 การกล่าวสรุป
 - 2.2 การคาดคะเนเหตุการณ์ล่วงหน้า
 - 2.3 ความเข้าใจสำนวนภาษา
 - 2.4 การเก็บใจความสำคัญ และการเก็บรายละเอียดสำคัญ
 - 2.5 การเปรียบเทียบ
 - 2.6 ความเข้าใจความสัมพันธ์ของเหตุและผล
 - 2.7 การชี้อุปนิสัยบุคคลในเรื่อง
3. การอ่านโดยใช้วิจารณญาณ (Critical Reading) มีทักษะย่อย ดังนี้
 - 3.1 การแยกข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น
 - 3.2 การแยกเรื่องที่เป็นจริงกับเรื่องเพื่อฝัน
 - 3.3 การพิจารณาโฆษณาชวนเชื่อ
 - 3.4 การพิจารณาเหตุผลที่ทำให้ชวนเชื่อ
 - 3.5 การพิจารณาความเหมาะสม และคุณค่า เพื่อการยอมรับสิ่งที่อ่าน
 - 3.6 การชี้วัตถุประสงค์ของผู้แต่ง
4. การอ่านขั้นนำความรู้และความเข้าใจจากการอ่านไปใช้ เป็นการวัดความคิดในการนำความรู้ ข้อคิด คติ จากสิ่งที่อ่านไปใช้ประโยชน์ทั้งต่อตนเองและส่วนรวม

การใช้ประโยชน์จากการจำแนกประเภทของความเข้าใจที่สำคัญคือ ใช้เป็นหลักในการตั้งจุดมุ่งหมายและการตั้งคำถาม เพื่อช่วยให้มีแนวทางที่ชัดเจน ช่วยให้ครูใช้คำถามหลายๆประเภทที่ครอบคลุมความเข้าใจในหลายๆแง่มุม ทำให้การพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจเป็นไปอย่างสมบูรณ์ และทำให้การทดสอบและประเมินผลความเข้าใจเป็นระบบ สามารถเห็นพัฒนาการของเด็กแต่ละ

คนได้ชัดเจน จากข้อมูลนี้จะเป็นประโยชน์ต่อครูในการวางแผนการสอนเพื่อให้ตรงความต้องการของเด็กแต่ละคน ทำให้การสอนได้ผลดียิ่งขึ้น

จะเห็นได้ว่า การอ่านเพื่อความเข้าใจนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ระดับ ดังสรุปได้คือการอ่านตามตัวอักษร การอ่านตีความ การอ่านโดยใช้วิจารณญาณ และการอ่านขั้นการนำความรู้และความเข้าใจจากการอ่านไปใช้ เนื่องจากความเข้าใจในการอ่านที่มีหลายระดับนี้ จึงต้องเริ่มจากระดับง่ายที่ผู้อ่านไม่จำเป็นต้องให้ความคิดเห็น เพียงแต่เข้าใจตามตัวอักษรเท่านั้น แล้วจึงพัฒนาเป็นการอ่านที่มีระดับยากขึ้นซึ่งผู้อ่านต้องใช้การตีความในสิ่งที่ไม่ได้ปรากฏในเนื้อเรื่อง จึงทำให้การอ่านเป็นระบบต่อเนื่องและมีขั้นตอนของพัฒนาการในการอ่านอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

ทฤษฎีการรู้และเข้าใจตนเอง

จอห์นสตัน (Johnston, 1985, p.636) ได้เสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการอ่านไว้ว่า การสอนอ่านควรเน้นความสำคัญของปัจเจกบุคคล ควรสอนให้ผู้อ่านสามารถที่จะปรับปรุงการอ่านได้เมื่อไม่มีครูเป็นผู้ช่วย จุดมุ่งหมายของการสอนจึงควรเป็นการพัฒนาความสามารถในการอ่านมากกว่าการสอนให้เข้าใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เนื่องจากการส่งเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจจะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนด้วยตนเองโดยไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น นอกจากนี้ยังสามารถช่วยกระตุ้นแรงจูงใจให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีกว่าในการควบคุมการเรียนรู้ของตนเอง

การส่งเสริมหรือพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจนั้นจำเป็นที่จะต้องอาศัยการเปลี่ยนแปลงและการถ่ายโอนจากกลวิธีการสอนเป็นกลวิธีการเรียน เพื่อที่จะทำให้นักเรียนมีความตระหนักรู้ในกลวิธีที่จะใช้ในการเรียนหรือการอ่าน และสามารถนำกลวิธีเหล่านั้นไปใช้ด้วยตัวเอง

การทำให้เด็กรับรู้วิธีการหรือกลวิธีต่างๆที่ใช้ในการคิด การเรียนหรือการอ่าน เช่นนี้เป็นการชี้แนะให้เกิดความรู้ในเรื่อง “การรู้และการเข้าใจตนเอง”

1. ความหมายของทฤษฎีการรู้และเข้าใจตนเอง

การรู้และเข้าใจตนเอง หรือที่ภาษาอังกฤษเรียกว่า “Metacognition” นักจิตวิทยากลุ่มปัญญานิยมผู้ซึ่งสนใจศึกษาเรื่องสติปัญญา การคิด และการควบคุมความคิด ได้กล่าวถึง “Metacognition” และให้คำนิยามไว้เป็นเบื้องต้น คือ

กัททรี (Guthrie, 1982, p.510) กล่าวว่า คือ ความรู้ของบุคคลเกี่ยวกับการรู้และการเข้าใจผลการคิดของตนเอง

แบบส์ (Babbs, 1981, p.423) กล่าวว่า “Metacognition” เป็นความรู้และความพยายามของบุคคลที่จะควบคุมกระบวนการรู้ การเข้าใจ และการคิดของตนเอง เมื่อนำมาใช้ในเรื่องของการอ่าน จะหมายถึง การที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจทักษะและกลวิธีที่เหมาะสมกับความต้องการ

ฟลาวเวลล์ (Flavell, 1985, p.104) ให้ความหมายของคำ “Metacognition” ว่า คือ การรู้และการเข้าใจเกี่ยวกับการรู้ของตนเอง

2. องค์ประกอบการเรียนรู้ของทฤษฎีการเรียนรู้และเข้าใจตนเอง

แพริส และ คณะ (Paris and others, 1983, p.78) ได้เสนอขั้นตอนกระบวนการรู้และเข้าใจตนเอง ที่จะช่วยให้ประสบผลสำเร็จในการอ่าน ไว้ดังนี้

บราวน์ (Brown, 1984, p.121) ได้สรุปไว้ว่า เมตาคอกนิชัน แยกได้เป็น 2 องค์ประกอบ คือ

1. การตระหนักรู้ (awareness) เป็นการตระหนักรู้ถึง ทักษะ กลวิธี และแหล่งข้อมูลที่เป็นการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และรู้ว่าจะต้องทำอะไร กล่าวคือ เป็นเรื่องของการที่บุคคลรู้ถึงสิ่งที่ตนเองคิด และความสอดคล้องกับสถานการณ์การเรียนรู้ รวมไปถึงการแสดงออกในสิ่งที่รู้ ออกมาโดยการอธิบายให้ผู้อื่นฟังได้ สามารถสรุปใจความสำคัญของสิ่งที่เรียนรู้นั้นหรือมีวิธีการทำการวางแผน การจดบันทึก และความสามารถในการสะท้อนการคิดของตนเองออกมาในขณะที่อ่านเรื่องราวหรือในการคิดแก้ปัญหาซึ่งเป็นทักษะที่จะทำให้บุคคลนั้นทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะทำให้รู้ว่างานนั้นจะต้องประกอบด้วยสิ่งใดบ้างที่จะทำให้งานนั้นเกิดประสิทธิภาพและทำให้สถานการณ์นั้นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ความสามารถในการกำกับตนเอง (self-regulation) เป็นความสามารถในการกำกับตนเองในขณะที่กำลังคิดแก้ปัญหา รวมไปถึงการพิจารณาว่ามีความเข้าใจในสิ่งนั้นหรือไม่ รวมถึงการประเมินความพยายามในการทำงาน การวางแผนในขั้นตอนการทำงาน การทดสอบวิธีการที่ใช้ การตัดสินใจในการใช้เวลาและการเปลี่ยนไปใช้วิธีอื่นเพื่อแก้ปัญหา

สำหรับ ฟลาวเวลล์ (Flavell, 1985, p.152) ได้แบ่งเมตาคอกนิชัน เป็น 2 องค์ประกอบ คือ

1. ความรู้ในเมตาคอกนิชัน (metacognitive knowledge) หมายถึง ส่วนของความรู้ทั้งหมดที่บุคคลสะสมไว้ในระบบความจำระยะยาว เป็นการที่บุคคลรู้ว่าตนเองรู้อะไร และจะบรรลุเป้าหมายได้อย่างไร ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ในเมตาคอกนิชันของบุคคลนั้น ได้แก่

- ตัวแปรด้านบุคคล คือ การรู้ถึงความสามารถทางปัญญา ของบุคคล
- ตัวแปรด้านงาน คือ การรู้ถึงลักษณะงานที่ทำ
- ตัวแปรด้านยุทธวิธี คือ การรู้ถึงยุทธวิธีที่เหมาะสมที่จะใช้ในการทำงานนั้นให้บรรลุ

เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ประสบการณ์ในเมตาคอกนิชัน (metacognitive experience) หมายถึง ประสบการณ์ทางการคิดที่บุคคลสามารถควบคุมได้ และประสบการณ์นี้มีความสำคัญในการกำกับตนเอง ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

- การวางแผน (planning) เป็นการรู้ว่าตนเองคิดจะทำงานนั้นอย่างไร ตั้งแต่กำหนดเป้าหมายไปถึงการปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมาย
- การตรวจสอบ (monitoring) เป็นการทบทวนความคิดเกี่ยวกับแผนที่วางไว้ว่า เป็นไปได้เพียงใด ความเหมาะสมของลำดับขั้นตอนและวิธีการที่เลือกใช้อย่างไร
- การประเมิน (evaluating) เป็นความคิดเกี่ยวกับการประเมินการวางแผน วิธีการตรวจสอบ และการประเมินผลสัมฤทธิ์

3. การนำแนวคิดการรู้และเข้าใจตนเองมาใช้ในสาขาการอ่าน

การควบคุมการอ่านเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการรู้และเข้าใจตนเอง สาระที่สำคัญที่สุดของการควบคุมการอ่านมีว่า ผู้อ่านที่มีประสิทธิภาพจะสามารถควบคุมกระบวนการอ่านของตนเอง ตั้งแต่วัตถุประสงค์ การทำความเข้าใจ ตลอดจนการประเมินความก้าวหน้าของตนเอง ซึ่งแม้ว่าจะเป็นแนวคิดที่มีการสนใจกันมาอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน แต่ความสำคัญของการตระหนักในตนเองและการควบคุมตัวเองในขณะที่อ่านหรือเรียนรู้ได้มีมานานแล้ว โดยนักจิตวิทยาทางการศึกษา เช่น ดิวอี้ (dewey, 1910) ธอร์นไดค์ (Thorndike, 1917) และฮูย์ (Huey, 1968) ได้มีการตระหนักกันแล้วว่าการอ่านนั้นเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการวางแผน การตรวจสอบ และการประเมินผล (Brown 1984, p.501-503)

แบบส์ (Babbs, 1983, p.423) ได้เสนอพฤติกรรมกรรมการอ่านที่ใช้แนวคิดเรื่องการควบคุมกระบวนการอ่านของตนเอง โดยประยุกต์จากรูปแบบการควบคุมการคิดของ ฟลาวเวลล์ ไว้ทั้งหมด 5 ขั้นตอน คือ

1. ผู้อ่านตั้งใจที่จะควบคุมการอ่านของตนเอง
2. ผู้อ่านตั้งเป้าหมายในการอ่าน
3. ผู้อ่านมุ่ง (focus) ที่ความรู้เกี่ยวกับการรู้การเข้าใจของตนเอง ได้แก่
 - 3.1 ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการรู้การเข้าใจของตนเอง
 - 3.2 ความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่จำเป็น ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามเป้าหมายการอ่านและประเภทของสิ่งที่อ่าน
4. ผู้อ่านวางแผนเกี่ยวกับกฎเกณฑ์และการควบคุมการอ่านอย่างมีกลวิธี โดยกระทำเป็นขั้นตอนดังนี้
 - 4.1 การอ่านซ้ำ การย่อ การอ่านข้ามคำ

- 4.2 การทำนาย การแปลความ
- 4.3 การหาความคิดสำคัญ
- 4.4 การทดสอบความเข้าใจ
- 4.5 การชี้แจงแบบการเขียนของสิ่งที่อ่าน
- 4.6 การลำดับเหตุการณ์
- 4.7 การหาความสัมพันธ์
- 4.8 การเชื่อมความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิม
5. ผู้อ่านวัดและประเมินผลความสำเร็จของการอ่าน
 - 5.1 การพิจารณาทักษะและกลวิธีที่จะใช้
 - 5.2 เลือกทักษะและกลวิธีที่พิจารณา
 - 5.3 ใช้ทักษะและกลวิธีที่เลือก

4. การสอนเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการรู้และเข้าใจตนเอง

การพัฒนาความรู้ทางการรู้และเข้าใจตนเองให้แก่ นักเรียน เพื่อนำไปใช้ในเรื่องการอ่านนั้น เป็นประเด็นที่มีการศึกษาและอภิปรายกันมากในวงการของผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่าน เนื่องจากเป็นวิธีที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยตนเอง จึงมีผู้เสนอวิธีการหรือรูปแบบของการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการรู้การเข้าใจของตนเองในด้านการอ่าน สรุปได้ดังนี้

จอห์นสตัน (Johnston, 1985, p.635 – 645) ได้เสนอวิธีการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องการรู้การเข้าใจของตนเอง โดยครูเป็นตัวอย่างการใช้กลวิธีการอ่านแล้วพยายามถ่ายโอนให้นักเรียนรับเอากลวิธีที่ครูใช้ไปใช้ด้วยตนเอง ดังนี้

1. การตระหนักถึงกลวิธี ต้องทำให้นักเรียนสังเกตเห็นกลวิธีการเรียนรู้หรือการอ่าน โดยครูซักถามหรือบอก เช่น กลวิธีการถามคำถามและการควบคุมตนเอง
2. การค้นพบว่ากลวิธีนั้นมีประสิทธิภาพในการทำให้อ่านบรรลุเป้าหมาย
3. การรับกลวิธีไปเป็นของตนเอง
4. การถ่ายโอนไปใช้ในสถานการณ์อื่น

จุดสำคัญคือ การถ่ายโอนการควบคุมการเรียนรู้จากครูไปยังผู้เรียน ถ้าขาดขั้นตอนนี้ นักเรียนจะยังไม่เป็นอิสระจะต้องพึ่งพาครูตลอดไป

สมิท และ บอแมน (Schmitt and Baumann, 1986, p.28 – 31) ได้เสนอแนวความคิดในด้านการพัฒนาการควบคุมกระบวนการอ่านด้วยการผสมผสานในการสอน 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. กิจกรรมก่อนการอ่าน (Prereading Activities) กระทำกิจกรรมต่อไปนี้
 - 1.1 กระตุ้นความรู้เดิม โดยบอกนักเรียนว่า นักเรียนจะเข้าใจได้ง่ายขึ้นถ้ารู้จักใช้ความรู้

เดิมที่มีอยู่ ซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องที้อ่านมาช่วยในการทำความเข้าใจ ให้นักเรียนอภิปรายว่าสิ่งใดที่รู้แล้วบ้าง

1.2 ให้นักเรียนคาดคะเนหรือทำนายสิ่งที่จะมีในเนื้อเรื่องโดยบอกเหตุผลของการทำนายล่วงหน้าว่า จะเป็นแนวทางให้ผู้อ่านอ่านเพื่อประเมินผลการทำนายนั้นๆ เช่น การทำนายการกระทำของตัวละคร ทำนายปัญหาและการแก้ปัญหา ทำนายผลที่จะเกิดตามมา การทำนายที่สมเหตุสมผลทำได้ด้วยการอาศัยความรู้เดิม รูปภาพ ชื่อเรื่อง

1.3 ตั้งวัตถุประสงค์การอ่าน บอกนักเรียนว่าควรอ่านเรื่องอย่างมีจุดหมายในใจ เพราะจะช่วยกำหนดกรอบความสนใจ และเพิ่มความตื่นตัวในการทำความเข้าใจ การทำนายที่ตั้งไว้จะเป็นแหล่งของเป้าหมายการอ่าน

1.4 ตั้งคำถาม อธิบายถึงผลดีของการตั้งคำถามก่อนอ่านให้นักเรียนทราบ การตั้งคำถามอาจพิจารณาจากชื่อเรื่อง

2. กิจกรรมระหว่างอ่าน (Guided Reading Activities)

2.1 การหยุดเป็นช่วงๆเพื่อย่อและทบทวนใจความสำคัญ

2.2 ประเมินผลการทำนายและตั้งการทำนายใหม่ซึ่งในขณะที่อ่านต้องหาคำตอบให้แก่การทำนายไว้ตอนแรก และเมื่อพบข้อเท็จจริงใหม่จะต้องปรับการคาดคะเนหรือตั้งขึ้นใหม่

2.3 การเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับความรู้ที่มีอยู่แล้ว ให้นักเรียนกระทำสิ่งนี้ตลอดเวลาเมื่อพบแนวคิดใหม่หรือคำใหม่ๆ

2.4 การตั้งคำถามถามตัวเอง ฝึกให้นักเรียนถามตัวเองในขณะที่อ่านเสมอๆ

3. กิจกรรมหลังการอ่าน (PostReading Activities)

3.1 การย่อบทอ่านทั้งหมด โดยการย่อเอาแต่ใจความสำคัญ อาจทำโดยการอภิปรายกลุ่มหรือเขียนย่อเป็นรายบุคคล

3.2 การประเมินผลการทำนาย เป็นการอภิปรายถึงการทำนาย เช่น ทำนายถูกได้อย่างไร ข้อมูลอะไรที่ทำให้เปลี่ยนการทำนาย

3.3 การตรวจสอบจุดประสงค์ของการอ่านที่ตั้งไว้ ให้นักเรียนกลับไปตรวจสอบหลังการอ่านจบว่าได้บรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

3.4 การซักถามถึงสิ่งที่อ่านทั้งหมด ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่ได้อ่านนั้นให้ครอบคลุมทั้งเรื่อง

สรุปคือ ครูจะเป็นผู้ประสานงานระหว่างผู้เรียนรวมไปถึงปัจจัยสิ่งเร้าและสิ่งแวดล้อมที่จะช่วยให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้า ครูสามารถใช้การซักถามและกระตุ้นผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดเรื่องการใช้คำถาม

1. ความสำคัญของคำถาม

แฮร์ (Hare, 1982, p.918) กล่าวว่า การถามคำถามเป็นวิธีการที่ใช้ในการสอนอ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจมานานแล้ว และเอกสารทางการศึกษาก็ได้ย้ำถึงคุณค่าของการถามคำถามอยู่เสมอ ครูสามารถพัฒนาทักษะการอ่านและทักษะการคิดของนักเรียนได้ด้วยการถามคำถามอย่างถูกต้องและเหมาะสม

คันทิงแฮม (Cunningham, 1971, p.85) ได้ศึกษาพบว่าระดับความคิดของนักเรียน ซึ่งดูได้จากการตอบคำถามกับประเภทของคำถามมีความสัมพันธ์กันมาก และคำถามของครูมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักเรียน นอกจากนี้ นิวตัน (Newton, 1978, p.286) ยังได้กล่าวโดยสอดคล้องกันว่า การใช้คำถามโดยเฉพาะคำถามระดับสูงเป็นหนทางที่นำไปสู่ความคิดแบบวิเคราะห์ของผู้เรียนได้

จากที่กล่าวมานั้น แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการถามคำถามที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนในอันที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดในระดับต่างๆ และถ้าได้ฝึกให้นักเรียนตั้งคำถามเองบ้าง ก็ยิ่งช่วยให้นักเรียนมีความตื่นตัวในการเรียนยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในการเรียนการอ่านเพื่อความเข้าใจ มีการวิจัยหลายเรื่องที่สนับสนุนข้อค้นพบที่ว่า การสอนให้นักเรียนถามตัวเองเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน จะช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านดีขึ้น ดังตัวอย่างงานวิจัยของโนลท์และซิงเกอร์ (Noete and Singer, 1985, p.24 – 31) ได้รวบรวมได้ดังนี้

เฟรส และ สวอทซ์ (Fraser and Schwartz, 1975) พบว่า นักเรียนซึ่งเรียนโดยการถามคำถามซึ่งกันและกันจะประสบผลสำเร็จในการเรียน ได้ดีกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการอ่านซ้ำและอ่านจากตามตำราโดยตรง

เฮลเฟลด์ และ ลาลิก (Helfeldt and Lalik, 1976) พบว่า นักเรียนที่มีส่วนร่วมในการตั้งคำถามและถามคำถามแลกเปลี่ยนกันระหว่างครูและนักเรียน จะกล้าแสดงออกและมีคะแนนจากการทดสอบความเข้าใจดีกว่านักเรียนที่ตอบคำถามที่ครูเป็นผู้ตั้งเพียงอย่างเดียว

โคเฮน (Cohen, 1983) ได้สร้างสื่อเฉพาะเพื่อฝึกเด็กเกรด 3 ให้ตั้งคำถามระดับข้อเท็จจริงได้เอง และหลังการทดสอบพบว่า เด็กเล็กๆก็สามารถตั้งคำถามจากเรื่องได้ และเด็กที่มีการฝึกถามคำถามทำคะแนนได้ดีกว่าเด็กที่ไม่ได้ผ่านการฝึก อย่างไรก็ตาม การฝึกถามคำถามให้เด็กเล็กนี้เป็น การฝึกเฉพาะการถามหลังการอ่านเพียงอย่างเดียว ไม่ได้ฝึกก่อนอ่านและระหว่างอ่าน

2. ประเภทของคำถาม

การพัฒนาการคิดของนักเรียนด้วยการใช้คำถามนั้น จะสามารถพัฒนาได้มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับประเภทของคำถามที่ครูใช้หรือฝึกให้แก่ นักเรียน เนื่องจากคำถามมีหลายประเภท เช่น

คำถามขั้นตํานักเรียนจะมีบทบาทน้อย แต่ถ้าเป็นคำถามขั้นสูงนักเรียนจะมีบทบาทมาก เนื่องจากต้องใช้การวิเคราะห์ สังเคราะห์ หรือประเมินค่ามากกว่า

ได้มีผู้จำแนกประเภทของคำถามไว้หลายแบบ โดยใช้เกณฑ์แตกต่างกันดังนี้

โคล (Cole, 1987, p.114 – 121) ได้รวบรวมการจำแนกประเภทของคำถามไว้ รวม 6 วิธี ซึ่งใช้เกณฑ์การจำแนก 6 เกณฑ์ ดังต่อไปนี้

1. จำแนกตามระดับของคำถาม ได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.1 คำถามระดับต่ำ (Low Order Questions) ได้แก่ คำถามที่ถามความรู้ในเนื้อหาหรือการให้ระลึถึงข้อเท็จจริง จึงเรียกคำถามประเภทนี้อีกอย่างหนึ่งว่า คำถามข้อเท็จจริง เช่น คำถามว่า “วันวิสาขบูชา ตรงกับวันใด”

1.2 คำถามระดับสูง (Hight Order Questions) ได้แก่ คำถามที่มีการตีความ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ หรือประเมินค่า ซึ่งอาจเรียกว่า คำถามให้คิด ซึ่งช่วยในการพัฒนาทักษะการคิด และการใช้เหตุผลในเนื้อหาที่เรียน เช่น ถามว่า “ชาวพุทธที่ดีควรปฏิบัติตนอย่างไร”

2. จำแนกตามลักษณะคำตอบได้เป็น 3 ประเภท คือ

2.1 คำถามผลลัพธ์ (Product Questions) ซึ่งต้องการคำตอบที่เป็นข้อสรุป หรือผลลัพธ์ที่จะเกิดตามมา มักเป็นคำตอบที่จบในตัวเองสั้นๆ เช่น คำถามว่า “อะไรคือสาเหตุสำคัญ 3 ประการของการปฏิวัติในฝรั่งเศส”

2.2 คำถามกระบวนการ (Process Questions) ต้องการอธิบายถึงกระบวนการวิธีทางสู่จุดหมายหรือขั้นตอนที่ทำให้ได้ข้อสรุปหรือขั้นตอนการแก้ปัญหา มักต้องอธิบายมากกว่าคำถามประเภทที่ 2.1 เช่นคำถามว่า “บอกสาเหตุของการปฏิวัติฝรั่งเศสมาสักอย่าง และบอกด้วยว่าอะไรที่ทำให้เธอคิดว่าสาเหตุนั้นสำคัญ”

2.3 คำถามความคิดเห็น (Opinion Questions) ซึ่งต้องการการตัดสินใจ และการประเมินค่าการให้ทัศนะในเรื่องนั้นๆ

3. จำแนกตามลักษณะการตอบได้เป็น 2 ประเภท คือ

3.1 คำถามแบบปิด (Closed Questions) เป็นคำถามที่กระตุ้นให้คิดเพียงเล็กน้อย ตอบได้ในลักษณะแคบ จะต่อให้ยาวกว่านั้นไม่ได้ เช่น ถามว่า “เรื่องนี้จบลงอย่างไร” ผู้ตอบก็จะตอบได้เพียงเท่าที่เรื่องี่อ่านระบุไว้เท่านั้น

3.2 คำถามแบบเปิด (Open Questions) เป็นคำถามที่ทำให้เกิดการคิดแบบกว้างและคิดอย่างสร้างสรรค์ สามารถตอบได้กว้างขวาง และคำตอบจะเป็นที่ยอมรับได้ทั้งสิ้น เช่น คำถามที่อาจถามว่า “เธอคิดว่าเรื่องนี้จะจบลงด้วยลักษณะอื่นได้อะไรบ้าง” ผู้ตอบจะสามารถตอบได้หลาย

อย่างตามแนวคิดของเขา การใช้คำถามประเภทนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการถามและเนื้อหาที่กำลังสอนอยู่

4. จำแนกตามตัวอักษรขึ้นต้นของคำถาม (“Wh” Questions ได้แก่ What When How Who Why)

4.1 “What Questions” คำถามที่ถามว่า “อะไร” มักถามความรู้หรือการให้ระลึกถึงความคิด หรือรายละเอียดสำคัญ

4.2 “When Questions” คำถามที่ถามว่า “เมื่อไร” กระตุ้นให้นักเรียนคิดถึงลำดับของเหตุการณ์

4.3 “How Questions” คำถามที่ถามว่า “อย่างไร” เป็นการถามถึงกระบวนการ หรือขั้นตอนการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้เกิดขึ้น

4.4 “Who Questions” คำถามที่ถามว่า “ใคร” เป็นคำถามที่ให้นักเรียนระบุถึงบุคคลในเหตุการณ์

4.5 “Why Questions” คำถามที่ถามว่า “ทำไม” เป็นการให้อธิบายเหตุผลของปรากฏการณ์ ผู้ตอบจะต้องเข้าใจความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลจึงจะสามารถตอบคำถามประเภทนี้ได้ถูกต้อง ดังนั้น คำถามนี้จึงท้าทายความคิดมาก

5. จำแนกตามลักษณะการคิดหรือการค้นหาคำตอบของผู้ตอบ ได้เป็น 2 ประเภท

5.1 คำถามความจำ (Memory Questions) ผู้ตอบจะให้คำตอบจากความทรงจำที่มีอยู่ เช่น การให้บอกสารสนเทศที่ได้อ่านไป คำถามประเภทนี้ไม่ส่งเสริมทักษะการคิด

5.2 คำถามค้นหา (Search Questions) การให้คำตอบแก่คำถามประเภทนี้ผู้ตอบต้องค้นคว้า อ้างอิง ถึงแหล่งข้อมูลภายนอก เช่น หนังสือ หรือวัสดุอ้างอิงอื่นๆ คำถามประเภทนี้จะต้องใช้ทักษะและความสามารถในการค้นคว้ามากกว่าการถามความจำ ซึ่งสอดคล้องกับการแก้ปัญหาในชีวิตจริงที่ต้องอาศัยความสามารถในการค้นคว้า และวิเคราะห์แหล่งข้อมูลเพื่อการแก้ปัญหาที่ถูกต้อง

6. จำแนกตามลักษณะการปรากฏอยู่ของข้อมูลที่จะให้คำตอบได้เป็น 3 ประเภท คือ

6.1 คำถามตามตัวอักษร (Literal Questions) เป็นคำถามที่สามารถหาคำตอบได้จากตัวเนื้อหาหรือบทเรียนโดยตรง ข้อมูลหรือคำตอบจะมีอยู่อย่างชัดเจนในบทเรียน

6.2 คำถามสรุปอ้างอิง (Inference Questions) เป็นคำถามที่จะหาคำตอบได้จากการวินิจฉัยข้อมูลที่มีอยู่ หรือจากการค้นหาความหมายระดับลึก ซึ่งคำตอบไม่ได้ปรากฏอยู่ในบทเรียนอย่างชัดเจน ผู้ตอบจะต้องใช้สาระที่มีอยู่มาสนับสนุนคำตอบให้มีความสมเหตุสมผล

6.3 คำถามความรู้เดิม (Background Questions) เป็นคำถามที่ต้องใช้ความรู้เดิมหรือ

สารสนเทศที่เกี่ยวข้องภายนอก ซึ่งไม่ได้มีไว้ในบทเรียนมาช่วยในการให้คำตอบ ผู้ที่มีความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องมากจะสามารถตอบคำถามประเภทนี้ได้ดีกว่าผู้ที่มีความรู้เดิมในเรื่องนั้นน้อย

แกลแลคเซอร์ และ แอชเนอร์ (Gallagher and Ashner, 1963, p.183 – 194) ได้จำแนกประเภทของคำถามตามกระบวนการคิด ออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. คำถามประเภทความรู้ความจำ (Cognitive Memory Questions) ได้แก่ คำถามให้ตอบข้อเท็จจริงและสิ่งที่ได้เรียนแล้ว

2. คำถามประเภทสรุปแคบ (Convergent Questions) ได้แก่ คำถามซึ่งผู้ตอบใช้ความคิดหาคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียวจากข้อมูลที่มีอยู่

3. คำถามประเภทเปิดกว้าง (Divergent Questions) ได้แก่ คำถามซึ่งผู้ตอบใช้ความคิดหาคำตอบได้หลายคำตอบ คำถามชนิดนี้กระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ

4. คำถามประเภทประเมิน (Evaluative Questions) ได้แก่ คำถามซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ตอบตัดสินใจและประเมินค่าสิ่งต่างๆได้ด้วยตนเอง

คันทันแฮม (Cunningham, 1971, p.81 – 103) ได้จำแนกคำถามออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. คำถามประเภทแคบ (Narrow Questions) ผู้ตอบใช้ความคิดระดับต่ำในการตอบคำถาม
ได้แก่

1.1 คำถามเกี่ยวกับความรู้ความจำ (Cognitive Memory Questions)

1.2 คำถามที่มีคำตอบถูกเพียงคำตอบเดียว (Convergent Questions)

2. คำถามประเภทกว้าง (Broad Questions) ผู้ตอบใช้ความคิดระดับสูง ไม่จำกัดคำตอบที่ถูก
ได้แก่

2.1 คำที่มีหลายคำตอบ (Divergent Questions)

2.1.1 คำถามให้ทำนาย

2.1.2 คำถามให้ตั้งสมมติฐาน

2.1.3 คำถามให้สรุปอ้างอิง

2.1.4 คำถามให้สร้างความหมาย

2.2 คำถามเพื่อการประเมิน (Evaluative Questions)

2.2.1 คำถามให้ตัดสิน

2.2.2 คำถามให้ประเมินคุณค่า

2.2.3 คำถามให้ตัดสินตัวเลือก

2.2.4 คำถามให้โต้แย้ง

3. การฝึกให้นักเรียนถามตัวเองเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ

ซิงเกอร์ (Singer, 1987, p.903) เชื่อว่าการสอนการอ่านเพื่อความเข้าใจนั้นควรฝึกให้นักเรียนได้ถามตัวเอง และฝึกให้นักเรียนนำความคิดด้วยตัวเอง ทั้งนี้ซิงเกอร์ได้เสนอโมทัศน์เกี่ยวกับการฝึกถามคำถามให้แก่เด็ก 3 ประการ คือ

1. การให้ตัวแบบ (Modeling Behavior) เป็นวิธีที่ครูจะตั้งคำถามในการเรียนการสอน พร้อมกับเป็นตัวแบบให้แก่เด็ก โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ตั้งคำถามตามแบบครูบ้าง โดยครูจะเป็นผู้แนะนำเพื่อให้เด็กได้มีบทบาทเป็นผู้ตั้งคำถามถามตัวเองได้ในที่สุด

2. การสลับเปลี่ยนบทบาท (Phase-out/Phase-in Strategy) วิธีนี้เริ่มด้วยคำถามที่ครูเป็นผู้ตั้ง โดยให้นักเรียนอ่านบทเรียน และครูอธิบายถึงคำถามและการคิดคำตอบจากบทเรียนนั้น วิธีนี้จะเป็นวิธีคล้ายการสอนการคิด แต่คำถามที่ครูตั้งขึ้นเพื่อนำความคิดของนักเรียนนั้นไม่เพียงพอ ต้องกระตุ้นให้นักเรียนตั้งคำถามด้วยตัวเองทั้งก่อนอ่าน ระหว่างอ่าน และหลังการอ่านเป็นการเปลี่ยนบทบาทให้นักเรียนเป็นผู้ตั้งคำถามบ้าง

3. การอ่านอย่างกระตือรือร้น (Active Comprehension) เมื่อนักเรียนสามารถถามคำถามได้เอง จะสามารถอ่านตามลำพังได้ดีขึ้น โดยการตั้งสมมติฐานหรือคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน แล้วอ่านเพื่อหาคำตอบ หรือทดสอบสมมติฐานนั้น โดยเน้นทั้งการตั้งคำถามก่อนอ่าน ระหว่างอ่าน และหลังการอ่าน

จะเห็นได้ว่าเทคนิคการสอนการอ่านที่มุ่งฝึกการถามคำถามให้แก่เด็กตามมโนทัศน์เบื้องต้นดังกล่าวซิงเกอร์ ได้เสนอวิธีที่ครูถามคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบเป็นประโยชน์นอกเล่า แต่เป็นคำถามที่บังคับให้เด็กต้องตอบหรือตั้งเป็นคำถามย้อนกลับมา เช่น ครูให้นักเรียนอ่านชื่อเรื่อง และตั้งคำถามว่า “จากชื่อเรื่องนี้พวกเธอคิดว่าจะถามคำถามอะไรได้บ้าง” เด็กก็จะตอบออกมาเป็นคำถาม ตัวอย่างเช่น เรื่องลูกหมูสามตัว เด็กอาจตอบว่า “ลูกหมูสามตัวเป็นพี่น้องกันหรือเปล่า” หรือ “ลูกหมูสามตัวอาศัยอยู่ที่ไหน” เป็นต้น ครูอาจถามต่อไปว่า “พวกเธออยากรู้อะไรบ้างจากเรื่องนี้” นักเรียนก็อาจตอบว่า “ลูกหมูสามตัวมีพ่อแม่หรือไม่” “ลูกหมูจะทำอะไร” เป็นต้น

ทฤษฎีและแนวคิดที่นำมาใช้ในรูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่าน

รูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านได้หลักการและแนวทางการสอนจากแนวคิดและทฤษฎี ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการอ่าน – การคิดเพื่อความเข้าใจในการอ่าน

การอ่านที่แท้จริงต้องเกิดความเข้าใจ และจะเกิดความเข้าใจได้โดยการใช้ความสามารถทางสมองคิดในลักษณะต่างๆ ทั้งนี้ เพราะการอ่านเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดและความสามารถเพื่อทำความเข้าใจในสารที่สื่อในรูปของการเขียน กล่าวคือ ผู้อ่านกับผู้เขียนจะต้องสื่อความหมายซึ่งกันและกันโดยใช้ตัวสารเป็นสื่อ ดังนั้น ผู้อ่านจะต้องใช้ความสามารถที่จะเข้าใจและตีความสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อความหมายได้ตรงตามจุดประสงค์ของผู้เขียน ที่แสดงออกมาทางข้อความนั้น

รูปแบบการสอนนี้จึงเน้นกระบวนการของของความเข้าใจในการอ่านซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญของการพัฒนารูปแบบการสอนนี้

2. ทฤษฎีการเรียนรู้และเข้าใจตนเอง

ทฤษฎีนี้ศึกษากระบวนการคิดของมนุษย์ และได้กล่าวถึงการที่มนุษย์พยายามจะกำกับกระบวนการคิดและการเรียนรู้ของตนเองให้เป็นไปตามทิศทางและบรรลุเป้าหมายของตนเองซึ่งได้มาเป็นความเชื่อและหลักการของแนวทฤษฎีการเรียนรู้และเข้าใจตนเองว่า ถ้าบุคคลรู้ตนเองว่าต้องการจะทำอะไร เพื่ออะไร สิ่งนั้นจะต้องทำอย่างไรจึงจะสำเร็จ แล้วควบคุมหรือกำกับตนเองให้กระทำสิ่งนั้นตามทิศทางที่คิดได้ จะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพหรือกระทำสิ่งต่างๆ ให้ได้ผลดี

รูปแบบการสอนนี้จึงเน้นกลวิธีการอ่านให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักกำกับกระบวนการอ่าน การเข้าใจของตนเองให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ รู้จักปรับเปลี่ยนกลวิธีการอ่านให้เหมาะสม รู้จักสำรวจตรวจสอบตนเองว่ามีความเข้าใจหรือไม่ ถ้ายังไม่เข้าใจก็ต้องทำอย่างใดอย่างหนึ่งให้เกิดความเข้าใจให้ได้ ดังนั้นจึงต้องสอนให้ผู้เรียนทราบก่อนว่า กลวิธีใดบ้างที่จะทำให้การอ่านได้ผลดี แล้วให้ผู้เรียนนำไปใช้ในการอ่าน โดยต้องกำกับตนเอง รู้ตนเองที่จะปรับเปลี่ยนกลวิธีตลอดเวลาที่อ่านเพื่อให้การอ่านได้ผลดี

3. แนวคิดเรื่องการใช้คำถาม

การถามคำถามเป็นวิธีการที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจได้เป็นอย่างดี ลักษณะของคำถามยังเป็นระดับสูงเท่าใด ก็ยิ่งจะทำให้ผู้อ่านได้คิดอย่างลึกซึ้งมากขึ้นเท่านั้น และถ้าผู้เรียนรู้จักการถามตนเองเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านในแง่มุมต่างๆ ได้จะทำให้มีความรู้และมีความคิดอย่างแตกฉานยิ่งขึ้น ซึ่งในขั้นกลวิธีการใช้คำถามถามตนเองนี้จะช่วยส่งเสริมความรู้ของผู้เรียน กล่าวคือ คำถามจะช่วยกระตุ้นตัวผู้เรียนให้นำความรู้และประสบการณ์ออกมาใช้ให้เกิดผลดีต่อการอ่านตลอดเวลา

รูปแบบการสอนนี้จึงเน้นการสอนการใช้คำถามถามตนเองให้แก่ผู้เรียน

จากทฤษฎีและแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้นำมาสังเคราะห์และพัฒนาเป็นรูปแบบการสอน กลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่าน โดยจัดทำกระบวนการเรียนการสอนซึ่งประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การตั้งวัตถุประสงค์ในการอ่าน เป็นขั้นที่ผู้สอนแสดงให้ผู้เรียนเห็นถึงความสำคัญของจุดประสงค์ในการอ่าน ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นแรกของการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ และเลือกวิธีการอ่านให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ของการอ่าน โดยใช้บทอ่านเป็นสื่อกลางในการสอน

ขั้นตอนที่ 2 การปรับความเร็วในการอ่าน เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนชี้แนะให้ผู้เรียนเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเร็วในการอ่านกับวิธีการและจุดประสงค์ในการอ่าน โดยใช้บทอ่านเป็นสื่อกลางในการสอน ในขั้นนี้เป็นการที่ผู้สอนฝึกให้ผู้เรียนมีวิธีการอ่านและใช้เวลาในการอ่านให้เหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างภาพในใจ เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กลวิธีการอ่านและกลวิธีการคิด ประกอบด้วย การอ่านอย่างมีสมาธิ มุ่งที่เป้าหมายคือความเข้าใจ และสิ่งสำคัญที่สุดของขั้นตอนนี้คือ การคิดตามข้อความที่อ่านเพื่อให้เกิดภาพในใจ โดยผู้สอนจะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการอ่าน การคิดตามเพื่อให้เกิดภาพในใจ และให้ผู้เรียนสามารถนำแนวทางนี้ไปใช้กับการอ่านของตนเองในระยะยาว

ขั้นตอนที่ 4 การระลึกถึงความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่อ่าน เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ความรู้เรื่องการเชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับสิ่งที่อ่าน โดยผู้สอนจะใช้บทอ่านที่มีทั้งข้อความ รูปภาพ และสำนวนภาษาที่แปลกใหม่ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความคิด โดยนำความรู้เดิมมาประกอบการอ่านจนเกิดความเข้าใจ

ขั้นตอนที่ 5 การคาดคะเน เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ความรู้แก่ผู้เรียนเรื่องกลวิธีการคาดคะเนหรือการทำนาย สนวนกับกลวิธีการเชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับสิ่งที่อ่าน ซึ่งกลวิธีทั้งสองมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ในการอ่านเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์ จำเป็นต้องอาศัยการอ่านโดยการคาดคะเน และใช้ความรู้เดิมควบคู่กันไป เพื่อการอ่านให้ได้ผลดี ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ส่งเสริมผู้เรียนให้ใช้ความคิดมากขึ้น เพราะผู้เรียนไม่สามารถอ่านตามตัวอักษรเพียงอย่างเดียวได้ แต่ต้องใช้ความคิดและนำความรู้เดิมมาประกอบ จึงจะสามารถเข้าใจในสิ่งที่อ่าน

ขั้นตอนที่ 6 การตั้งคำถามถามตนเอง เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ความรู้แก่ผู้เรียนในเรื่องคำถามและการตั้งคำถามถามตนเองเพื่อช่วยในการอ่าน โดยผู้สอนจะฝึกผู้เรียนให้สามารถตั้งคำถามได้ทั้งคำถามแบบตีความและคำถามแบบลึกซึ้ง ซึ่งเป็นคำถามที่ไม่มีคำตอบปรากฏในข้อความ โดยให้ผู้เรียนตั้งคำถามจากบทอ่านที่มีระดับง่ายไปจนถึงบทอ่านที่มีระดับความยากซึ่งต้องใช้คำถามที่

ค่อนข้างซับซ้อน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิด ฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักการถามตอบในขั้นสูงที่ต้องอาศัยการตีความ

ขั้นตอนที่ 7 การย่อใจความสิ่งที่อ่าน เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกการย่อเรื่อง และการคิดทบทวนเรื่องราว เพื่อให้สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องราวที่ผู้เรียนอ่านได้ เพราะการอ่านจับใจความสำคัญถือเป็นหัวใจสำคัญของการอ่าน ผู้สอนจะให้ผู้เรียนย่อเรื่องโดยใช้บทอ่านทั้งที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง เพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะในการจับใจความสำคัญของบทอ่านในลักษณะต่างๆ

ขั้นตอนที่ 8 การตรวจสอบและประเมินตนเอง เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แนวทางการตรวจสอบและประเมิน โดยใช้บทอ่านเป็นเครื่องมือทดสอบ ในขั้นตอนสุดท้ายนี้เป็นการที่ผู้เรียนต้องนำเอากลวิธีการอ่านและกลวิธีการคิดที่ได้เรียนรู้มาในขั้นตอนที่ 1 – 7 มาใช้ เพื่อประเมินถึงผลสำเร็จในการอ่านของตนเอง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

เจียมจิต ห้าวหาญ (2545) ได้วิจัยเรื่องการส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านและความคงทนในการจำ โดยนำเรื่อง 3 แบบที่ทดลองใช้ ได้แก่ แบบบทย่อที่มีใจความตรงกับเนื้อเรื่อง แบบบอกโครงเรื่อง และแบบมีข้อทดสอบถูกผิด ผู้วิจัยได้ทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดลาดหญ้า จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 45 คน แบ่งเป็น 3 ทดลอง พบว่า นักเรียนแต่ละกลุ่มที่อ่านบทความที่มีการนำเรื่องแต่ละแบบ มีความเข้าใจในการอ่านพอๆกัน การนำเรื่อง แบบบอกโครงเรื่องทำให้นักเรียนมีความคงทนในการจำสูงกว่าการนำเรื่องอีก 2 แบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความเข้าใจในการอ่านกับความคงทนในการจำสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วันเพ็ญ สุภิกิตย์ (2545) ได้วิจัยเพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและทัศนคติต่อภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีอ่านแล้วเขียนลำดับเรื่องราวกับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีอ่านแล้วทำแบบฝึกหัด กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดลาดชะโด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 60 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีระดับความสามารถทางการเรียนสูง ปานกลาง ต่ำ มีความเข้าใจในการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เสาวณี คลองน้อย (2545) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลของการฝึกความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้แบบฝึกหัดกับนักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้สรุปความ กลุ่ม

ตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอสมพนม จังหวัดชลบุรี จำนวน 48 คน ผู้วิจัยใช้เรื่องในการทดลอง 20 เรื่อง และแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน จำนวน 30 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ฝึกโดยใช้แบบฝึกหัดกับเขียนสรุปความมีผลการฝึกความเข้าใจในการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และแต่ละกลุ่มต่างก็มีความแตกต่างด้านความเข้าใจระหว่างก่อนและหลังการทดลอง ซึ่งแสดงว่าหลังจากได้รับการฝึกนักเรียนแต่ละกลุ่มต่างก็มีความก้าวหน้าในการเข้าใจ

เอี่ยมพร จตุธำรง (2545) ได้วิจัยเพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความคงทนในการจำเนื้อเรื่อง ระหว่างการอ่านบทความที่ไม่ได้จัดความคิดรวบยอดของเนื้อเรื่องกับการอ่านบทความที่วัดความคิดรวบยอดของเนื้อเรื่อง 3 วิธี ได้แก่ การจัดความคิดไว้ล่วงหน้า การจัดความคิดรวบยอดไว้ท้ายเรื่อง และการจัดเน้นข้อความที่แสดงความคิดรวบยอดของเนื้อเรื่องไว้ภายในเรื่อง และยังเปรียบเทียบความเข้าใจ ความคงทน ในการจำเนื้อเรื่องของนักเรียนที่มีระดับความเข้าใจในการอ่านสูง ปานกลาง ต่ำ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี 4 โรงเรียน จำนวน 336 คน ผลการวิจัยพบว่า การอ่านบทความที่จัดความคิดรวบยอดกับการอ่านบทความที่ไม่ได้จัดความคิดรวบยอด ไม่มีผลทำให้คะแนนความเข้าใจในการอ่านและความคงทนในการจำของนักเรียนแตกต่างกัน

อักษร รุ่งมณี (2546) ได้ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลเพิ่มความเข้าใจในการอ่าน ทักษะคติต่อการอ่านระหว่างการสอนอ่านแบบปกติ และการสอนอ่านโดยกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยผู้วิจัยได้สร้างแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน จำนวน 24 แผน แบบทดสอบความเข้าใจในการอ่าน จำนวน 30 ข้อ และแบบทดสอบวัดทัศนคติต่อการอ่าน จำนวน 20 ข้อ ผู้วิจัยได้ทำการทดลองสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนไชยชุมพลชนะสงคราม จังหวัดกาญจนบุรี จำนวนทั้งหมด 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 30 คน ผลของการวิจัยพบว่า หลังการทดลอง ผลเพิ่มของคะแนนความเข้าใจในการอ่านและทัศนคติต่อการอ่านของนักเรียนแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01

นันทรรัตน์ ชื่นชนม์ (2547) ได้วิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและความคงทนในการจำที่ได้รับการด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ทางภาษากับวิธีปกติ โดยมีกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประถมสาธิตศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 50 คน โดยใช้เนื้อหาเดียวกันในการทดลอง ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนที่เรียนโดยมุ่งประสบการณ์ทางภาษากับเรียนโดยวิธีปกติ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความคงทนในการจำของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ก่อเกียรติ สอนสะอาด (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสร้างต้นแบบนิทานพื้นเมือง พัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 60 คน โดยผู้วิจัยได้นำนิทานพื้นเมืองของจังหวัดสิงห์บุรี สร้างเป็นสื่อในการพัฒนาทักษะการอ่าน ผู้วิจัยได้ทดสอบความสามารถในการอ่านในใจด้านการสะกดคำ การจับใจความสำคัญของเรื่อง การแปลความ และวิจารณ์ความจากเรื่อง การเข้าใจความหมายของคำ จำนวน สุภาษิตและคำพังเพย ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านของนักเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สายใจ อุณณะนันท์ (2549) ได้ศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านในใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้และไม่ใช้แบบฝึก โรงเรียนวัดเวฬุวัน จังหวัดปทุมธานีจำนวน 60 คน โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน จำนวน 40 ข้อ สร้างแบบฝึกการอ่านจำนวน 10 แบบฝึก การวิเคราะห์ข้อมูลทำโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มซึ่งเรียนโดยใช้แบบฝึกการอ่าน มีคะแนนการอ่านในใจสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้แบบฝึกการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มณี ปีปทุม (2550) ได้ทำการศึกษาผลการใช้กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผู้วิจัยได้สร้างแผนการสอนที่ประกอบด้วยกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจำนวน 20 แผน แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 50 ข้อ เพื่อใช้สอนและทดสอบนักเรียนก่อนและหลังสอน โดยทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนคลองหนึ่ง (แก้วนิมิต) จังหวัดปทุมธานี จำนวน 70 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเฉลี่ยสูงกว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางเรียนปานกลาง และต่ำ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ปานกลาง มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ศิริลักษณ์ สินพัฒนานุกูล (2553) ได้ศึกษาผลของความเข้าใจในการอ่านเนื้อหาที่ใช้เครื่องชี้ นำต่างๆ ได้แก่ เครื่องชี้แบบขีดเส้นใต้ แบบติกรอบ และแบบพิมพ์สีพื้น โดยทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศึกษาลัย จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 90 คน โดยใช้เรื่องในหนังสือเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เมื่ออ่านจบแล้วทดสอบความเข้าใจทันที หลังการทดลอง ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบหนึ่งตัวประกอบ ผลการวิจัยพบว่า เนื้อหาหนังสือเรียนที่ใช้เครื่องชี้ นำทั้ง 3 แบบ ส่งผลต่อความเข้าใจในการอ่านของผู้เรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยต่างประเทศ

กรูเจอร์ (Krueger, 1987, p.91 – 93) ได้ศึกษาการควบคุมตนเองในการอ่านของนักเรียนในระดับวิทยาลัย โดยเน้นการใช้ความรู้เดิม เป็นการศึกษารายการกรณีกับนักเรียนจำนวน 4 คน โดยใช้การวิเคราะห์การตระหนักในเรื่องการรู้การเข้าใจของตนเอง (metacognitive awareness) ของนักเรียน 4 ประการ คือ ลักษณะของผู้อ่าน จุดประสงค์ของการอ่าน ลักษณะของบทอ่าน และกลวิธีที่ใช้ในการทำความเข้าใจ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนเหล่านี้ใช้ความรู้เดิมเป็นสำคัญในการควบคุมการอ่านเพื่อความเข้าใจของตนเอง และยังพบว่าการใช้ความรู้เดิมช่วยการอ่านนั้น ให้ผลได้ทั้งทางบวกทางลบ กล่าวคือ ถ้าใช้ความรู้เดิมไม่เหมาะสม อาจทำให้เข้าใจไม่ตรงกับผู้เขียน เพราะอาจเกิดเหตุการณ์ที่ผู้อ่านถูกความรู้เดิมของตนเองครอบงำความคิด ทำให้ไม่เปิดใจรับความคิดหรือสารที่ผู้เขียนต้องการเสนอ ดังนั้น ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่า ควรสอนการใช้ความรู้เดิมในการทำความเข้าใจ เพื่อให้สามารถควบคุมการอ่านไปในทางที่เหมาะสม

เรย์ส (Reyes, 1987, p.164 – 172) ทำการวิจัยเรื่องการฝึกทักษะการควบคุมการอ่าน โดยการใช้กลวิธีตามตนเองและการย้อนกลับไปอ่านใหม่ให้แก่นักเรียนเกรด 5 ที่มีความสามารถด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจต่ำ โดยมีคำถามการวิจัยว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กที่มีความสามารถต่ำด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจจะสามารถฝึกให้ใช้กลวิธีตามตนเองและการย้อนกลับไปอ่านได้หรือไม่ ผลการฝึกกลวิธีนี้จะคงทนอยู่ได้นานหรือไม่ นักเรียนที่ได้รับการฝึกจะสามารถถ่ายโอนการเรียนรู้กลวิธีไปใช้กับวิชาวิทยาศาสตร์กับสังคมได้หรือไม่ โดยดูที่ผลฝึกการเขียนจากความทรงจำ และการตอบคำถามด้านความเข้าใจ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีผลการอ่านไม่ดีในเกรด 5 จำนวนทั้งหมด 42 คน โดยได้ทำการทดสอบก่อนการฝึกและหลังการฝึก ทั้งการสอบทันทีหลังเสร็จสิ้นการฝึก และการสอบหลังจากทิ้งระยะห่างระยะหนึ่ง ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลและเสนอแนะไว้ว่า ควรฝึกกลวิธีการควบคุมตนเองให้แก่เด็ก

ชอร์ตแลนด์ (Shortland, 1987, p.243 – 265) ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาและทดสอบกลวิธีของการสอนการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนประถมศึกษา ซึ่งเป็นวิธีผสมผสานเทคนิคการสอน โดยให้โครงสร้างของสิ่งที่อ่าน (graphic overview) และการเน้นให้เด็กคิด กลวิธีการสอนมี 4 ขั้นตอนคือ ขั้นที่ 1 ครูกระตุ้นความรู้เดิมและสอนคำศัพท์ตลอดจนมโนทัศน์ที่จำเป็นในการอ่าน ครั้งนั้น ขั้นที่ 2 การให้โครงสร้างของสิ่งที่อ่าน ขั้นที่ 3 ให้นักเรียนอ่าน ตั้งคำถาม และย่อใจความเพื่อจัดสารสนเทศในสิ่งที่อ่านเข้ากับเค้าโครงที่เสนอไว้ในขั้นที่ 2 ขั้นที่ 4 ทบทวนเนื้อหาที่อ่านและใจความที่นักเรียนได้ย่อและตั้งคำถามไว้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ครูประถมจำนวน 7 คน กับนักเรียนที่เรียนการอ่านเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้รับการสังเกตเป็นรายสัปดาห์และได้รับข้อมูลป้อนกลับ รวมทั้งการประชุมให้คำปรึกษา(Coaching) อย่างไม่เป็นทางการจากผู้สังเกตที่ฝึกฝนมาดีแล้วและ

ประเมินผลการสอนโดยผู้สังเกตกรอกแบบประเมินค่า รวมทั้งทดสอบนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ผลการวิจัยพบว่า มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เนลสัน (Nelson, 1988, p.335 – 396) ได้ทำการศึกษาเรื่องกลวิธีก่อนการอ่านของนักเรียนระดับวิทยาลัยที่ประสบผลสำเร็จในการเรียน ใช้ในการอ่านตำราเรียน โดยเลือกนักเรียนที่เรียนดี เพื่อเปรียบเทียบกระบวนการรู้การเข้าใจกับการเตรียมตัวในการอ่าน ส่วนในการเก็บข้อมูลทำโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างแบบลึกจำนวน 12 คน แล้ววิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ทั้งด้านปริมาณและการอภิปราย และได้วิเคราะห์กิจกรรมก่อนอ่านที่ได้เสนอในหนังสือแบบเรียน 13 เล่ม ด้วยการจัดหมวดหมู่ตามชนิดและจำนวนครั้งที่ปรากฏ ผลการวิจัยพบว่า กลวิธีที่นักเรียนเหล่านี้ใช้ไม่ค่อยมีในหนังสือที่วิเคราะห์ได้ ทั้งนี้ นักเรียนใช้การจูงใจตนเอง การวางแผนและควบคุมตนเอง ส่วนกิจกรรมในแบบเรียนแนะนำให้โยงความรู้เดิม ศึกษาคำศัพท์ และแนะนำให้ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาของเรื่องที่อ่าน ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า กลวิธีของนักเรียนเน้นกระบวนการ ส่วนกลวิธีของแบบเรียนแนะนำให้ครูเน้นการเรียนรู้เนื้อหา

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการสอนกลวิธีกรอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการสอน

ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ปรากฏการศึกษา และกำหนดกรอบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการสอน

2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ปรากฏการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรูปแบบการสอนจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการสอน

4. การสร้างรูปแบบการสอน

5. การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการสอน

6. การแก้ไข ปรับปรุงรูปแบบการสอน

ตอนที่ 2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ ออกแบบตามรูปแบบการสอนที่พัฒนาโดยใช้กลวิธีการอ่าน – การคิด สอดแทรกในการจัดการเรียนรู้

2. แบบทดสอบความเข้าใจในการอ่าน

ตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการสอน

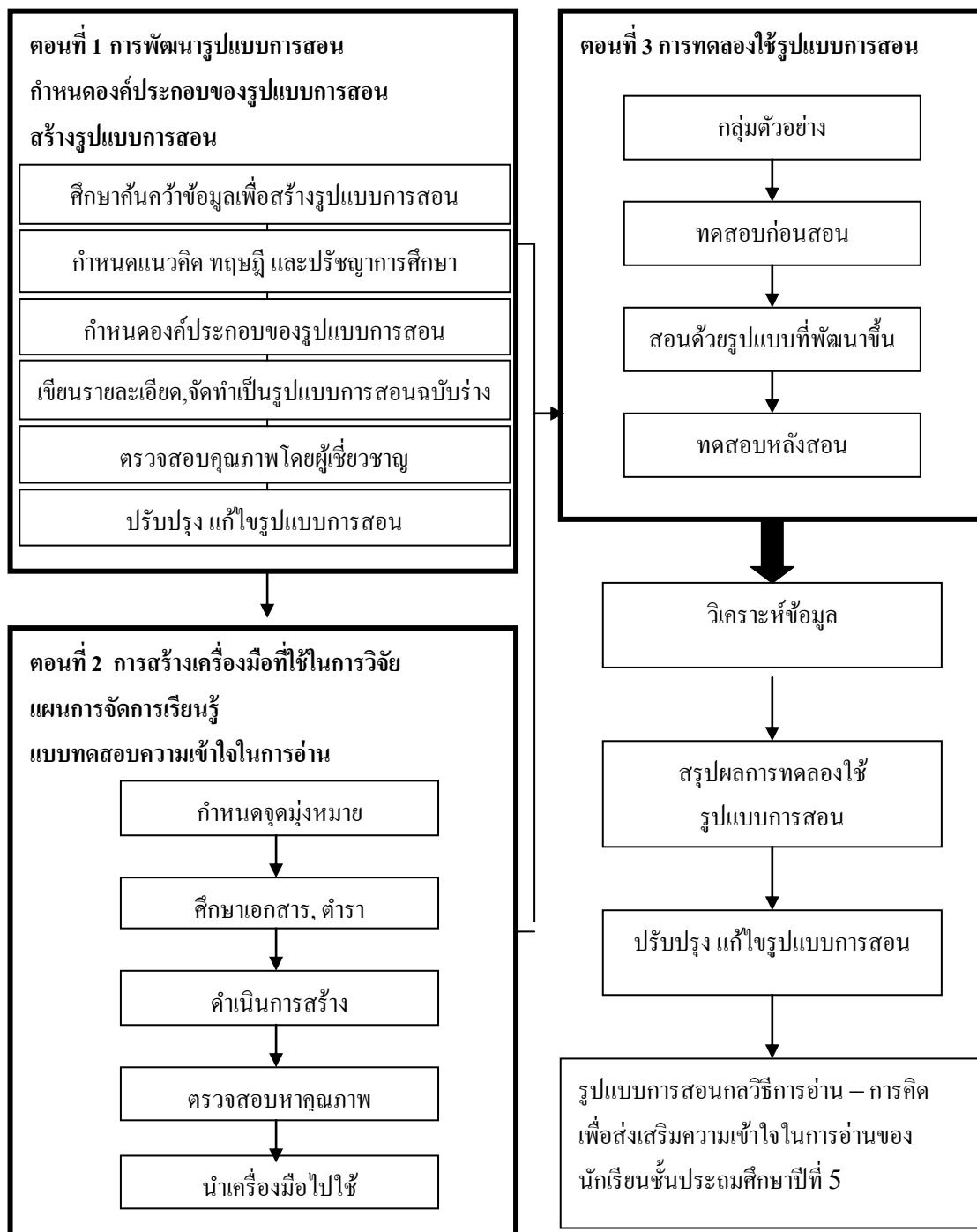
1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3. การดำเนินการทดลอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนในแผนภูมิ ดังนี้

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการพัฒนาแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการสอน

การพัฒนารูปแบบการสอนผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการสอน

1. ศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการสร้างรูปแบบการสอน โดยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการสอนและการสอนอ่าน ได้แก่

1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการสอน การสร้างรูปแบบการสอน เพื่อให้ทราบความหมายของรูปแบบการสอนรวมทั้งความรู้อื่นๆที่เกี่ยวข้อง และนำมาเป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการสอน

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการอ่าน และการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจ เพื่อให้ทราบความหมายของการอ่าน ธรรมชาติของการอ่าน แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจ และนำความรู้มาช่วยในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการสอน

2. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในส่วนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3. กำหนดกรอบแนวคิด ทฤษฎี และปรัชญาการศึกษามาใช้เพื่อพัฒนารูปแบบการสอน กลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่าน

4. กำหนดกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการสอน โดยกรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องคือ การพัฒนารูปแบบการสอนของจอยส์และวิล แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการอ่าน – การคิด เพื่อความเข้าใจในการอ่าน ทฤษฎีการรู้และเข้าใจตนเอง และแนวคิดเรื่องการใช้คำถาม

5. กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการสอน โดยยึดเป้าหมายหลักคือ การสอนให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สามารถอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจได้ดี

การสร้างรูปแบบการสอน

การสร้างรูปแบบการสอนสำหรับการวิจัยนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างรูปแบบการสอนตามขั้นตอน ดังนี้

1. พิจารณาข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า ทั้งด้านแนวคิด ทฤษฎี และสภาพที่เป็นจริง

2. กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการสอน โดยให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และแนวคิดพื้นฐานของรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น องค์ประกอบของรูปแบบการสอน ได้แก่

1.1 หลักการของรูปแบบ

1.2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบ

1.3 เนื้อหาของรูปแบบ

1.3 กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ

1.5 ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนรู้ตามรูปแบบ

3. เขียนรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการสอนตามที่กำหนดไว้และจัดทำเป็นรูปแบบการสอนฉบับร่าง

4. ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ โดยนำรูปแบบการสอนให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแก้ไข เสนอแนะ และนำแผนการสอนที่พัฒนาขึ้นไปใช้สอนนักเรียนที่ได้เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้เมื่อนำไปใช้จริง ทั้งระยะเวลาในแต่ละกิจกรรม ตลอดจนปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในการสอน

5. ปรับปรุง แก้ไขรูปแบบการสอนจากการตรวจสอบแก้ไข และแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญให้มีความถูกต้องเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและระยะเวลา เพื่อให้ได้รูปแบบการสอนที่สมบูรณ์

ตอนที่ 2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้และแบบทดสอบความเข้าใจในการอ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้

ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนที่พัฒนา เนื้อหาในแต่ละเรื่องจะเป็นตัวกำหนดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการอ่าน โดยใช้กลวิธีการอ่าน – การคิด รวมทั้งสอดแทรกเนื้อหาเข้าไปในกิจกรรม โดยมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2. ศึกษารูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่าน

3. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้กลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่าน

4. กำหนดเนื้อหาตามระดับของความเข้าใจในการอ่านให้เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยได้กำหนดระดับของความเข้าใจในการอ่านไว้ดังนี้คือ 1) การอ่านตามตัวอักษร 2) การอ่านตีความ 3) การอ่านโดยใช้วิจารณญาณ 4) การอ่านชั้นนำความรู้และความเข้าใจจากการอ่าน ไปใช้ พร้อมทั้งสร้างใบกิจกรรมประกอบแผนการจัดการเรียนรู้

5. นำเนื้อหาทั้งหมดมาเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน เวลา 15 ชั่วโมง ซึ่งมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนที่ได้พัฒนาขึ้น 8 ขั้นตอน ในแต่ละแผนจะมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่แตกต่างกันตามระดับของความเข้าใจในการอ่าน ดังนี้

แผนการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ปรับเกียรติ์ ปรับการอ่าน

แผนการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การคิดภาพในใจ

แผนการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ความรู้เดิม ทำนายล่วงหน้า

แผนการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ตั้งคำถามถามตนเอง

แผนการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ใจความสำคัญ สัมพันธ์ชื่อเรื่อง

แผนการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง คิดไตร่ตรอง ประเมินสิ่งพิมพ์

แผนการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง คิด...ให้ได้อีกคิด

แผนการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง คิดทบทวนเรื่องย่อ...ประเมินตนเอง

6. นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนอต่อประธานกรรมการที่ปรึกษาและกรรมการที่ปรึกษาร่วม เพื่อทำการตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของเนื้อหา ความสอดคล้องของจุดประสงค์กับกระบวนการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอน ความถูกต้องของภาษาที่ใช้และความเป็นไปได้ของกิจกรรม ปรับปรุงตามคำแนะนำ

7. นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบอีกครั้งโดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เรียบร้อยพร้อมที่จะนำไปใช้

8. นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้สอนจริง

แบบทดสอบความเข้าใจในการอ่าน

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบทดสอบ โดยการกำหนดให้แบบทดสอบเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบและการเขียนแบบทดสอบจากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้อง

3. กำหนดจุดประสงค์และเนื้อหาที่ต้องการทดสอบตามระดับของความเข้าใจในการอ่าน 4 ระดับ คือ การอ่านตามตัวอักษร การอ่านตีความ การอ่านโดยใช้วิจารณญาณ และการอ่านชั้นนำความรู้และความเข้าใจจากการอ่านไปใช้ แล้วกำหนดอัตราส่วนของข้อสอบตามระดับความเข้าใจในการอ่าน

4. สร้างแบบทดสอบความเข้าใจในการอ่านแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ประกอบด้วยเนื้อเรื่องหรือบทอ่านให้นักเรียนอ่านเพื่อหาคำตอบ โดยคัดเลือกเรื่องที่มีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับอายุและความสนใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

5. นำแบบทดสอบความเข้าใจในการอ่านเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความสอดคล้อง และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

6. นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องทางภาษา ลักษณะการใช้คำถาม และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อสอบแต่ละข้อว่าตรงตามเนื้อหาที่กำหนดหรือไม่เพื่อแก้ไขปรับปรุง

7. นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนปัญญาศักดิ์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน แล้วทำการตรวจให้คะแนน

8. ตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบรายข้อ แล้วนำมาวิเคราะห์ผลหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ คัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่าความยากง่าย ระหว่าง 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนก 0.20 ขึ้นไป โดยได้แบบทดสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.40 – 0.68 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.20 – 0.50 จำนวน 50 ข้อ

9. ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบความเข้าใจในการอ่านทั้งฉบับ โดยทำการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการ KR – 20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88

10. จัดพิมพ์แบบทดสอบความเข้าใจในการอ่านที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วเป็นแบบทดสอบฉบับจริง ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ เพื่อใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับการทำวิจัยต่อไป

ตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการสอน

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้รูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่าน ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนปัญญาศักดิ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 4 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 175 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนปัญญาศักดิ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 42 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มห้องเรียนโดยการจับสลากจากนักเรียน 4 ห้องเรียน มา 1 ห้องเรียน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 42 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้

2.2 แบบทดสอบความเข้าใจในการอ่าน

3. การดำเนินการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว วัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest – Posttest Design) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538, น. 249) ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รูปแบบการทดลอง

กลุ่มทดลอง	สอบก่อนทดลอง	ทดลองใช้รูปแบบ	สอบหลังทดลอง
E	T ₁	X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในรูปแบบการทดลอง

E แทน กลุ่มทดลอง

X แทน การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่าน

T₁ แทน การสอบก่อนทดลองใช้รูปแบบ

T₂ แทน การสอบหลังทดลองใช้รูปแบบ

ในการทดลองครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

- 1) เสนอเรื่องขออนุญาตดำเนินการทดลองในโรงเรียน
- 2) นำแบบทดสอบความเข้าใจในการอ่านไปทดสอบกับนักเรียน (ทดสอบก่อนเรียน)
- 3) ดำเนินการสอนตามรูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจ

ในการอ่าน พร้อมทั้งสังเกตและบันทึกพฤติกรรมนักเรียน

4) หลังการดำเนินการทดลองแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนอีกครั้ง โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบบันทึกไว้เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาความเข้าใจในการอ่าน

- 5) นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ดำเนินการดังนี้

- 1) หาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความเข้าใจในการอ่านก่อนเรียนและหลังเรียน

1.1 หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538, น.59)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ	\bar{x}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

1.2 หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) คำนวณจากสูตร
(ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, น.79)

$$\text{S.D.} = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนของนักเรียน
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนนักเรียนแต่ละคนยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2) เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลองโดยใช้ t - test
แบบ Dependent Samples (ถ้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538, น.104) ดังนี้

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n\sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ	t	แทน	การทดสอบความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน
	$\sum D$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนยกกำลังสอง

n แทน จำนวนนักเรียน

D แทน ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่

3) ค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

3.1 การหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้สูตร
(ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538, น.246)

$$\text{IOC} = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ IOC แทน ความสอดคล้องของแบบทดสอบตามความคิดเห็นของ
ผู้เชี่ยวชาญ

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

n แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3.2 การหาความเชื่อมั่น โดยวิธีการหาความเป็นเอกพันธ์ภายในของ
Kuder - Richardson คำนวณจากสูตร KR – 20 ดังนี้

$$r_{tt} = \left(\frac{k}{k-1} \right) \left(1 - \frac{\sum pq}{s^2} \right)$$

เมื่อ r_{tt} แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

k แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบ

s^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

p แทน สัดส่วนของผู้ตอบถูกแต่ละข้อ

q แทน สัดส่วนของผู้ตอบผิดแต่ละข้อ ($q = 1 - p$)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการสอน

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้รูปแบบการสอน

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการสอน

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและบริบทของการจัดการศึกษา

การอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมาก เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่มนุษย์ใช้เพื่อการติดต่อสื่อสาร รวมถึงการแสวงหาความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ผู้ที่มีทักษะการอ่านย่อมได้รับประโยชน์จากการอ่าน ทำให้เป็นผู้ทันต่อเหตุการณ์ มีความรู้กว้างขวาง สามารถนำความรู้ที่นำมาส่งเสริมพัฒนาตนทั้งทางกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าการอ่านเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยให้ชีวิตมนุษย์มีคุณภาพ เนื่องจากการอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันดังกล่าว การสอนอ่านจึงควรต้องวางรากฐานอย่างมีระบบถูกต้องและดีพอตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ให้สามารถนำความรู้ทางการอ่านไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไป

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในส่วนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้กำหนดให้การอ่านในระดับชั้นนี้จะเน้นการอ่านในใจมากกว่าการออกเสียง โดยกำหนดจุดประสงค์เฉพาะไว้ว่า ให้อ่านแล้วสามารถจับใจความและรู้สัพพสาระของข้อความที่อ่าน สามารถใช้วิจารณญาณในการวิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้ และสามารถทราบเจตนาของผู้เขียน ตลอดจนข้อคิดที่ได้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากเจตนารมณ์ของหลักสูตรดังกล่าวจะเห็นว่า มีการตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านเพื่อความเข้าใจตั้งแต่ในระดับประถมศึกษาแล้ว แต่ในทางปฏิบัติปรากฏว่ายังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ ดังปรากฏตามผลการประเมินความสามารถทางด้านภาษาของนักเรียนโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งพบว่านักเรียนมีจุดอ่อนด้านการอ่านในใจ แสดงว่าการสอน

อ่านยังไม่ประสบผลสำเร็จ ซึ่งแม้ว่าจะไม่อาจกล่าวได้อย่างชัดเจนว่าเป็นเพราะเหตุใด เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธหรือได้รับอิทธิพลจากองค์ประกอบต่างๆ ทั้งทางด้านสติปัญญาและจากสภาพแวดล้อมอื่น แต่ก็มีผลการวิจัยหลายเรื่องพบว่าคุณลักษณะและการสอนของครูก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการอ่านของนักเรียน เช่น พบว่าชั้นเรียนที่ใช้เวลาอภิปรายร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียนมากกว่าและมีการใช้รูปแบบการสอนที่เป็นระบบ จะมีคะแนนด้านการอ่านสูงกว่าการเรียนแบบอื่น นอกจากนั้นยังมีผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการอ่านและได้ข้อสรุปว่า ทักษะพื้นฐานทางการอ่านของนักเรียน รวมถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการอ่านอย่างสร้างสรรค์เป็นผลมาจากครูและกระบวนการสอนของครูเป็นสำคัญ

ในปัจจุบันนี้หลังจากมีการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้มีการเน้นกระบวนการควบคู่ไปกับเนื้อหาในทุกๆกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในส่วนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยก็ได้ให้ความสำคัญกับทักษะทางภาษา ในแง่ของการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้มากกว่าการเรียนรู้ในเชิงทฤษฎีหรือท่องจำเพียงอย่างเดียว ส่วนใหญ่เน้นการฝึกทักษะทางภาษาทั้ง 4 ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ซึ่งจากการวิเคราะห์แผนการสอนที่ครูส่วนใหญ่ใช้เป็นหลักในการสอน ก็พบว่ายังมีเนื้อหาลักษณะกลวิธีการอ่านอื่นๆสอดแทรกอยู่ในอีกหลายประการ เช่น เทคนิคการใช้คำถามคำตอบ การฝึกอ่านเร็ว การอ่านแบบเจาะจง การอ่านแบบข้ามคำ ขั้นตอนการใช้วิจารณญาณในการอ่าน และการอ่านเพื่อจับใจความ เป็นต้น แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าการเสนอแนะการฝึกกลวิธีการอ่านต่างๆส่วนใหญ่จะเสนอในลักษณะที่ครูเป็นผู้ฝึกให้นักเรียนตามวิธีการที่เขียนไว้อย่างสำเร็จรูปเพียงอย่างเดียว ยังมีได้เน้นการสอนให้นักเรียนได้รู้จักกลวิธีเหล่านั้นในแง่มุมมองต่างๆให้ลึกซึ้ง เพื่อที่จะได้เห็นความสำคัญและนำไปใช้ประโยชน์

นับได้ว่าช่วงหลังนี้ปรัชญาและหลักการสอนเกี่ยวกับการอ่านในระดับประถมศึกษามีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี สอดคล้องกับชีวิตจริงมากขึ้น กล่าวคือ ไม่ยึดถือการท่องจำหลักเกณฑ์ทางภาษาเหมือนในอดีต แต่เน้นการฝึกทักษะเพื่อให้นำไปใช้ประโยชน์ได้จริงดังที่ยกตัวอย่างมาข้างต้น และหลักการสอนเช่นนี้ก็สอดคล้องกับทฤษฎีทางการอ่านที่ให้ความสำคัญกับตัวผู้อ่าน มุ่งพัฒนาผู้อ่านให้สามารถกำกับตนเองให้เป็นผู้อ่านที่มีประสิทธิภาพ แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนเท่าที่ผ่านมายังอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจ แสดงว่า สิ่งที่มีอยู่ยังไม่สมบูรณ์พอที่จะทำให้นักเรียนมีทักษะในการอ่านถึงเกณฑ์ที่ควรจะเป็น

จากสภาพปัจจุบันที่แสดงให้เห็นปัญหาดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าจำเป็นต้องหาวิถีทางที่จะช่วยแต่งเติมเสริมแต่งสิ่งที่มีอยู่เดิม และคิดค้นวิธีการสอนให้เป็นทางเลือกให้ครูผู้สอนได้นำไปใช้เพื่อพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนให้ดีขึ้นกว่าเดิม โดยจะต้องมุ่งเน้นการสอนหรือกลวิธี

การอ่านให้แก่แก่นักเรียนอย่างเป็นระบบ ไม่มุ่งเน้นเนื้อเรื่องซึ่งเป็นเพียงสื่อการเรียนรู้มากเกินไป เพื่อให้แก่นักเรียนนำกลวิธีการอ่านนี้ติดตัวไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการอ่านในชีวิตจริงด้วยตนเอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สร้างการพัฒนาแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิดเพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ขึ้นมา โดยหวังที่จะให้รูปแบบการสอนนี้ได้มีส่วนช่วยพัฒนานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้เป็นผู้อ่านที่มีประสิทธิภาพ

2. ผลการศึกษาปรัชญาการศึกษา แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาแบบการสอน

ปรัชญาการศึกษา แนวคิด และทฤษฎีเป็นทิศทางสำคัญในการจัดการศึกษา ในที่นี้ผู้วิจัยได้เลือกแนวคิดตามปรัชญานิรันดรนิยม ปรัชญาพิพัฒนาการนิยม แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการอ่าน – การคิดเพื่อความเข้าใจในการอ่าน แนวคิดเรื่องการใช้คำถาม และทฤษฎีการรู้และเข้าใจตนเอง สืบเนื่องจากเป็นแนวคิดพื้นฐาน มีแนวทางการจัดการศึกษาสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและประเด็นที่ต้องการพัฒนา ดังนี้

ปรัชญานิรันดรนิยม (Perennialism) มีสาระสำคัญดังนี้

การจัดการศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนจดจำ ใช้เหตุผล และตั้งใจกระทำสิ่งต่างๆ โดยผู้สอนใช้การบรรยายและซักถามเป็นหลัก

ปรัชญาพิพัฒนาการนิยม (Progressivism) มีสาระสำคัญดังนี้

การจัดการศึกษาเน้นตัวผู้เรียนและกระบวนการเรียนการสอนเป็นศูนย์กลางของการจัดการศึกษา ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์เรียนจากการคิด จากการลงมือทำ และการแก้ปัญหาด้วยตนเอง

แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการอ่าน – การคิด เพื่อความเข้าใจในการอ่าน มีสาระสำคัญดังนี้

การอ่านที่ดีผู้อ่านต้องเข้าใจและรับรู้ความหมายของเรื่องราวที่อ่าน จึงจำเป็นต้องอาศัยการศึกษาและชี้แนะที่ถูกต้องจากผู้มีประสบการณ์ซึ่งก็คือครู ผู้อ่านจะต้องเข้าใจเรื่องที่อ่านอย่างลึกซึ้ง สามารถแสดงความคิดในเชิงวิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีหลักเกณฑ์ มีเหตุผลที่น่าเชื่อถือ รวมทั้งตระหนักถึงคุณค่าของการอ่านว่าเป็นทักษะที่ช่วยพัฒนาความคิด สติปัญญา อารมณ์และจิตใจ โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ในการอ่านอย่างเป็นขั้นตอน

แนวคิดเรื่องการใช้คำถาม มีสาระสำคัญดังนี้

การถามคำถามเป็นวิธีการที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจได้เป็นอย่างดี ลักษณะของคำถามยังเป็นระดับสูงเท่าใด ยิ่งทำให้ผู้อ่านได้คิดลึกซึ้งมากเท่านั้น และถ้าผู้อ่านได้รู้จักถามตนเองเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านในแง่มุมต่างๆก็จะทำให้มีความรู้และได้ความคิดที่แตกฉานยิ่งขึ้น กล่าวคือ คำถามจะไปกระตุ้นตัวผู้อ่านให้นำความรู้และประสบการณ์ออกมาใช้ให้เกิดผลดีต่อการอ่านตลอดเวลา

ทฤษฎีการเรียนรู้และเข้าใจตนเอง มีสาระสำคัญดังนี้

ถ้าบุคคลรู้ตนเองว่ากำลังจะทำอะไร เพื่ออะไร สิ่งนั้นจะต้องทำอย่างไรจึงจะสำเร็จ แล้วควบคุมหรือกำกับตนเองให้กระทำสิ่งนั้นตามทิศทางที่คิดได้ จะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ กระบวนการเรียนการสอนตามทฤษฎีนี้จะเน้นให้ผู้เรียนรู้จักกำกับกระบวนการอ่านและความเข้าใจของตนเองให้ได้ผลดี ดังนั้น จึงต้องสอนให้ผู้เรียนทราบว่า กลวิธีและสิ่งใดบ้างที่จะทำให้การอ่านได้ผลดีและให้ผู้เรียนนำไปใช้ในการอ่าน โดยต้องกำกับตนเอง รู้ตนเองที่จะปรับเปลี่ยนกลวิธีตลอดเวลาที่อ่านเพื่อให้การอ่านมีประสิทธิภาพ

3. ผลการสร้างรูปแบบการสอน

รูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีองค์ประกอบของรูปแบบและรายละเอียดในแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

3.1 หลักการของรูปแบบ

หลักการของรูปแบบการสอนนี้ได้มาจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ทฤษฎีแนวคิด และงานวิจัยด้านการอ่านและการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจ รวมทั้งการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และอุปสรรคของการสอนในระดับประถมศึกษา มีดังนี้

3.1.1 ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านส่วนใหญ่จะมีความรู้ความเข้าใจเรื่องของกลวิธีการอ่าน ในขณะที่อ่านจะตระหนักรู้และกำกับตนเองให้ใช้กลวิธีการอ่านเหล่านั้นเพื่อช่วยในการอ่านของตนให้บรรลุเป้าหมายของการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ กลวิธีการอ่านจึงมีความสำคัญ ควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ สามารถนำความรู้ และทักษะด้านกลวิธีการอ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการอ่านในสถานการณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

ดังนั้น รูปแบบการสอนนี้จึงเน้นการสอนกลวิธีการอ่านควบคู่ไปกับเนื้อหาหรือใจความของบทอ่าน

3.1.2 ผู้ที่จะยอมรับและนำกลวิธีการอ่านไปใช้ ย่อมจะต้องเห็นความสำคัญและประโยชน์ของกลวิธี รวมทั้งทราบแนวทางการใช้กลวิธีเหล่านั้นเสียก่อน การเพิ่มความตระหนักรู้และการวิเคราะห์กลวิธีการอ่านในแง่มุมต่างๆ อย่างตรงไปตรงมาจึงเป็นเรื่องจำเป็น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจถึงเหตุผลและแนวทางของการเลือกใช้กลวิธีการอ่านจนสามารถนำไปใช้ได้ด้วยตนเอง

ดังนั้น รูปแบบการสอนนี้จึงเน้นวิธีการสอนอย่างตรงไปตรงมา โดยออกแบบกระบวนการเรียนการสอนให้มีการอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียนถึงกลวิธีการอ่านที่ผู้เรียนได้รับจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบ

รูปแบบการสอนนี้มุ่งให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการอ่าน 4 ระดับ คือ

3.2.1 การอ่านตามตัวอักษร หมายถึง การอ่านเพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาสาระที่ผู้เขียนกล่าวไว้โดยตรงด้วยถ้อยคำหรือประโยคต่างๆ ประกอบด้วยทักษะย่อย ได้แก่ การชี้คำสรรพนามที่ใช้แทนคำนาม การหาประโยคสำคัญ การตั้งหัวข้อเรื่อง และการเรียงลำดับเหตุการณ์

3.2.2 การอ่านตีความ หมายถึง การอ่านเพื่อทำความเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนไม่ได้กล่าวไว้โดยตรง ผู้อ่านต้องใช้การประมวลเรื่องราว แปลความ และขยายความในการเสาะแสวงหาความหมายที่ซ่อนเร้นอยู่ในข้อความที่ปรากฏ เพื่อที่จะทำความเข้าใจความคิดของผู้เขียนได้อย่างสมเหตุสมผล ประกอบด้วยทักษะย่อยต่างๆ ได้แก่ การกล่าวสรุป การคาดคะเนเหตุการณ์ล่วงหน้า ความเข้าใจในสำนวนภาษา การเก็บใจความสำคัญ การเก็บรายละเอียดสำคัญ การเปรียบเทียบ ความเข้าใจความสัมพันธ์ของเหตุและผล และการชั่งนิจของบุคคลในเรื่อง

3.2.3 การอ่านโดยใช้วิจารณญาณ หมายถึง การอ่านที่ผู้อ่านต้องใช้ความเข้าใจตามตัวอักษร การอ่านตีความ รวมทั้งความรู้และประสบการณ์ของผู้อ่านเองมาพิจารณาตัดสินประเมินค่าสิ่งที่อ่าน ประกอบด้วยทักษะย่อย ได้แก่ การแยกข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น การแยกเรื่องที่เป็นจริงกับเรื่องเพื่อฝัน การพิจารณาโฆษณาชวนเชื่อ การพิจารณาความเหมาะสมและคุณค่าเพื่อให้เกิดการยอมรับในสิ่งที่อ่าน และการชี้วัตถุประสงค์ของผู้แต่ง

3.2.4 การอ่านขั้นนำความรู้และความเข้าใจจากการอ่านไปใช้ หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ คติ และข้อคิดจากสิ่งที่อ่านมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยสามารถตอบคำถามที่แสดงความคิดในการนำความรู้ไปใช้ได้ถูกต้องเหมาะสม

3.3 เนื้อหาของรูปแบบ

เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ จึงกำหนดเนื้อหาเป็น 2 ลักษณะคือ

3.3.1 เนื้อหาที่เป็นบทอ่าน คือ ข้อความหรือเรื่องราวที่ใช้เป็นสื่อทำให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของการอ่าน โดยพิจารณาเลือกประเภทบทอ่านให้สอดคล้องและครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีเนื้อหาหลากหลายประเภท ดังนี้

- 1) เนื้อหาประเภทสารคดี ได้แก่ ความรู้ทั่วไปสำหรับเด็ก มีลักษณะเป็นร้อยแก้ว
- 2) เนื้อหาประเภทบันเทิงคดี ได้แก่ นิยาย นิทาน บทร้อยกรอง
- 3) เนื้อหาประเภทคำสัมผัสคล้องจอง ได้แก่ คำขวัญ สุภาษิต และสำนวนภาษา
- 4) เนื้อหาประเภทข่าวสาร บทวิจารณ์ โฆษณา ประกาศ

เมื่อกำหนดประเภทของบทอ่านแล้วจึงใช้เป็นกรอบในการเลือกเรื่องจากแหล่งต่างๆ โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมในด้านต่างๆ ได้แก่

- ตรงตามจุดประสงค์การสอนในหน่วยการเรียนรู้ คือ เป็นสื่อให้เกิดการเรียนรู้กลวิธีการอ่านได้อย่างเหมาะสม

- ความยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน

- ความสั้นยาวของเนื้อหาเหมาะสมกับวัยและช่วงความสนใจ

- เนื้อหาตอบสนองต่อความต้องการและสนใจ มีความสอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียนระหว่างอายุ 10 – 12 ปี

- เนื้อหาสาระมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน

- เป็นหนังสือหรือเอกสารที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกจากผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการอ่านแล้วว่าดีเด่น เหมาะสมกับผู้เรียนอายุ 10 – 12 ปี

ดังนั้น บทอ่านที่กำหนดขึ้นใช้ในรูปแบบการสอนจึงมีสาระหลากหลาย ทั้งทางด้านศิลปะ วิทยาศาสตร์ ประวัติบุคคล ข่าว และ โฆษณา

3.3.2 เนื้อหาที่เป็นกลวิธีการอ่าน เป็นสิ่งที่เน้นในรูปแบบการสอนนี้ มีลักษณะเป็นแนวคิดหรือมโนทัศน์ของกลวิธีการอ่านต่างๆ ได้แก่

1) การตั้งจุดประสงค์ในการอ่าน

2) การปรับความเร็วในการอ่าน

3) การสร้างภาพในใจ

4) การระลึกถึงความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่อ่าน

5) การคาดคะเน

6) การตั้งคำถามถามตนเอง

7) การจับใจความสิ่งที่อ่าน

8) การตรวจสอบและประเมินตนเอง

3.4 กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ออกแบบขั้นตอนกระบวนการเรียนการสอนตามรูปแบบการกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่าน 8 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การตั้งจุดประสงค์ในการอ่าน เป็นขั้นที่ผู้สอนแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของจุดประสงค์ในการอ่าน ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นแรกของการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ และเลือกวิธีการอ่านให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ของการอ่าน โดยใช้บทอ่านเป็นสื่อกลางในการสอน

ขั้นตอนที่ 2 การปรับความเร็วในการอ่าน เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนชี้แนะให้ผู้เรียนเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเร็วในการอ่านกับวิธีการและจุดประสงค์ในการอ่าน โดยใช้บทอ่านเป็นสื่อกลางในการสอน ในขั้นนี้เป็นการที่ผู้สอนฝึกให้ผู้เรียนมีวิธีการอ่านและใช้เวลาในการอ่านให้เหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างภาพในใจ เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กลวิธีการอ่านและกลวิธีการคิด ประกอบด้วย การอ่านอย่างมีสมาธิ มุ่งที่เป้าหมายคือความเข้าใจ และสิ่งสำคัญที่สุดของขั้นตอนนี้คือ การคิดตามข้อความที่อ่านเพื่อให้เกิดภาพในใจ โดยผู้สอนจะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการอ่าน การคิดตามเพื่อให้เกิดภาพในใจ และให้ผู้เรียนสามารถนำแนวทางนี้ไปใช้กับการอ่านของตนเองในระยะยาว

ขั้นตอนที่ 4 การระลึกถึงความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่อ่าน เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ความรู้เรื่องการเชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับสิ่งที่อ่าน โดยผู้สอนจะใช้บทอ่านที่มีทั้งข้อความ รูปภาพ และสำนวนภาษาที่แปลกใหม่ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความคิด โดยการนำความรู้เดิมมาประกอบการอ่านจนเกิดความเข้าใจ

ขั้นตอนที่ 5 การคาดคะเน เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ความรู้แก่ผู้เรียนเรื่องกลวิธีการคาดคะเนหรือการทำนาย ผวนกับกลวิธีการเชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับสิ่งที่อ่าน ซึ่งกลวิธีทั้งสองมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ในการอ่านเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์ จำเป็นต้องอาศัยการอ่านโดยการคาดคะเนและใช้ความรู้เดิมควบคู่กัน ไปเพื่อการอ่านให้ได้ผลดี ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ส่งเสริมผู้เรียนให้ใช้ความคิดมากขึ้น เพราะผู้เรียนไม่สามารถอ่านตามตัวอักษรเพียงอย่างเดียวได้ แต่ต้องใช้ความคิดและนำความรู้เดิมมาประกอบ จึงจะสามารถเข้าใจในสิ่งที่อ่าน

ขั้นตอนที่ 6 การตั้งคำถามถามตนเอง เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ความรู้แก่ผู้เรียนในเรื่องคำถามและการตั้งคำถามถามตนเองเพื่อช่วยในการอ่าน โดยผู้สอนจะฝึกผู้เรียนให้สามารถตั้งคำถามได้ทั้งคำถามแบบตีความและคำถามแบบลึกซึ้ง ซึ่งเป็นคำถามที่ไม่มีคำตอบปรากฏในข้อความ โดยให้ผู้เรียนตั้งคำถามจากบทอ่านระดับง่ายไปจนถึงบทอ่านที่มีระดับความยากซึ่งต้องใช้คำถามที่มีความซับซ้อน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิด ฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักการถามตอบในขั้นสูงที่ต้องอาศัยการตีความ

ขั้นตอนที่ 7 การย่อใจความสิ่งที่อ่าน เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และได้ฝึกการย่อเรื่อง และการคิดทบทวนเรื่อง เพื่อให้สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ เพราะเรื่องของการอ่านจับใจความสำคัญถือเป็นหัวใจสำคัญของการอ่าน ผู้สอนจะให้ผู้เรียนย่อเรื่องโดยใช้บทอ่านทั้งที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง เพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะในการจับใจความสำคัญของบทอ่านในลักษณะต่างๆ

ขั้นตอนที่ 8 การตรวจสอบและประเมินตนเอง เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แนวทางการตรวจสอบและประเมิน โดยใช้บทอ่านเป็นเครื่องมือทดสอบ ในขั้นตอนสุดท้ายนี้เป็นการที่ผู้เรียนต้องนำเอากลวิธีการอ่านและกลวิธีการคิดที่ได้เรียนรู้มาในขั้นตอนที่ 1 – 7 มาใช้เพื่อประเมินถึงผลสำเร็จในการอ่านของตนเอง

4. ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนรู้ตามรูปแบบ

รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นนี้ช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการอ่านและตระหนักรู้เกี่ยวกับการอ่านของตนเองเพิ่มขึ้น โดยนำกลวิธีการอ่านที่เรียนรู้มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับการอ่านของตนเองในชีวิตประจำวันและการเรียนที่สูงขึ้นไปในอนาคตได้

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้รูปแบบการสอน

การทดลองใช้รูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ดำเนินการ โดยนำการจัดกระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบการสอนที่สร้างขึ้น ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการสอน โดยเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้จากรูปแบบการสอนปรากฏผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่าน

การทดสอบ	<i>N</i>	\bar{X}	<i>S.D.</i>	$\sum D$	<i>t</i>
ก่อนทดลองใช้รูปแบบการสอน	42	21.62	5.27	778	38.70**
หลังทดลองใช้รูปแบบการสอน	42	40.14	4.93		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

จากการดำเนินการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้สังเกตและบันทึกพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยแยกเป็นขั้นตอนตามกระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบการสอน 8 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การตั้งจุดประสงค์ในการอ่าน

ขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนแสดงให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของจุดประสงค์ในการอ่าน ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นแรกของการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการจัดกิจกรรม พบว่า ก่อนการจัดกิจกรรมมีนักเรียนบางส่วนที่ไม่ให้ความสนใจ ไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมและไม่อยากเรียนรู้ในช่วงเริ่มแรก จนเมื่อผู้วิจัยจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีการเคลื่อนไหว เดินมาด้านหน้าห้องเรียน จัดกิจกรรมให้เข้าไปในทางที่ต้องแข่งขันกันและทำงานเป็นกลุ่ม ผลปรากฏว่า นักเรียนทุกคนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม รวมทั้งนักเรียนมีความกระตือรือร้น อยากมีส่วนร่วม ตื่นเต้น ให้ความสนใจ และให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดี

ขั้นตอนที่ 2 การปรับความเร็วในการอ่าน

ขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนให้ชี้แนะให้ผู้เรียนเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเร็วในการอ่านกับวิธีการและจุดประสงค์ในการอ่าน

ผลการจัดกิจกรรม พบว่า นักเรียนบางส่วนยังไม่ค่อยกล้าแสดงออกเกี่ยวกับการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็น โดยเฉพาะนักเรียนที่เรียนอ่อนซึ่งอาจเกิดจากความไม่มั่นใจและขาดความเชื่อมั่น ผู้วิจัยจึงแก้ไขด้วยการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้แบบกัลยาณมิตร ให้คำแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิด ผลปรากฏว่า นักเรียนทุกคนในห้องมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมคือ กล้าแสดงออกเกี่ยวกับการตอบคำถาม และมีความเชื่อมั่นในการแสดงความคิดเห็นมากขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างภาพในใจ

ขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กลวิธีการอ่านและกลวิธีการคิด สิ่งสำคัญที่สุดคือ การคิดตามข้อความเพื่อให้เกิดภาพในใจ โดยผู้สอนจะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

ผลการจัดกิจกรรม พบว่า นักเรียนให้ความสนใจเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนรู้อย่างมาก เพราะได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองผ่านประสาทสัมผัสด้านต่างๆ คือ การประดิษฐ์ของเล่นจากกระดาษหนังสือพิมพ์ โดยใช้ทักษะในการอ่านและการคิดจากการลงมือทำด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนสนใจการเรียนมาก

ซึ่งช่วยให้พัฒนาความเข้าใจในการอ่านได้มากกว่าได้รับการเรียนรู้ที่มีความควบคู่ไปกับการปฏิบัติ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 4 การระลึกถึงความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่อ่าน

ขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนให้ความรู้เรื่องการเชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับสิ่งที่อ่าน โดยผู้สอนจะใช้บทอ่านที่มีทั้งข้อความ รูปภาพ และสำนวนที่แปลกใหม่ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิด

ผลการจัดกิจกรรม พบว่า ก่อนการจัดกิจกรรมนักเรียนส่วนใหญ่ขาดความมั่นใจในการทำกิจกรรม ไม่กล้าพูด ไม่กล้าตอบคำถาม และตอบผิดบ้างในบางประเด็น ผู้วิจัยจึงได้อธิบายเพิ่มเติม รวมถึงชี้แนะแนวทางจนนักเรียนเกิดความเข้าใจและตอบถูกเป็นส่วนใหญ่ พร้อมทั้งผู้วิจัยยังได้สร้างบรรยากาศในการเรียนให้มีความสุขสนุกสนานและผ่อนคลายมากขึ้น ผลปรากฏว่า นักเรียนเกิดความมั่นใจในการตอบคำถาม กล้าพูดกล้าแสดงออกได้ดีขึ้นกว่าเดิม

ขั้นตอนที่ 5 การคาดคะเน

ขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนให้ความรู้แก่ผู้เรียนเรื่องกลวิธีการคาดคะเนหรือการทำนายผนวกกับกลวิธีการเชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับสิ่งที่อ่าน ซึ่งในการอ่านเรื่องราวต่างๆ โดยเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์จำเป็นต้องอาศัยการอ่าน โดยการคาดคะเนและใช้ความรู้เดิมควบคู่กัน

ผลการจัดกิจกรรม พบว่า การจัดกิจกรรมในครั้งนี้นักเรียนในกลุ่มอ่อนมีความมั่นใจในการแสดงความคิดเห็นมากขึ้น เนื่องจากหลายๆกิจกรรมที่ผ่านมาผู้ที่ตอบคำถามส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนที่เรียนชั้นปานกลางจนถึงนักเรียนที่เรียนเก่ง ผู้วิจัยจึงเน้นเจาะกลุ่มถามคำถามนักเรียนกลุ่มที่เรียนอ่อนบ้าง โดยใช้คำถามที่ไม่ยากและซับซ้อนจนเกินไป ซึ่งนักเรียนสามารถตอบได้ถูกต้อง และมีผลทำให้ให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตอบคำถามและการกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นมากขึ้น

ขั้นที่ 6 การตั้งคำถามถามตนเอง

ขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนให้ความรู้แก่ผู้เรียนในเรื่องคำถามและการตั้งคำถามถามตนเองเพื่อช่วยในการอ่าน โดยผู้สอนจะฝึกผู้เรียนให้สามารถตั้งคำถามได้ทั้งคำถามแบบตีความและคำถามแบบลึกซึ้ง เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดและได้รู้จักการถามตอบในขั้นสูงที่จำเป็นต้องอาศัยการตีความ

ผลการจัดกิจกรรม พบว่า นักเรียนยังไม่ค่อยเข้าใจบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มตนเอง โดยการทำกิจกรรมจะเน้นไปที่นักเรียนที่เรียนเก่งและเรียนปานกลาง ส่วนนักเรียนกลุ่มที่เรียนอ่อนจะไม่ค่อยมีบทบาทในกลุ่ม ผู้วิจัยแก้ไขโดยวิธีสร้างความเข้าใจกระบวนการทำงานกลุ่ม จัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ให้นักเรียนเก่งมีโอกาสให้ความช่วยเหลือเพื่อน รู้จักการแบ่งงานกันทำ และหมุนเวียนหน้าที่กันภายในกลุ่ม ส่งผลให้นักเรียนเกิดทักษะในการคิด การตั้งคำถาม การตอบคำถาม

และเข้าใจในกระบวนการทำงานกลุ่ม มีการพัฒนาตนเองและผลงานของกลุ่มให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ 7 การย่อใจความสิ่งที่อ่าน

ขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนให้ผู้เรียนได้ฝึกการย่อเรื่องและการคิดทบทวนเรื่อง เพื่อให้สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้

ผลการจัดกิจกรรม พบว่า นักเรียนกลุ่มอ่อนจะไม่ได้ได้รับความไว้วางใจให้นำเสนอผลงานของกลุ่ม เพราะขาดความเชื่อมั่นในการนำเสนอผลงาน ผู้วิจัยแก้ไขโดยการให้คำแนะนำ ให้การกระตุ้น ให้กำลังใจ และให้การชมเชย ผลปรากฏว่า นักเรียนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เกิดความมั่นใจ กล้าแสดงออก นำเสนอผลงานของตนเองและผลงานของกลุ่มได้ดีขึ้น อีกทั้งยังได้รับการยอมรับจากสมาชิกในห้องเรียนเป็นอย่างดี

ขั้นตอนที่ 8 การตรวจสอบและประเมินตนเอง

ขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แนวทางการตรวจสอบและการประเมินตนเอง ผู้เรียนต้องนำเอากลวิธีการอ่านและกลวิธีการคิดที่ได้เรียนรู้มาในขั้นตอนที่ 1 – 7 มาใช้เพื่อประเมินถึงผลสำเร็จในการอ่านของตนเอง

ผลการจัดกิจกรรม พบว่า ในตอนแรกนักเรียนบางคนไม่ทำการบ้านหรือแบบฝึกหัดที่ได้รับมอบหมายให้ส่งตามกำหนดเวลา จากการสอบถามพบสาเหตุคือ นักเรียนลืมนำการบ้านกลับไปทำที่บ้านในตอนเลิกเรียน ผู้วิจัยจึงแก้ปัญหาโดยการให้นักเรียนจดบันทึกลงในสมุดจดการบ้าน ย้ำเตือนนักเรียนนักเรียนก่อนกลับบ้านทุกครั้ง และแจ้งให้ผู้ปกครองลงชื่อรับทราบในสมุดจดการบ้าน ผลปรากฏว่า นักเรียนทำการบ้านส่งได้ตามเวลาที่กำหนด อีกทั้งได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือดูแล สำหรับการบ้านที่ได้มอบหมายให้นักเรียนทำเป็นอย่างดี นักเรียนได้ผ่านกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม รู้จักการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมทั้งปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเองได้อย่างเหมาะสม

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การนำกิจกรรมการเรียนรู้กลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน เกิดผลที่น่าสนใจหลายประการคือ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำกลวิธีการอ่าน – การคิด ไปใช้ในการอ่านของตนเองได้ดีขึ้นเป็นที่น่าสนใจ อีกทั้งยังมีการเพิ่มพูนทักษะทั้งทางด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน ได้คล่องแคล่วมากยิ่งขึ้นด้วย นักเรียนมีความสนใจ ความตั้งใจ และความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ผู้วิจัยจัดให้ในกิจกรรมที่เป็นกลวิธีการอ่าน – การคิด อีกทั้งยังมีความสนใจในการอ่านเรื่องต่างๆที่ไม่ใช่เพียงแค่การอ่านตามบทอ่านที่ครูจัดให้มากขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงผลการพัฒนาทางด้านการอ่านของนักเรียนที่จะประสบความสำเร็จมากขึ้นต่อไปในอนาคตหากได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด

การดำเนินการวิจัยเป็นไปตามขั้นตอน ดังนี้

1. การพัฒนารูปแบบการสอน

1.1 ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.2 การสร้างรูปแบบการสอน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบการสอน 2) จุดมุ่งหมายของรูปแบบการสอน 3) เนื้อหาของรูปแบบการสอน 4) กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบการสอน 5) ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนรู้ตามรูปแบบ

2. การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้

2.2 แบบทดสอบความเข้าใจในการอ่าน

3. การทดลองใช้รูปแบบการสอน

3.1 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3 การดำเนินการทดลอง

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. รูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจและรับรู้ความหมายของเรื่องราวที่อ่าน สามารถแสดงความคิดในเชิงวิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีหลักเกณฑ์ รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องกลวิธีการอ่าน มีความตระหนักรู้และกำกับตนเองให้ใช้กลวิธีการอ่านเหล่านั้นช่วยในการอ่านของตนเองให้บรรลุเป้าหมายของการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) จุดมุ่งหมายของรูปแบบ มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการอ่าน 4 ระดับ คือ การอ่านตามตัวอักษร การอ่านตีความ การอ่านโดยใช้วิจารณญาณ และการอ่านขั้นนำความรู้และความเข้าใจจากการอ่านไปใช้ 3) กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ ซึ่งมี 8 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การตั้งจุดประสงค์ในการอ่าน ขั้นตอนที่ 2 การปรับความเร็วในการอ่าน ขั้นตอนที่ 3 การสร้างภาพในใจ ขั้นตอนที่ 4 การระลึกถึงความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่อ่าน ขั้นตอนที่ 5 การคาดคะเน ขั้นตอนที่ 6 การตั้งคำถามถามตนเอง ขั้นตอนที่ 7 การย่อใจความสิ่งที่อ่าน ขั้นตอนที่ 8 การตรวจสอบและประเมินตนเอง 4) ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนรู้ตามรูปแบบ ผู้เรียนมีความเข้าใจในการอ่าน และตระหนักรู้เกี่ยวกับการอ่านของตนเองเพิ่มขึ้น โดยนำกลวิธีการอ่านที่ได้เรียนรู้มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับการอ่านของตนเองในชีวิตประจำวันและการเรียนที่สูงขึ้นไปในอนาคตได้

2. ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด พบว่า ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนารูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถอภิปรายผลตามลำดับของวัตถุประสงค์การวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผลการพัฒนารูปแบบการสอนในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการอ่าน – การคิด เพื่อความเข้าใจในการอ่าน แนวคิดเรื่องการใช้คำถาม และทฤษฎีการเรียนรู้และเข้าใจตนเอง ทำให้ได้รูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการอ่านหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองคือ การสอนโดยใช้กลวิธีการอ่านโดยตรงซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนใช้กลวิธีการอ่าน 8 ขั้นตอน คือ การตั้งจุดประสงค์ในการอ่าน การปรับความเร็วในการอ่าน การสร้างภาพในใจ การระลึกถึงความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่อ่าน การคาดคะเน การตั้งคำถามถามตนเอง

การจับใจความสิ่งที่อ่าน และการตรวจสอบและประเมินตนเอง การสอนกลวิธีการอ่านนี้เป็นการสอนกลวิธีโดยตรงตามกระบวนการเรียนรู้ กล่าวคือ ครูจะนำเสนอกลวิธีแก่นักเรียน โดยระบุให้นักเรียนสังเกตเห็นประโยชน์ของกลวิธี รวมทั้งให้ตัวอย่างในการนำไปใช้ในการอ่าน นอกจากนี้ตลอดขั้นตอนการอ่านยังส่งเสริมให้นักเรียนได้ทบทวนและฝึกใช้กลวิธีการอ่านทั้ง 8 ขั้นตอนตลอดเวลา จึงส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบไม่รู้ตัว และตระหนักถึงความสำคัญของการใช้กลวิธีการอ่านที่ส่งผลให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบราวน์ (Brown, 1986, p.84) ที่พบว่าการสอนกลวิธี โดยแยกออกจากการอ่านและการสอดแทรกกลวิธีในเนื้อหาการสอนส่งผลต่อการอ่านได้ดีกว่าการไม่ใช้กลวิธีการอ่านเลย ดังนั้นการฝึกกลวิธีการอ่านโดยตรงจึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น พบว่า ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนก่อนและหลังเรียนเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้คือ หลังการทดลองความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สืบเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งมีขั้นตอนการสอน 8 ขั้นตอน โดยเริ่มจาก

ขั้นตอนที่ 1 การตั้งจุดประสงค์ในการอ่าน เป็นขั้นที่ผู้สอนแสดงให้ผู้เรียนเห็นถึงความสำคัญของจุดประสงค์ในการอ่าน ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นแรกของการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ และเลือกวิธีการอ่านให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ของการอ่าน โดยใช้บทอ่านเป็นสื่อกลางในการสอน มีทั้งบทอ่านประเภทสารคดี บทเชิงคดี หนังสือพิมพ์ และข้อความต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของศิริรัตน์ นิละคุปต์ (2546, น.23) ที่กล่าวไว้ว่า การสอนอ่านนั้นควรมีเป้าหมายหลักหรือวัตถุประสงค์ในการอ่าน เพื่อให้ผู้อ่านมีแนวทางในการคิดและตอบสนองต่อสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้อง เพราะการอ่านไม่ได้หมายถึงการที่ผู้อ่านออกเสียงคำได้เท่านั้น ยังต้องเข้าใจความหมายของสิ่งที่ตนอ่านด้วย ปัญหาสำคัญปัญหาหนึ่งในจำนวนปัญหาทั้งหลายของการอ่านคือ ผู้สอนหลายท่านยังไม่เข้าใจว่าการอ่านคืออะไร การสอนอ่านที่ดีควรทำอย่างไร ซึ่งในการสอนอ่านที่ดีควรเริ่มต้นจากสิ่งแรกคือการสอนให้รู้จักความสำคัญของจุดประสงค์ในการอ่าน

ขั้นตอนที่ 2 การปรับความเร็วในการอ่าน เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนชี้แนะให้ผู้เรียนเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเร็วในการอ่านกับวิธีการและจุดประสงค์ในการอ่าน โดยใช้บทอ่านเป็นสื่อกลางในการสอน ในขั้นนี้เป็นการที่ผู้สอนฝึกให้ผู้เรียนมีวิธีการอ่านและใช้เวลาในการอ่านให้เหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน การปรับความเร็วในการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนสามารถรับมือกับข้อมูลจำนวนมากที่ต้องนำเข้าสู่สมองในระยะเวลาที่จำกัด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเมย์ฟิลด์ (Mayfield, 1998, p.9) ที่กล่าวว่า ควรมีการ

ส่งเสริมให้นักเรียนอ่านหนังสืออย่างคร่าวๆ ซึ่งนักเรียนไม่จำเป็นต้องอ่านทุกคำโดยใช้ความเร็วในการอ่านที่เหมาะสม อ่านเพียงคำหรือประโยคสำคัญที่บอกให้รู้ใจความสำคัญที่เป็นคำตอบหรือข้อมูลที่ตนเองต้องการเท่านั้น ซึ่งนักเรียนจะมีจุดมุ่งหมายในการอ่านล่วงหน้าแล้วว่าต้องการหาข้อมูลใดบ้าง ซึ่งการอ่านแบบคร่าวๆนี้ทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านและเกิดความคิดรวบยอดได้เร็วขึ้นเพราะเป็นการฝึกกระบวนการอ่านและการคิด ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่าน และรู้จักวิธีการอ่านที่เหมาะสมกับตนเองในสถานการณ์ที่มีเวลาในการอ่านอย่างจำกัด จะเป็นประโยชน์ที่ส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการอ่านเป็นอย่างดี

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างภาพในใจ เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กลวิธีการอ่านและกลวิธีการคิด ประกอบด้วย การอ่านอย่างมีสมาธิ มุ่งที่เป้าหมายคือความเข้าใจ และสิ่งสำคัญที่สุดของขั้นตอนนี้คือ การคิดตามข้อความที่อ่านเพื่อให้เกิดภาพในใจ โดยผู้สอนจะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการอ่าน การคิดตามเพื่อให้เกิดภาพในใจ และให้ผู้เรียนสามารถนำแนวทางนี้ไปใช้กับการอ่านของตนเองในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเกษศิริ ชวงศ์ศิริกุล (2548, น.36) ที่กล่าวไว้ว่า ครูควรฝึกให้นักเรียนได้รู้จักการคิดให้เกิดภาพในใจ นำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดความสัมพันธ์กับการสอนอ่าน การคิดภาพในใจอาจเกิดจากการรวบรวมความรู้ต่างๆที่ได้รับจากประสบการณ์เดิมนำมาเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับเรื่องราวที่อ่าน โดยการเชื่อมโยงสัมพันธ์นั้นอาจตอบสนองต่อข้อกำหนดบางประการหรือประโยชน์บางอย่างต่อความคิดของนักเรียนได้ ถ้าประสบการณ์เดิมนำมาเชื่อมโยงกับเรื่องราวที่อ่านได้ใกล้เคียงกันมากเพียงใด ก็จะทำให้การคิดภาพในใจส่งผลดีต่อการอ่านให้เกิดความเข้าใจมากขึ้นตามไปด้วย

ขั้นตอนที่ 4 การระลึกถึงความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่อ่าน เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ความรู้เรื่องการเชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับสิ่งที่อ่าน ผู้เรียนจะทำการระลึกถึงความรู้และประสบการณ์เดิมที่เกี่ยวข้องกับบทอ่าน รวมทั้งใช้ความรู้เดิมนั้นในการคาดคะเนบทอ่านล่วงหน้า การดึงความรู้เดิมมาใช้ในการอ่านนี้ ทำให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับบทอ่าน และสามารถนำความรู้เดิมมาใช้ในการตีความเพื่อให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น โดยผู้สอนจะใช้บทอ่านที่มีทั้งข้อความ รูปภาพ และสำนวนภาษาที่แปลกใหม่ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความคิด โดยนำความรู้เดิมมาประกอบการอ่านจนเกิดความเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับบาทเลตต์ (Bartlett, 1932, p.27) ที่ได้อธิบายว่า ความรู้เดิม หมายถึงโครงสร้างความคิดในสมองซึ่งมีการจัดกลุ่มข้อมูลเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ โดยจะมีการเรียงรายเป็นลำดับขั้นตามคุณสมบัติที่คล้ายคลึงกันและมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และยังสอดคล้องกับแนวคิดของรูเมลฮาร์ท (Rumelhart, 1981, p.22) ที่กล่าวไว้ว่า ความเข้าใจในการนั้นจะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้อ่านมีความรู้ทางภาษาและความรู้ทั่วไป ความรู้เหล่านี้จะถูกกระตุ้นให้ทำงานโดย

กระบวนการทางสมองเพื่อนำมาช่วยให้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน ทั้งนี้เพราะข้อเขียนใดๆก็ตาม เป็นข้อมูลทางภาษาที่ผู้เขียนเตรียมให้ผู้อ่านเท่านั้น ผู้อ่านจะต้องสร้างความหมายขึ้นมาเองโดยการ นำโครงสร้างความรู้เดิมที่มีอยู่ตีความหมายข้อมูลนั้นออกมา จากสิ่งที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า พื้นฐานความรู้เดิมมีประโยชน์และจำเป็นอย่างยิ่งต่อการอ่านเพื่อความเข้าใจ ทั้งนี้พื้นฐานความรู้เดิมที่ผู้อ่าน มีอยู่จะต้องมีลักษณะสอดคล้องกับข้อมูลที่ปรากฏในเรื่องที่อ่านด้วยจึงจะประสบความสำเร็จในการอ่าน

ขั้นตอนที่ 5 การคาดคะเน เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ความรู้แก่ผู้เรียนเรื่องกลวิธีการคาดคะเนหรือ การทำนาย ผนวกกับกลวิธีการเชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับสิ่งที่อ่าน ซึ่งกลวิธีทั้งสองมีความเกี่ยวโยง สัมพันธ์กัน ในการอ่านเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์ จำเป็นต้องอาศัยการอ่าน โดยการคาดคะเน และใช้ความรู้เดิมควบคู่กันไป เพื่อการอ่านให้ได้ผลดี ผู้สอนให้ผู้เรียนฝึกการคาดคะเนเหตุการณ์ล่วงหน้า โดยให้อ่านชื่อเรื่องแล้วใช้ความคิดร่วมกับความรู้เดิมเป็นเหตุผลประกอบในการคาดคะเน เหตุการณ์ของเรื่องที่อ่าน ซึ่งการฝึกให้ผู้เรียนใช้ประสบการณ์หรือความรู้เดิมมาช่วยในการ คาดคะเนเหตุการณ์ เป็นการสร้างความกระตือรือร้นและแรงจูงใจในการอ่าน ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอน ที่ส่งเสริมผู้เรียนให้ใช้ความคิดมากขึ้น เพราะผู้เรียนไม่สามารถอ่านตามตัวอักษรเพียงอย่างเดียวได้ แต่ต้องใช้ความคิดและนำความรู้เดิมมาประกอบ จึงจะสามารถเข้าใจในสิ่งที่อ่าน ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของขวัญดี อัครวาทิชัย (2546, น.52) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบแห่งความพร้อมในการอ่านคือ การมีทักษะการพยากรณ์ เมื่อนักเรียนมีการอ่านบ่อยๆและฝึกคิดบ่อยๆจะสามารถคิดเรื่องได้ ทำให้นักเรียนเกิดความสุข ไม่เบื่อหน่าย และเข้าใจเรื่องราวได้ง่าย จึงทำให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านได้ดีขึ้น

ขั้นตอนที่ 6 การตั้งคำถามถามตนเอง เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ความรู้แก่ผู้เรียนในเรื่องคำถาม และการตั้งคำถามถามตนเองเพื่อช่วยในการอ่าน โดยผู้สอนจะฝึกผู้เรียนให้สามารถตั้งคำถามได้ทั้ง คำถามแบบตีความและคำถามแบบลึกซึ้ง ซึ่งเป็นคำถามที่ไม่มีคำตอบปรากฏในข้อความ โดยให้ ผู้เรียนตั้งคำถามจากบทอ่านระดับง่ายไปจนถึงบทอ่านที่มีระดับความยากซึ่งต้องใช้คำถามที่มีความ ซับซ้อน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิด ฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักการถามตอบในขั้นสูงที่ต้องอาศัยการ ตีความ การตั้งคำถามถามตนเองนี้เป็นวิธีสอนหนึ่งที่ให้นักเรียนได้ใช้ทักษะในการฝึกตั้งคำถาม การคาดเดาเหตุการณ์ การสรุป และการอ่านเพื่อความเข้าใจ ทั้งนี้นักเรียนต้องใช้ทักษะการอ่านและ การคิดในแต่ละขั้นตอนของการทำกิจกรรม เป็นการทำให้นักเรียนได้คิดหารายละเอียดของเรื่องอยู่ ตลอดเวลา ส่งผลให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของออสแมน (Osman, 1994, p.12) ที่กล่าวไว้ว่า คำถามมีบทบาทสำคัญต่อผู้อ่านมากเพราะคำถามจะช่วยกระตุ้น โครงสร้างความรู้เดิมของผู้อ่าน และช่วยให้อ่านรู้แนวในการอ่าน โดยคำถามที่ผู้ตอบต้องอาศัย

การตีความ สรุป อนุมานความ สามารถช่วยกระตุ้นข้อมูลความรู้เดิมและข้อมูลที่ผู้อ่านได้คาดหวังก่อนหน้านี้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านในการเลือกข้อมูลได้ตามต้องการ นอกจากนี้คำถามที่ผู้ตอบต้องอาศัยการตีความ สรุป อนุมานความ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถประเมินผลความรู้ที่ได้รับอยู่ในขณะนั้นและทำให้การอ่านมีความสมบูรณ์ขึ้น

ขั้นตอนที่ 7 การย่อใจความสิ่งที่อ่าน เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกการย่อเรื่องและการคิดทบทวนเรื่อง เพื่อให้สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ เพราะการอ่านจับใจความสำคัญถือเป็นหัวใจสำคัญของการอ่าน ผู้สอนจะให้ผู้เรียนย่อเรื่องโดยใช้บทอ่านทั้งที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง เพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะในการจับใจความสำคัญของบทอ่านในลักษณะต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสมุทฺร เช่น เซาเวนิช (2550, น.74) ที่กล่าวว่า นักอ่านที่ดีต้องสามารถตีความเกี่ยวกับเรื่องราวหรือข้อคิดเห็นที่อ่านมาแล้วได้ จับใจความสำคัญได้ รู้จักการย่อเรื่องโดยสามารถแยกแยะหรือระบุประเด็นหลักออกจากประเด็นย่อยและประเมินเรื่องที่อ่านได้ ใช้วิจารณญาณของตนพิจารณาไตร่ตรองข้อสรุปหรือข้ออ้างอิงต่างๆ ตลอดจนถ่ายโอนหรือผสมผสานความรู้ที่ได้จากการอ่านผ่านการย่อเรื่องได้เหมาะสมและสมบูรณ์ที่สุด

ขั้นตอนที่ 8 การตรวจสอบและประเมินตนเอง เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แนวทางการตรวจสอบและประเมิน โดยใช้บทอ่านเป็นเครื่องมือทดสอบ ในขั้นตอนสุดท้ายนี้เป็นการที่ผู้เรียนต้องนำเอากลวิธีการอ่านและกลวิธีการคิดที่ได้เรียนรู้มาในขั้นตอนที่ 1 – 7 มาใช้ เพื่อประเมินถึงผลสำเร็จในการอ่านของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสมุน อมรวีวัฒน์ (2549, น.91) ที่กล่าวไว้ว่า การประเมินตนเองนั้นนอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนรับทราบถึงข้อดีและข้อบกพร่องของตนเองแล้ว ยังจะนำไปสู่การพัฒนาตนเองอย่างถูกต้องตรงกับสภาพปัญหาด้านการอ่านที่เกิดขึ้น ทำให้ผลการเรียนเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ และยังนำตนเองไปสู่การเรียนที่มีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคตอีกด้วย

จากขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้ง 8 ขั้นตอน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการอ่าน และเป็นข้อยืนยันได้ว่ารูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นนอกจากจะช่วยส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของผู้เรียนแล้ว ยังช่วยพัฒนาความตระหนักรู้เกี่ยวกับการอ่านด้วย ซึ่งความตระหนักรู้นี้เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้เรียนจะนำไปใช้ประโยชน์ต่อการอ่านของตนเองในสถานการณ์ต่างๆ ได้ ดังนั้น จึงเป็นสิ่งที่ควรปลูกฝังให้นักเรียน ซึ่งทำได้ด้วยการสอนที่เน้นกลวิธีการอ่านเช่นเดียวกับรูปแบบการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนี้ เมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้กลวิธีการอ่านในแง่มุมต่างๆ ก็จะทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลวิธีและตระหนักถึงความสำคัญของกลวิธีเหล่านั้น ส่งผลให้มีความต้องการนำไปใช้ในการอ่านของตนเองรวมทั้งส่งผล

ให้ผลสัมฤทธิ์ด้านความเข้าใจในการอ่านสูงขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีในการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 2 ด้าน ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะด้านการนำรูปแบบการสอนไปใช้

1.1 ก่อนที่จะนำรูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ไปใช้ ครูผู้สอนควรศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบให้เข้าใจอย่างถ่องแท้

1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ครูผู้สอนต้องชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองและให้ความร่วมมือในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อีกทั้งครูผู้สอนต้องเตรียมความพร้อมของการจัดกิจกรรมทุกขั้นตอน เพราะรูปแบบการสอนในแต่ละขั้นประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลายต้องใช้เวลาานกว่าที่กำหนดไว้ ดังนั้น ครูผู้สอนควรยืดหยุ่นเวลาได้ตามความเหมาะสม

1.3 ครูผู้สอนต้องเป็นกัลยาณมิตรที่ดี ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกแก่นักเรียนตลอดเวลา

1.4 ครูผู้สอนควรเปิดใจให้กว้างให้โอกาสแก่นักเรียนทุกคนได้แสดงความคิดเห็นที่ ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงออก เพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีทางสังคม สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัย

2.1 ควรมีการศึกษาถึงการนำรูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับประชากรในระดับชั้นอื่นๆ

2.2 ควรมีการศึกษาถึงการนำรูปแบบการสอนนี้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2546). การจัดการเรียนรู้อุทิศสู่การเรียนรู้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- . (2551). กรอบแนวคิดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมศาสนา.
- ก่อเกียรติ สอนสะอาด. (2549). การสร้างต้นแบบนิทานพื้นเมืองพัฒนาทักษะการอ่านนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).
- . (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- การปิโตรเลียมประเทศไทย. (2551, เมษายน – มิถุนายน). เด็ก หนังสือและการอ่าน. วารสารสื่อพลัง, 16 (2), 13.
- เกษศิริ ชวงศ์ศิริกุล. (2548). ผลการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านนา อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ขวัญดี อัตวาวุฒิชัย. (2546). การใช้ภาษาไทย 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จรรยา สุวรรณทัต, ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2551). พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 1 พื้นฐานความเข้าใจจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- เจียมจิต ห้าวหาญ. (2545). การส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านและความคงทนในการจำ โดยใช้วิธีโดยใช้วิธีนำเรื่อง 3 แบบ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชวาล แพรัตกุล. (2546). เทคนิคการเขียนข้อสอบ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ทองปลิว ชมชื่น. (2546). ปรัชญาการศึกษานอกระบบโรงเรียน. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทิสนา เขมมณี. (2545). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นันทรัตน์ ชื่นชนม์. (2547). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและความคงทนของการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ทางภาษากับวิธีปกติ. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- นิภา ศรีไพโรจน์. (2544). สถิติและการวิจัย. กรุงเทพฯ : สุริยการพิมพ์.
- บรรจง จันทรส. (2547). ปรัชญาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2547). การพัฒนาการสอน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- . (2544). สถิติและการวิจัย. กรุงเทพฯ : สุริยการพิมพ์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2548). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พรรณี ช. เจนจิต. (2548). จิตวิทยาการเรียนการสอน (จิตวิทยาการศึกษาสำหรับครูในชั้นเรียน). (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : อัมรินทร์การพิมพ์.
- ไพรัช รัชชพงษ์. (2541, กุมภาพันธ์). อุดมศึกษาผ่านสื่อทางไกล : โอกาสทางการศึกษา คุณภาพ ความคุ้มค่าและความเป็นไปได้. วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช, 11 (2), 16.
- มณีนรัตน์ สุกโชติรัตน์. (2548). อ่านเป็น เรียนก่อน สอนเก่ง. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- มณี ปิปปทุม. (2550). ผลการใช้กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมี
 วิจารณ์ญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
 ภาควิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ละเอียด รัชแก้ว. (2544). รูปแบบการสอนเป็นกลุ่มที่ให้ผลการเรียนใกล้เคียงกับผลการสอนแบบครู
 หนึ่งคนต่อนักเรียนหนึ่งคน. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2548). เทคนิคทางการวิจัยทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 5).
 กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วันเพ็ญ สุภิกิตย์. (2545). การศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและทัศนคติต่อภาษาไทยของ
 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยวิธีอ่านแล้วเขียนลำดับเรื่องราวกับวิธีอ่านแล้วทำ
 แบบฝึกหัด. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิโรจน์ วัฒนานามิตกุล. (2540). การพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้สาระอิงบริบท เพื่อส่งเสริมความ
 ใฝ่รู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตร
 และการสอน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริรัตน์ นีละคุปต์. (2546). **คู่มือการเรียนการสอน Reading and Writing Skills 1**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

ศิริลักษณ์ สีนพัฒนานุกุล. (2553). **ความเข้าใจในการอ่านเนื้อหาที่ใช้เครื่องขึ้นแบบต่างๆ.**

วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สมุทร เข็นเขาวนิช. (2550). **เทคนิคการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ**. (พิมพ์ครั้งที่ 10).

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สายใจ อุ่นะนันท์. (2549). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านในใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้และไม่ใช้แบบฝึก โรงเรียนเวฬุวัน อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี.**

วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุจิตต์ เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์มพรรย์. (2547). **วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา.**

กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สุจิตรา ศรีนวล. (2544). **การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยใช้**

กลวิธีการอ่าน – การคิด สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุพล วังสินธ์. (2545, เมษายน). การเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ. *วารสารวิชาการ*. 3(4), 9 – 13.

สุมน อมรวิวัฒน์ (2549). **วิธีการเรียนรู้ : คุณลักษณะที่คาดหวังในช่วงวัย**. กรุงเทพฯ :

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

เสาวณี คลองน้อย. (2545). **เปรียบเทียบผลการฝึกความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน**

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดชลบุรี โดยใช้แบบฝึกหัดกับเขียนสรุปความ.

วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. (2546). **การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา เล่ม 2.**

กรุงเทพฯ : ประยูรวงศ์พรินต์ติ้ง.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษา**

แห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟิก.

อักษร รุ่งมณี. (2546). การเปรียบเทียบผลเพิ่มความเข้าใจในการอ่าน ทักษะต่อการอ่านระหว่าง การสอนอ่านแบบปกติ และการสอนอ่านโดยกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของนักเรียน **ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอี่ยมพร จตุรารัง. (2545). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านบทความที่มีการจัดความคิด รวบรวมของเนื้อเรื่องด้วยวิธีต่างๆ กับบทความที่ไม่ได้จัดความคิดรวบรวมของเนื้อเรื่อง. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

Babbs, Patricia J. and Moe, A. (1983, January). Metacognition : A Key of Independent Learning from Text. **The Reading Teacher**. 36, 422 – 426.

Bell – Gredler and Margaret E. (1986). **Learning and Instruction**. New York : MacMillan Publishing Company.

Bett, E.A. (1986, April). Reading : Psychological and Linguistic Bases. **Education**. LXXVI : 454 – 458.

Bond, Guy L. and Tinker, M.A. (1957). **Reading Difficulties : Their Diagnosis and Correction**. New York : Appleton Century – Crofts.

Brown, Ann L. (1984). **Metacognition : Handbook of Reading Research**. New York : Longman.

Bush, C.L. and Huebner, M.H. (1970). **Strategies for Reading in the Elementary School**. New York : The McMillan Company.

Clymer, T. (1986). What is “Reading” ? : Some Current Concept. **Innovation and Change in Reading Instruction**. 19 – 23.

Cole, P.G., et al. (1987). **Teaching : Principles and Practice**. Sydney : Prentice Hall of Australia.

Cunningham, R.T. (1971). Developing Questioning Asking Skills. **Developing Teacher Competencies**. 81 – 103.

Dallmann, M., et al. (1978). **The Teaching of Reading**. (5th ed.). New York : Holt, Rinehart and Winston.

Dechant, E.v. (1982). **Improving the Teaching of Reading**. (3rd ed.). Englewood Cliffs :

Prentice – Hall.

Downing, J. and Leong, C.K. (1982). **Psychology of Reading**. New York : MacMillan Publishing Co.

Ferguson, N. (1973, November). Some Aspects of the Reading Process. **English Language Teaching**. 28, 30.

Flavell, J.H. (1985). **Cognitive Development**. (2nd ed.). New Jersey : Prentice – Hall.

Gallagher, J.J. and Ashner, M.J. (1963, July). A Preliminary Report of Analysis of classroom Interaction. **The Merrill Palmer Quarterly of Behavior and Development**. 9, 183 – 194.

Guthrie, J.T. (1982, January). Metacognition : Up from Flexibility. **The Reading Teacher**. 35, 510 – 512.

Hare, V.C. (1982, May). Beginning Reading Theory and Comprehension Questions in Teachers' Manuals. **The Reading Teacher**. 35, 918 – 923.

Hoffman, J.V. (1986). **Effective Teaching of Reading : Research and Practices**. Newark : International Reading Association.

Jenkinson, M.D. (1978). Ways of Teaching. **Reading From Process to Practice**. 192 – 195.

Johnston, P. (1985, May). Teaching Students to Apply Strategies that Improve Reading Comprehension. **The Elementary School Journal**. 85, 635 – 645.

Joyce, B. and Weil, M. (1986). **Models of Teaching**. (3rd ed.). Englewood Cliffs : Prentice – Hall International Editions.

Krueger, S.R. (1987, January). Comprehension Monitoring among Community College Developmental Readers : The Importance of Prior Knowledge. **Dissertation Abstracts International**. 47 (7), 2524A – 2525A.

Koffka, K. (1989, March). Selecting Competencie outcome for Teacher Education. **The Journal of Teacher Education**. 26 (2), 194.

Mc Cornick, S. (1987). **Remedial and Clinical Reading Instruction**. Ohio : Merrill Publishing Company.

Miller, W.H. (1977). **The First R. Elementary Reading Today**. (2nd ed.). New York : Holt, Rinehart and Winston.

Nelson, K.S. (1988, September). Preseading Strategies Used by Successful college students.

- Dissertation Abstracts International.** 49 (3), 470A – 471A.
- Newton, B.T. (1978, March – April). Theoretical Bases for Higher Cognitive Question in An Avenue to Critical Thinking. **Education (Us).** 98, 286 – 291.
- Nolte, R.Y. and Singer, H. (1985, October). Active Comprehension : Teaching a Process of Reading Comprehension and Its Effects on Reading Achievement. **The Reading Teacher.** 39, 24-31.
- Paris, S.G. and Myers, M. (1981). Comprehension Monitoring in Good and Poor Readers. **Journal of Reading Behavior.** 13, 5-22.
- Pearson, P.D., et al. (1984). **Handbook of Reading Research.** New York : Longman.
- Person, P.D. (1985, April). Changing the Face of Reading Comprehension Instruction. **The Reader Teacher.** 38, 724-737.
- Pressley, M., et al. (1989, January). The Challenges of Classroom Strategy Instruction. **The Elementary School Journal.** 89, 303.
- Reyes, E.B. (1987, October). Training Comprehension Monitoring Skills Utilizing Self – Initiating Questions and Lookback Strategies among Fifth Grade Lessable Comprehension Students. **Dissertation Abstracts International.** 48 (4), 822 – 823.
- Schoeller, A.W. (1973, January). Reading Helps Pupils Thing to Learn. **The Instructor.** 55.
- Shortland, J.B. (1987, January). The Development and Testing of an Instructional Strategy for Improving Reading Comprehension Based on Schema and Metacognitive Theories. **Dissertation Abstracts International.** 47 (7), 2526 – A.
- Singer, H. (1987, May). Active Comprehension : From Answering to Asking Questions. **The Reading Teacher.** 31, 901 – 908.
- Stauffer, R.G. (1975). **Directing the Reading Thinking Process.** New York : Harper & Row, Publishers.
- Strang, R. (1969). **Diagnostic Teaching of Reading.** (2nd ed.). New York : Mc Graw – Hill Book Company.
- Strang, R.M., et al. (1961). **The Improvement of Reading.** (3rd ed.). New York : Mc Graw – Hill Book Company, Inc.
- Tinker, M.A. (1952). **Teacher Elementary Reading.** New York : Appleton

Century – Crofts, Inc.

Wainwright, G.R. (1972). **Rapid Reading Made Simple**. Great Britain : W.H. Allen
Co.Ltd.

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ดร.วิชาญ เจริญวิไลรัตน์	<p>ปริญญาเอก สาขาวิทยาการบริหาร
Technological University of the Philippines
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนนาหลวง
แขวงบางมด เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร</p>
2. นางบุบผาศิริ ชัยมงคล	<p>ปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย-
ราชภัฏสวนสุนันทา ตำแหน่งศึกษานิเทศก์
วิทยฐานะ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร</p>
3. นางเพ็ญแข ลือหาญ	<p>ปริญญาโท สาขาวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัย-
ศรีนครินทรวิโรฒ ตำแหน่ง ครู
วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนนาหลวง
แขวงบางมด เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร</p>

ภาคผนวก ข
หนังสือราชการ

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๑๔/๕๖๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงทึร์ญูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๙ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.วิชาญ เจริญวิไลรัตน์

ด้วยนางสาวรัฐวิ วัฒนศิริ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยตามโครงการวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบการสอนกลวิธีการอ่าน-การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล ประธานกรรมการ
๒. รองศาสตราจารย์สุภรณ์ ลิมบริบูรณ์ กรรมการที่ปรึกษาร่วม

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ดังกล่าวข้างต้น ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ สอดคล้องกับหัวข้อการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งคำแนะนำของท่านจะเกิดประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยของนักศึกษาให้มีคุณภาพและเหมาะสมเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจแก้ไขเครื่องมือวิจัย ดังแนบมาพร้อมนี้ และบัณฑิตวิทยาลัย ขอขอบคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์เศรษฐวิทย์ แสงทิพย์)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๐

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๑๔/๕๒๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๔ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุมัติคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน นางบุบผาศิริ ชัยมงคล

ด้วยนางสาวรัฐวิ วัฒนศิริ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยตามโครงการวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบการสอนกลวิธีการอ่าน-การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล ประธานกรรมการ
๒. รองศาสตราจารย์สุภรณ์ ลิมบริบูรณ์ กรรมการที่ปรึกษาร่วม

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ดังกล่าวข้างต้น ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ สอดคล้องกับหัวข้อการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งคำแนะนำของท่านจะเกิดประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยของนักศึกษาให้มีคุณภาพและเหมาะสมเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจแก้ไขเครื่องมือวิจัย ดังแนบมาพร้อมนี้ และบัณฑิตวิทยาลัย ขอขอบคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์เศรษฐวิทย์ แสงทิพย์)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๑๔/๕๒๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงทิวสุกรี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๙ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน นางเพ็ญแข ลือหาญ

ด้วยนางสาวรัฐรวี วัฒนศิริ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยตามโครงการวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบการสอนกลวิธีการอ่าน-การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.วิไพภูฏ วัฒนานิมิตกุล ประธานกรรมการ
๒. รองศาสตราจารย์สุภรณ์ ลิ้มบริบูรณ์ กรรมการที่ปรึกษาร่วม

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ดังกล่าวข้างต้น ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ สอดคล้องกับหัวข้อการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งคำแนะนำของท่านจะเกิดประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยของนักศึกษาให้มีคุณภาพและเหมาะสมเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจแก้ไขเครื่องมือวิจัย ดังแนบมาพร้อมนี้ และบัณฑิตวิทยาลัย ขอขอบคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์เศรษฐวิทย์ แสงทิพย์)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ค
ผลการวิเคราะห์เครื่องมือ

ผลการวิเคราะห์เครื่องมือ

ตารางที่ 3 แสดงระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบรูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ผู้วิจัยนำรูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา โดยกำหนดระดับความเหมาะสม ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด 4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก
3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง 2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย
1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

องค์ประกอบที่	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					X
		5	4	3	2	1	
1	หลักการของรูปแบบการสอน						
	1.1 มีปรัชญาการศึกษารองรับ	///					5.00
	1.2 มีแนวคิดทฤษฎีรองรับ	///					5.00
2	จุดมุ่งหมายของรูปแบบการสอน						
	2.1 มีความชัดเจน	/	//				4.33
	2.2 ครอบคลุมเนื้อหา	//	/				4.67
3	กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบการสอน						
	3.1 การตั้งจุดประสงค์ในการอ่าน	//	/				4.67
	3.2 การปรับความเร็วในการอ่าน	/	//				4.33
	3.3 การสร้างภาพในใจ	/	//				4.33
	3.4 การระลึกถึงความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่อ่าน	//	/				4.67
	3.5 การคาดคะเน	/	//				4.33
	3.6 การตั้งคำถามถามตนเอง	//	/				4.67
	3.7 การจับใจความสิ่งที่อ่าน	///					5.00
	3.8 การตรวจสอบและประเมินตนเอง	//	/				4.67
4	ผลของผู้เรียนที่ได้รับจากรูปแบบการสอน						
	ความเข้าใจในการอ่าน	//	/				4.67
รวม		125	56	$\sum x$			4.64

จากตารางพบว่า ความเหมาะสมขององค์ประกอบรูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64)

ตารางที่ 4 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้กลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	สรุป
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับรูปแบบการสอน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2	สาระการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้มีความสอดคล้องกัน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3	สาระการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้มีความสอดคล้องกัน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4	การวัดและประเมินผลมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5	การวัดและประเมินผลมีความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6	กิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
7	กิจกรรมการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8	สาระการเรียนรู้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
9	เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10	จุดประสงค์การเรียนรู้มีความสอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11	สื่อการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12	แบบประเมินผลและวิธีประเมินผลมีความสอดคล้องกัน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

หมายเหตุ +1 หมายถึง แน่ใจว่าสอดคล้อง
 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง
 -1 หมายถึง แน่ใจว่าไม่สอดคล้อง

ตารางที่ 5 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านความสอดคล้องของแบบทดสอบความเข้าใจในการอ่าน

แบบทดสอบข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	สรุป
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

แบบทดสอบข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	สรุป
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
29	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
33	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
34	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
35	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
36	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
37	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
38	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
39	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
40	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
41	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
42	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
43	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
44	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
45	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
46	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
47	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
48	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
49	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
50	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

หมายเหตุ +1 หมายถึง แน่ใจว่าสอดคล้อง
0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง
-1 หมายถึง แน่ใจว่าไม่สอดคล้อง

ตารางที่ 6 แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบความเข้าใจในการอ่าน

ข้อที่	R_U	R_L	$R_U + R_L$	$R_U - R_L$	p	r	แปลความหมาย
1	15	10	25	5	0.63	0.25	ใช้ได้
2	15	10	25	5	0.63	0.25	ใช้ได้
3	14	8	22	6	0.55	0.30	ใช้ได้
4	15	10	25	5	0.63	0.25	ใช้ได้
5	13	9	22	4	0.55	0.20	ใช้ได้
6	17	10	27	7	0.68	0.35	ใช้ได้
7	16	10	26	6	0.65	0.30	ใช้ได้
8	17	7	24	10	0.60	0.50	ใช้ได้
9	15	9	24	6	0.60	0.30	ใช้ได้
10	14	9	23	5	0.58	0.25	ใช้ได้
11	13	9	22	4	0.55	0.20	ใช้ได้
12	13	7	20	6	0.50	0.30	ใช้ได้
13	13	8	21	5	0.53	0.25	ใช้ได้
14	16	10	26	6	0.65	0.30	ใช้ได้
15	15	9	24	6	0.60	0.30	ใช้ได้
16	14	5	19	9	0.48	0.45	ใช้ได้
17	14	8	22	6	0.55	0.30	ใช้ได้
18	14	8	22	6	0.55	0.30	ใช้ได้
19	14	6	20	8	0.50	0.40	ใช้ได้
20	13	6	19	7	0.48	0.35	ใช้ได้
21	16	9	25	7	0.63	0.35	ใช้ได้
22	13	8	21	5	0.53	0.25	ใช้ได้
23	14	8	22	6	0.55	0.30	ใช้ได้
24	17	8	25	9	0.63	0.45	ใช้ได้
25	14	8	22	6	0.55	0.30	ใช้ได้
26	14	7	21	7	0.53	0.35	ใช้ได้
27	13	6	19	7	0.48	0.45	ใช้ได้
28	17	8	25	9	0.63	0.35	ใช้ได้

ข้อที่	R_U	R_L	$R_U + R_L$	$R_U - R_L$	p	r	แปลความหมาย
29	11	6	17	5	0.43	0.25	ใช้ได้
30	15	8	23	7	0.58	0.35	ใช้ได้
31	16	6	22	10	0.55	0.50	ใช้ได้
32	16	6	22	10	0.55	0.50	ใช้ได้
33	16	7	23	9	0.58	0.45	ใช้ได้
34	17	4	21	13	0.53	0.65	ใช้ได้
35	14	5	19	9	0.48	0.45	ใช้ได้
36	14	8	22	6	0.55	0.30	ใช้ได้
37	14	8	22	6	0.55	0.30	ใช้ได้
38	14	6	20	8	0.50	0.40	ใช้ได้
39	14	7	21	7	0.53	0.35	ใช้ได้
40	16	6	22	10	0.55	0.50	ใช้ได้
41	11	5	16	6	0.40	0.30	ใช้ได้
42	11	7	18	4	0.45	0.20	ใช้ได้
43	12	5	17	7	0.43	0.35	ใช้ได้
44	14	8	22	6	0.55	0.30	ใช้ได้
45	14	7	21	7	0.53	0.35	ใช้ได้
46	16	6	22	10	0.55	0.50	ใช้ได้
47	12	6	18	6	0.45	0.30	ใช้ได้
48	12	5	17	7	0.43	0.35	ใช้ได้
49	14	8	22	6	0.55	0.30	ใช้ได้
50	16	8	24	8	0.60	0.40	ใช้ได้

โดยค่าความยากง่าย (p) ของแบบทดสอบที่ใช้ได้จะมีค่าระหว่าง 0.2 – 0.8 และค่าอำนาจ
จำแนก (r) ที่ใช้ได้จะมีค่าตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป

ตารางที่ 7 คะแนนความเข้าใจในการอ่าน ก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด

คนที่	คะแนนก่อนทดลอง (Pre-test)	คะแนนหลังทดลอง (Post-test)	ค่าผลต่างระหว่างคะแนน (D)	D^2
1	23	40	17	289
2	27	47	20	400
3	15	37	22	484
4	11	29	18	324
5	20	35	15	225
6	23	41	18	324
7	25	43	18	324
8	16	32	16	256
9	24	44	20	400
10	29	39	10	100
11	18	30	12	144
12	22	45	23	529
13	30	46	16	256
14	21	37	16	256
15	13	34	21	441
16	31	47	16	256
17	25	46	21	441
18	15	34	19	361
19	19	38	19	361
20	26	42	16	256
21	20	39	19	256
22	22	45	23	529
23	17	36	19	361
24	20	39	19	361
25	21	43	22	484
26	28	45	17	289
27	24	46	22	484
28	16	28	12	144

คนที่	คะแนนก่อนทดลอง (Pre-test)	คะแนนหลังทดลอง (Post-test)	ค่าผลต่างระหว่างคะแนน (D)	D^2
29	30	46	16	256
30	17	32	15	225
31	19	38	19	361
32	14	35	21	441
33	22	43	21	441
34	27	44	17	289
35	20	41	21	441
36	23	46	23	529
37	22	43	21	441
38	20	42	22	484
39	29	45	16	256
40	25	45	20	400
41	18	39	21	441
42	21	40	19	361
รวม	908	1686	778	14701

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์แบบทดสอบ

แบบทดสอบความเข้าใจในการอ่านนี้ เป็นแบบทดสอบประเภทปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ซึ่งสร้างขึ้นตามระดับของการอ่านที่มุ่งวัด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การอ่านตามตัวอักษร จำนวน 11 ข้อ ตามทักษะย่อย ดังนี้

ข้อที่	ทักษะย่อย	ประเภทของเนื้อหา
6	การชี้คำสรรพนามที่ใช้แทนคำนาม	บันเทิงคดี
8	การเข้าใจความสัมพันธ์ของเหตุและผล	บันเทิงคดี
12	การกล่าวสรุป	คำสัมผัสคล้องจอง
14	การเก็บใจความสำคัญ	สารคดี
15	การตั้งหัวข้อเรื่อง	สารคดี
16	การเรียงลำดับเหตุการณ์	บันเทิงคดี
19	การตั้งหัวข้อเรื่อง	บันเทิงคดี
29	การเปรียบเทียบ	ข่าวสาร
35	การเก็บใจความสำคัญ	สารคดี
44	การเก็บรายละเอียด	โฆษณา
46	การทำตามคำแนะนำหรือคำสั่ง	โฆษณา

2. การอ่านตีความ จำนวน 12 ข้อ ตามทักษะย่อย ดังนี้

ข้อที่	ทักษะย่อย	ประเภทของเนื้อหา
1	การเรียงลำดับเหตุการณ์	สารคดี
2	การชี้อุปนิสัยบุคคลในเรื่อง	สารคดี
5	การคาดคะเนเหตุการณ์ล่วงหน้า	บันเทิงคดี
7	การตั้งหัวข้อเรื่อง	บันเทิงคดี
10	การเปรียบเทียบ	บันเทิงคดี
17	การเข้าใจสำนวนภาษา	คำสัมผัสคล้องจอง
20	การชี้อุปนิสัยบุคคลในเรื่อง	บันเทิงคดี
22	การกล่าวสรุป	สารคดี
23	การเข้าใจสำนวนภาษา	สารคดี
30	การเข้าใจสำนวนภาษา	คำขวัญ

ข้อที่	ทักษะย่อย	ประเภทของเนื้อหา
32	การเปรียบเทียบ	คำขวัญ
47	การตั้งหัวข้อเรื่อง	สารคดี

3. การอ่านโดยใช้วิจารณ์ญาณ จำนวน 23 ข้อ ตามทักษะย่อย ดังนี้

ข้อที่	ทักษะย่อย	ประเภทของเนื้อหา
3	การบอกจุดประสงค์ของผู้แต่ง	สารคดี
11	การบอกจุดประสงค์ของผู้แต่ง	คำสัมภาษณ์ต้องจ้อง
13	การพิจารณาความเหมาะสมและคุณค่า	คำสัมภาษณ์ต้องจ้อง
18	การบอกจุดประสงค์ของผู้แต่ง	บทร้อยกรอง
21	การบอกจุดประสงค์ของผู้แต่ง	บทร้อยกรอง
24	การบอกจุดประสงค์ของผู้แต่ง	สารคดี
25	การแยกข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น	สารคดี
26	การกล่าวสรุป	สารคดี
27	การแยกเรื่องที่เป็นจริงได้กับเรื่องเพื่อฝัน	สารคดี
28	การแยกเรื่องที่เป็นจริงได้กับเรื่องเพื่อฝัน	คำสัมภาษณ์ต้องจ้อง
31	การพิจารณาโฆษณา	คำสัมภาษณ์ต้องจ้อง
33	การชี้วัตถุประสงค์ของผู้แต่ง	คำสัมภาษณ์ต้องจ้อง
34	การพิจารณาความเหมาะสมและคุณค่า	คำสัมภาษณ์ต้องจ้อง
37	การพิจารณาโฆษณา	โฆษณา
38	การพิจารณาโฆษณา	โฆษณา
39	การพิจารณาโฆษณา	โฆษณา
40	การพิจารณาโฆษณา	โฆษณา
41	การชี้วัตถุประสงค์ของผู้แต่ง	โฆษณา
42	การพิจารณาโฆษณา	โฆษณา
45	การพิจารณาโฆษณา	ข่าวสาร
48	การชี้วัตถุประสงค์ของผู้แต่ง	ข่าวสาร
49	การชี้วัตถุประสงค์ของผู้แต่ง	ข่าวสาร
50	การแยกข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น	ข่าวสาร

4. การอ่านชั้นนำไปใช้ จำนวน 4 ข้อ ดังนี้

ข้อที่	ทักษะย่อย	ประเภทของเนื้อหา
4	การเปรียบเทียบ	สารคดี
9	การเปรียบเทียบ	บันเทิงคดี
36	การเข้าใจความสัมพันธ์ของเหตุและผล	สารคดี
43	การพิจารณาโฆษณา	โฆษณา

ภาคผนวก ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

รูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่าน หมายถึง แบบแผนในการสอน ที่เน้นการปฏิบัติในการอ่านและคิดเกี่ยวกับสาระต่างๆ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของผู้เรียน มีองค์ประกอบของรูปแบบการสอน ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 8 แผน ได้แก่

• แผนการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ปรับเกียรติ์ ปรับการอ่าน	จำนวน 2 ชั่วโมง
• แผนการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การคิดภาพในใจ	จำนวน 2 ชั่วโมง
• แผนการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ความรู้เดิม ทำนายล่วงหน้า	จำนวน 1 ชั่วโมง
• แผนการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ตั้งคำถามถามตนเอง	จำนวน 2 ชั่วโมง
• แผนการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ใจความสำคัญ สัมพันธ์ชื่อเรื่อง	จำนวน 2 ชั่วโมง
• แผนการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง คิดไตร่ตรอง ประเมินสิ่งพิมพ์	จำนวน 3 ชั่วโมง
• แผนการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง คิด...ให้ได้ข้อคิด	จำนวน 1 ชั่วโมง
• แผนการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง คิดทบทวนเรื่องย่อ...ประเมินตนเอง	จำนวน 2 ชั่วโมง
	<u>รวม 15 ชั่วโมง</u>

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ปรับเกียร์ ปรับการอ่าน เวลา 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ผู้ที่ประสบความสำเร็จในการอ่านจะไม่อ่านด้วยวิธีการเดียว และด้วยอัตราความเร็วเดียวในระดับเดียวตลอด แต่จะรู้จักยืดหยุ่นหรือปรับอัตราความเร็วและวิธีการอ่านตามจุดประสงค์ในการอ่านของตนหรือยืดหยุ่นตามเนื้อหาที่อ่าน ดังนั้นการจะเป็นผู้อ่านที่มีประสิทธิภาพควรต้องเข้าใจและตระหนักถึงหลักข้อนี้อยู่เสมอ รวมทั้งสามารถฝึกตนเองให้สามารถปฏิบัติได้อย่างอัตโนมัติ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้มีความเข้าใจในการอ่านเนื้อหาประเภทสารคดีที่ให้ความรู้ และใช้วิธีการอ่านให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ในการอ่าน ตลอดจนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง
2. เพื่อให้เข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการยืดหยุ่นอัตราความเร็วในการอ่าน
3. เพื่อให้ทราบถึงวิธีการอ่านแบบต่างๆที่ใช้อัตราความเร็วในการอ่านแตกต่างกัน
4. เพื่อให้เห็นความสำคัญของการตั้งจุดประสงค์ในการอ่าน

สาระการเรียนรู้

1. ความเข้าใจในการอ่านเนื้อหาประเภทสารคดีที่ให้ความรู้ และใช้วิธีการอ่านให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ในการอ่าน ตลอดจนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง
2. ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการยืดหยุ่นอัตราความเร็วในการอ่าน
3. การทราบถึงวิธีการอ่านแบบต่างๆที่ใช้อัตราความเร็วในการอ่านแตกต่างกัน
4. การเห็นความสำคัญของการตั้งจุดประสงค์ในการอ่าน

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 1 การตั้งวัตถุประสงค์ในการอ่าน

ชั่วโมงที่ 1

1. ครูสนทนาถึงความสำคัญของการมีสมาธิในการอ่าน ย้ำให้นักเรียนตระหนักถึงการเอาใจจดจ่ออยู่กับเรื่องที่อ่าน สุดท้ายครูกล่าวกันว่า ยังมีสิ่งหนึ่งที่จะช่วยให้เรามีสมาธิและเป็นสิ่งที่มีสัมพันธ์กับการใช้เวลาและวิธีในการอ่าน

2. ครูบอกนักเรียนว่าจะให้อ่านเรื่องที่มีประโยชน์ โดยแจกเรื่องให้เหมือนกันทุกคน เมื่ออ่านจบแล้วให้นำเอกสารมาเสียบไว้ที่เหล็กแหลมหน้าชั้น แล้วหยิบบัตรหมายเลขที่เหล็กแหลมอีกอันหนึ่งไปตามลำดับ โดยที่บัตรหมายเลขที่เสียบไว้ที่เหล็กแหลมนั้นเรียงลำดับโดยให้หมายเลข 1 อยู่บนสุด และหมายเลข 2, 3, 4... เรียงลงไปข้างล่างตามลำดับ เมื่อนักเรียนหยิบบัตรไปจะทำให้ทราบว่าใครอ่านเสร็จก่อนเป็นลำดับไปจนครบทุกคน

3. ครูแจกใบความรู้เรื่อง ภัยจากสารระเหย ให้นักเรียนอ่าน เมื่อนักเรียนอ่านจบแล้วให้ปฏิบัติตามที่ครูอธิบายในข้อ 1 หลังจากนั้นนักเรียนทุกคนได้หมายเลขครบแล้ว ครูสนทนาถึงความแตกต่างในการอ่านของแต่ละคน ถามเหตุผลของนักเรียนที่อ่านเสร็จก่อนและนักเรียนที่อ่านเสร็จช้ากว่า เช่น อ่านก็เหนื่อย อ่านทุกคำหรือไม่ ทราบใจความของเรื่องที่อ่านหรือไม่ หรือจำรายละเอียดบางอย่างได้หรือไม่ โดยครูอาจลองถามใจความหรือรายละเอียดในใบความรู้ประกอบ

เมื่อถามจนพอจะเปรียบเทียบกันได้แล้ว ครูกล่าวเชิงสรุปว่า ตามปกติคนเราจะอ่านไปเรื่อยๆถ้าไม่มีจุดประสงค์ที่เฉพาะเจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่จริงๆแล้วคนเรามีเวลาจำกัด จึงควรใช้เวลาให้คุ้มค่าที่สุด แม้แต่ในการอ่านก็ต้องมีวิธีใช้เวลาให้เหมาะสม ซึ่งจะขอให้นักเรียนสังเกตได้จากกิจกรรมต่อไป

4. ครูให้นักเรียนแบ่งเป็น 4 กลุ่ม โดยครูจะแจกใบความรู้เรื่อง ภัยจากสารระเหย ให้ใหม่ แต่คราวนี้จะมีช่องคำถามให้กลุ่มละ 1 ข้อ ให้นักเรียนอ่านเรื่องแล้วช่วยกันตอบลงในใบกิจกรรมที่เตรียมไว้ให้ในช่องเพียงคำตอบเดียว

5. ครูแจกช่องคำถามให้กลุ่มละ 1 ช่อง เมื่อทุกกลุ่มทำกิจกรรมเสร็จแล้ว ครูนำคำถามและคำตอบของแต่ละกลุ่มมาติดบนกระดานดำ ซึ่งเรียงลำดับ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 คำถาม “พิษของสารระเหยแบ่งเป็นกี่ประเภท”

จงหาคำตอบจากเรื่อง ภัยจากสารระเหย แล้วตอบลงในใบกิจกรรม

คำตอบ พิษของสารระเหยแบ่งเป็น 2 ประเภท

กลุ่มที่ 2 คำถาม “พิษของสารระเหยแบ่งเป็น 2 ประเภท คืออะไรบ้าง

จงหาคำตอบจากเรื่อง ภัยจากสารระเหย แล้วตอบลงในใบกิจกรรม

คำตอบ พิษของสารระเหยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1.

2.

กลุ่มที่ 3 คำถาม “จุดมุ่งหมายของผู้เขียนเรื่อง ภัยจากสารระเหย คืออะไร”

จงอ่านเรื่อง ภัยจากสารระเหย และเขียนคำตอบลงในใบกิจกรรม

คำตอบ จุดมุ่งหมายของผู้เขียนเรื่อง ภัยจากสารระเหย คือ

.....

กลุ่มที่ 4 คำถาม “เรื่องภัยจากสารระเหยให้ข้อคิดแก่นักเรียนอย่างไร”

จงอ่านเรื่องภัยจากสารระเหยแล้วเขียนคำตอบลงในใบกิจกรรม

คำตอบ ข้อคิดที่ได้จากเรื่องภัยจากสารระเหยคือ

.....

6. ครูให้นักเรียนเปรียบเทียบการอ่านเรื่องภัยจากสารระเหยในครั้งแรกกับครั้งหลังว่าแตกต่างกันอย่างไร (ครั้งแรกไม่มีจุดประสงค์ในการอ่านที่เฉพาะเจาะจง จึงอ่านไปเรื่อยๆตามความพอใจ แต่การอ่านในครั้งที่สองแต่ละกลุ่มมีคำถามในใจ ซึ่งเท่ากับว่ามีจุดประสงค์ในการอ่าน ทำให้การอ่านมีความแตกต่างกัน)

7. ครูซักถามนักเรียนว่าจุดประสงค์ในการอ่านของนักเรียนแต่ละกลุ่มเหมือนกันหรือไม่ (ต่างกัน) การอ่านของกลุ่ม 1, 2, 3, 4 ต่างกันในเรื่องอะไรบ้าง (เรื่องการใช้เวลา เนื่องจากบางกลุ่มเสร็จช้า บางกลุ่มเสร็จเร็ว แต่ละกลุ่มใช้เวลาไม่เท่ากัน) และวิธีการอ่านของแต่ละกลุ่มเป็นอย่างไร (เช่น กลุ่ม 1 ไม่ได้อ่านข้อความทั้งหมด แต่อ่านเฉพาะเพื่อหาคำตอบว่า พิษของสารระเหยแบ่งเป็นกี่ประเภทเท่านั้น ส่วนกลุ่ม 4 อาจต้องอ่านใจความทั้งหมดเพื่อให้เกิดความเข้าใจและสรุปข้อคิดให้ได้)

8. ครูสรุปว่าเหตุที่นักเรียนแต่ละกลุ่มใช้เวลาและวิธีการอ่านที่แตกต่างกันเป็นเพราะจุดประสงค์ต่างกัน ดังนั้นจุดประสงค์ในการอ่านของผู้อ่านจึงเป็นสิ่งสำคัญ ถ้าเรามีจุดประสงค์ในการอ่านที่แตกต่างกันดังเช่นทั้ง 4 กลุ่มนี้ เราควรใช้เวลาในการอ่านแต่ละครั้งเท่ากันหรือไม่ (ไม่ควร) แล้วการอ่านแต่ละครั้งจำเป็นต้องอ่านด้วยความเร็วเท่ากันอย่างสม่ำเสมอหรือไม่ (ไม่ใช่)

9. ครูสรุปให้นักเรียนฟังว่า การอ่านแต่ละครั้งเราไม่ควรอ่านด้วยอัตราความเร็วเดียวกัน หรืออ่านด้วยวิธีอ่านอย่างละเอียดทุกคำเหมือนกันทุกครั้งเพราะจะทำให้เสียเวลามาก ผู้อ่านที่ดีต้องรู้จักยืดหยุ่นการอ่าน หรือรู้จักปรับความเร็วและวิธีการอ่านตามจุดประสงค์และเนื้อหาที่อ่านเพื่อทำให้ไม่ต้องเวลามากเกินไป

นักเรียนควรต้องฝึกฝนการปรับความเร็วและใช้วิธีการอ่านให้ตรงกับจุดประสงค์ในการอ่านแต่ละครั้ง ขอให้นักเรียนคิดก่อนว่าเราจะอ่านข้อความนั้นเพื่ออะไรแล้วมุ่งไปที่จุดประสงค์นั้น เช่น ถ้าต้องการหาชื่อคนและสถานที่ก็ไม่จำเป็นต้องอ่านทั้งหมด ถ้าข้อความบาง

ตอนค่อนข้างง่ายไม่สลับซับซ้อน ก็ควรจะอ่านแบบผ่านๆ ถ้าข้อความตอนใดเข้าใจยากก็ให้อ่านช้าลง เปรียบได้กับการขับรถซึ่งต้องปรับเกียร์และความเร็วตามสภาพของถนน ซึ่งในชั่วโมงต่อไปเราจะได้ทดลองฝึกกันดูว่า เราควรอ่านเร็วหรือช้าเมื่อใด และควรอ่านอย่างไร

ขั้นตอนที่ 2 การปรับความเร็วในการอ่าน

ชั่วโมงที่ 2

1. ครุนำสนทนาเพื่อทบทวนและเชื่อมโยงบทเรียนในครั้งก่อนที่ต่อเนื่องกัน โดยซักถามนักเรียนว่า ในครั้งก่อนเราได้เรียนรู้ว่าการเป็นผู้อ่านที่ดีควรมีวิธีการอ่านอย่างไรให้นักเรียนช่วยกันบอก โดยครุพยายามซักถามให้ได้ประเด็นเรื่องการยืดหยุ่นการอ่านทั้งด้านความเร็วและวิธีการอ่านตามจุดประสงค์การอ่านแต่ละครั้ง ตอนที่ขยครูกล่าวจูงใจว่าวันนี้มีเรื่องน่าสนใจมาให้นักเรียนอ่าน โดยครุจะไม่บอกชื่อเรื่อง ครุจะให้นักเรียนอ่านและตอบให้ได้ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไรภายในเวลา 5 นาที

2. ครุแจกใบความรู้เรื่อง นกขุนทองไทย ที่ไม่พิมพ์ชื่อเรื่องให้นักเรียน โดยคว้าเอกสารไว้ก่อนจนกว่าจะได้รับสัญญาณจากครุจึงเริ่มอ่าน และแจกใบกิจกรรมให้นักเรียนเขียนชื่อเตรียมไว้

3. ครุบอกจุดประสงค์การอ่านว่าต้องการทราบว่าเป็นเรื่องอะไร มีสาระสำคัญอย่างไรบ้าง ให้นักเรียนหาคำตอบภายในเวลา 5 นาที เมื่อครบเวลาให้ใบกิจกรรมที่เขียนคำตอบไว้มาส่งครุ

4. ครุนำคำตอบของนักเรียนมาพิจารณาว่าเข้าใจความหรือไม่ เลือกคำตอบที่ได้ใจความมากที่สุดมาเป็นตัวอย่าง ให้นักเรียนช่วยกันบอกทำได้อย่างไร มีวิธีการอ่านอย่างไร ครุทำการบันทึกสิ่งที่นักเรียนช่วยกันบอกบนกระดานดำจนครอบคลุมแล้ว โดยครุให้นักเรียนบอกว่าควรเรียกวิธีการอ่านอย่างไรบ้าง อาจเป็นการอ่านข้ามคำ หรือการอ่านคร่าวๆ เป็นต้น

5. ครุแจกใบกิจกรรมคืนและบอกจุดประสงค์ใหม่ว่าต้องการทราบว่าเป็นอาหารของลูกนกขุนทองคืออะไร ให้นักเรียนอ่านภายใน 1 นาที และเขียนคำตอบลงในใบกิจกรรม

6. ครุบอกจุดประสงค์ใหม่ว่าต้องการทราบว่าเป็นเรื่องนีให้ข้อคิดแก่เราในฐานะที่เป็นคนไทยอย่างไร ให้นักเรียนอ่านภายใน 3 นาที แล้วเขียนคำตอบลงในใบกิจกรรม และให้นักเรียนบอกชื่อวิธีการแบบนี้ ซึ่งอาจเป็นการอ่านอย่างละเอียด การอ่านแบบคิดวิเคราะห์ อ่านแบบคิดไตร่ตรอง หรือการอ่านแบบอื่นๆ สิ่งที่ต้องการเน้นคือ การประเมินสิ่งที่อ่านด้วยการใช้ความรู้และประสบการณ์ของผู้อ่าน รวมทั้งการสรุปข้อคิดนำไปใช้ประโยชน์ โดยครุบันทึกอย่างย่อบนกระดานดำ

7. ครูนำอภิปรายและสรุปตามวิธีการอ่านแบบต่างๆที่เขียนไว้บนกระดานดำ และถามตอบแบบปากเปล่า โดยครูบอกจุดประสงค์ให้นักเรียนตอบว่า ควรใช้วิธีอ่านแบบ 1) การอ่านแบบเจาะจง 2) การอ่านแบบละเอียด หรือ 3) การอ่านแบบข้ามคำ

- ค้นหาชื่อเรื่องในสารบัญหนังสือ (การอ่านแบบเจาะจง)
- ต้องการทราบจุดประสงค์ของผู้แต่งเรื่อง ซึ่งไม่ได้บอกไว้ตรงๆ (การอ่านแบบละเอียดหรือบางคนอาจใช้การอ่านแบบข้ามคำ)
- อ่านหนังสือวิทยาศาสตร์เพื่อสอบปลายภาค (การอ่านแบบละเอียด)
- อ่านคำแนะนำขั้นตอนการถนอมอาหารเพื่อปฏิบัติตาม (การอ่านแบบละเอียด)
- อ่านนิทานง่ายๆเพื่อความเพลิดเพลิน (การอ่านแบบข้ามคำ)
- อ่านหนังสือพิมพ์หน้า 1 ตอนเช้าเพื่อให้รู้ว่ามิเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นบ้าง (การอ่านแบบข้ามคำ)

- อ่านเพื่อดูว่าภาพยนตร์ที่ต้องการดูฉายอยู่โรงภาพยนตร์ใด (การอ่านแบบเจาะจง)

8. ครูนำอภิปรายโดยวิธีซักถามตามประเด็นดังต่อไปนี้

1) จากการอ่านเรื่องนกขุนทองไทย ตามจุดประสงค์ที่ครูบอก นักเรียนได้เรียนรู้ถึงวิธีการอ่านกี่วิธี อะไรบ้าง (3 วิธี เรียกชื่อได้ตามที่นักเรียนตั้งไว้)

2) วิธีการอ่านแต่ละวิธีมีลักษณะการอ่านอย่างไร และควรใช้เมื่อใด (แนวตอบตามที่อภิปรายในชั้นสอน ซึ่งครูได้บันทึกไว้บนกระดานดำ)

3) ให้นักเรียนบอกประโยชน์หรือความสำคัญของการรู้จักเลือกวิธีการอ่านให้เหมาะสมกับจุดประสงค์การอ่าน (ทำให้เข้าใจเรื่องได้เหมาะสมกับเวลา)

4) ครูสรุปให้นักเรียนฟังว่าความจริงนักเรียนจะอ่านแบบใด เมื่อใด ไม่ใช่เรื่องผิดถูก แต่ขึ้นอยู่กับตัวนักเรียนเองว่าจะอ่านอย่างไรที่จะเป็นการใช้เวลาให้คุ้มค่าที่สุด และให้ได้ประโยชน์จากการให้มากที่สุด และดีที่สุด นักเรียนอาจจะอ่านทุกอย่างอย่างช้าๆ และอ่านทุกคำก็ไม่มีใครให้ผิดหรือถูกแก่นักเรียนได้ แต่นักเรียนจะรู้ตัวเองว่าเป็นผลดีหรือผลเสีย ตัวอย่างเช่น การทำข้อสอบไม่ทัน การอ่านได้น้อยกว่าคนอื่นๆ เป็นต้น ดังนั้น นักเรียนจึงควรฝึกให้ตนเองมีวิธีการอ่านที่เหมาะสม และใช้เวลาให้เหมาะสมด้วยจึงจะเกิดผลดีต่อตัวนักเรียนเองทั้งในปัจจุบันและอนาคต

สื่อการเรียนรู้

1. ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง กษัตริย์จากราชระเหย
2. ใบความรู้ที่ 2 เรื่อง นกขุนทองไทย
3. ใบกิจกรรมที่ 1 เรื่อง กษัตริย์จากราชระเหย
4. ใบกิจกรรมที่ 2 เรื่อง นกขุนทองไทย

5. บัตรหมายเลขที่มีจำนวนเท่ากับจำนวนผู้เรียน
6. ซองคำถาม ภายในบรรจุคำถาม 1 คำถาม พร้อมกระดาษคำตอบ จำนวน 4 ซอง
7. แบบทดสอบประจำแผนการเรียนรู้ที่ 1

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตจากการทำกิจกรรม
2. การตรวจจากใบกิจกรรม
3. การตรวจจากผลการทำแบบทดสอบประจำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 โดยมอบหมายให้นักเรียนทำนอกเวลา หลังจากเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้จบแล้ว

ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง ภัยจากสารระเหย

เรื่องน่ารู้ผู้บริโภค

ภัยจากสารระเหย

เด็กชายคนนั้นดูหงอยเหงา

ในมือของเขามีทินเนอร์

เด็กหญิงคนนั้นดูซึมเซา

ทั้งเธอและเขาดมทินเนอร์

จนผ่านไปพบประสบเจอ

จึงร่ำร้องบอกเธอถึงอันตราย

เพลงทินเนอร์ของวงคาราบาวที่เคย

กระหึ่มจนฮิตอยู่ระยะหนึ่งในอดีตนั้นมิใช่เรื่องเพ้อ

เจ้อ แต่เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงในสังคมซึ่งไม่อาจ

ปฏิเสธได้ ซึ่งหลายคนคงเคยประสบพบเห็นเด็ก

วัยรุ่น ดมสารระเหยกันมาบ้างแล้วใช่ไหมครับ

สารระเหยจัดเป็นสิ่งเสพติดประเภท

หนึ่ง สารระเหยที่วัยรุ่นติดในขณะนั้นคือทินเนอร์

ซึ่งพบได้ในหลายรูปแบบ เช่น เป็นตัวทำละลายใน

สีประเภทแล็กเกอร์ สีพ่น กาว และใช้เป็น

ส่วนประกอบของน้ำยาล้างเล็บ เป็นต้น

สารระเหยนี้เมื่อเสพนานๆเข้าจะทำให้

สุขภาพทรุดโทรม มีอาการเมา ใจเรื้อรัง หลอดลม

อักเสบ น้ำมูกไหล ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เหม่อ
ลอย ควบคุมตัวเองไม่ได้ พิษขิงสารระเหยแบ่งเป็น
2 ประเภทคือ พิษเฉียบพลันและพิษเรื้อรัง

พิษเฉียบพลันภายหลังการสูดดมนั้น จะ
เกิดอาการวิงเวียน อ่อนเพลีย รู้สึกเคลิบเคลิ้ม ปวด
ศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน มือสั่น หายใจถี่และเร็ว ถ้า
เสพในปริมาณสูงเกินขนาดจะทำให้หัวใจวาย
เสียชีวิตได้ ส่วนพิษเรื้อรังนั้นจะทำให้หลอดลม
อักเสบ ไอ ไตอักเสบ ตับอักเสบ ลักษณะการเดิน
ของหัวใจผิดปกติ เกิดมะเร็งในเม็ดเลือดขาว ทำให้
กล้ามเนื้อลีบลง เป็นอัมพาต มีอาการทางประสาท
วิงเวียน เต้นเซ สับสน ตื่นเต้น เชื่องซึม ความ
ประพฤติก่อและอุปนิสัยเปลี่ยนไป

เมื่อทราบถึงพิษของสารระเหยเช่นนี้แล้ว
หากท่าน “ผ่านไปพบประสบเจอ จะร่ำร้องบอกเธอ
ถึงอันตราย” ก็ได้ นะครับ

ผลิตโดย...งานประชาสัมพันธ์ กอง
เผยแพร่และควบคุมการโฆษณา อัย. กระทรวง
สาธารณสุข

ใบความรู้ที่ 2 เรื่อง นกขุนทองไทย

1. นกขุนทองเป็นนกที่พบทั่วไปในทวีปเอเชีย การพบนกขุนทองแต่ละแห่งนั้นจะมีขนาด เล็กใหญ่ต่างกันออกไป คือมีลำตัวยาวประมาณ 10 – 15 นิ้ว มีขนสีดำเป็นเงาและสีม่วงเข้ม มีสีขาว คาคาที่ปลายปีก เหนียงสีเหลืองที่ต้นคอและหัว เป็นลักษณะที่สังเกตง่ายของนกขุนทอง ปากและขา ก็เป็นสีเหลืองเช่นเดียวกัน นกขุนทองมี 3 ชนิด ในประเทศไทยมี 2 ชนิด คือนกขุนทองภาคใต้และ นกขุนทองภาคอีสาน อีกชนิดหนึ่งมีอยู่ในอินโดนีเซียคือนกขุนทองชวา ซึ่งมีลำตัวใหญ่กว่า นกขุนทองไทย

2. นกขุนทองไทยพันธุ์อีสาน เป็นพันธุ์ที่มีชื่อเสียงที่สุดที่ทั่วโลกรู้จักกันดี จัดเป็นนกที่พูด เก่งที่สุด และเป็นนกที่เลียนแบบเสียงได้เหมือนมากกว่านกที่พูดได้ทุกชนิด นอกจากช่างพูดแล้วยัง ช่างจำอีกด้วย สามารถพูดได้ประโยคยาวๆ สามารถเลียนเสียงของคน ทำเสียงสุนัขเห่า ผีวปากเป็น เพลงก็ได้ นกขุนทองชนิดนี้จึงเป็นที่นิยมเลี้ยงกัน เวลาเลี้ยงให้อยู่กับคนก็เชื่องดี แต่ชีวิตตาม ธรรมชาติในป่าของนกขุนทองเป็นนักต่อสู้ที่ดุเดือดมาก เมื่อหลายปีมานี้ในป่าทางภาคอีสานเคยมีผู้ ปีนต้นไม้สูงเพื่อที่จะเอาลูกนกขุนทองมาขาย แต่กลับโดนพ่อนกแม่นกรุมจิกตึ้งจนตกต้นไม้ตาย

3. นกขุนทองชอบอาศัยอยู่ตามภูเขาเดี่ยวๆหรือตามพื้นที่สูงๆที่มีต้นไม้ใหญ่และไม่ผลัดใบ ในป่าเขตร้อน หลังจากฤดูผสมพันธุ์แล้วมันจะออกหากินตามไร้กาแพหรือไร้พืชพันธุ์ชนิดอื่น ป่าที่ นกขุนทองชอบอาศัยมีทั้งป่าดิบและป่าโปร่ง ตลอดจนชายป่าที่มีต้นไม้สูงๆ นกขุนทองเป็นนกที่มี ความแคล่วคล่องว่องไว เป็นนกสะอาด ชอบอาบน้ำทุกวันในวันที่มีแสงแดด ขนของมันจึงมีสีดำ เป็นมัน และชอบส่งเสียงดัง ถิ่นที่อยู่ของมันจึงไม่ค่อยกลับอะไรมากมาย นกขุนทองทั้งตัวผู้และตัว เมียมีรูปร่างและสีขนเหมือนกัน ซึ่งโดยปกติแล้วนกขุนทองจะเลือกสร้างรังในโพรงไม้ที่สูงๆโดย เอาใบไม้ใบหญ้ารองเป็นพื้นรัง หรือไม้ก็สร้างรังตามซอกก้านต้นปาล์มและในสิ่งก่อสร้างต่างๆ

4. นกขุนทองมีธรรมชาติอยู่อย่างหนึ่งคือชอบหากินรวมกันเป็นฝูง แต่ไม่ชอบอยู่รวมกัน เป็นฝูง เมื่อเวลาพักผ่อนจะอยู่กันเป็นคู่ ชอบเกาะอยู่บนกิ่งไม้สูงๆในป่าทุกชนิดทั้งทาง ภาคใต้ ภาคเหนือ และภาคอีสาน

5. นกขุนทองเมื่อเกาะอยู่บนกิ่งไม้สูงๆเมื่อเกิดสงสัยต่อความผิดปกติบนพื้นดิน มันจะเอียง คอสังเกตและบินลงมาข้างล่าง การเคลื่อนไหวบนพื้นดินใช้วิธีกระโดดสองขาเหมือนนกกระจอก ไม่ก้าวเดินเหมือนนกเอี้ยงหรือนกกิ่งไคร้

6. ในฤดูผสมพันธุ์มันจะอยู่ด้วยกันเป็นคู่ ส่งเสียงเรียกหากันด้วยเสียงแหลมๆคล้ายเสียงผิวปาก นกขุนทองจะวางไข่ประมาณ 2 – 4 ฟอง ประมาณเดือนเมษายนถึงเดือนพฤษภาคม หรืออาจเลยไปจนถึงเดือนมิถุนายนของทุกปี ไข่ของมันจะมีสีเขียวปนฟ้า เขียวปนน้ำตาล หรือสีฟ้าเข้มและมีจุดเล็กสีน้ำตาล หรือสีเหลือง

7. อาหารของนกขุนทองส่วนใหญ่ ได้แก่ ผลไม้ป่าชนิดต่างๆ เช่น ลูกไทร ลูกโพน นกขุนทองแต่ละชนิดก็กินอาหารแตกต่างกันไป บางชนิดก็กินเมล็ดข้าวหรือพืชพันธุ์ชนิดต่างๆ แต่สำหรับลูกของมันจะกินเฉพาะตัวหนอนเป็นอาหาร

8. ความสามารถของการเลียนแบบเสียงของนกขุนทองที่เหมือนมากกว่านกทุกชนิดตั้งแต่อดีตจนกระทั่งถึงปัจจุบันเป็นที่เลื่องลือไปทั่ว ความนิยมในการเลียนนกขุนทองไว้ดูเล่นได้แผ่ออกไปทั่วโลก ทำให้นกขุนทองมีราคาสูงและแพงกว่าไก่ฟ้าเสียอีก ทำให้นกขุนทองถูกล่าเพื่อนำมาขายเป็นจำนวนมาก ทั้งที่นกขุนทองเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองประเภทที่หนึ่ง ในปีหนึ่งๆมีการลักลอบส่งนกขุนทองนับเป็นแสนๆตัว นกขุนทองในป่าของประเทศไทยจึงแทบจะไม่มีให้ดู เราจึงควรช่วยกันอนุรักษ์นกขุนทองไว้ก่อนที่มันจะหมดสิ้นไปจากประเทศไทย

(จากหนังสือนกขุนทองไทย
ของ ภู ตะนาวศรี กทม :
สำนักพิมพ์ต้นอ้อ, 2551)

ใบกิจกรรมที่ 2 เรื่อง นกขุนทองไทย

จากใบความรู้ที่ 2 จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. บทอ่านนี้ควรใช้ชื่อเรื่องว่าอะไร

.....

.....

2. สาระสำคัญของเรื่องคืออะไร

.....

.....

.....

3. อาหารของลูกนกขุนทองคืออะไร

.....

.....

4. เรื่องนี้ให้ข้อคิดแก่เราในฐานะที่เป็นคนไทยว่าอย่างไร

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบประจำแผนการเรียนรู้ที่ 1

คำชี้แจง จงอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามโดยใช้เครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

กล้วยจัดได้ว่าเป็นผลไม้ที่หารับประทานได้ง่าย และมีให้รับประทานได้ตลอดทั้งปี ต้นกล้วยเป็นไม้ล้มลุกมีอยู่ด้วยกันหลายชนิด ชนิดที่นิยมปลูกกันมากได้แก่ กล้วยน้ำว้า กล้วยหอม และกล้วยไข่ กล่าวกันว่ากล้วยเป็นพืชที่ใช้ประโยชน์ได้แทบทุกส่วนเช่น ผลและปลี นำมารับประทานได้ ใบใช้ห่อขนมและอาหาร ส่วนลำต้นก็นำไปประกอบเป็นอาหารสัตว์ได้

ถ้าพิจารณาในแง่ของคุณค่าทางอาหารแล้วนับได้ว่าผลกล้วยมีคุณค่าทางอาหารสูงมาก พบว่า กล้วยที่ปลอกเปลือกแล้ว 100 กรัม มีโปรตีนอยู่ประมาณ 1.1 กรัม คาร์โบไฮเดรตประมาณ 22.2 กรัม ไขมันประมาณ 0.2 กรัม โปตัสเซียมประมาณ 370 มิลลิกรัม วิตามินซีประมาณ 10 มิลลิกรัม และวิตามินบี1 ประมาณ 50 มิลลิกรัม

เมื่อเปรียบเทียบคุณค่าทางอาหารของกล้วยกับผลไม้อื่นที่มีน้ำหนักเท่ากัน เช่น แอปเปิ้ล ขนุน หรือองุ่น พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วกล้วยจะมีคุณค่าทางอาหารสูงกว่าและหาซื้อได้ในราคาต่ำกว่า ฉะนั้นจึงควรที่จะส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักคุณค่ากันอย่างแพร่หลายมากขึ้น

1. ข้อความนี้กล่าวถึงเรื่องอะไรเป็นสำคัญ

- ก. การปลูกกล้วย
- ข. ชนิดของกล้วย
- ค. ประโยชน์ของกล้วย
- ง. คุณค่าทางอาหารของกล้วย

2. กล้วย 100 กรัม มีคาร์โบไฮเดรตประมาณกี่กรัม

- ก. 1.1 กรัม
- ข. 22.2 กรัม
- ค. 0.2 กรัม
- ง. 10 มิลลิกรัม

3. เราควรปลูกกล้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด

- ก. ควรปลูก เพราะปลูกง่ายไม่ต้องดูแลมาก
- ข. ควรปลูก เพราะปลูกง่ายใช้ประโยชน์ได้แทบทุกส่วน

ค. ไม่ควรปลูก เพราะใช้เนื้อที่มาก ต้นใหญ่ทำให้รก

ง. ไม่ควรปลูก เพราะกลัวราคาถูกได้ประโยชน์ไม่คุ้มทุน

จากข้อความต่อไปนี้ จงตอบคำถามข้อ 4 – 5

เวลานับได้ว่าเป็นทรัพย์สินที่ทรงคุณค่าสูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับสิ่งอื่นๆ มัน
เป็นทรัพยากรที่ไม่สามารถหากลั่นคืนมาได้อีก นักวิทยาศาสตร์ไม่สามารถหาสิ่งหนึ่ง
สิ่งใดมาทดแทนได้และเมื่อเวลาของเราสูญสิ้นไปชีวิตของเราก็ผ่านไปด้วย

4. ผู้เขียนต้องการให้ข้อคิดแก่ผู้อ่านอย่างไร

ก. ให้ค้นหาสิ่งทดแทนเวลา

ข. ให้เร่งใช้เวลาทำสิ่งที่พอใจ

ค. ให้เห็นความสำคัญของเวลา

ง. ให้เปรียบเทียบเวลากับทรัพย์สิน

5. เมื่ออ่านข้อความนี้แล้วนักเรียนคิดว่าควรปฏิบัติตนอย่างไร

ก. ใช้เวลาทำทุกสิ่งที่ตัวเองพอใจ

ข. ใช้เวลาทำสิ่งที่มีประโยชน์ให้มากที่สุด

ค. ปลดปล่อยชีวิตให้เป็นไปตามปกติไม่เร่งรีบ

ง. ค้นคว้าหาคำตอบเรื่องต่างๆเหมือนนักวิทยาศาสตร์

แผนการจัดการเรียนรู้	
	กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แผนการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การคิดภาพในใจ เวลา 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การที่นักเรียนจะความสามารถในการอ่านในใจได้นั้น สิ่งแรกที่จะต้องทราบคือ เป้าหมายของการอ่านในใจ อันได้แก่ ความเข้าใจ และที่สำคัญคือต้องตระหนักถึงเป้าหมายนี้อยู่เสมอในขณะที่อ่าน นอกจากนั้นยังต้องทราบว่าปัจจัยในตนเองที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายคือการคิด ดังนั้นขณะที่อ่านต้องมีสมาธิคิดตามไปด้วย การคิดตามที่ดีคือ การคิดให้เกิดภาพในใจ จึงต้องฝึกฝนและระมัดระวังให้มีความสัมพันธ์ระหว่างตาและใจตลอดเวลาที่อ่าน คือใช้ตาอ่านและใช้ใจรับรู้เนื้อหาที่อ่านพร้อมกับการคิดตามให้เกิดจินตภาพจึงจะทำให้มีความเข้าใจเรื่องและจดจำได้ดี

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้มีความเข้าใจในการอ่านเนื้อหาประเภทร้อยแก้วที่ให้ความรู้ คำแนะนำ และการบอกเหตุการณ์ สามารถปฏิบัติตาม เรียบเรียงเหตุการณ์และจดจำเรื่องได้ด้วยการใช้กลวิธีการอ่านที่ได้รับการแนะนำ
2. เพื่อให้ทราบและเห็นความสำคัญของเป้าหมายของการอ่านในใจ
3. เพื่อให้ทราบถึงกลวิธีหรือปัจจัยในตนเองที่จะช่วยให้การอ่านบรรลุเป้าหมายและเห็นความสำคัญและประโยชน์ของปัจจัยนั้น ได้แก่ การมีสมาธิ การคิดตามข้อความ การรักษาความสัมพันธ์ของตากับใจตลอดการอ่านจนเกิดภาพในใจ
4. เพื่อให้ทราบแนวทางที่จะใช้กลวิธีช่วยในการอ่านของตนเอง

สาระการเรียนรู้

1. ความเข้าใจในการอ่านเนื้อหาประเภทร้อยแก้วที่ให้ความรู้ คำแนะนำ และการบอกเหตุการณ์ สามารถปฏิบัติตาม เรียบเรียงเหตุการณ์และจดจำเรื่องได้ด้วยการใช้กลวิธีการอ่านที่ได้รับการแนะนำ
2. การทราบและเห็นความสำคัญของเป้าหมายของการอ่านในใจ

3. การทราบถึงกลวิธีหรือปัจจัยในตนเองที่จะช่วยให้การอ่านบรรลุเป้าหมายและเห็นความสำคัญและประโยชน์ของปัจจัยนั้น ได้แก่ การมีสมาธิ การคิดตามข้อความ การรักษาความสัมพันธ์ของตากับใจตลอดการอ่านจนเกิดภาพในใจ

4. การทราบแนวทางที่จะใช้กลวิธีช่วยในการอ่านของตนเอง

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างภาพในใจ

ชั่วโมงที่ 2

1. ครูนำเสนอเกี่ยวกับประสบการณ์การอ่านของนักเรียนซึ่งมีทั้งการอ่านออกเสียงและอ่านในใจ และตั้งคำถามให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่า การอ่านที่ใช้ในชีวิตประจำวันมากคือการอ่านแบบใด ขอให้นักเรียนเปรียบเทียบการอ่าน 2 แบบในทุกด้านเท่าที่จะคิดได้ โดยครูเขียนความคิดเห็นของนักเรียนบนกระดานดำโดยแยกเป็น 2 ด้าน คือ

<u>การอ่านออกเสียง</u>	<u>การอ่านในใจ</u>
1) ต้องออกเสียง	2) ไม่ต้องออกเสียง
2)	3)
ฯลฯ	ฯลฯ

เมื่อได้ความคิดเห็นแล้วให้นักเรียนบอกข้อได้เปรียบของการอ่านในใจ โดยครูนำความคิดเห็นที่ได้มากล่าวกันว่า แม้ว่าการอ่านสองแบบจะมีจุดเน้นต่างกัน แต่จุดหมายปลายทางหรือเป้าหมายที่สำคัญเป็นสิ่งเดียวกันคืออะไรนั้น นักเรียนจะได้ทราบจากกิจกรรมที่ครูจะให้ทำต่อไป

2. ครูบอกนักเรียนว่าจะให้ทำสิ่งของบางอย่างเป็นของจำลอง โดยครูจะแจกเอกสารขั้นตอนการทำให้ ซึ่งเป็นเอกสารที่ได้มาจากหนังสือ เมื่อใดที่นักเรียนอ่านหนังสือพบและอยากทำเล่นนักเรียนต้องอ่านเอง ทำเอง โดยจะไม่มีครูคอยแนะนำ ดังนั้นจะให้นักเรียนลองอ่านเอง ทำเอง โดยครูจะแจกเครื่องมือและอุปกรณ์ให้

3. ครูแจกใบความรู้เรื่อง ทำเล่นเองง่ายๆ ชุดที่ไม่มีภาพประกอบให้นักเรียน พร้อมเครื่องมือและอุปกรณ์คือ หนังสือพิมพ์คนละหนึ่งแผ่น เทปกาวยาวประมาณหนึ่งนิ้วคนละสองชิ้น และกรรไกรจำนวนหนึ่งให้นักเรียนใช้ร่วมกันแล้วให้นักเรียนลงมือทำโดยกำหนดเวลาให้ 10 นาที

4. เมื่อครบตามเวลาที่กำหนดครูขอดูผลงานและพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่อาจยังทำไม่เสร็จหรือยังไม่ได้ทำเลย ครูนำเสนอซักถามถึงสาเหตุว่าเป็นเพราะเหตุใดนักเรียนจึงทำไม่ได้เมื่อนักเรียนแสดงความคิดเห็นแล้ว ครูนำเสนอสรุปให้ว่า เป็นเพราะนักเรียนยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายของการอ่าน เนื่องจากเอกสารนี้ไม่ได้ช่วยให้นักเรียนบรรลุเป้าหมายได้เท่าที่ควร สุดท้ายครูบอกนักเรียนว่าจะแจกเอกสารและให้นักเรียนทำใหม่

5. ครูแจกใบความรู้เรื่อง ทำเล่นเองง่ายๆ ชุดที่มีภาพประกอบ และแจกอุปกรณ์เครื่องมือให้นักเรียนลงมือทำภายในเวลา 20 นาที

6. เมื่อหมดเวลาที่กำหนดจะพบว่ามึ้นักเรียนที่สามารถทำได้ ครูนำอภิปรายโดยใช้แนวคำถามต่อไปนี้

- ขณะที่นักเรียนอ่านข้อความเพื่อทำของเล่นตามเอกสารทั้งสองครั้ง นอกจากจะใช้ตาแล้วนักเรียนยังใช้อะไรช่วยในการอ่านอีกหรือไม่ ถ้าใช้นักเรียนใช้อะไรบ้าง (ใจ สมอง และความคิด)

- ในเมื่อนักเรียนใช้ตาและใจหรือการคิดเหมือนกันทั้งสองครั้ง นักเรียนบอกเหตุผลได้หรือไม่ว่าทำไมอ่านเอกสารที่หนึ่งแล้วไม่สามารถทำตามได้ แต่เมื่ออ่านเอกสารที่สองแล้วสามารถทำตามได้ และนักเรียนสามารถทำของเล่นตามเอกสารที่สองได้เพราะอะไร (เพราะอ่านแล้วเข้าใจ เพราะมีภาพประกอบทำให้เกิดความเข้าใจ) ดังนั้นความเข้าใจข้อความจึงเป็นสิ่งสำคัญ

- แสดงว่าสิ่งที่ช่วยให้นักเรียนทำตามได้คืออะไร (คือความเข้าใจ) อะไรที่ช่วยให้เราเข้าใจง่าย (ภาพประกอบ) การอ่านครั้งนี้มีภาพประกอบทำให้อ่านเข้าใจง่าย ถ้านักเรียนจำเป็นต้องอ่านเรื่องที่ไม่มีภาพประกอบและจะทำความเข้าใจเรื่องนั้นนักเรียนจะทำอย่างไรจึงจะทำให้มีภาพคล้ายๆกับเอกสารที่สอง (ติดตามข้อความให้เกิดภาพในใจ)

7. ครูนำอภิปรายเพื่อให้ได้ข้อเรียนรู้เรื่องกลวิธีการอ่านที่ชัดเจนตามแนวทางดังนี้

- จากกิจกรรมที่ได้ทำไปทำให้รู้ถึงกลวิธีที่จะช่วยให้การอ่านได้ผลคืออย่างไรบ้าง (การอ่านอย่างมีสมาธิ ใช้ตาและสมองติดตามข้อความที่อ่านให้เกิดภาพในใจ พยายามทำความเข้าใจสาระสำคัญให้ได้)

- กลวิธีการอ่านที่สรุปได้นี้ควรใช้เมื่อใด (ใช้ทุกครั้งที่อ่านตลอดเวลาการอ่าน)

8. ครูสรุปสาระสำคัญจากการทำกิจกรรมดังนี้

1) เป้าหมายที่สำคัญของการอ่านในใจคือ ความเข้าใจ สิ่งนี้จะช่วยให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์จากการอ่านอย่างแท้จริง ดังนั้นถ้าเราต้องการได้ประโยชน์จากการอ่าน ไม่ว่าจะเป็นการทำสิ่งของ การอ่านข่าวเพื่อรู้เหตุการณ์บ้านเมือง การอ่านนิทาน นิยาย หรือการ์ตูนเพื่อความสนุกสนาน เป้าหมายแรกที่เราต้องระลึกถึงเสมอคือ ความเข้าใจ เราต้องพยายามอ่านให้เข้าใจก่อน จึงจะทำให้สนุกหรือได้ข่าวสารที่ถูกต้อง ทำอย่างไรเราจึงจะเข้าใจ สิ่งที่จะช่วยได้คือตัวเราเอง เราต้องควบคุมตนเองในขณะที่อ่าน

2) ภาพเป็นสิ่งที่ช่วยให้เราเข้าใจข้อความได้ดี ตามปกตินั่งสี่หลายประเภทมีภาพประกอบเพื่อช่วยให้เราเข้าใจเช่น การทำอาหาร การประดิษฐ์ของใช้ นิทาน เราจึงเข้าใจได้ง่าย แต่ถ้าเป็นหนังสือบางประเภทซึ่งไม่มีภาพประกอบหรือน้อย เราก็ต้องคิดเองในใจทำให้เกิดภาพ

ตามข้อความที่อ่านให้ได้ เพื่อให้เข้าใจเรื่อง ถ้าคิดเป็นภาพไม่ได้จริงก็ต้องคิดตามเรื่องนั้นตลอดเวลาที่อ่าน วิธีการคือ ตั้งใจใช้สมาธิ ใช้ใจหรือสมองคิดตาม สมาธิจึงเป็นเรื่องสำคัญ ขณะที่อ่านนักเรียนจำเป็นต้องไม่คิดถึงเรื่องอื่น และมีใจจดจ่ออยู่กับสิ่งที่อ่าน

ชั่วโมงที่ 2

1. ครูกล่าวนำว่าเราทุกคนสามารถนึกคิดให้เกิดภาพในใจได้ ครูจะอ่านข้อความสั้นๆ ให้ฟัง ให้นักเรียนหลับตาตั้งใจฟังและคิดตามให้เกิดภาพ

2. ครูอ่านข้อความเรื่อง จุกแจ่มใส ซ้ำๆ เมื่อจบแล้วซักถามนักเรียนว่าใครเห็นภาพอะไรบ้าง โดยครูอ่านข้อความอีกครั้งที่ละย่อหน้าแล้วหยุดถาม เมื่อนักเรียนให้คำตอบแล้วครูจึงแจกภาพประกอบเรื่อง จุกแจ่มใส ให้นักเรียน

3. ครูให้นักเรียนดูภาพสักครู่แล้วจึงให้เก็บภาพประกอบเรื่อง จุกแจ่มใส ลงไป พร้อมทั้งให้นักเรียนบอกเนื้อเรื่องอีกครั้ง โดยเรียกให้ตอบเป็นรายบุคคล

4. ครูซักถามนักเรียนว่าเหตุใดจึงเข้าใจเนื้อเรื่องและจำเนื้อเรื่องได้เร็ว (เพราะเราคิดตามเรื่องจนเกิดภาพในใจ)

5. ครูแจกใบความรู้เรื่อง คอนโดมิเนียม ให้นักเรียนทุกคนอ่านโดยย้าว่าให้นักเรียนใช้วิธีสร้างภาพในใจไปด้วยในขณะที่อ่าน

6. ครูซักถามนักเรียนว่าเห็นภาพอะไรบ้าง ครูให้นักเรียนออกมาวาดภาพหลายเส้นหยาบๆ ตามที่มองเห็นในใจต่อกันทีละคนจนสมบูรณ์บนกระดานดำ โดยใช้การเขียนข้อความแทนการวาดภาพที่เป็นรายละเอียด เช่น ห้องครัว ห้องนั่งเล่น ครูถามความหมายของคอนโดมิเนียมอีกครั้ง โดยให้มองไปด้วย (นักเรียนอาจพูดไม่ตรงกับข้อความในเรื่องเดิมทุกคำพูด แต่ถ้าได้ความหมายก็ถือว่าใช้ได้)

7. ครูแจกใบกิจกรรมและติดข้อความเรื่อง พ่อขุนศรีอินทราทิตย์รับเจ้าเมืองลodbนกระดานดำ ให้นักเรียนทุกคนอ่านในใจโดยครูย้าว่าให้มีสมาธิ สร้างภาพในใจไปด้วย เมื่ออ่านจบแล้วครูซักถามว่าเห็นภาพอะไรบ้าง ซักถามลำดับของเหตุการณ์ว่าอะไรเกิดก่อนหลัง ให้นักเรียนลองลำดับเหตุการณ์ด้วยตนเองก่อน (ครูเขียนข้อความบนกระดานดำตามที่นักเรียนบอก) แล้วครูจึงให้นักเรียนเติมเลขลงหน้าข้อความตามลำดับเหตุการณ์ลงในใบกิจกรรม

8. ครูนำอภิปรายโดยวิธีซักถามตามประเด็นต่อไปนี้

- จากที่ครูให้ฟังและอ่านเรื่องต่างๆ ตั้งแต่แรกแล้วซักถามเรื่องราวภายหลัง นักเรียนสามารถบอกได้ ถ้าได้ แสดงว่านักเรียนเข้าใจเรื่องและจำได้ในเวลาสั้นๆ นักเรียนทำอย่างไรในขณะที่ฟังหรืออ่าน (คิดตามให้เกิดภาพในใจ)

- วิธีที่นักเรียนใช้ช่วยในการอ่านของนักเรียนอย่างไร (ช่วยให้เข้าใจเรื่อง เรียบเรียงเรื่องตามลำดับขั้นตอนได้ดี ทำให้จดจำเรื่องได้เร็วและจดจำได้นาน)

- เราควรใช้วิธีสร้างภาพในใจนี้ในตอนใดบ้าง (ควรใช้ตลอดทั้งการฟังและอ่าน โดยเฉพาะการอ่านเรื่องที่เป็นเหตุการณ์และที่เป็นคำสั่ง คำแนะนำให้ปฏิบัติตาม เพราะจะช่วยให้เรียบเรียงลำดับขั้นตอนได้ง่ายขึ้น)

9. ครูกล่าวสรุปโดยมีสาระสำคัญดังนี้ กลวิธีการอ่านอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวได้ง่ายและจดจำได้นานคือ การติดตามข้อความจนเกิดภาพขึ้นในใจ การที่จะติดตามจนเกิดภาพได้ต้องมีจิตใจจดจ่อแน่วแน่อยู่กับสิ่งที่อ่านคือ การทำใจให้มีสมาธิ ไม่วอกแวก กลวิธีการอ่านนี้ผู้อ่านจะทำได้ก็ต่อเมื่อได้ฝึกฝนบ่อยๆ นักเรียนควรฝึกฝนตนเองให้สามารถทำได้เอง เพื่อให้การอ่านได้ผลดี

สื่อการเรียนรู้

1. ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง ทำเล่นเองง่ายๆ ชุดที่มีภาพประกอบ
2. ใบความรู้ที่ 2 เรื่อง ทำเล่นเองง่ายๆ ชุดที่ไม่มีภาพประกอบ
3. ข้อความและภาพประกอบการสอนเรื่อง จุกแจ่มใส
4. ใบความรู้ที่ 3 เรื่อง คอนโดมิเนียม
5. ข้อความเรื่อง พ่อขุนศรีอินทราทิตย์รับเจ้าเมืองลพ
6. ใบกิจกรรมเรื่อง พ่อขุนศรีอินทราทิตย์รับเจ้าเมืองลพ
7. กระดาษหนังสือพิมพ์ พร้อมทั้งเทปกาว และกรรไกรตัดกระดาษ
8. แบบทดสอบประจำแผนการเรียนรู้ที่ 2

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตจากการทำกิจกรรม
2. การตรวจจากใบกิจกรรม
3. การตรวจจากผลการทำแบบทดสอบประจำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 โดยมอบหมายให้นักเรียนทำนอกเวลา หลังจากเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้จบแล้ว

ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง ทำเล่นเองง่ายๆ (ชุดที่ไม่มีภาพประกอบ)

เล่นสนุกกับหนังสือพิมพ์

สวัสดีครับ พบกันอีกแล้ว ดูสิว่าคราวนี้พี่ลูกอินเอาอะไรมาฝากน้องๆ น่าสนุกนะครับ วัสดุก็ไม่ยากเลย เล่นสนุกคราวนี้เราใช้กระดาษหนังสือพิมพ์เก่าๆ เทปกาว กรรไกร แค่นี้เองบวกกับฝีมืออีกนิดหน่อยน้องก็จะได้ของเล่นชิ้นใหม่

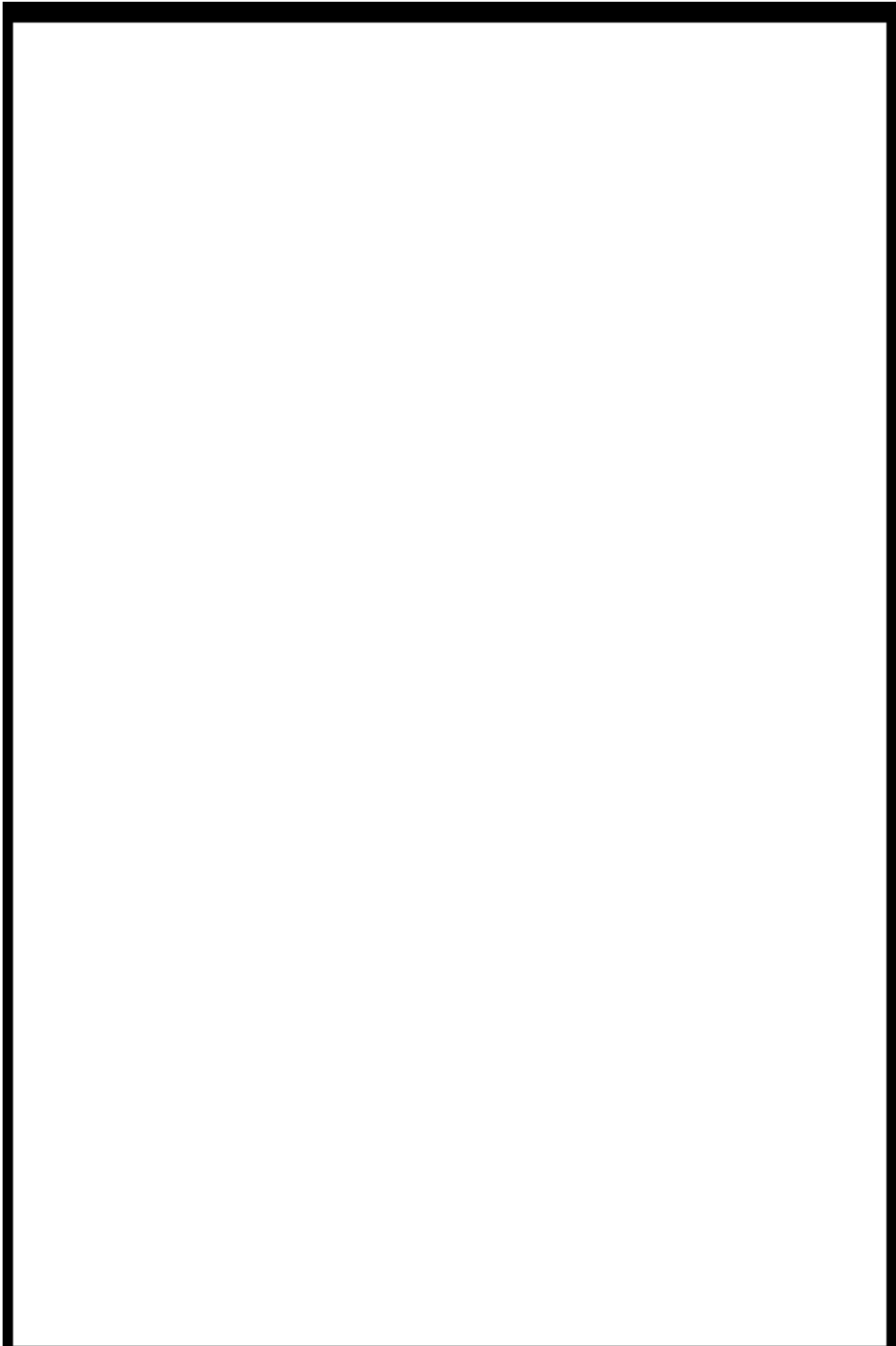
บันไดไต้ฟ้า

1. เอากระดาษหนังสือพิมพ์ม้วนกลมๆตามแนวตั้ง พอสุดกระดาษให้ติดสก็อตเทปเข้าตรงปลายเพื่อยึด
2. ใช้กรรไกรตัดชิ้นส่วนของม้วนกระดาษออก กะให้ลึกลงประมาณ
3. ทิ้งส่วนที่ตัดออกไป เสร็จแล้วเอาส่วนที่เป็นม้วนกระดาษมาโค้งทำป็นรูปสะพาน
4. ค่อยๆดึงกระดาษที่ซ้อนกับด้านในออกมา น้องๆจะได้บันไดขั้นเล็ก – ใหญ่ ไล่เรียงกันขึ้นไป ถ้าน้องๆอยากได้บันไดที่ยาวมากๆก็เอากระดาษหนังสือพิมพ์มาทากาวต่อกันเข้าก่อนแล้วค่อยม้วน ม้วนกระดาษหนาเท่าไหน้องๆก็ได้บันไดยาวมากขึ้นเท่านั้น แต่ต้องระวังตอนตัดนะครับ เพราะกระดาษที่หนามากๆจะตัดยากอาจเสียได้

ใบความรู้ที่ 2 เรื่อง ทำเล่นเองง่ายๆ (ชุดที่มีภาพประกอบ)

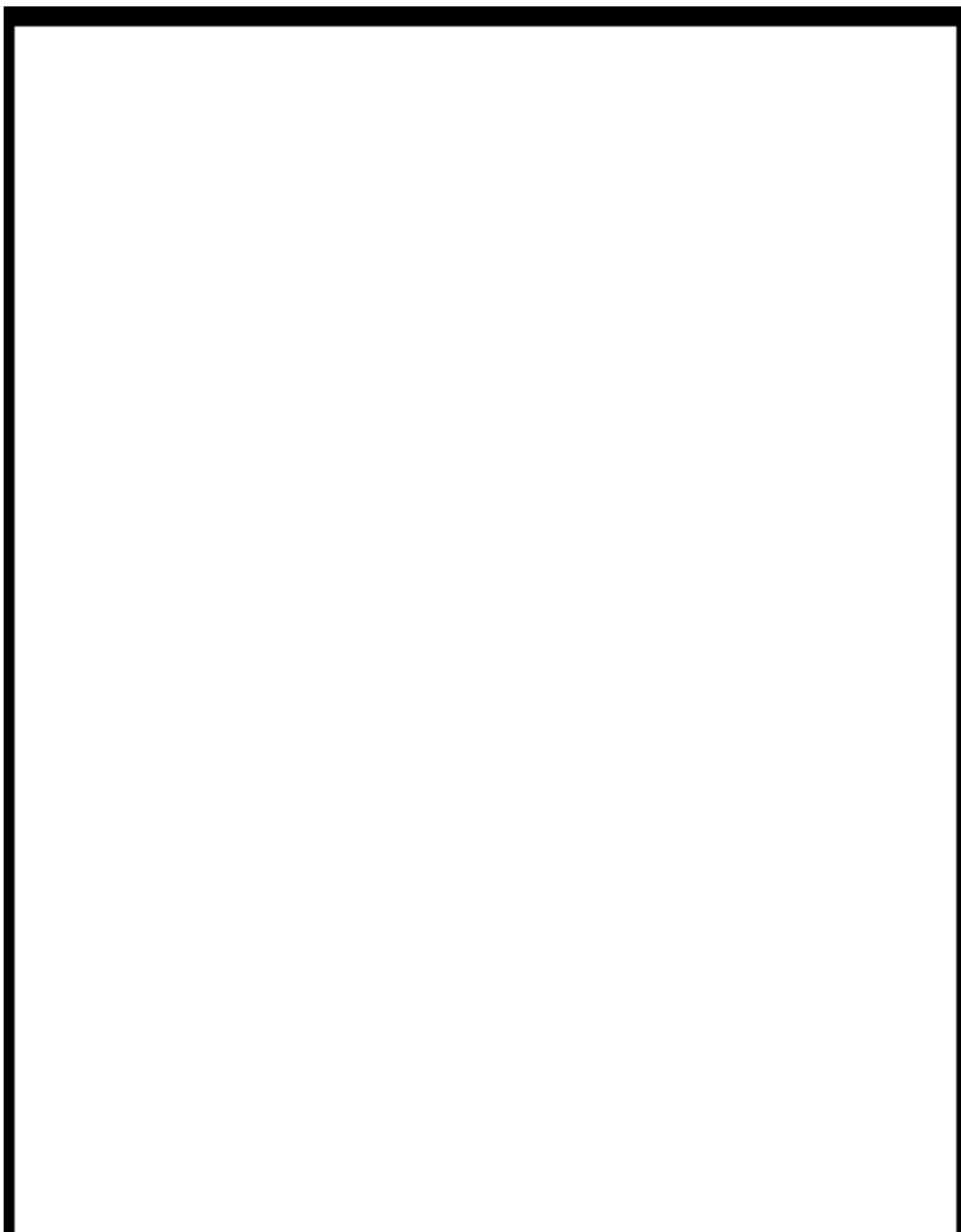
ข้อความเรื่อง จุกแฉ่ำมใส (สำหรับครูอ่านให้นักเรียนฟัง)

จุกแฉ่ำมใส (สำหรับครูอ่านให้นักเรียนฟัง)

วันหนึ่งจุกพบเปิดสองตัวกำลังว่ายน้ำอยู่ในคลองจึงคิดจะพับเปิดกระดาษที่ได้เรียนจากครูเมื่อวันก่อนมาหลอกให้เปิดทั้งสองตกใจเล่น เมื่อพับเสร็จแล้วจึงค่อยๆถือเปิดกระดาษหย่อนลงน้ำริมตลิ่ง มือหนึ่งยึดกอหญ้าไว้ ทันใดนั้นกอหญ้าก็ขาดฝั่งจุกจึงลื่นไถลลงไปในน้ำ ทำให้เปิดกระดาษหลุดจากมือ เปิดสองตัวหันมามองก็เห็นจุกลอยคอหน้าบึ้งอยู่ในน้ำมีเปิดกระดาษค้างอยู่บนผผจุกวันนี้จุกไม่รู้สึกแฉ่ำมใสเลย

ภาพประกอบการสอนเรื่อง จุกแจ่มใส

ใบความรู้ที่ 3 เรื่อง คอนโดมิเนียม

คอนโดมิเนียม เป็นภาษาต่างประเทศ หมายถึง อาคารที่อยู่อาศัยซึ่งสร้างเป็นตึกหลังสูงใหญ่มาก มีหลายชั้น แต่ละชั้นกันเป็นห้องชุดสำหรับครอบครัวยู่ได้หลายชุด แต่ละชุดประกอบด้วย ห้องนอน ห้องรับแขก ห้องครัว ห้องน้ำ เหมือนกับบ้านหลังหนึ่ง ในตึกคอนโดมิเนียมหลังหนึ่งๆอาจมีห้องชุดเป็นจำนวนร้อยๆชุดเหมือนรังผึ้งหรือรังปลวกใหญ่ๆสำหรับให้คนเข้าไปอยู่ได้หลายร้อยคน ขณะนี้มีการสร้างคอนโดมิเนียมหลายแห่งในกรุงเทพมหานคร

ข้อความเรื่อง พ่อขุนศรีอินทราทิตย์
รบเจ้าเมืองฉอด

พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ยกกองทัพออกจากกรุงสุโขทัยไปต่อสู้กับกองทัพของขุนสามชนเจ้าเมืองฉอด กองทัพเมืองฉอดสู้ไม่ได้แตกหนีไป

ใบกิจกรรมเรื่อง พ่อขุนศรีอินทราทิตย์รบเจ้าเมืองนอด

จากเรื่อง พ่อขุนศรีอินทราทิตย์รบเจ้าเมืองนอด จงเรียงลำดับ
เหตุการณ์ก่อน – หลัง โดยเติมตัวเลข 1 – 4 ลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

..... ทั้งสองฝ่ายต่อสู้กัน

..... กองทัพเมืองนอดสู้ไม่ได้

..... พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ยกทัพออกจากกรุงสุโขทัย

..... กองทัพของขุนสามชนเจ้าเมืองนอดยกมา

แบบทดสอบประจำแผนการเรียนรู้ที่ 2

คำชี้แจง จงอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามโดยใช้เครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

สัตว์จำพวกแมลงมักมีการเจริญเติบโตเปลี่ยนแปลงรูปร่างลักษณะเป็นขั้นๆก่อนที่จะเจริญเต็มที่ แมลงปอมีการเปลี่ยนแปลงเพียง 3 ขั้น เริ่มจากไข่อ่อนซึ่งมาจากตัวเมียที่รับการผสมพันธุ์จากตัวผู้และวางไข่ไว้ในน้ำ ไข่อ่อนจะเจริญเป็นตัวอ่อนหรือตัวโม่งที่มีลักษณะเหมือนพ่อแม่แต่ตัวเล็กกว่าและไม่มีปีก ยังคงอาศัยอยู่ในน้ำและกินสัตว์เล็กๆเป็นอาหาร ต่อมาจะสร้างปลอกหุ้มตัวไว้ เมื่อตัวโม่งเจริญเต็มที่จะมีลักษณะเหมือนพ่อแม่ทุกประการ และจะไต่ต้นไม้ใบหญ้าขึ้นจากน้ำแล้วบินหลุดออกจากปลอกสู่อากาศทันที และออกหาอาหารกิน เช่น ยุง รึ้น และสัตว์เล็กๆจนพร้อมที่จะสืบพันธุ์ต่อไป แมลงปอที่โตเต็มที่เรียกว่า ตัวเต็มวัย วงจรชีวิตของแมลงปอเหมือนกับแมลงสาบ และตั๊กแตน เพียงแต่แมลงสาบและตั๊กแตนวางไข่บนบก

สัตว์พวกแมลงบางพวก เช่น ยุง ผีเสื้อ ไหม จะมีการเปลี่ยนแปลง 4 ขั้นคือ จากไข่เป็นตัวหนอน ตักแต้ และตัวเต็มวัย

1. สัตว์ชนิดใดมีการเจริญเติบโตเพียง 3 ขั้น

ก. ยุง

ข. แมลงสาบ

ค. ผีเสื้อ

ง. ไหม

2. สัตว์ชนิดใดมีการเจริญเติบโต 4 ขั้น

ก. แมลงปอ

ข. แมลงสาบ

ค. ตั๊กแตน

ง. ผีเสื้อ

3. ตัวโม่ง มีลักษณะอย่างไร

ก. เหมือนพ่อแม่แต่ตัวโตกว่า

ข. เหมือนพ่อแม่ทุกประการแต่ตัวเล็กกว่า

ค. มีปีก และตัวโตกว่าพ่อแม่

ง. ไม่มีปีก เหมือนและตัวเล็กกว่าพ่อแม่

4. ตัวเต็มวัย คือ

- ก. ตัวที่มีรูปร่างครบสมบูรณ์
- ข. ตัวที่มีรูปร่างคล้ายพ่อแม่
- ค. ตัวที่เจริญพร้อมจะสืบพันธุ์
- ง. ตัวที่มีการเปลี่ยนแปลงเต็มที่แล้ว

5. สัตว์ชนิดใด ไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปร่างขณะเจริญเติบโต

- ก. กุ้ง
- ข. นก
- ค. กบ
- ง. แมลงวัน

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ความรู้เดิม ทำนายล่วงหน้า

เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้การอ่านประสบผลสำเร็จคือ ภูมิหลังและประสบการณ์หรือความรู้เดิมของผู้อ่านเอง ผู้อ่านที่มีความรู้รอบตัวกว้างขวาง มีประสบการณ์มาก จะช่วยให้อ่านเรื่องต่างๆ ได้รวดเร็วและเข้าใจเรื่องได้แจ่มชัดยิ่งขึ้น และความรู้เดิมจะช่วยให้ผู้อ่านคิดทำนายเรื่องราวได้ล่วงหน้าเมื่อเห็นภาพ ได้อ่านชื่อเรื่อง หรือข้อความบางข้อความซึ่งช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้สามารถเข้าใจเรื่องต่างๆ ที่อ่านได้ดีและอ่านได้รวดเร็วด้วย ใช้การเชื่อมโยงความรู้เดิมกับเรื่องราวที่กำลังอ่าน และใช้การทำนายหรือการเดาเรื่องช่วยในการอ่าน
2. เพื่อให้ทราบและตระหนักถึงความสำคัญของการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับสิ่งที่อ่านและกลวิธีการทำนายต่อการอ่าน
3. เพื่อให้ทราบแนวทางในการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับสิ่งที่อ่าน รวมทั้งแนวทางในการทำนายล่วงหน้า เพื่อช่วยให้การอ่านได้ผลดี

สาระการเรียนรู้

1. ความสามารถเข้าใจเรื่องต่างๆ ที่อ่านได้ดีและอ่านได้รวดเร็ว ใช้การเชื่อมโยงความรู้เดิมกับเรื่องราวที่กำลังอ่าน และใช้การทำนายหรือการเดาเรื่องช่วยในการอ่าน
2. การทราบและตระหนักถึงความสำคัญของการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับสิ่งที่อ่านและกลวิธีการทำนายต่อการอ่าน
3. การทราบแนวทางในการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับสิ่งที่อ่าน รวมทั้งแนวทางในการทำนายล่วงหน้า เพื่อช่วยให้การอ่านได้ผลดี

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 4 การระลึกถึงความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่อ่าน

1. ครูนำภาพประกอบการสอนที่มีเนื้อหาสื่อเลียนบุคลิกคิดให้นักเรียนดูบนกระดานดำและซักถามว่า ถ้าเราไม่สามารถเชื่อมโยงภาพนี้กับบุคคลที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึง เราจะสามารถเข้าใจหรือเข้าถึงความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารมาหรือไม่

2. ครูแจกใบกิจกรรมซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับหัวข้อข่าว 3 หัวข้อ ให้นักเรียนอ่านและตอบคำถามลงในใบกิจกรรม หลังจากนั้นครูซักถามนักเรียนทีละคนว่า แต่ละหัวข้อข่าวเกิดขึ้นที่จังหวัดใด และทั้งๆที่ไม่ได้บอกไว้ นักเรียนทราบได้อย่างไร

3. ครูคิดภาพการ์ตูนและซักถามว่า การ์ตูนนี้ทำให้จำขึ้นโดยโยงเข้ากับอะไร ใครทราบบ้าง (โยงกับภาพยนตร์โฆษณาบะหมี่หมู่อะ) ถ้าเราไม่เคยชมภาพยนตร์โฆษณาเราอาจจะเกิดอารมณ์ขันน้อย

4. ครูซักถามนักเรียนในประเด็นดังต่อไปนี้

- ระหว่างการอ่านเรื่องที่เรเคยทราบมาบ้างแล้วกับเรื่องที่ไม่เคยทราบมาเลย เราจะเข้าใจเรื่องใดได้ดีและเร็วกว่ากัน

- สาเหตุที่เป็นเช่นนั้นเพราะอะไร

- อะไรเป็นสิ่งช่วยให้เราเข้าใจเรื่องที่เรเคยทราบได้ดีและเร็ว (ความรู้เดิม)

- เมื่อเราทราบอย่างนี้แล้วเราควรทำอย่างไร (อ่านมากๆเพื่อสะสมความรู้ ในขณะที่อ่านก็พยายามคิดเชื่อมโยงสิ่งที่รู้แล้วกับสิ่งใหม่ที่กำลังอ่าน เพื่อให้เข้าใจและเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นๆไปเรื่อยๆ)

5. ครูย้ำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของความรู้เดิม ซึ่งจะช่วยให้เราอ่านได้ดีและเร็ว เพราะเราคิดเชื่อมโยงสิ่งต่างๆเข้าด้วยกัน โดยอัตโนมัติ บางทีเราก็ไม่รู้ตัว ถ้าเราอ่านมากๆ จดจำเรื่องต่างๆไว้ เราก็จะนำมาใช้ประโยชน์ในการอ่านได้ ความรู้ ความเข้าใจเรื่องต่างๆก็จะเพิ่มพูนมากขึ้น ตัวอย่างเช่น ในตอนแรกที่ครูให้อ่านหัวข้อข่าว คนใดที่เคยรู้และจำชื่อเดิมของจังหวัดต่างๆได้ก็จะเข้าใจได้ก่อนทันที คนที่ไม่เคยรู้ก็จะยังไม่เข้าใจ ซึ่งไม่ควรเพิกเฉย ควรจะอ่านให้รู้หรือถามคนอื่นแล้วจำไว้เพื่อจะได้เก็บไว้ใช้ เมื่ออ่านพบในข้อความอื่นอีกเราจะได้เข้าใจได้เร็ว ตอนท้ายครูกล่าวว่า เราจะเรียนรู้วิธีการอีกอย่างหนึ่งที่ช่วยให้เราอ่านได้เร็ว ซึ่งวิธีนี้เกี่ยวข้องกับความรู้เดิมด้วย

ขั้นตอนที่ 5 การคาดคะเน

6. ครูเขียนชื่อเรื่อง เต่าหู่ บนกระดานดำให้นักเรียนอ่านและซักถามนักเรียนว่า ใครไม่รู้จักเต่าหู่บ้าง เมื่ออ่านคำว่า เต่าหู่ นักเรียนคิดถึงอะไรบ้าง โดยครูเขียนคำตอบของนักเรียนไว้บนกระดานดำ ครูกล่าวว่าสิ่งที่เราทำอยู่นี้คือ การเดาหรือการทำนาย เมื่อคนเราอ่านหัวข้อเรื่อง สมองหรือใจจะคิดถึงรายละเอียดต่างๆทันที ซึ่งต้องอาศัยความรู้เดิมที่เรามี คนที่ทำนายได้มากและตรงกับเรื่องจะได้เปรียบเพราะบางทีไม่ต้องอ่านทั้งหมดหรืออ่านอย่างรวดเร็วก็ทราบได้หมด

7. ครูแจกเรื่อง เต้าหู้ ให้นักเรียนอ่านและตรวจสอบดูว่า มีเนื้อหาตรงกับที่ได้ทำนายไว้บ้างหรือไม่ ครูย้ำว่าการที่เราทำนายได้ตรงก็เพราะว่าชื่อเรื่องมักเก็บใจความสำคัญของเรื่องไว้ นอกจากชื่อเรื่องแล้วในขณะที่อ่านเนื้อเรื่องเราก็ยังใช้การทำนายให้เป็นประโยชน์ได้ตลอดเวลาอีกด้วย

8. ครูนำสรุปประกอบการซักถามตามประเด็นต่อไปนี้

1. วิธีการที่จะช่วยให้การอ่านได้ผลดีตามที่สรุปได้จากทำกิจกรรมครั้งนี้คือวิธีอะไร (ใช้ความรู้เดิม การทำนาย และการเชื่อมโยงความรู้เก่ากับใหม่)

2. วิธีการดังกล่าวมีความสำคัญหรือประโยชน์อย่างไร (ช่วยให้เราอ่านได้เร็ว ช่วยทำนายสิ่งที่ผู้เขียนไม่ได้บอกไว้โดยตรง ช่วยเพิ่มพูนความรู้เดิมให้มีสะสมมากขึ้น เพราะถ้าเชื่อมโยงความรู้เข้าด้วยกันไม่ได้ความรู้ก็จะไม่เพิ่มไปจากเดิม)

3. วิธีการดังกล่าวจะใช้ได้เมื่อใดและใช้อย่างไร (ควรใช้ก่อนอ่านและในระหว่างที่อ่าน)

4. เราจะอาศัยอะไรเป็นแนวทางช่วยทำนายได้บ้าง (ชื่อเรื่อง คำ ข้อความ และภาษาที่ใช้)

สื่อการเรียนรู้

1. ภาพประกอบการสอนสื่อเลี่ยนบุคคลขยายใหญ่ให้นักเรียนเห็นได้ทั้งชั้น จำนวน 1 ภาพ

2. ภาพประกอบการสอนสื่อเลี่ยนภาพยนตร์โฆษณาขยายใหญ่ให้นักเรียนเห็นได้ทั้งชั้น

จำนวน 1 ภาพ

3. ใบความรู้เรื่อง เต้าหู้

4. ใบกิจกรรมเรื่อง หัวข้อข่าว

5. แบบทดสอบประจำแผนการเรียนรู้ที่ 3

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตจากการทำกิจกรรม

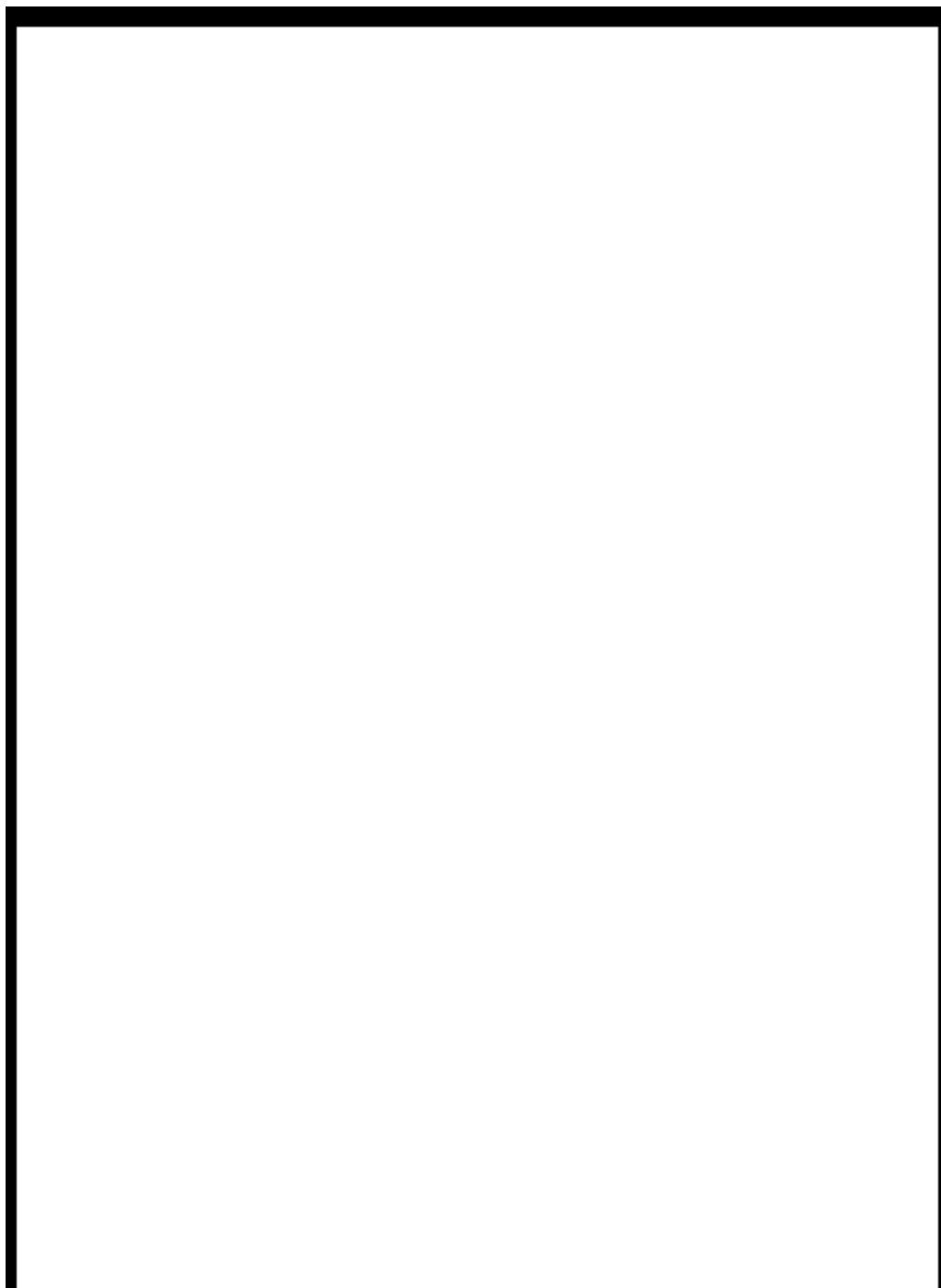
2. การตรวจจากใบกิจกรรม

3. การตรวจจากผลการทำแบบทดสอบประจำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 โดยมอบหมายให้นักเรียนทำนอกเวลา หลังจากเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้จบแล้ว

ภาพประกอบการสอนเรื่อง ภาพล้อเลียนบุคคล

ภาพประกอบการสอนเรื่อง ภาพล้อเลียนภาพยนตร์โฆษณา

ใบความรู้ เรื่อง เต้าหู้

เต้าหู้

อาหารที่คนไทยเรารู้จักกันคืออย่างหนึ่งก็คือ เต้าหู้ เราทำเต้าหู้ได้โดยการนำถั่วเหลืองมาใต้น้ำเข้าไปแล้วคั่วให้ละเอียดกลายเป็นน้ำนมถั่วเหลือง จากนั้นทำให้น้ำนมถั่วเหลืองตกตะกอนลงมากลายเป็นเต้าหู้ ในการทำให้เต้าหู้ตกตะกอนนั้นเราใช้สารเคมีบางอย่างเช่น แคลเซียมซัลเฟต แคลเซียมคลอไรด์ แมกนีเซียมซัลเฟต หรือสารอินทรีย์บางอย่าง ซึ่งการใช้สารเคมีในการตกตะกอนแตกต่างกันไปนี้ทำให้เต้าหู้มีขนาดอ่อนหรือแข็งต่างกัน

ผลผลิตจากเต้าหู้อย่างหนึ่งคือ เต้าหู้ยี้ ซึ่งได้จากการหมักของเต้าหู้โดยมีเชื้อจุลินทรีย์บางอย่างเป็นตัวช่วยในการหมัก เต้าหู้ยี้มีคุณค่าทางอาหารสูงมากจึงมีประโยชน์มากทีเดียว ส่วนที่เป็นเนื้อของเต้าหู้สดนั้นประกอบด้วยโปรตีนถึง 50% มีไขมัน 29% มีคาร์โบไฮเดรต 15 – 18% และมีคาร์บอนอยู่ 5%

ใบกิจกรรมเรื่อง หัวข้อข่าว

จากหัวข้อข่าวต่อไปนี้ จงตอบคำถามให้ถูกต้อง

1. เมืองกล้วยไข่รณรงค์ปลูกไม้ผล ไม่เศรษฐกิจ

จากข้อความดังกล่าว “เมืองกล้วยไข่” หมายถึงจังหวัดใด

ตอบ

2. จัดสัมมนายิ่งใหญ่ ฝ่าสายแห้งเมืองย่าโม

จากข้อความดังกล่าว “เมืองย่าโม” หมายถึงจังหวัดใด

ตอบ

2. จัดสัมมนายิ่งใหญ่ ฝ่าโหมแห้งเมืองย่าโม

จากข้อความดังกล่าว “เมืองย่าโม” หมายถึงจังหวัดใด

ตอบ

แบบทดสอบประจำแผนการเรียนรู้ที่ 3

คำชี้แจง จงเติมคำลงในช่องว่างให้ถูกต้องหรือเหมาะสมที่สุด

1. “หมันต์ไชยมาแล้ว เลื้อกัันหนาวขึ้นราคารีบ”

คำว่า “หมันต์” คือ ฤๅ

2. สบู่

สบู่ทำมาจากน้ำมันพืชหรือไขมัน และน้ำด่างหรือกรด
สามารถชำระล้างทำความสะอาด และระงับการเจริญเติบโตของเชื้อโรคได้ดีพอสมควร ปัจจุบันมี
ผู้ผลิตสบู่ขายมากมาย สีและกลิ่น ตลอดจนรูปแบบก็แตกต่างกันไป เพื่อจูงใจ
ซึ่งนอกจากสบู่ก่อนแล้วยังมีสบู่ และในสบู่บางชนิดมีตัวยาฆ่าเชื้อโรคผสมอยู่
ซึ่งยังไม่เป็นที่รับรองว่ามีประโยชน์กับผู้ใช้ ตรงกันข้ามบางรายอาจแพ้ตัวยาที่ผสมอยู่ในสบู่ ทำให้
เกิดการอักเสบ ผิวหน้าบวมแดง มีผื่นและคันตามร่างกาย เพราะสบู่ชนิดนี้มีส่วนผสมของสีกษา
คลอโรฟิลหรือสารฟีนอลและมักมีราคาแพง ถ้าจะใช้ควรปรึกษา.....

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ตั้งคำถาม ถมตนเอง

เวลา 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การถามคำถามมีประโยชน์หลายประการ เป็นต้นว่า กระตุ้นความสนใจ กระตุ้นให้เกิดการคิด การหาเหตุผล และการใช้วิจารณญาณ การที่ผู้อ่านรู้จักการตั้งคำถามระดับต่างๆ ถมตนเองตลอดเวลา จะทำให้มีเป้าหมายและจุดประสงค์การอ่านที่แน่นอน อีกทั้งยังช่วยเร้าตนเองให้เกิดการคิด ยิ่งคำถามนั้นลึกซึ้งมากเพียงใดก็จะทำให้คิดลึกซึ้งได้มากเพียงนั้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้อ่านเรื่องราวประเภทต่างๆ แล้วสามารถตั้งคำถามลักษณะต่างๆ ขึ้น ถมตนเองสามารถเข้าใจเรื่องลึกซึ้งได้
2. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องกลวิธีการตั้งคำถาม ถมตนเอง
3. เพื่อตระหนักถึงความสำคัญหรือประโยชน์ของกลวิธีการตั้งคำถาม ถมตนเองในการอ่าน
4. เพื่อเห็นแนวทางการใช้กลวิธีการตั้งคำถาม ถมตนเองช่วยในการอ่าน
5. เพื่อให้สามารถตั้งคำถาม ถมตนเองได้

สาระการเรียนรู้

1. การอ่านเรื่องราวประเภทต่างๆ และสามารถตั้งคำถามลักษณะต่างๆ ขึ้น ถมตนเองสามารถเข้าใจเรื่องลึกซึ้งได้
2. การมีความรู้ความเข้าใจเรื่องกลวิธีการตั้งคำถาม ถมตนเอง
3. การตระหนักถึงความสำคัญหรือประโยชน์ของกลวิธีการตั้งคำถาม ถมตนเองในการอ่าน
4. การเห็นแนวทางการใช้กลวิธีการตั้งคำถาม ถมตนเองช่วยในการอ่าน
5. ความสามารถตั้งคำถาม ถมตนเอง

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 6 การตั้งคำถาม ถมตนเอง

ชั่วโมงที่ 1

1. ครูนำหัวข้อข่าว ประกวดคำขวัญกำจัดอาชีพขอทาน คิดให้นักเรียนดูบนกระดานคำแล้วกล่าวชวนว่า เมื่อนักเรียนอ่านหัวข้อข่าวนักเรียนอยากทราบอะไรจากข่าวนี้บ้าง ให้นักเรียนลองตั้งคำถาม

2. นักเรียนช่วยกันตั้งคำถามพร้อมทั้งครูจดบันทึกบนกระดานคำ

3. ก่อนที่ครูจะให้ดูเนื้อหาข่าว ครูกล่าวชมและให้กำลังใจก่อนว่านักเรียนก็สามารถตั้งคำถามเองได้ โดยครูช่วยแนะให้นักเรียนคิดให้ลึกลงไปถึงคำถามที่น่าจะมีคำตอบในเนื้อหาข่าว

4. ครูแจกเนื้อหาข่าวให้นักเรียนอ่านและตรวจสอบดูว่าคำถามของนักเรียนที่บอกครูมาในตอนแรกมีคำตอบหรือไม่

5. ครูกล่าวเชิงสรุปว่าส่วนใหญ่ก็จะมีคำตอบเพราะเรามักใช้ความรู้เดิมมาช่วย การได้อ่านมากๆจะทำให้เราทราบว่าข่าวหรือข้อความแบบไหนจะมีใจความอย่างไร และการที่เราสามารถตั้งคำถามได้ด้วยตนเอง จะทำให้เราได้ความรู้ความคิดในเรื่องนั้นกว้างขวางยิ่งขึ้น ยิ่งเมื่อได้อ่านเนื้อหาข่าวแล้วยังมีความที่สงสัยลึกลงไปกว่าที่มีใจความปรากฏอยู่ ยิ่งจะทำให้เราได้ประโยชน์มากเพราะจะทำให้การคิดของเราลึกซึ้ง อ่านอะไรอย่างพิถีพิถันระหว่า ไม่เชื่ออะไรง่ายๆตามตัวอักษรที่ปรากฏ ซึ่งถ้าเราฝึกฝนบ่อยๆเราจะสามารถทำได้

ครูยกตัวอย่างคำถามที่ลึกไปกว่าใจความตามตัวอักษรที่มีในเนื้อหาข่าวให้นักเรียนสังเกต เช่น

- ถ้าเราไม่ช่วยกันกำจัดอาชีพขอทานจะมีอะไรเกิดขึ้นในอนาคต
- เราควรสนับสนุนการประกวดคำขวัญครั้งนี้หรือไม่ เพราะอะไร
- ข่าวนี้สะท้อนให้เห็นความเปลี่ยนแปลงของคนในสังคมปัจจุบันนี้ว่าเป็นอย่างไร

6. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่มด้วยวิธีจับสลากหมายเลข 1 – 4 แล้วแจกใบกิจกรรม ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันตั้งคำถามจากใบความรู้เรื่อง คุณค่าของข่าว โศก ที่แจกให้ทุกคน โดยให้ตั้งคำถามกลุ่มละ 3 ข้อ พร้อมเตรียมเฉลยไว้ด้วย

7. เมื่อหมดเวลาที่กำหนดให้ ครูนำคำถามของแต่ละกลุ่มมาอภิปราย ให้กลุ่มที่เหลือลองตอบคำถาม แล้วให้เจ้าของคำถามเฉลยคำตอบ จากนั้นครูเขียนคำถามบนกระดานคำให้นักเรียนสังเกตว่ามีลักษณะการถามอย่างไร มีคำตอบในเรื่องหรือไม่ (ลักษณะการถาม เช่น การถามให้ตั้งชื่อเรื่อง การถามใจความสำคัญ การถามให้เรียงลำดับเหตุการณ์ การถามให้เปรียบเทียบ การถามรายละเอียด การคาดคะเนเหตุการณ์ล่วงหน้า เป็นต้น

8. ครุ นำสรุปถึงประโยชน์หรือคุณค่าของการรู้จักตั้งคำถาม ซึ่งให้นักเรียนเห็นว่าคำถามช่วยให้เราเป็นคนคิดกว้างขวางลึกซึ้ง นอกจากนั้นการตั้งคำถามเองบ่อยๆยังช่วยให้เราเดาคำถามของครูหรือของผู้อื่นได้ รวมทั้งทำให้ตอบคำถามในลักษณะต่างๆ ได้ดี เพราะเมื่อเราตั้งคำถามได้หลายๆแบบ เราย่อมรู้วิธีหาคำตอบของคำถามนั้นๆ

9. สรุปถึงวิธีใช้การตั้งคำถามให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองในประเด็นต่อไปนี้

- ควรใช้การตั้งคำถามถามตนเองเมื่อใด (ใช้ตลอดเวลาทั้งเมื่ออ่านชื่อเรื่อง ขณะอ่านเรื่อง และหลังอ่านจบแล้ว เพื่อฝึกฝนตนเองและเพื่อให้เข้าใจเรื่องได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น เป็นการพัฒนาความรู้ความคิดของตนเอง)

- ควรตั้งคำถามในลักษณะใด (ควรฝึกหัดตั้งคำถามทุกลักษณะให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้)

ชั่วโมงที่ 2

1. ครุ นำสนทนาถึงความสำคัญของคำถามแบบตีความ ซึ่งไม่มีคำตอบปรากฏอยู่ในข้อความในแง่ที่ช่วยให้ผู้อ่านใช้ความคิดอย่างลึกซึ้งกว้างขวางกว่าคำถามแบบอื่นๆ

2. ครุ นำใบความรู้เรื่อง ลักษณะการตั้งคำถาม มาแจกให้นักเรียนเพื่อทบทวนดูว่าเราจะถามคำถามได้อย่างไรบ้าง

3. ครุ นำบทร้อยกรองเรื่อง โรครภัย มาติดบนกระดานดำให้นักเรียนอ่านและซักถามว่า นักเรียนเข้าใจใจความหรือสิ่งที่เน้นในบทร้อยกรองนี้หรือไม่ เพื่อชี้ให้เห็นว่าผู้อ่านต้องมีความเข้าใจความหมายตามตัวอักษรเสียก่อนจึงจะสามารถคิดลงไปถึงลึกอีกระดับหนึ่ง

4. ครุ ซักถามคำถามแบบตีความที่นักเรียนจะสามารถถามจากข้อความนี้คนละหนึ่งคำถาม โดยแนะให้นักเรียนใช้ลักษณะของคำถามในใบความรู้เป็นหลัก แล้วลองตั้งคำถามในลักษณะนั้น ถ้าตั้งไม่ได้ก็ลองตั้งคำถามลักษณะอื่น โดยครุ คอยกระตุ้นตลอดเวลาให้นักเรียนไม่ทอดถอนใจจนนักเรียนสามารถตั้งคำถามได้เอง ครุ จึงกล่าวชมเชยและให้กำลังใจ

4. ครุ แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม จากนั้นครุ แจกใบกิจกรรมให้นักเรียนช่วยกันตั้งคำถามจากเรื่องที่ครุ แจกให้กลุ่มละ 1 คำถาม พร้อมทั้งเตรียมคำตอบด้วย โดยเน้นให้ถามคำถามที่ไม่มีคำตอบปรากฏอยู่ในข้อความ ครุ เน้นให้นักเรียนใช้ใบความรู้เรื่อง ลักษณะการตั้งคำถาม เป็นหลักในการคิดตั้งคำถาม

5. เมื่อหมดเวลาที่กำหนดให้แล้ว ครุ นำผลงานของแต่ละกลุ่มมาอภิปราย โดยให้นักเรียนกลุ่มอื่นลองตอบคำถามก่อน โดยครุ คิดข้อความที่แจกทั้ง 4 กลุ่มแต่ละข้อความบนกระดานดำให้นักเรียนทั้งชั้นได้อ่านเพื่อหาคำตอบ ถ้าคำตอบนั้นถูกต้องให้ผู้ตอบบอกวิธีหาคำตอบและบอกสิ่งที่ช่วยให้หาคำตอบ ถ้าไม่ถูกต้องให้กลุ่มที่ตั้งคำถามเฉลยคำตอบ ทำเช่นนี้จนครบทุกกลุ่ม

6. ในกรณีที่นักเรียนแต่ละกลุ่มยังไม่สามารถตั้งคำถามแบบตีความจากข้อความที่กำหนดได้ ครูยกตัวอย่างแนวคำถามที่เตรียมไว้ให้นักเรียนสังเกตวิธีถามเพื่อเป็นแนวทางในการตั้งคำถามของกลุ่มตนเอง

7. ครูนำเสนอถึงวิธีการตั้งคำถาม (คิดถึงลักษณะของคำถามก่อนว่า เราสงสัยหรือต้องการถามเรื่องใด เช่น ใจความสำคัญ ชื่อเรื่อง ฯลฯ แล้วคิดคำถาม

8. ครูนำเสนอถึงวิธีการตอบคำถาม (ทำความเข้าใจความหมายตามตัวอักษรก่อน แล้วคิดให้ลึกซึ้งลงไปตามคำถาม โดยพยายามใช้ความรู้ ประสบการณ์การคิดกว้างไปข้างหน้าให้ความหมายที่แฝงอยู่ให้ได้)

สื่อการเรียนรู้

1. เอกสารประกอบการสอนเรื่อง ข่าวกวาดคำขวัญกำจัดอาชืพขอทาน
2. ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง คุณค่าของข่าวโศก
3. ใบกิจกรรมที่ 1 เรื่อง คุณค่าของข่าวโศก
4. ใบความรู้ที่ 2 เรื่อง ลักษณะการตั้งคำถาม
5. ใบกิจกรรมที่ 2 เรื่อง การตั้งคำถาม
6. บทร้อยกรองประกอบการสอนเรื่อง โรคภัย
7. แบบทดสอบประจำแผนการเรียนรู้ที่ 4

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตจากการทำกิจกรรม
2. การตรวจจากใบกิจกรรม
3. การตรวจจากผลการทำแบบทดสอบประจำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 โดยมอบหมายให้นักเรียนทำนอกเวลา หลังจากเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้จบแล้ว

เอกสารประกอบการสอนเรื่อง ข่าวประกวดคำขวัญกำจัดอาชีพขอทาน

กรมประชาสงเคราะห์จัดประกวดคำขวัญเพื่อป้องกันและกำจัดอาชีพขอทาน ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันมีข่าวการตั้งขบวนการหรือแก๊งลักขโมยเด็กแล้วนำมาตัดมือตัดแขนให้พิการเพื่อเป็นเครื่องมือในการขอทานหรือหลอกลวง บังคับ ข่มขู่เด็ก คนชรา คนพิการ หรือหญิงที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ให้ทำการขอทานหารายได้มาให้แก่ตน ซึ่งการขอทานนั้นเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ทั้งยังเป็นการสนับสนุนการกระทำผิดของพวกมิจฉาชีพด้วย ดังนั้นกรมประชาสงเคราะห์จึงได้จัดประกวดคำขวัญขึ้น

คำขวัญที่ส่งเข้าประกวดต้องมีข้อความเป็นคำกลอนภาษาไทยที่มีสัมผัสถูกต้อง กิ๋นใจ ไพเราะ และมีความยาวไม่เกิน 2 คำกลอนต่อ 1 บท มีความหมายแสดงให้เห็นชัดเจนในการชักชวนให้ประชาชนเห็นเหตุผลที่ไม่สมควรให้เงินแก่ขอทานในที่สาธารณะ และเห็นว่ากระบวนการขอทานเป็นอันตรายต่อสังคมส่วนรวม โดยสามารถส่งคำขวัญเข้าประกวดได้ไม่จำกัดจำนวนบท และไม่จำกัดอายุผู้ส่ง ทั้งนี้จะมีรางวัลสำหรับผู้ชนะการประกวด 3 รางวัล คือ รางวัลที่ 1 เป็นเงิน 5,000 บาท รางวัลที่ 2 เป็นเงิน 3,500 บาท รางวัลที่ 3 เป็นเงิน 3,000 บาท และมีรางวัลชมเชยอีก 2 รางวัล รางวัลละ 1,000 บาท

ผู้สนใจติดต่อขอทราบรายละเอียดและส่งคำขวัญเข้าประกวดได้ที่ กองสวัสดิการสงเคราะห์ กรมประชาสงเคราะห์ เชียงสะพานขาว ถนนกรุงเกษม กรุงเทพมหานคร โทร. 02-2824817 ภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2553

ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง คุณค่าของข้าวโพด

คุณค่าของข้าวโพด

คงไม่มีใครที่จะไม่รู้จักและไม่เคยกินข้าวโพด ข้าวโพดต้ม ข้าวโพดคั่ว ข้าวโพดคลุก ข้าวโพดอ่อน ผักหนุ และอีกสารพัดรูปแบบที่ทำจากข้าวโพด ซึ่งเราได้ใช้เป็นอาหารในชีวิตประจำวัน

ข้าวโพดจัดเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของไทยชนิดหนึ่ง แต่ละปีมีการส่งข้าวโพดตากแห้ง และในรูปผสมของอาหารสัตว์ไปขายต่างประเทศ นำเงินตราเข้าประเทศเป็นจำนวนมากทีเดียว

ข้าวโพดมีหลายพันธุ์ด้วยกัน บางพันธุ์ก็เหมาะทำอาหารสัตว์ บางพันธุ์ก็นิยมกินกัน เช่น ข้าวโพดหวาน ข้าวโพดเหนียว ซึ่งนิยมกันมานาน ข้าวโพดเทียน เชียงตุง ข้าวโพดแกนอ่อน และข้าวโพดตาโล่

ข้าวโพดเป็นอาหารแป้ง และมีคุณค่าทางอาหารแก่ร่างกายเพราะประกอบด้วยวิตามินเอ วิตามินบี ไนอะซิน ไรโบเฟลวิน และกรดเพนตาทีนิกอยู่พอสมควร นอกจากนั้นน้ำมันข้าวโพดซึ่งเป็นผลพลอยได้จากการทำแป้งข้าวโพดก็เป็นน้ำมันที่มีคุณภาพดี มีปริมาณกรดไขมันชนิดไม่อิ่มตัวลิโอลลิคสูงถึง 59% เจ้ากรดตัวนี้แหละเป็นตัวช่วยป้องกันโคเรสเตอรอลในเส้นเลือดที่เป็นสาเหตุทำให้เส้นเลือดอุดตันได้ ส่วนน้ำมันข้าวโพดมีผู้ผลิตน้อยแต่เป็นที่นิยมนำไปใช้ประกอบอาหารกัน ทำให้มีราคาแพง

ข้าวโพดค่อนข้างจะย่อยยากหากเคี้ยวไม่ละเอียด ทำให้เมล็ดไม่แตกออกจากกันหมด ส่วนของเปลือกที่ย่อยยากหุ้มส่วนแป้งภายในไว้ น้ำย่อยจึงทำงานไม่สะดวก

ทุกวันนี้ข้าวโพดได้รับความนิยมนักแพร่หลายแล้ว นอกจากกินข้าวโพดที่ยังไม่ได้ปรุงแต่งเพียงแต่ทำให้สุกอย่างข้าวโพดต้ม ข้าวโพดปิ้ง โดยตรงแล้ว ยังนิยมอาหารที่ปรุงแต่งจากข้าวโพดหลายอย่างทั้งอาหารคาวและหวาน

เกษตรกรจำนวนมากมีอาชีพทำไร่ข้าวโพด การจะช่วยให้เศรษฐกิจของเกษตรกรดีขึ้นก็คือการช่วยให้พวกเขาสามารถขายข้าวโพดได้มากๆ ดังนั้นเพียงแค่เราหันมากินข้าวโพดได้มากขึ้น ก็เท่ากับเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรได้ทางหนึ่ง นอกจากนั้นเรายังได้อาหารที่มีราคาถูกแถมยังมีคุณค่าต่อร่างกายอีกด้วย

ใบกิจกรรมที่ 1 เรื่อง คุณค่าของข้าวโพด

ใบกิจกรรมสำหรับแจกนักเรียน 4 กลุ่ม โดยใช้ข้อความเดียวกันซึ่งมีเนื้อหาดังต่อไปนี้

คำชี้แจง จงอ่านเรื่อง คุณค่าของข้าวโพด ที่แจกให้แล้วช่วยกันตั้งคำถามจากเรื่อง จำนวน 3 ข้อ พร้อมทั้งเตรียมคำตอบของคำถามทั้ง 3 ข้อไว้ด้วย

คำถามข้อที่ 1

.....

(คำตอบ).....

คำถามข้อที่ 1

.....

(คำตอบ).....

คำถามข้อที่ 1

.....

(คำตอบ).....

ใบความรู้ที่ 2 เรื่อง ลักษณะการตั้งคำถาม

แผนภูมิลักษณะการตั้งคำถาม

1. ถามจุดประสงค์ของผู้แต่ง
2. ถามลักษณะการเขียน
3. ถามความหมายของคำศัพท์
4. ถามชื่อเรื่อง (ให้ตั้งชื่อเรื่อง)
5. ถามใจความสำคัญของเรื่อง
6. ถามลำดับเหตุการณ์ (ให้เรียงลำดับเหตุการณ์)
7. ถามประโยคสำคัญของเรื่อง
8. ถามอุปนิสัยบุคคลในเรื่อง
9. ถามความสัมพันธ์ของเหตุและผล (ให้บอกว่าอะไรเป็นเหตุอะไรเป็นผล)
10. ถามเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น (ให้คาดคะเนเหตุการณ์ล่วงหน้า)
11. ถามการสรุป
12. ถามข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

ใบกิจกรรมที่ 2 เรื่อง การตั้งคำถาม

ใบกิจกรรมสำหรับแจกนักเรียน 4 กลุ่ม โดยใช้ข้อความที่แตกต่างกันซึ่งมีเนื้อหาดังต่อไปนี้
คำชี้แจง จงอ่านข้อความที่ให้มา และช่วยกันตั้งคำถามแบบลึกลับที่ไม่มีคำตอบปรากฏอยู่ในข้อความนี้
 จำนวน 1 คำถาม พร้อมทั้งเตรียมคำตอบของคำถามที่ตั้งขึ้นด้วย
 ใบกิจกรรมเรื่อง *ลิง* สำหรับกลุ่มที่ 1

ลิงซึ่งเก่งที่สุดในบรรดาพวกลิงที่คล้ายคนคือ ลิงชิมแปนซี มันเก่งมาก เมื่อมันเป็นทารกอยู่นั้นมันสามารถเรียนรู้ได้เกือบหมดทุกอย่างที่ทารกมนุษย์เรียนรู้และยังเร็วกว่าอีกด้วย แต่ถึงแม้ว่าทารกชิมแปนซีจะเรียนรู้ได้เร็วกว่าเมื่อระยะแรกก็ตาม ทารกมนุษย์ก็ยังคงเรียนรู้ต่อไปเรื่อยๆตลอดชีวิต แต่ลิงชิมแปนซีไม่เป็นเช่นนั้น เมื่อมันมีอายุถึง 4 ปี “ชิมป์” ซึ่งเป็นชื่อเล่นของลิงชิมแปนซีก็จะถึงจุดสุดยอดแห่งความเก่งของมันแล้ว ส่วนทารกมนุษย์ยังคงเรียนรู้สิ่งใหม่ๆต่อไปจนกระทั่งเก่งกว่าชิมแปนซี

คำถาม

.....

.....

คำตอบ

.....

.....

ใบกิจกรรมที่ 2 เรื่อง การตั้งคำถาม

ใบกิจกรรมสำหรับแจกนักเรียน 4 กลุ่ม โดยใช้ข้อความที่แตกต่างกันซึ่งมีเนื้อหาดังต่อไปนี้
คำชี้แจง จงอ่านข้อความที่ให้มา และช่วยกันตั้งคำถามแบบลึกลับที่ไม่มีคำตอบปรากฏอยู่ในข้อความนี้
 จำนวน 1 คำถาม พร้อมทั้งเตรียมคำตอบของคำถามที่ตั้งขึ้นด้วย
 ใบกิจกรรมเรื่อง กระจกหัก สำหรับกลุ่มที่ 2

ถ้าเราหกล้มอย่างแรงกระจกของเราอาจหักได้ หากเราพบใครที่กระจกหัก เราไม่ควร
 จะเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บโดยไม่รู้วิธีที่ถูกต้อง เมื่อไปถึงโรงพยาบาลแพทย์จะถ่ายเอ็กซเรย์เพื่อ
 ตรวจสอบว่ากระจกหักที่ใด และจะเข้าเฟืองที่บริเวณกระจกหักไว้ จนกว่ากระจกจะงอกออกมา
 ติดกันตามเดิม

คำถาม

.....

.....

คำตอบ

.....

.....

ใบกิจกรรมที่ 2 เรื่อง การตั้งคำถาม

ใบกิจกรรมสำหรับแจกนักเรียน 4 กลุ่ม โดยใช้ข้อความที่แตกต่างกันซึ่งมีเนื้อหาดังต่อไปนี้
คำชี้แจง จงอ่านข้อความที่ให้มา และช่วยกันตั้งคำถามแบบลึกลับที่ไม่มีคำตอบปรากฏอยู่ในข้อความนี้
 จำนวน 1 คำถาม พร้อมทั้งเตรียมคำตอบของคำถามที่ตั้งขึ้นด้วย
 ใบกิจกรรมเรื่อง เรือสุพรรณหงส์ สำหรับกลุ่มที่ 3

เรือสุพรรณหงส์เป็นเรือที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นแทนเรือพระที่นั่งศรีสุพรรณหงส์ อันเป็นเรือที่สร้างในสมัยรัชกาลที่ 1 ซึ่งชำรุด

เรือสุพรรณหงส์เป็นเรือที่ร่วมในขบวนพยุหยาตราทางชลมารค เป็นเรือพระที่นั่งกิ่ง โดยถือว่าเป็นเรือชั้นสูงสุดของเรือพระที่นั่งซึ่งสวยงามมาก มีหัวเป็นหงส์ยาว 46.15 เมตร กว้าง 3.17 เมตร ใช้ฝีพายประจำเรือ 50 คน เป็นเรือที่ใช้ในพระราชพิธีสำคัญๆ

คำถาม

.....

.....

คำตอบ

.....

.....

ใบกิจกรรมที่ 2 เรื่อง การตั้งคำถาม

ใบกิจกรรมสำหรับแจกนักเรียน 4 กลุ่ม โดยใช้ข้อความที่แตกต่างกันซึ่งมีเนื้อหาดังต่อไปนี้
คำชี้แจง จงอ่านข้อความที่ให้มา และช่วยกันตั้งคำถามแบบลึกลับที่ไม่มีคำตอบปรากฏอยู่ในข้อความนี้
 จำนวน 1 คำถาม พร้อมทั้งเตรียมคำตอบของคำถามที่ตั้งขึ้นด้วย
 ใบกิจกรรมเรื่อง หลุมหลบภัย สำหรับกลุ่มที่ 4

หลุมหลบภัยที่มีอยู่เพียงหลุมเดียวในโรงเรียนเป็นเครื่องคุ้มภัยที่ใช้ร่วมกันทั้งเด็กนักเรียน 83 คน และชาวบ้านบริเวณใกล้เคียงอีกจำนวนหนึ่ง ดังนั้นครู 7 คน จึงต้องยื่นฟังเสียงกระสุนอยู่ภายนอกเพราะไม่สามารถเบียดเสียดหรือแย่งที่เด็กๆ ได้

คำถาม

.....

.....

คำตอบ

.....

.....

บทร้อยกรองประกอบการสอนเรื่อง โรคภัย

จะหนีภัยไข้ป่วยด้วยย้ายบ้าน
เพราะโรคร้ายย้ายติดซิดตัวไป
ถ้าหนีโรคด้วยรักษาอนามัย
ให้บ้านเรือนร่างกายผ่องใสดี

ไม่เป็นการหนีรอดปลอดภัย
อยู่ที่ไหนโรคนั้นก็พลันมี
มันอยู่ในความสะอาดอย่างถาวรดี
ก็จะหนีโรคภัยได้พ้นเลย

ตัวอย่างแนวคำถาม (สำหรับครู)

เรื่อง ลิง ของกลุ่มที่ 1

1. เราจะตั้งชื่อเรื่องนี้ว่าอย่างไร
2. จุดประสงค์ของผู้เขียนคืออะไร

เรื่อง กระดุกหัก ของกลุ่มที่ 2

1. ถ้าเราเคลื่อนย้ายคนไข้ที่กระดุกหัก โดยไม่รู้วิธีที่ถูกต้องอาจเกิดอะไรขึ้น
2. เพื่อป้องกันไม่ให้กระดุกหักเราควรปฏิบัติอย่างไร

เรื่อง เรือสุพรรณหงส์ ของกลุ่มที่ 3

1. เรือสุพรรณหงส์สร้างขึ้นในรัชสมัยของพระมหากษัตริย์พระองค์ใด
2. จากข้อความสรุปได้ว่า เรือพระที่นั่งลำใดสร้างขึ้นก่อน

เรื่อง หลุมหลบภัย ของกลุ่มที่ 4

1. เหตุการณ์ตามข้อความน่าจะเกิดขึ้นที่ไหน
2. เสียงกระสุนเกิดจากเหตุการณ์ใด
3. “ครู” ในข้อความนี้มีลักษณะเด่นในด้านใด

แบบทดสอบประจำแผนการเรียนรู้ที่ 4

คำชี้แจง จงอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามโดยใช้เครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

ความสนใจในเรื่องผิ้งของคนไทยมีมานานไม่ต่ำกว่า 700 ปีมาแล้ว ดังที่มีหลักฐานในศิลาจารึกสมัยพ่อขุนรามคำแหง (พ.ศ.1826) ซึ่งพระองค์คิดพยัญชนะไทยขึ้นมาใช้เป็นครั้งแรกเพียง 39 ตัวเท่านั้น และมีตัว “ผ” อยู่ด้วย ซึ่งปัจจุบันอ่านว่า “ผ.ผิ้งทำรัง” ทั้งยังพบคำจารึกเรื่อง “ผิ้ง” ในสมัยกรุงสุโขทัย (พ.ศ.1890 – 1920) ซึ่งอยู่ในศิลาจารึกที่วัดศรีชุม นอกจากนี้มีตำรายาไทยที่ผสมสมุนไพรกับน้ำผิ้งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญมาแต่โบราณ ดังนั้น คนไทยคงรู้จักใช้ประโยชน์จากผิ้งมานานแล้วเช่นกัน

ด้วยเหตุที่ผิ้งและน้ำผิ้งมีความสำคัญในชีวิตประจำวันของคนเรามาช้านานจนถึงปัจจุบัน มีการเลี้ยงผิ้งเป็นอุตสาหกรรมประเภทหนึ่งในโลก โดยเฉพาะประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ด้วยพันธุ์ไม้มีนานาชนิด เหมาะสมต่อการเลี้ยงผิ้งมาก และเป็นประเทศที่มีผิ้งอาศัยอยู่ครบทั้ง 4 ชนิดคือ ผิ้งหลวง ผิ้งมีม ผิ้งโพรง และผิ้งพันธุ์

หนังสือเล่มนี้มีจุดประสงค์เพื่อช่วยส่งเสริมสนับสนุนในด้านการศึกษาระบบชาติวิทยาในหมู่เยาวชนให้รู้จักในแง่มุมต่างๆของน้ำผิ้ง ตลอดจนคุณประโยชน์ของน้ำผิ้ง และเพื่อการอนุรักษ์ผิ้งไทย ดังนั้น เรื่องของผิ้งและน้ำผิ้งจึงเป็นเรื่องที่น่าศึกษามากที่สุดเรื่องหนึ่ง

ศิริวัฒน์ วงษ์ศิริ

1. ข้อความในข้อใดสนับสนุนประโยคที่ว่า “คนไทยคงรู้จักใช้ประโยชน์จากน้ำผิ้งมานานแล้ว”
 - ก. พ่อขุนรามคำแหงทรงคิดพยัญชนะ “ผ”
 - ข. พบคำจารึกเรื่องผิ้งที่วัดศรีชุม
 - ค. ตำรายาไทยโบราณมีน้ำผิ้งเป็นส่วนประกอบ
 - ง. ไม่มีข้อใดถูกต้อง
2. ข้อความนี้เป็นส่วนใดของหนังสือ
 - ก. คำนำ
 - ข. สารบัญ

ค. เนื้อเรื่อง

ง. บทส่งท้าย

3. จากข้อความข้างต้นทำให้สรุปได้ว่า หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงเรื่องใดบ้าง

ก. ชีวิตและธรรมชาติของผึ้ง

ข. ประโยชน์ของผึ้งและน้ำผึ้ง

ค. การเลี้ยงและอนุรักษ์ผึ้ง

ง. ถูกต้องทั้ง 3 ข้อ

4. จากข้อความข้างต้นทำให้สรุปได้ว่า หนังสือเล่มนี้มีลักษณะการเขียนตามข้อใด

ก. ให้ความรู้

ข. ให้อธิบายใจ

ค. ให้การแนะนำ

ง. ให้ความเห็น

5. ข้อความนี้ควรตั้งชื่อเรื่องว่าอย่างไร

ก. ชีวิตของผึ้ง

ข. ผึ้งและน้ำผึ้ง

ค. ประโยชน์ของน้ำผึ้ง

ง. ธรรมชาติของผึ้ง

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ใจความสำคัญ สัมพันธ์ชื่อเรื่อง

เวลา 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

เป็นที่ยอมรับกันว่าผู้อ่านไม่สามารถจดจำคำหรือข้อความที่อ่านได้ทั้งหมด ดังนั้นผู้อ่านจึงต้องรู้จักอ่านเอาใจความสำคัญของข่าวสารหรือเรื่องราว ผู้อ่านที่มีความเข้าใจว่าใจความสำคัญคืออะไร และสามารถอ่านจับใจความสำคัญได้ในเวลาอันรวดเร็วจะได้ประโยชน์จากการอ่านมากกว่าผู้อ่านที่อ่านไปเรื่อยๆ โดยที่ไม่ทราบสาระสำคัญของสิ่งที่อ่าน นอกจากนั้นผู้อ่านที่สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้ ก็มักจะตั้งชื่อเรื่อง ได้เหมาะสม เนื่องจากชื่อเรื่องมีความสัมพันธ์กับตัวเรื่อง ผู้ที่ตั้งชื่อเรื่อง ได้เองมักจะสืบเนื่องมาจากเข้าใจและจดจำสาระสำคัญได้ ดังนั้นผู้อ่านควรฝึกจับใจความหรือสาระสำคัญ และฝึกตั้งชื่อเรื่องเอง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและสามารถตั้งชื่อเรื่องได้
2. เพื่อให้ได้เรียนรู้ถึงกลวิธีการจับใจความสำคัญของเรื่องและการตั้งชื่อเรื่องซึ่งเป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน
3. เพื่อให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการจับใจความสำคัญและการตั้งชื่อเรื่อง
4. เพื่อให้ทราบแนวทางในการใช้วิธีจับใจความสำคัญของเรื่องและการตั้งชื่อเรื่องให้เป็นประโยชน์

สาระการเรียนรู้

1. ความสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและสามารถตั้งชื่อเรื่องได้
2. การได้เรียนรู้ถึงกลวิธีการจับใจความสำคัญของเรื่องและการตั้งชื่อเรื่องซึ่งเป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน
3. การเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการจับใจความสำคัญและการตั้งชื่อเรื่อง
4. การทราบแนวทางในการใช้วิธีจับใจความสำคัญของเรื่องและการตั้งชื่อเรื่องให้เป็นประโยชน์

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 7 การจับใจความสิ่งที่อ่าน

ชั่วโมงที่ 1

1. ครูซักถามนักเรียนว่า นักเรียนเคยไปงานวันเกิดหรือไม่ นักเรียนชอบงานวันเกิดหรือไม่ ถ้าชอบชอบเพราะอะไร เมื่อสนทนาปากเปล่าจนพอใจแล้ว ครูให้นักเรียนเขียนตอบคำถามว่า นักเรียนชอบงานวันเกิดหรือไม่ ให้เขียนเหตุผล 3 อย่างหรือมากกว่านั้นก็ได้ โดยครูเขียนประโยคต้นบนกระดานดำให้เป็นตัวอย่างว่า “ฉัน (ชอบหรือไม่ชอบ) งานวันเกิดเพราะ.....”

2. เมื่อนักเรียนส่งผลงานแล้ว ครูเลือกมายกตัวอย่างเพื่อชี้ให้เห็นประโยคที่เป็นใจความสำคัญคือ ฉันชอบงานวันเกิด และประโยคขยายหรือบอกรายละเอียดคือ ประโยคที่เป็นเหตุผลที่เหลือทั้งหมด

3. ครูซักถามให้นักเรียนลองบอกความหมายของใจความสำคัญ

4. ครูให้นักเรียนอ่านข้อความในใบกิจกรรมที่ 1 ชุดที่ 1 จำนวน 2 เรื่อง โดยให้อ่านทีละเรื่อง และตอบคำถามโดยการเลือกตอบข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

5. เมื่อนักเรียนเลือกคำตอบเสร็จครบทั้ง 2 เรื่องแล้ว ครูซักถามให้นักเรียนสังเกตว่าใจความสำคัญของเรื่องมีลักษณะอย่างไร อยู่ส่วนใดของเรื่อง

6. ครูให้นักเรียนอ่านข้อความในใบกิจกรรมที่ 1 ชุดที่ 2 จำนวน 2 เรื่อง โดยให้อ่านทีละเรื่อง และตอบคำถามโดยการเลือกตอบข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

7. เมื่อนักเรียนเลือกคำตอบครบทั้ง 2 เรื่องแล้ว ครูซักถามให้นักเรียนสังเกตว่าใจความสำคัญของ 2 เรื่องหลังนี้ มีลักษณะและตำแหน่งที่ปรากฏเหมือนกับ 2 เรื่องแรกหรือไม่ ถ้าไม่เหมือนมีลักษณะอย่างไร

8. ให้นักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะใจความสำคัญให้ได้ โดยตั้งเป็นคำถามให้ช่วยกันตอบ ดังนี้

- ใจความสำคัญคืออะไร
- ในย่อหน้าหนึ่งส่วนมากมีใจความสำคัญกี่ประการ
- ตำแหน่งของใจความสำคัญส่วนใหญ่อยู่ส่วนใดของเรื่อง
- ใจความสำคัญที่ปรากฏเป็นประโยคส่วนมากจะอยู่ส่วนใดของเรื่อง

9. ครูนำสรุปตามประเด็นดังต่อไปนี้

1) เราได้เรียนรู้เรื่องใดจากการทำกิจกรรมข้างต้น (ใจความสำคัญของข้อความหรือเรื่องราว)

2) เรื่องที่เราได้เรียนรู้มีประโยชน์ต่อการอ่านของเราอย่างไร เราจำเป็นต้องใช้ใน ชีวิตประจำวันหรือไม่ (ช่วยให้ใช้เวลาในการอ่านอย่างคุ้มค่า อ่านได้รวดเร็ว และได้สาระที่สำคัญๆ ไม่เสียเวลากับรายละเอียดที่มีความสำคัญน้อย)

3) กลวิธีการจับใจความสำคัญของเรื่องควรถูกใช้ในโอกาสใดในชีวิตประจำวัน (ทุก โอกาสที่อ่าน)

ชั่วโมงที่ 2

1. ครูเขียนชื่อเรื่อง น้ำในร่างกายมนุษย์ ลงบนกระดานดำให้นักเรียนดูและให้นักเรียนลองทำนายว่า รายละเอียดของเรื่องนี้ น่าจะกล่าวถึงอะไรบ้าง พร้อมทั้งครูบันทึกคำตอบลง บนกระดานดำ

2. ครูแจกเนื้อเรื่อง น้ำในร่างกายมนุษย์ ให้นักเรียนอ่านและช่วยกันตรวจดูว่าที่ นักเรียนทำนายไว้ยังขาดรายละเอียดอะไรอีกบ้าง

3. ครูซักถามว่าทำไมเมื่อเราได้อ่านชื่อเรื่องก่อนเราจึงสามารถเดาหรือทำนาย รายละเอียดที่มีในเรื่องได้ (เพราะชื่อเรื่องมักเป็นที่รวมของรายละเอียดและใจความ ชื่อเรื่องมักเก็บ ใจความทั้งหมดไว้)

4. ครูกล่าวนำว่าในทางกลับกันเมื่อเราอ่านเรื่องที่ยังไม่ชื่อเรื่อง นักเรียนคิดว่าเราจะ สามารถตั้งชื่อเรื่องได้เองหรือไม่ ถ้าได้มีหลักในการตั้งชื่อเรื่องอย่างไร

5. ครูแบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม และแจกใบกิจกรรมเรื่อง การตั้งชื่อเรื่อง ซึ่งมีเนื้อหา เกี่ยวกับตะเกียบ ให้แต่ละกลุ่มอ่านและช่วยกันตั้งชื่อเรื่อง

6. เมื่อหมดเวลาตามที่กำหนด ครูนำชื่อเรื่องของแต่ละกลุ่มมาเขียนบนกระดานดำ และนำอภิปรายความเหมาะสมของชื่อนั้น โดยให้นักเรียนทุกคนได้ร่วมพูดคุยแสดงความคิดเห็น

7. ครูซักถามนักเรียนพร้อมทั้งกล่าวสรุปถึงกลวิธีการตั้งชื่อเรื่องตามประเด็น ดังต่อไปนี้

1) การตั้งชื่อเรื่องมีประโยชน์อย่างไร (ช่วยให้เรารู้จักการสรุปสาระสำคัญมาไว้ใน ชื่อเรื่องได้ ช่วยให้เราเห็นความสัมพันธ์ของชื่อเรื่องและหัวเรื่องซึ่งเป็นประโยชน์ในการอ่าน ทำให้ เราอ่านได้รวดเร็ว เพราะจะรู้จักทำนายใจความล่วงหน้า)

2) เรามีหลักในการตั้งชื่อเรื่องอย่างไร (ตั้งชื่อเรื่องให้ครอบคลุมใจความทั้งหมด ของเรื่อง ถ้าเรื่องมีรายละเอียดหลายย่อหน้าต้องพิจารณาให้รอบคอบ)

3) เราควรฝึกตั้งชื่อเรื่องอย่างไร (เมื่ออ่านเรื่องที่ไม่มีชื่อเรื่อง เราควรฝึกตั้งชื่อเรื่อง เสมอ จะทำให้เรากลับเคยกับเรื่องราวประเภทต่างๆ รวมทั้งเมื่ออ่านเรื่องที่มีชื่อเรื่องก็ควรฝึกสังเกต และพิจารณาวิธีตั้งชื่อเรื่อง ดูความสัมพันธ์ของชื่อเรื่องและตัวเรื่องว่ามีลักษณะใด)

สื่อการเรียนรู้

1. ใบกิจกรรมที่ 1 ชุดที่ 1 และ ชุดที่ 2
2. เอกสารประกอบการสอนเรื่อง น้ำในร่างกายมนุษย์
3. ใบกิจกรรมที่ 2 เรื่อง การตั้งชื่อเรื่อง

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตจากการทำกิจกรรม
2. การตรวจจากใบกิจกรรม
3. การตรวจจากผลการทำแบบทดสอบประจำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 โดยมอบหมายให้นักเรียนทำนอกเวลา หลังจากเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้จบแล้ว

ใบกิจกรรมที่ 1 ชุดที่ 1

คำอธิบาย ลักษณะของใจความสำคัญนี้เป็นประโยคที่อยู่ในข้อความ เรียกว่า “ประโยคใจความสำคัญ” หรือ “ประโยคสำคัญ”

เรื่องที่ 1

นักวิทยาศาสตร์แบ่งสัตว์ออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆคือ สัตว์ที่มีกระดูกสันหลัง และสัตว์ที่ไม่มีกระดูกสันหลัง สัตว์หลายชนิดที่มีกระดูกอยู่ตรงกลางสันหลังของลำตัว เราเรียกสัตว์กลุ่มนี้ว่า สัตว์ที่มีกระดูกสันหลัง เช่น คน ลิง วัว ม้า สุนัข แมว หนู กบ งู และปลา เป็นต้น ส่วนสัตว์ที่ไม่มีกระดูกสันหลังมีขนาดเล็ก เช่น มด ต่อ แมลงวัน ผี หอยทาก ตัวกินไม้ ดั้ว เต่าทอง แมงมุม และปู เป็นต้น

สัตว์หลายชนิดที่เราพบได้ในสวน บางตัวเป็นสัตว์ที่มีกระดูกสันหลัง เช่น กระรอก ตัวตุ่น หนู แต่ส่วนใหญ่แล้วมักจะพบสัตว์ที่ไม่มีกระดูกสันหลัง

ใจความสำคัญของข้อความนี้คือข้อใด

- ก. สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังมักมีขนาดเล็ก
- ข. มักพบสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังในสวน
- ค. นักวิทยาศาสตร์แบ่งสัตว์ออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ
- ง. สัตว์ที่มีกระดูกอยู่ตรงกลางสันหลังเรียกว่า สัตว์ที่มีกระดูกสันหลัง

เรื่องที่ 2

ตาเป็นอวัยวะที่มหัศจรรย์อย่างหนึ่งของร่างกาย สัตว์มีตาไว้รับรู้สิ่งต่างๆเพื่อให้มีชีวิตอยู่ได้ เช่น ใช้ในการหาอาหารและป้องกันอันตราย สัตว์ที่อาศัยในทะเลลึกที่มีแสงสว่างน้อยก็มีตา รูปร่างของตาสัตว์ที่ต่างชนิดกันอาจไม่เหมือนกัน ตาจะเปลี่ยนแปลงไปตามสิ่งแวดล้อม ตา ปลาบางชนิดมีตาที่ใช้ได้ทั้งในน้ำและในอากาศ นกมีตาที่สามารถมองเห็นสิ่งต่างๆได้ไกล สัตว์ที่หากินในเวลากลางคืนก็มีตาที่มองเห็นได้ในที่มืด

ใจความสำคัญของข้อความนี้คือข้อใด

ก. ตาจะเปลี่ยนแปลงไปตามสิ่งแวดล้อม

ข. สัตว์มีตาไว้รับรู้สิ่งต่างๆเพื่อให้มีชีวิตอยู่ได้

ค. ตาเป็นอวัยวะที่มหัศจรรย์อย่างหนึ่งของร่างกาย

ง. รูปร่างของตาสัตว์ที่ต่างชนิดกันอาจไม่เหมือนกัน

ใบกิจกรรมที่ 1 ชุดที่ 2

คำอธิบาย ลักษณะของใจความสำคัญนี้ไม่ปรากฏเป็นประโยค ผู้อ่านจึงต้องใช้ทักษะในการสรุป
เรื่องที่ 1

ปลาเป็นอาหารที่มีราคาถูกลงกว่าหมูและไก่ ปลามีซุกซมทั่วไป ปลาเป็นอาหารที่ให้โปรตีน ปลาเป็นอาหารที่ย่อยง่าย คนไทยเรานิยมบริโภคทั้งปลาน้ำจืดและปลาน้ำเค็ม

ใจความสำคัญของข้อความนี้คือข้อใด

- ก. ปลามีราคาถูก
- ข. ปลามีซุกซมทั่วไป
- ค. ปลาเป็นอาหารที่ให้โปรตีน
- ง. ปลาเป็นอาหารที่ควรรับประทาน

เรื่องที่ 2

ฟันผุเกิดจากเชื้อโรคทำลายผิวเคลือบฟันซึ่งเป็นส่วนแข็งแรงครอบคลุมฟันอยู่ให้ผุกร่อน ฟันผุอาจทำให้เราปวดฟัน
เชื้อโรคเกิดขึ้นจากเศษอาหารที่ติดอยู่ตามซอกฟัน ดังนั้นเราควรแปรงฟันหลังจากรับประทานอาหารและก่อนนอน ทั้งนี้เพื่อกำจัดเศษอาหารเหล่านั้น
เราควรจะต้องไปพบทันตแพทย์ให้ตรวจฟันของเราอย่างสม่ำเสมอ เพราะถ้าฟันซี่ใดผุ ทันตแพทย์จะกรอฟันส่วนที่เสียออกและอุดส่วนที่ผุด้วยซีเมนต์ชนิดหนึ่งเพื่อไม่ให้ฟันผุต่อไป

ใจความสำคัญของข้อความนี้เน้นเรื่องใด

- ก. การแปรงฟัน
- ข. การระวังรักษาฟัน
- ค. การรักษาอาการปวดฟัน
- ง. สาเหตุของการเกิดฟันผุ

เอกสารประกอบการสอนเรื่อง น้ำในร่างกายมนุษย์

น้ำเป็นองค์ประกอบทางเคมีที่ถือได้ว่าสำคัญมากในสิ่งมีชีวิต ร่างกายสามารถรับน้ำได้จากการดื่มน้ำและการเผาผลาญอาหารในร่างกาย น้ำจะถูกดูดซึมที่ลำไส้เล็กตอนบนและส่งต่อไปยังน้ำเหลืองและเลือดเพื่อส่งไปยังเนื้อเยื่อและเซลล์ต่างๆ ร่างกายจะขับน้ำออกมากับปัสสาวะและอุจจาระ รวมทั้งโดยการระเหยทางผิวหนังและทางระบบทางเดินหายใจ

ร่างกายของเรามีการควบคุมปริมาณน้ำในร่างกายให้สมดุลอยู่เสมอ กล่าวคือ ปริมาณน้ำที่ร่างกายได้รับจะเท่ากับปริมาณน้ำที่ร่างกายขับออกมา ในกรณีที่ร่างกายขาดน้ำจะมีการตอบสนองด้วยการกระหายน้ำ ไตจะพยายามขับปัสสาวะที่เข้มข้นกว่าเดิมเพื่อให้ร่างกายเสียน้ำน้อย การขาดน้ำ เช่น เกิดการท้องเสียอย่างรุนแรงและไม่ได้รับการรักษาสามารถทำให้ตายได้ ในทางตรงกันข้ามหากร่างกายมีน้ำมากเกินไป เช่น เป็นโรคไตขับปัสสาวะไม่ได้ ก็อาจเกิดอาการบวมและอาจทำให้ตายได้เช่นกัน

ใบกิจกรรมที่ 2 เรื่อง การตั้งชื่อเรื่อง

จงอ่านเรื่องต่อไปนี้ และตั้งชื่อเรื่องให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

ชาวตะวันออก เช่น จีน ญี่ปุ่น ฯลฯ นิยมใช้ตะเกียบเป็นเครื่องมือในการรับประทานอาหารมานานแล้ว ความนิยมเช่นนี้ได้แพร่หลายไปที่อื่นๆรวมทั้งชาวไทยเรา ในปัจจุบันก็ยังมีการใช้ตะเกียบอยู่อย่างแพร่หลาย นิยมใช้คีบอาหารที่เป็นเส้น เช่น บะหมี่ ก๋วยเตี๋ยว วุ้นเส้น หรืออาหารแห้งต่างๆ

ตามร้านอาหารทั่วไปจะพบตะเกียบพลาสติกหรือตะเกียบไม้ ส่วนมากตะเกียบพลาสติกที่พบมีสีเหลืองอ่อนๆ ลักษณะคล้ายงาช้าง นอกจากนี้ก็มีสีแดงและสีชมพูเข้ม เป็นต้น ซึ่งทำด้วยพลาสติกชนิดโพลีโพรพิลีน ส่วนตะเกียบไม้ส่วนมากจะมีลักษณะปลายเรียว

เมื่อใช้ตะเกียบคีบเสียบอาหารร้อนเช่น บะหมี่น้ำ ก๋วยเตี๋ยวน้ำขณะร้อนๆ สีที่เคลือบอาจจะละลายลงสู่อาหารดังกล่าวได้ จากการตรวจสอบพบว่า อาหารที่มีน้ำส้มสายชูและอาหารที่มีน้ำมันที่มีอุณหภูมิสูงจะทำให้สีจากตะเกียบละลายออกมาได้ และเนื่องจากไม่ใช่ส่วนผสมอาหาร จึงมีส่วนผสมที่เป็นสารพิษปะปนอยู่ เช่น ตะกั่ว เป็นต้น

ดังนั้น เพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภคจึงควรหลีกเลี่ยงการใช้ตะเกียบพลาสติกสีเข้ม ควรใช้ตะเกียบพลาสติกสีงาช้างหรือตะเกียบไม้ อย่างไรก็ตาม ตะเกียบที่ไม่ได้ผ่านการล้างที่สะอาดก็จะเป็นส่วนที่ทำให้เกิดการสะสมของเชื้อโรคได้

ชื่อเรื่องคือ

แบบทดสอบประจำแผนการเรียนรู้ที่ 5

คำชี้แจง จงอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามโดยใช้เครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

ทรัพยากรธรรมชาติมีอยู่มากมายหลายชนิด เช่น ดิน น้ำ แร่ธาตุต่างๆ ป่าไม้ก็นับเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่าและมีความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อมอื่นๆ โดยเฉพาะในแง่ของการเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร นอกจากนี้ยังมีส่วนช่วยป้องกันการพังทลายของดิน ช่วยดูดซับน้ำฝนให้ไหลลงสู่ใต้ดิน ทำให้มีน้ำหล่อเลี้ยงแม่น้ำลำธารตลอดปี และยังช่วยบรรเทาความแรงของกระแสน้ำที่ไหลบ่าจากภูเขาสูงสู่ที่ราบลุ่ม

1. ใจความสำคัญของข้อความข้างต้นคือข้อใด

- ก. ป่าไม้เป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธาร
- ข. ป่าไม้ช่วยป้องกันการพังทลายของดินและดูดซับน้ำฝน
- ค. ป่าไม้เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่าและความสำคัญมาก
- ง. ป่าไม้ช่วยบรรเทาความแรงของกระแสน้ำที่ไหลบ่าจากภูเขาสูงสู่ที่ราบลุ่ม

ศาสนาเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับชีวิตมนุษย์เช่นเดียวกับอาหารเหมือนกัน ทั้งนี้เพราะคนเราประกอบด้วยร่างกายและจิตใจ ส่วนที่เป็นร่างกายต้องมีข้าวปลาอาหารเป็นเครื่องบำรุงเลี้ยงจิตใจ ส่วนที่เป็นจิตใจก็ต้องมีธรรมะหรือศาสนาเป็นเครื่องบำรุงเลี้ยงจิตใจนั้น ถ้าหากคนเราเจริญเติบโตแต่เพียงร่างกายเท่านั้น คนเราก็จะไม่แตกต่างอะไรไปจากสัตว์อื่นๆ การที่คนเราได้ชื่อว่าเป็นสัตว์ประเสริฐนั้น ก็เพราะคนเรามีจิตใจสูง มีเหตุผลเหนือสัตว์อื่นๆ ทุกประเภท แต่การที่คนเราจะได้ชื่อว่าเป็นสัตว์ประเสริฐนั้นก็จำเป็นจะต้องมีธรรมะหรือศาสนาเป็นเครื่องขัดเกลา ยิ่งใน โลกปัจจุบันที่มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านวัตถุอย่างมากมายด้วยแล้ว ถ้าหากจิตใจของเราไม่มีหลักยึดให้มั่นคงพออาจต้องประสบกับความยุ่งยากในชีวิตได้ ศาสนาเท่านั้นที่จะช่วยให้เรามีจิตใจมั่นคงและเป็นระเบียบ พร้อมทั้งจะเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของโลก

2. ใจความสำคัญของเรื่องนี้คือข้อใด

- ก. ศาสนาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตมนุษย์
- ข. ศาสนาเป็นเครื่องบำรุงเลี้ยงจิตใจมนุษย์
- ค. ศาสนาเป็นเครื่องช่วยให้มนุษย์มีจิตใจมั่นคงและเป็นระเบียบ
- ง. ศาสนาเป็นเครื่องขัดเกลาจิตใจมนุษย์ให้แตกต่างจากสัตว์

3. เรื่องนี้ควรตั้งชื่อเรื่องว่าอย่างไร

- ก. ศาสนา
- ข. ศาสนากับมนุษย์
- ค. ศาสนาเป็นสิ่งจำเป็น
- ง. ความสำคัญของศาสนาพุทธ

เรือยาว เป็นเรือที่ขุดมาจากต้นไม้ต้นเดียวตลอดทั้งลำเรียกว่า ลำเรือ มีทั้งลักษณะห้องชั้น (แบน) และห้องรูปกระทะ ส่วนหัวเรือเรียกว่า โขนเรือ และท้ายเรือเรียกว่า หางเรือ

ไม้ที่นิยมนำมาขุดเรือส่วนมากจะเป็นไม้ตะเคียนได้แก่ ตะเคียนทอง ตะเคียนหิน ตะเคียนหนู ตะเคียนหยวก ตะเคียนดง และตะเคียนไพร ลักษณะของต้นตะเคียนจะมีลำต้นสูงใหญ่ ใบหนาร่มครึ้ม ไม่ค่อยพบเห็นในพื้นที่ราบ มักขึ้นตามหุบเขาลำเนาห้วย เหตุที่นิยมนำไม้ตะเคียนมาขุดเรือยาวนั้นเพราะไม้ตะเคียนมีคุณสมบัติเป็นไม้เนื้อแข็งและลอยน้ำน้ำหนักพอประมาณ (ไม่เบาและไม่หนักจนเกินไป) ฟุ้งน้ำได้ดี สามารถแช่อยู่ในน้ำได้ดี ไม่ผุง่าย เมื่อนำมาขุดเป็นเรือแล้วรักษาให้ดีจะมีอายุการใช้งานทนทานนับร้อยปี

4. สาระสำคัญของข้อความนี้คือข้อใด

- ก. รูปร่างและส่วนต่างๆของเรือยาว
- ข. ลักษณะเรือยาวและวัสดุที่ใช้ทำเรือยาว
- ค. คุณสมบัติพิเศษของไม้ตะเคียนที่ใช้ทำเรือยาว
- ง. เหตุผลของการเลือกใช้วัสดุในการทำเรือยาว

5. ข้อความนี้ควรตั้งชื่อเรื่องว่าอย่างไร

- ก. เรือขุด
- ข. เรือยาว

ค. เรือแข่ง

ง. เรือตะเกียน

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง คิดไตร่ตรอง ประเมินสิ่งพิมพ์

เวลา 3 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ปัจจุบันนี้มีสิ่งพิมพ์มากมายหลายประเภทซึ่งมีจุดประสงค์ในการเขียนแตกต่างกัน ที่เชื่อถือได้และมีคุณค่าก็มี ที่บิดเบือนความจริงและเสนอความคิดเห็นแต่เพียงด้านเดียวก็มี สิ่งที่คุณผู้อ่านควรกระทำคือ ใช้วิจารณญาณคิดให้รอบคอบเพื่อประเมินสิ่งที่อ่านก่อนที่จะตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้มีความเข้าใจเรื่องประเภทต่างๆในระดับตัดสินประเมินค่าในแง่มุมต่างๆด้วยการใช้กลวิธีการคิดไตร่ตรอง
2. เพื่อให้เข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการคิดไตร่ตรองซึ่งช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อให้ทราบแนวทางการตั้งคำถามช่วยในการคิดไตร่ตรอง ประเมินสิ่งพิมพ์ในแง่มุมต่างๆ
4. เพื่อให้สามารถใช้การคิดไตร่ตรองช่วยในการประเมินสิ่งพิมพ์ได้

สาระการเรียนรู้

1. การมีความเข้าใจเรื่องประเภทต่างๆในระดับตัดสินประเมินค่าในแง่มุมต่างๆด้วยการใช้กลวิธีการคิดไตร่ตรอง
2. การเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการคิดไตร่ตรองซึ่งช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพ
3. การทราบแนวทางการตั้งคำถามช่วยในการคิดไตร่ตรอง ประเมินสิ่งพิมพ์ในแง่มุมต่างๆ
4. ความสามารถในการใช้การคิดไตร่ตรองช่วยในการประเมินสิ่งพิมพ์ได้

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 8 การตรวจสอบและประเมินตนเอง

ชั่วโมงที่ 1

1. ครูนำข้อความต่างๆมาแจกให้นักเรียนอ่านและซักถามว่าข้อความนั้นมีลักษณะการเขียนและจุดประสงค์อย่างไร ข้อความที่ให้นักเรียนอ่านคือ

- ชงไตรรงค์ (ความรู้)
- เห็นแล้วต้องชอบ (โฆษณา)
- เยาวชนรักกีฬา ช่วยแก้ปัญหาให้กับสังคม (คำขวัญ)

2. ครูกล่าวนำให้นักเรียนสังเกตว่า จากข้อความทั้งหลายที่ยกมาให้อ่านเป็นตัวอย่างที่ชี้ให้เห็นว่า ในปัจจุบันมีสิ่งพิมพ์ต่างๆที่เราได้พบและได้อ่านแตกต่างกันหลายอย่างหลายแบบมาก ทั้งที่เป็นความรู้ ความจริง การชักชวน จูงใจประกาศ ข่าว ความคิดเห็น

3. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม โดยการจับสลาก 4 สี ผู้ที่จับได้สีเดียวกันอยู่กลุ่มเดียวกันแล้วแจกหนังสือพิมพ์ให้กลุ่มละ 1 ฉบับ เป็นหนังสือพิมพ์ฉบับเดียวกัน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มรวบรวมหัวข้อข่าวตามประเภทของสิ่งพิมพ์ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ให้รวบรวมหัวข้อข่าวและเหตุการณ์

กลุ่มที่ 2 ให้รวบรวมข้อเขียนที่เป็นความคิดเห็นหรือวิจารณ์

กลุ่มที่ 3 ให้รวบรวมประกาศและโฆษณา

กลุ่มที่ 4 ให้รวบรวมเรื่องให้ความรู้หรือแนวทางการปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ต่อคนต่อการประกอบอาชีพ และต่อการดำรงชีพ

4. เมื่อหมดเวลาตามที่กำหนดให้ ครูให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงานผลงาน โดยให้กลุ่มอื่นฟังและสำรวจตามหนังสือพิมพ์ พร้อมทั้งให้ช่วยดูว่าผลงานนั้นถูกต้องตามคำสั่งหรือไม่

5. ครูอภิปรายชี้ให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์เป็นตัวอย่างของลักษณะการเขียนแบบต่างๆ ซึ่งเห็นได้ชัดในเฉพาะในหนึ่งฉบับจะมีข้อเขียนต่าง ๆ กัน ครูซักถามนักเรียนว่า เคยทราบมาแล้วหรือยัง ถ้ายังไม่เคยทราบครูสรุปย่อๆให้นักเรียนฟังพร้อมทั้งเปิดหนังสือพิมพ์ให้เห็นเป็นตัวอย่าง และนำหนังสือพิมพ์ฉบับวันเดียวกันแต่คนละสำนักพิมพ์ให้นักเรียนดู และเน้นให้นักเรียนเห็นว่า หนังสือพิมพ์ต่างสำนักพิมพ์เขียนข่าวหรือวิจารณ์เรื่องเดียวกันก็อาจเขียนไม่เหมือนกันได้

6. ให้นักเรียนช่วยกันบอกลักษณะการเขียนสิ่งพิมพ์ที่นักเรียนเคยทราบ พร้อมทั้งครูบันทึกคำตอบของนักเรียนบนกระดานดำ โดยครูเขียนนำให้ 1 ลักษณะ

- ความจริง เรื่องจริง ข้อเท็จจริง
- ความคิดเห็น
- โฆษณา
- ประกาศ
- คำขวัญ
- ความรู้ สารคดี เรื่องน่ารู้

- การวิเคราะห์ วิจารณ์
- คำเตือน คำแนะนำ
- ข่าวดัง

7. ครูซักถามนักเรียนว่าเมื่อมีสิ่งพิมพ์และข้อเขียน ข่าวสาร ในลักษณะต่างๆกันมากมายเช่นนี้ และเราเองก็ต้องได้พบได้อ่านอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะข่าวสารประเภทความคิดเห็น การเขียนโน้มน้าวชักจูงต่างๆ ซึ่งจะเป็นเรื่องจริงก็ได้ ไม่จริงก็ได้ หรือ ไม่มีวิธีการที่ทำให้เราเข้าใจผิด ครูยกตัวอย่างข้อความโฆษณาสินค้าให้นักเรียนดูว่า ถ้านักเรียนอ่านผ่านๆจะคิดว่าการจำหน่ายของครั้งราคา และทุกคนจะมีสิทธิซื้อ แต่ถ้าอ่านให้ดีๆจะพบว่าเขาใช้วิธีจับสลากเลือกผู้ซื้อ ผู้ที่จับสลากได้เท่านั้นจึงจะมีสิทธิซื้อ ถ้าเราอ่านไม่เข้าใจ ไม่ทันคิดพิจารณา ก็อาจรีบเดินทางไปซื้อ ทำให้เสียเวลาและผิดหวัง ดังนั้นเมื่ออ่านสิ่งพิมพ์ต่างๆเราควรอ่านอย่างไร และมีวิธีใดที่จะช่วยให้เราไม่ถูกชักจูงหรือเข้าใจผิดเพราะสิ่งพิมพ์นั้นๆ ครูให้นักเรียนบอกความคิดของนักเรียนพร้อมทั้งครูจดบันทึกบนกระดานดำ

ชั่วโมงที่ 2

1. ครูนำสนทนาถึงความสำคัญของการคิดไตร่ตรองหรือคิดให้รอบคอบต่อการอ่านสิ่งพิมพ์ต่างๆซึ่งได้เรียนในชั่วโมงที่แล้ว

2. ครูนำภาพการ์ตูนล้อเลียนเรื่อง การออกเทปในปัจจุบัน แจกให้นักเรียนอ่านและซักถามนักเรียน พร้อมบันทึกคำสำคัญๆไว้บนกระดานดำ โดยแยกเป็น 2 แถวคือ คำถามและคำตอบ

- การที่ผู้เขียนบอกว่า คนที่มีความสามารถแบบต่างๆ ที่เขายกตัวอย่างมานั้นออกเทปได้เลย เป็นเรื่องจริงหรือไม่ (ไม่เป็นจริง คนที่มีเสียงเหมือนที่เขาเปรียบเทียบกับว่าจะไม่สามารถออกเทปได้)

- ถ้าข้อเขียนนี้ไม่ใช่เรื่องจริง เป็นข้อเขียนลักษณะใด (เปรียบเทียบ ความคิดเห็น)

- ผู้เขียนมีจุดประสงค์อย่างไรในการเขียนข้อความนี้ (ต้องการแสดงความคิดเห็นสะท้อนภาพการออกเทปในปัจจุบันตามความคิดเห็นของเขา)

- การเขียนแบบนี้เป็นการเขียนแบบตรงไปตรงมาหรือไม่ (ไม่)

- น้ำเสียงของผู้เขียนต่อการออกเทปในปัจจุบัน ชอบหรือไม่ชอบ ชมเชยหรือตำหนิ (ไม่ชอบ / ออกไปทางตำหนิ)

- ผู้เขียนมีความลำเอียงหรืออคติต่อการออกเทปหรือไม่ ทราบไปได้อย่างไร (มีอคติ ดูจากการเปรียบเทียบเสียง ผู้เขียนเปรียบเทียบกับในทางลบ)

- ข้อเขียนนี้เชื่อถือได้เพียงใด ให้เหตุผล

3. ครูซักถามให้นักเรียนตัดสินใจด้วยตนเอง โดยการยกมือตอบ

- ใครเห็นด้วยกับความคิดนี้บ้าง
- มีใครไม่เห็นด้วยกับความคิดนี้บ้าง

เมื่อนักเรียนแสดงความคิดเห็นของตนแล้ว ครูอภิปรายใน 2 แง่ คือ

- ถ้านักเรียนเห็นด้วยหมด แสดงว่าการตัดสินใจสามารถโน้มน้าวให้นักเรียนคล้อยตามได้หมด ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า ในปัจจุบันนี้การออกเทปและลักษณะของเทปเพลงส่วนใหญ่เป็นเช่นนั้นจริง แต่เราก็ควรจะพิจารณาให้รอบคอบก่อนเชื่อหรือคล้อยตามทั้งหมด

- ถ้ามักเรียนไม่เห็นด้วยให้บอกเหตุผล และครูให้ความคิดเห็นว่า เป็นสิทธิของเราที่จะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับสิ่งพิมพ์ที่เป็นความคิดเห็นของผู้เขียน ถ้าเรามีเหตุผลที่เหมาะสม ทั้งนี้ ให้ใช้ประสบการณ์และความรู้ของเราช่วยในการตัดสินใจ

4. ครูกล่าวนำว่า จากกิจกรรมที่ได้ทำผ่านไปแล้ว เป็นการแสดงให้เห็นวิธีอ่านหนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะสิ่งพิมพ์ที่เป็นความคิดเห็น การโฆษณา การจูงใจต่างๆ เป็นการอ่านแบบมีการคิดไตร่ตรอง คือ คิดให้รอบคอบ เพื่อประเมินสิ่งพิมพ์นั้นในทุกๆด้าน และครูซักถามว่า วิธีที่จะช่วยให้ตัวเรามีการคิดไตร่ตรองหรือวิธีที่จะประเมินสิ่งพิมพ์ได้ครอบคลุมคืออะไรที่เราได้ทำไปเมื่อสักครู่นี้ (การตั้งคำถาม)

5. ครูให้นักเรียนทบทวนว่า เราควรตั้งคำถามเกี่ยวกับอะไรบ้าง จึงจะประเมินสิ่งพิมพ์ได้ครบถ้วนมากที่สุด โดยให้นักเรียนคิดทบทวนและสังเกตจากคำสำคัญที่ได้บันทึกไว้บนกระดานดำ ได้แก่คำถามสิ่งต่างๆต่อไปนี้

- จุดประสงค์ของผู้เขียน
- ลักษณะการเขียน
- พิจารณาว่าเป็นความคิดเห็นหรือข้อเท็จจริง
- พิจารณาความรู้สึกรักของผู้เขียนต่อเรื่องที่เขียน
- พิจารณาว่าผู้เขียนมีอคติ ลำเอียงหรือไม่
- ประเมินว่าข้อเขียนนั้นเชื่อถือได้เพียงใด โดยหาเหตุผลมาสนับสนุนการตัดสินใจของเราด้วย

6. ครูนำใบความรู้เรื่อง ลักษณะการถามแบบคิดไตร่ตรองเพื่อประเมินสิ่งพิมพ์ แจกให้นักเรียนดู และกล่าวให้นักเรียนเห็นความสำคัญของคำถามเหล่านี้ที่ช่วยให้เราสามารถใช้ความคิด ความรู้และประสบการณ์มาประเมินตัดสินข้อเขียนในแง่มุมต่างๆ เป็นการตรวจสอบข้อเขียนก่อนจะตัดสินใจว่าจะเชื่อหรือไม่

7. ครูชักชวนนักเรียนให้สนทนาถึงการถามคำถามเพื่อบอกจุดประสงค์ของผู้เขียน ซึ่งทำให้ได้รับประโยชน์จากการอ่านอย่างถูกต้องเหมาะสม ไม่ถูกชักจูงให้เชื่อตามง่ายๆ โดยไม่คิดพิจารณา เช่น ถ้าเราทราบได้ว่าผู้แต่งกำลังจูงใจโดยยกเหตุผลต่างๆมาอ้างอิง เราควรพึงระมัดระวังพิจารณาให้รอบคอบก่อนตัดสินใจว่าจะเชื่อหรือไม่ การพิจารณาจุดประสงค์ของผู้เขียน ทำให้นักถึงคำตอบที่จะเป็นไปได้หลายๆทาง

8. ครูนำภาพการ์ตูนที่ใช้ในตอนแรก (การออกเทป) มาให้นักเรียนคิดพิจารณาบอกจุดประสงค์ของผู้เขียน โดยให้นักเรียนยกมือแสดงความคิดเห็นของตน ครูเขียนคำตอบที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นลงบนกระดานดำ และจึงนำมาพิจารณาอีกครั้ง คำตอบอาจมีหลายแง่มุม ไม่จำเป็นต้องมีคำตอบที่ถูกเพียงคำตอบเดียว เช่น

- ต้องการแสดงความคิดเห็น
- ต้องการชี้ให้เห็นสภาพของการออกเทปเพลงในปัจจุบัน
- ต้องการล้อเลียนเทปเพลงในปัจจุบัน

9. จากการประสบการณ์การอ่านของนักเรียน ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกจุดประสงค์ของผู้เขียน ซึ่งเป็นทางเลือกที่จะใช้ตอบคำถามที่ตั้งขึ้นอีกทีหนึ่ง เช่น

- แสดงความคิดเห็น
- ให้ความรู้
- เสนอข้อเท็จจริง
- ตักเตือน
- แนะนำ
- จูงใจหรือชักจูง
- เสนอแนะ
- ขอร้อง
- ชักชวน เชิญชวน
- ประกาศให้ทราบ
- อธิบาย

10. ครูสรุปในประเด็นต่อไปนี้

1) วิธีที่จะช่วยให้ตนเองมีการคิดไตร่ตรองเมื่ออ่านสิ่งพิมพ์คืออะไร (การตั้งคำถามแบบคิดไตร่ตรองหรือคำถามประเมินสิ่งพิมพ์)

2) วิธีตั้งคำถามและทำให้เราได้คิดไตร่ตรองเมื่ออ่านสิ่งพิมพ์ต่างๆมีความสำคัญหรือประโยชน์อย่างไร

3) มีแนวทางในการตั้งคำถามแบบคิดไตร่ตรองได้อย่างไร

ชั่วโมงที่ 3

1. ครูสนทนาทบทวนถึงจุดประสงค์ของผู้เขียนที่จะเป็นไปได้ ซึ่งนักเรียนได้เคยบอกไว้ในการเรียนชั่วโมงที่แล้ว

2. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม แล้วแจกใบกิจกรรมให้แต่ละกลุ่มช่วยกันพิจารณาจุดประสงค์ของผู้เขียนจากข้อความที่กำหนดให้ โดยข้อความของแต่ละกลุ่มจะแตกต่างกันไป

3. เมื่อหมดเวลาที่กำหนดให้แล้ว ให้แต่ละกลุ่มเสนอผลการอภิปรายของกลุ่ม โดยครูแจกข้อความที่กลุ่มนั้นได้รับให้นักเรียนคนอื่นทั้งชั้น ได้ดูด้วย เพื่อให้ช่วยกันตรวจสอบว่าคำตอบของกลุ่มที่เสนอนั้นเหมาะสมถูกต้องหรือไม่ ถ้าใครมีความคิดเห็นเป็นอย่างอื่นให้เสนอได้

4. เมื่อเสนอผลการอภิปรายครบทุกกลุ่มแล้ว ครูซักถามวิธีพิจารณาจุดประสงค์ของผู้เขียนของนักเรียน และให้นักเรียนช่วยกันบอกความแตกต่างของคำที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน เช่น ตักเตือน แนะนำ สั่งสอน เสนอแนะ ว่ากล่าว ชักจูง เตือนสติ เตือนใจ ชักชวน และประกาศ เป็นต้น

5. ครูนำสรุปตามประเด็นต่อไปนี้

- 1) ความสำคัญหรือประโยชน์ของการถามจุดประสงค์ของผู้เขียน
- 2) วิธีการตั้งคำถามถามจุดประสงค์ของผู้เขียน
- 3) ให้พิจารณาจุดประสงค์ของผู้เขียน

สื่อการเรียนรู้

1. ข้อความประเภทความรู้ โฆษณา และคำขวัญประกอบการสอน
2. ข้อความโฆษณาประกอบการสอน
3. หนังสือพิมพ์ จำนวน 4 ฉบับ
4. ภาพการ์ตูนล้อเลียน เรื่อง การออกเทปในปัจจุบัน
5. ใบความรู้เรื่อง ลักษณะการถามให้คิดไตร่ตรองเพื่อประเมินสิ่งพิมพ์
6. ใบกิจกรรมเรื่อง จุดประสงค์ของผู้เขียน

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตจากการทำกิจกรรม
2. การตรวจจากใบกิจกรรม
3. การตรวจจากผลการทำแบบทดสอบประจำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 โดยมอบหมายให้นักเรียนทำนอกเวลา หลังจากเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้จบแล้ว

ข้อความประเภทความรู้ โฆษณา และคำขวัญประกอบการสอน

ข้อความที่ 1 ข้อความประเภทความรู้

ธงไตรรงค์ ธงชาติที่ใช้กันในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชคือ ธงที่มีวงจักรอยู่ตรงกลางพื้นผ้าสีแดง ต่อมาในรัชกาลที่ 2 ทรงได้ช้างเผือกเอก 3 คู่ ซึ่งถือว่าเป็นช้างคู่บุญบารมี พระองค์ทรงให้เพิ่มรูปช้างเผือกไว้ในกลางวงจักรบนพื้นผ้าสีแดง ในสมัยรัชกาลที่ 4 โปรดให้ยกเอารูปจักรออกเหลือเป็นธงพื้นแดง มีรูปช้างเผือกสีขาวอยู่กลางธง ธงนี้ได้ใช้จนถึงรัชกาลที่ 6 ต่อมาทรงให้มีการเปลี่ยนแปลงธงชาติไทยใหม่ ทรงมีพระราชดำริที่จะปรับปรุงการใช้ธงชาติให้สมกับกาลสมัย สะดวกและงดงาม เมื่อได้ทดลองทำธงขึ้นจนเป็นที่พอพระราชหฤทัยแล้ว จึงมีประกาศใช้เป็นธงชาติเมื่อ พ.ศ. 2460 และได้พระราชทานชื่อว่า “ธงไตรรงค์”

ข้อความที่ 2 ข้อความประเภทโฆษณา

เห็นแล้วต้องชอบ

บ้านหรู 2 ชั้น 6 นอน 3 น้ำ

หน้าม.เกษตรฯ บางเขน

ขายสด 1,65,000.-

พร้อมเข้าอยู่ได้ทันที

ข้อความที่ 3 ข้อความประเภทคำขวัญ

เยาวชนรักกีฬา ช่วยแก้ปัญหาให้กับสังคม

ข้อความโฆษณาประกอบการสอน

สินค้าพิเศษสมนาคุณยิ่งใหญ่

*กำหนดจับสลากเลือกผู้โชคดีทุกวันบนเวที

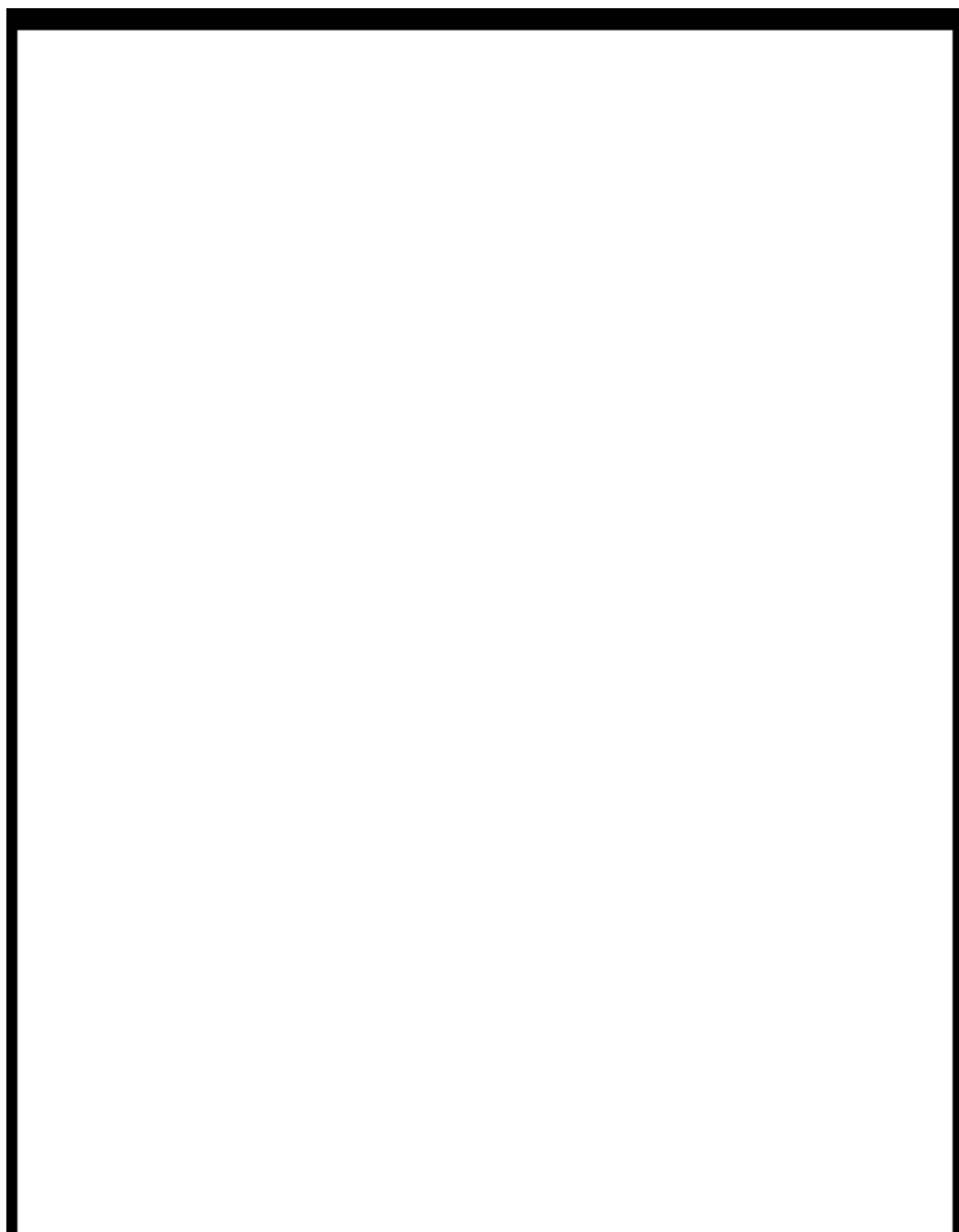
เช่นทรัดปั่นเกล้า วันละ 2 รอบ เวลา 17.00 และ 22.00น.

เช่นทรัดลาดพร้าว วันละ 2 รอบ เวลา 17.00 และ 22.00น.

จำหน่ายเพียงครั้งราคา จะใช้วิธีจับสลากเลือกผู้โชคดี

โดยเขียนชื่อที่อยู่ลงในคูปอง (บัตรนี้มีโชค) ขอรับคูปองได้ที่ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล
ทั้ง 2 แห่ง

ภาพการ์ตูนล้อเลียนเรื่อง การออกเทปในปัจจุบัน

ใบความรู้เรื่อง ลักษณะการถามแบบคิดไตร่ตรองเพื่อประเมินสิ่งพิมพ์

ลักษณะการถามให้คิดไตร่ตรองเพื่อประเมินสิ่งพิมพ์

1. ถามจุดประสงค์ของผู้เขียน
2. ถามลักษณะการเขียน
3. พิจารณาว่าเป็นความคิดเห็นหรือข้อเท็จจริง
4. พิจารณาความรู้สึของผู้เขียนต่อเรื่องที่เขียน
5. พิจารณาว่าผู้เขียนเขียนอย่างทื่อคด ลำเอียงหรือไม่
6. พิจารณาว่าข้อเขียนนั้นเชื่อถือได้เพียงใด โดยหาเหตุผลมาสนับสนุนการตัดสินใจของเรา

ใบกิจกรรมเรื่อง จุดประสงค์ของผู้เขียน

ให้นักเรียนอ่านข้อความที่ละข้อความแล้วช่วยกันพิจารณาจุดประสงค์ของผู้เขียนว่า ผู้เขียนมีจุดประสงค์อะไร

กลุ่มที่ 1 ข้อความที่ 1

มีสิ่งพึงบรรจบให้ครบบาท

อย่าให้ขาดสิ่งของต้องประสงค์

มีน้อยใช้น้อยค่อยบรรจง

อย่าจ่ายลงให้มากจะยากนาน

จุดประสงค์ของผู้เขียนคือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบกิจกรรมเรื่อง จุดประสงค์ของผู้เขียน

ให้นักเรียนอ่านข้อความที่ละข้อความแล้วช่วยกันพิจารณาจุดประสงค์ของผู้เขียนว่า ผู้เขียนมีจุดประสงค์อะไร

กลุ่มที่ 1 ข้อความที่ 2

ปัญหาหนึ่งที่ประชาชนในชนบทประสบอยู่คือ ปัญหาด้านสุขภาพอนามัย และวิธีทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหานี้ได้คือการจัดตั้งและปรับปรุงสถานอนามัยให้อยู่ในสภาพที่บริการประชาชนได้ ในปัจจุบันนี้สถานอนามัยมีสภาพทรุดโทรม เครื่องมือทางการแพทย์ไม่ทันสมัย ขาดแคลนยารักษาโรค และบุคลากรไม่พอกับผู้ป่วย ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องและเราในฐานะคนไทยด้วยกันควรให้ความสนใจในเรื่องนี้ ให้ความช่วยเหลือประชาชนทั่วไปให้มีสุขภาพอนามัยที่ดีโดยทั่วกัน

จุดประสงค์ของผู้เขียนคือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบกิจกรรมเรื่อง จุดประสงค์ของผู้เขียน

ให้นักเรียนอ่านข้อความที่ละข้อความแล้วช่วยกันพิจารณาจุดประสงค์ของผู้เขียนว่า ผู้เขียนมีจุดประสงค์อะไร

กลุ่มที่ 2 ข้อความที่ 1

หากสยามยังอยู่ยั้ง	ยืนยง
เราก็เหมือนอยู่คง	ชีพด้วย
หากสยามพินาศลง	เราอยู่ได้ฤๅ
เราก็เหมือนมอดม้วย	หมดสิ้นสกุลไทย

จุดประสงค์ของผู้เขียนคือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบกิจกรรมเรื่อง จุดประสงค์ของผู้เขียน

ให้นักเรียนอ่านข้อความที่ละข้อความแล้วช่วยกันพิจารณาจุดประสงค์ของผู้เขียนว่า ผู้เขียนมีจุดประสงค์อะไร

กลุ่มที่ 2 ข้อความที่ 2

เมื่อกล่าวถึงเรื่องสัตว์ป่า คนทั่วไปมักคิดว่าเป็นสิ่งที่ห่างไกลตัวและเกี่ยวข้องกับเราน้อยมาก แต่ความเป็นจริงแล้วสัตว์ป่าเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่อำนวยประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อมวลมนุษย์ได้เช่นเดียวกับทรัพยากรประเภทอื่น เช่น ประโยชน์ในเชิงการแพทย์ การท่องเที่ยวชมสัตว์ป่า การขยายพันธุ์สัตว์ป่าบางชนิดเพื่อการส่งออก สัตว์ป่าจึงเป็นทรัพยากรที่ควรค่าต่อการอนุรักษ์ไว้เป็นอย่างยิ่ง

จุดประสงค์ของผู้เขียนคือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบกิจกรรมเรื่อง จุดประสงค์ของผู้เขียน

ให้นักเรียนอ่านข้อความที่ละข้อความแล้วช่วยกันพิจารณาจุดประสงค์ของผู้เขียนว่า ผู้เขียนมีจุดประสงค์อะไร

กลุ่มที่ 3 ข้อความที่ 1

ดีมีโมโต เครื่องดีมีที่ให้พลังงาน เพื่อชัยชนะของนักกีฬา

จุดประสงค์ของผู้เขียนคือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบกิจกรรมเรื่อง จุดประสงค์ของผู้เขียน

ให้นักเรียนอ่านข้อความที่ละข้อความแล้วช่วยกันพิจารณาจุดประสงค์ของผู้เขียนว่า ผู้เขียนมีจุดประสงค์อะไร

กลุ่มที่ 3 ข้อความที่ 2

ทุกวันนี้คนส่วนใหญ่มักมีความเข้าใจว่า การพัฒนาเศรษฐกิจคือการสร้างความเจริญเติบโตให้กับเศรษฐกิจของประเทศเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นความเข้าใจผิดที่ส่งผลให้เศรษฐกิจของบ้านเราเติบโตแบบลุ่มๆดอนๆเสมอมา ไม่อาจทัดเทียมกับประเทศเพื่อนบ้านในแถบเดียวกันได้

ความหมายที่แท้จริงของการพัฒนาเศรษฐกิจคือ การเพิ่มขีดความสามารถของประเทศในทุกๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นการค้าขายกับต่างประเทศ เสถียรภาพทางการเงิน มาตรฐานการครองชีพของประชาชน และสภาพแวดล้อมในสังคม สิ่งหนึ่งที่จะลืมเสียไม่ได้คือ การมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพสูงซึ่งคนส่วนใหญ่มักจะลืมความสำคัญของสิ่งนี้เสียสิ้น

จุดประสงค์ของผู้เขียนคือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบกิจกรรมเรื่อง จุดประสงค์ของผู้เขียน

ให้นักเรียนอ่านข้อความที่ละข้อความแล้วช่วยกันพิจารณาจุดประสงค์ของผู้เขียนว่า ผู้เขียนมีจุดประสงค์อะไร

กลุ่มที่ 4 ข้อความที่ 1

อันความรู้มากมายไม่จบสิ้น
 เวลาที่มีก็บินไม่รอได้
 หากเมื่อเขาวิ่งห่างตัดดวงไป
 เป็นกำไรชีวิตโปรดคิดดู

จุดประสงค์ของผู้เขียนคือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบกิจกรรมเรื่อง จุดประสงค์ของผู้เขียน

ให้นักเรียนอ่านข้อความที่ละข้อความแล้วช่วยกันพิจารณาจุดประสงค์ของผู้เขียนว่า ผู้เขียนมีจุดประสงค์อะไร

กลุ่มที่ 4 ข้อความที่ 2

การพิจารณาตนเองและยอมรับว่าเรามีส่วนไม่ได้อยู่บ้าง และปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นเป็นสิ่ง
ที่ทุกคนควรกระทำ คนเราย่อมมีทั้งสิ่งดีและไม่ดีอยู่ในตัวเองเสมอ ไม่มีใครดีพร้อมอย่าง
สมบูรณ์ การสำรวจตนเองเพื่อค้นหาข้อบกพร่องและหาทางแก้ไข จะช่วยให้เราอยู่ร่วมกับผู้อื่น
ได้อย่างมีความสุขยิ่งขึ้น เปรียบเหมือนรถหรือเครื่องบิน ซึ่งมีการตรวจตราอย่างสม่ำเสมอ เมื่อ
พบว่าส่วนใดบกพร่องชำรุดก็รีบซ่อมแซมหรือเปลี่ยนชิ้นส่วนเสียใหม่ เพื่อให้การทำงานมี
ประสิทธิภาพ ดังนั้นเราจึงควรหมั่นพิจารณาตรวจสอบตนเอง และปรับปรุงแก้ไขตนเองอยู่
เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านลักษณะนิสัยและการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น

จุดประสงค์ของผู้เขียนคือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบประจำแผนการเรียนรู้ที่ 6

คำชี้แจง จงอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามโดยใช้เครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ข้อใดเป็นความคิดเห็น

- ก. มีการทำพิธีหรือศาลพระภูมิเก่าที่ชำรุด
- ข. พิธีนี้มีคุณวิภาวี สุวรรณเดช ผู้บริหารบริษัทใหญ่มาอำนวยความสะดวกอย่างใกล้ชิด
- ค. มีหนังสือชี้แจงตอนหนึ่งระบุว่า จำเป็นต้องทำตามฤกษ์ยามในหลักโหราศาสตร์
- ง. การหมกมุ่นในไสยศาสตร์เป็นสิ่งที่เสียเวลาเปล่า โดยเฉพาะถ้าเป็นคนใหญ่คนโตเป็นที่รู้จักกันในสังคม ผลร้ายจะยิ่งตามมามากกว่าคุณธรรมคา

จากข้อความต่อไปนี้ จงตอบคำถามข้อ 2

สำหรับสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติที่ต้องสูญเสียไปจากการสร้างเขื่อนเป็นหมื่นๆ ไร่ นั้น ถ้าเราสามารถปลูกป่าชดเชย ไม่ว่าจะปลูกป่าไม้ตามธรรมชาติหรือสวนป่าผลไม้ขึ้นทดแทน ก็พอจะสร้างธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้

2. จากข้อความข้างต้น ผู้เขียนมีจุดประสงค์ใด

- ก. เสนอข้อเท็จจริง
- ข. แสดงความคิดเห็น
- ค. เล่าเรื่องเพื่อฝัน
- ง. โฆษณาชวนเชื่อ

แผนการจัดการเรียนรู้	
	กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
แผนการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง คิด...ให้ได้ข้อคิด	เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ผู้ที่อ่านมากย่อมได้ความรู้ความคิดต่างๆ มาก แต่ถ้าผู้อ่านไม่ทราบแนวทางในการสรุปข้อคิดหรือสาระของสิ่งพิมพ์มาใช้ย่อมไม่ได้รับประโยชน์จากการอ่านอย่างเต็มที่

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้อ่านเรื่องต่างๆ และสามารถสรุปข้อคิดไปใช้ประโยชน์ต่อตนเองและสังคมได้ โดยใช้กลวิธีคิดเพื่อหาข้อคิดอย่างเป็นขั้นตอน
2. เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านและการคิด และสรุปข้อคิดที่ได้ไปใช้ประโยชน์
3. เพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการคิด รวมถึงการจับข้อคิดหรือสรุปข้อคิดที่แฝงอยู่ในสิ่งพิมพ์และนำไปใช้ประโยชน์

สาระการเรียนรู้

1. การอ่านเรื่องต่างๆ และสามารถสรุปข้อคิดไปใช้ประโยชน์ต่อตนเองและสังคมได้ โดยใช้กลวิธีคิดเพื่อหาข้อคิดอย่างเป็นขั้นตอน
2. การตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านและการคิด และสรุปข้อคิดที่ได้ไปใช้ประโยชน์
3. การทราบถึงแนวทางในการคิด รวมถึงการจับข้อคิดหรือสรุปข้อคิดที่แฝงอยู่ในสิ่งพิมพ์และนำไปใช้ประโยชน์

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูเขียนหัวข้อข่าวเรื่อง ระวังกระป๋องสเปรย์...อันตราย บนกระดานดำให้นักเรียนอ่าน และให้นักเรียนทำนายว่าเรื่องนี้มีลักษณะการเขียนอย่างไร และกล่าวถึงเรื่องอะไร
2. ครูแจกข่าวประกอบการสอนเรื่อง ระวังกระป๋องสเปรย์...อันตราย ให้นักเรียนทุกคนอ่านและตรวจสอบดูว่าตรงกับที่ทำนายไว้หรือไม่ และซักถามดังนี้
 - เรื่องนี้มีจุดประสงค์อย่างไร เราสามารถทราบจุดประสงค์ของผู้เขียนทันทีที่อ่านจบหรือไม่ เพราะเหตุใด

- สิ่งทีกระทรวงสาธาณสุขกล่าวเตือนคืออะไร
- จากเรื่องนี้กระทรวงสาธาณสุขมุ่งเตือนประชาชนเรื่องใด
- ประชาชนกลุ่มอื่นจะได้รับประโยชน์จากเรื่องนี้หรือไม่
- สาระสำคัญหรือข้อคิดจากเรื่องที่เราจะนำไปใช้ประโยชน์ต่อตัวเราคืออะไร
- การสรุปสาระสำคัญหรือข้อคิดจะนำไปใช้ประโยชน์ทำได้ง่ายหรือยาก เพราะเหตุใด

เหตุใด

3. ครูแจกบทกลอนสักวาประกอบการสอน ให้นักเรียนทุกคนอ่านและซักถามดังนี้
 - เรื่องนี้มีลักษณะการเขียนเหมือนเรื่อง ระวังกระป๋องสเปรย์...อันตราย หรือไม่
 - เรื่องนี้มีจุดประสงค์อย่างไร เราสามารถทราบจุดประสงค์ทันทีที่อ่านจบหรือไม่

เพราะเหตุใด

- บทประพันธ์นี้เน้นเรื่องใด ใจความสำคัญของเรื่องนี้คืออะไร เราทราบได้ง่ายหรือยากกว่าเรื่อง ระวังกระป๋องสเปรย์...อันตราย เพราะเหตุใด

- เราจะได้รับประโยชน์จากบทประพันธ์นี้หรือไม่ ถ้าได้ได้ประโยชน์ในลักษณะใด

ใด

- การสรุปสาระสำคัญหรือข้อคิดจากบทประพันธ์นี้เพื่อที่จะนำมาใช้ประโยชน์ ทำได้ง่ายหรือยากเพราะเหตุใด

4. ครูกล่าวนำว่าการอ่านเรื่องต่างๆ สิ่งที่จะเป็นประโยชน์คือ การรู้จักจับความคิดหรือสาระของเรื่องนั้นๆ ให้ได้ และนำไปใช้ประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม ทั้งเพื่อขยายความรู้ ความคิดของตนเอง และเป็นแนวทางปฏิบัติตนเพื่อประโยชน์ของสังคมได้ การอ่านบางเรื่องบอกจุดประสงค์ของการเขียนและให้ความรู้ความคิดอย่างตรงไปตรงมา บางเรื่องผู้อ่านต้องสรุปความคิดเอง ก่อนที่จะสรุปก็ต้องอ่านให้เข้าใจในเบื้องต้นก่อน บางเรื่องเข้าใจยากเพราะสาเหตุต่างๆ เช่น คำศัพท์ วิธีการเรียบเรียง จึงทำให้การเก็บความคิดยากขึ้น ดังเช่น บทกลอนประกอบการสอนที่ได้อ่าน เป็นต้น นอกจากนั้นก่อนที่เราจะนำความคิดของผู้เขียนมาใช้ควรต้องพิจารณาความถูกต้อง มีเหตุผล โดยตรวจสอบกับความคิดของตนเองด้วย

5. ครูนำสรุปตามประเด็นต่อไปนี้

- 1) ความสำคัญของการจับข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน (ช่วยให้ได้ประโยชน์จากการอ่าน เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตทั้งทางตรงและทางอ้อม)
- 2) แนวทางหรือวิธีการหาข้อคิดจากเรื่อง
- 3) เราควรหาข้อคิดเพื่อนำไปใช้ประโยชน์เมื่อใด

สื่อการเรียนรู้

1. ข่าวประกอบการสอนเรื่อง ระวังกระป๋องสเปรย์...อันตราย
2. บทกลอนสัปดาห์ประกอบการสอน

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตจากการทำกิจกรรม
2. การตรวจจากใบกิจกรรม
3. การตรวจจากผลการทำแบบทดสอบประจำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 โดยมีเป้าหมายให้นักเรียนทำนอกเวลา หลังจากเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้จบแล้ว

ข่าวประกอบการสอนเรื่อง ระวังกระป๋องสเปรย์...อันตราย

นายแพทย์สุพรรณ ศรีธรรมมา รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข เปิดเผยว่าปัจจุบันมีประชาชนกลุ่มหนึ่งประกบอาชีพเก็บของจากกองขยะขาย ของบางอย่างอาจก่อให้เกิดอันตรายกับผู้ประกบอาชีพเหล่านี้ได้หากไม่รู้จักรั้ววิธีการที่ปลอดภัยและถูกต้อง เช่น การเก็บกระป๋องสเปรย์มาทุบเพื่อชั่งกิโลขาย เนื่องจากกระป๋องสเปรย์มีหลายชนิด ทั้งที่บรรจุยาฆ่าแมลง น้ำยาฉีดผม สี ฯลฯ ซึ่งจะเป็นอันตรายได้คือ แรงอัดที่มีอยู่ในกระป๋องอาจจะทำให้สารเคมีหรือยาฆ่าแมลงที่หลงเหลืออยู่นั้นพุ่งออกมาเข้าตา จมูก ปากได้ อาจทำให้เกิดอันตรายที่คาดไม่ถึง เช่น ตาบอด เป็นต้น หรือหากกระป๋องเกิดระเบิด จุกหรือชิ้นส่วนก็อาจทำอันตรายต่อร่างกายได้เช่นกันทั้งต่อตนเองและคนข้างเคียง

ดังนั้น ควรจะนำกระป๋องสเปรย์มากดหัวฉีดเพื่อไล่ความดันที่เหลือในกระป๋องให้หมดเสียก่อนแล้วจึงทุบ และควรระวังอย่านำกระป๋องเข้าใกล้หรือใส่เข้าไปในกองไฟเป็นอันขาด

บทกลอนสักวาประกอบการสอน

สัควาหวานอื่นมีหมื่นแสน
 กลิ่นประเทียบเปรียบดวงพวงพะยอม
 แม้นสื่อลามหยาบหยาบไม่ปลาบปลื้ม
 ผู้ดีไพร่ไม่ประกอบชอบอารมณ์

ไม่เหมือนแม้นพจมานที่หวานหอม
 อาจจะน้อมจิตโน้มด้วยโลมลม
 ดังคูคดืมบอระเพ็ดที่เจ็ดขม
 ใครฟังลมเมินหน้าระอาเอย

แบบทดสอบประจำแผนการเรียนรู้ที่ 7

คำชี้แจง “ข้อความแต่ละข้อความต่อไปนี้ให้ข้อคิดแก่เราอย่างไร” จงเติมคำตอบลงในช่องว่าง

1.

แมลงวันเป็นแมลงที่มีโทษ มันชอบหากินตามขยะและของโสโครก แล้วบินไปเกาะตามที่ต่างๆเป็นการแพร่เชื้อ

ตอบ

.....

.....

2.

ผักและผลไม้ที่คนนิยมซื้อและขายได้ราคาดีที่สุดคือ ต้นและผลที่สวยงาม สีสดใสใสปราศจากรูเจาะของแมลง แต่เป็นที่น่าเสียดายที่เราได้คุ้มเสีย เพราะความสวยงามได้มาจากการฉีดพ่นสารเคมีใส่ผักและผลไม้

ตอบ

.....

.....

3.

มีข่าวว่าขณะนี้มีแก๊งมิจฉาชีพได้ออกล่าเหยื่อโดยทำตีสันทขวานตีเครื่องตีเครื่องตี ซึ่งจะทำให้มีอาการง่วงหรือมีอาการสะลึมสะลือ แล้วทำการปลดทรัพย์ของมีค่าทั้งหมด เนื่องจากแก๊งมิจฉาชีพได้ผสมยานอนหลับในเครื่องตีนั้น โดยเหยื่อไม่รู้ตัว

ตอบ

.....

.....

4.

สัตว์ป่าของเรา	ไหนเล่าตัวจริง
เห็นแต่ภาพนิ่ง	ของจริงสูญหาย
เด็ก ๆ รุ่นนั้น	จำนวนมากมาย
ไม่เคยเห็นกาย	ของสัตว์ป่าเลย

ตอบ

.....

.....

5.

มนุษย์ใช้ทะเลเป็นที่รองรับของเสียกันมาก เช่น ขยะ สิ่งโสโครก น้ำทิ้งจากบ้านเรือนของเสียจากโรงงานซึ่งถูกปล่อยลงแม่น้ำและไหลออกไปสู่ทะเล สารพิษต่างๆ เช่น ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง หรือสารเคมีอื่นๆ ทำให้เกิดมลพิษขึ้น พวกสัตว์ทะเลต่างๆจะพากันตาย แม้แต่ปะการัง ทางภาคใต้ของประเทศไทยยังมีการปล่อยน้ำโคลนจากเหมืองแร่ลงทะเลมานานนับร้อยปี ซึ่งได้ทำลายธรรมชาติที่เคยสวยงามให้กลายเป็น “ทะเลตาย” มาแล้วหลายแห่ง น้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาก็เป็นพิษจนเกือบจะไม่มีปลาเหลืออยู่เลย อ่าวไทยก็กำลังจะกลายเป็น “ทะเลตาย” ในไม่ช้านี้

ตอบ

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง คิดทบทวนเรื่องย่อ...ประเมินตนเอง เวลา 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ผู้ที่มีประสิทธิภาพจะสามารถควบคุมตนเอง ตรวจสอบ และประเมินตนเองให้บรรลุจุดประสงค์ในการอ่านได้ ดังนั้นแนวทางในการประเมินตนเองจึงเป็นความสำคัญที่ควรต้องจัดให้มีการสอน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้สามารถย่อเรื่องต่างๆ ได้ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อตนเองในการคิดทบทวน อันเป็นวิธีหนึ่งในการตรวจสอบและประเมินตนเอง
2. เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของการย่อเรื่องที่อ่านด้วยภาษาของตนเอง
3. เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของการตรวจสอบและประเมินการอ่านของตนเอง
4. เพื่อให้ทราบแนวทางในการตรวจสอบและประเมินการอ่านของตนเอง

สาระการเรียนรู้

1. ความสามารถย่อเรื่องต่างๆ ได้ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อตนเองในการคิดทบทวน อันเป็นวิธีหนึ่งในการตรวจสอบและประเมินตนเอง
2. การตระหนักถึงความสำคัญของการย่อเรื่องที่อ่านด้วยภาษาของตนเอง
3. เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของการตรวจสอบและประเมินการอ่านของตนเอง
4. เพื่อให้ทราบแนวทางในการตรวจสอบและประเมินการอ่านของตนเอง

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

1. ครูซักถามนักเรียนว่ามีนักเรียนคนใดเคยอ่านเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้วจำได้ทุกคำหรือไม่ และซักถามต่อว่า ถ้าเราต้องการจะจำสาระเอาไว้บ้าง เราจะทำอย่างไรเมื่อเราไม่สามารถจำได้หมดทุกคำพูด ครุบันที่คำตอบของนักเรียนไว้บนกระดานดำ และกล่าวชวนนักเรียนทำกิจกรรมเพื่อพิจารณาคำตอบ

2. ครูแจกบทสัปดาห์ประกอบการสอนเรื่อง สักวาตินฟ้าอากาศเปลี่ยน ให้นักเรียนทุกคนอ่านภายใน 5 นาที เมื่อหมดเวลาให้นักเรียนคว่ำเรื่องลง และครูกล่าวกันว่า สมมุติว่านักเรียนจะต้องเก็บเรื่องนี้ไว้ในสมองหรือในความจำของนักเรียนเพื่อสะสมความรู้ ความคิดเอาไว้ใช้ในอนาคต นักเรียนจะจำอะไรได้บ้าง ให้นักเรียนบันทึกลงในกระดาษคำตอบภายใน 5 นาที

3. ครูซักถามนักเรียนว่า มีนักเรียนคนใดพยายามเขียนตามบทประพันธ์นั้นทุกคำบ้าง มีใครเขียนได้ครบตามคำประพันธ์นั้นบ้าง เหตุใดจึงไม่มีใครเขียนได้ครบทุกคำ มีใครเขียนแตกต่างจากบทประพันธ์บ้าง เขียนอย่างไร

ครูกล่าวกันว่าในเมื่อเราจำไม่ได้ทั้งหมด เราควรจำอย่างไร จำอะไรของข้อความ (แนวตอบคือ จำอย่างย่อและจำเฉพาะสาระสำคัญ) มีนักเรียนคนใดเขียนลักษณะนี้บ้าง ครูอ่านสำรวจผลงานของนักเรียน เลือกผลงานที่ได้ใจความมายกตัวอย่างให้นักเรียนเข้าใจ และให้นักเรียนอ่านบทสัปดาห์อีกครั้ง จากนั้นช่วยกันย่อใจความสั้นๆ โดยไม่ต้องกล่าวถึงรายละเอียดเพื่อให้จำได้ เมื่อได้เรื่องแบบย่อๆ เป็นภาษาของผู้อ่านเองแล้วครูย้าให้เห็นลักษณะและวิธีการย่ออีกครั้ง แล้วกล่าวชวนให้นักเรียนลองย่อใจความของบทประพันธ์ด้วยภาษาของตนเอง

4. ครูแจกใบกิจกรรมเรื่อง การย่อเรื่อง ให้นักเรียนทุกคนย่อเรื่องจากบทสัปดาห์เดือนห้าเข้าหน้าร้อนลงในใบกิจกรรม โดยย่อเรื่องตามความเข้าใจของตนเองและนำมาส่งครู

5. ครูนำสรุปในประเด็นต่อไปนี้

1) ความสำคัญของการย่อเรื่องด้วยภาษาของตนเอง (ช่วยให้ได้สาระสำคัญ ทำให้จำเรื่องได้ และที่สำคัญคือเป็นวิธีการตรวจสอบการอ่านของตนเองที่คืออย่างหนึ่ง)

2) ความสำคัญของการตรวจสอบและประเมินการอ่านของตนเอง

3) แนวทางการย่อเรื่องเพื่อการตรวจสอบ และประเมินการอ่านของตนเอง ทำอย่างไร ทำเมื่อไร

4) ครูซักถามนักเรียนว่า การที่เราสามารถจำเรื่องอย่างย่อๆ ได้ ด้วยการใช้ภาษาของเราเองหลังจากอ่านจบ เป็นการแสดงว่าการอ่านของเราเป็นอย่างไร (อ่านเข้าใจ และมีสมาธิในการอ่าน)

ครูกล่าวว่าผู้อ่านทุกคนต้องการเข้าใจเรื่องราวที่อ่านเสมอ คงไม่ต้องการเสียเวลาอ่านแล้วไม่ได้อะไรเลย ดังนั้นเราจะทำอย่างไรจึงจะตรวจสอบตนเองได้ว่าเราเข้าใจหรือไม่เข้าใจ (หยุดคิดทบทวนเรื่องเป็นช่วงๆ หรือทบทวนเมื่ออ่านจบ ถ้าเราทบทวนได้แสดงว่าเราเข้าใจแล้ว)

ชั่วโมงที่ 2

1. ครูสนทนาถึงการคิดทบทวนเรื่องย่อเพื่อตรวจสอบการอ่านของตนเองที่ได้เรียนไปในชั่วโมงที่แล้ว ซักถามนักเรียนว่า ใครได้ทดลองฝึกแล้วบ้าง

2. ครูกล่าวนำว่าในการฝึกนั้นเราอาจต้องทำอย่างตั้งใจด้วยการอ่านแล้วหยุดคิด ทบทวนเป็นช่วงๆ และพิจารณาว่าเราเข้าใจเรื่อง รวมทั้งสามารถจดจำสาระสำคัญได้เพียงใด โดยทำอย่างตั้งใจ แต่ไม่ได้หมายความว่าต้องอ่านซ้ำกว่าปกติ ควรอ่านอย่างปกติแต่ให้กำหนดใจที่จะจดจำ สาระสำคัญให้ได้ ไม่อ่านอย่างเลื่อนลอย

3. ครูเขียนหัวข้อ นมข้นหวาน : นมข้นหวานสำหรับเด็กและทารก ให้นักเรียน อ่านบนกระดานคำและแนะว่า นี่คือนมข้นหวาน เมื่ออ่านแล้วขอให้ใช้เป็นจุดประสงค์ในการอ่าน

4. ครูแจกใบความรู้เรื่อง นมข้นหวาน ให้นักเรียนอ่านภายในเวลา 5 นาที แล้วให้ คำว่าเรื่องลง โดยครูให้เวลานักเรียนคิดทบทวนว่าจำอะไรได้บ้าง และเพื่อให้ครูทราบว่านักเรียนจำ ได้เพียงใด ให้เขียนลงในใบกิจกรรมและนำมาส่งครู

5. ครูซักถามนักเรียนว่า จุดเน้นของเรื่องนี้คืออะไร เมื่อครูเขียนหัวข้อเรื่องให้อ่าน และแนะว่าให้ใช้เป็นจุดประสงค์ในการอ่านนั้น นักเรียนคิดอย่างไรกับหัวข้อเรื่อง หัวข้อเรื่องกับ จุดเน้นของเรื่องเกี่ยวข้องกันหรือไม่ เมื่ออ่านจบแล้วเราจะทราบได้อย่างไรว่าตัวเราเองบรรลุ วัตถุประสงค์การอ่านเรื่องนี้หรือไม่

6. หลังการอภิปราย ครูกล่าวโยงจากคำตอบของนักเรียนให้สละสลวยยิ่งขึ้นว่า วิธี ตรวจสอบและประเมินการอ่านของตนเองอีกวิธีหนึ่งนอกจากการคิดทบทวนเรื่องย่อๆแล้วคือ การ อ่านชื่อเรื่องและตั้งวัตถุประสงค์ว่า จะต้องทราบเรื่องตามชื่อเรื่องให้ได้ เมื่ออ่านจบแล้วก็ถามตนเอง ว่า ทราบตามจุดประสงค์หรือชื่อเรื่องหรือไม่ ถ้ายังจับใจความไม่ได้ก็ควรต้องกลับไปอ่านใหม่ และ พยายามจับใจความหรือสาระสำคัญพร้อมกับจำให้ได้

7. ครูนำสรุปจากเรื่องนมข้นหวานซึ่งมีชื่อเรื่องว่า นมต้องห้ามสำหรับเด็กและ ทารก จุดเน้นของเรื่องอยู่ที่ชื่อเรื่องนี้เองกล่าวคือ เราต้องอ่านและจับเหตุผลให้ได้ว่าทำไมจึงกล่าวว่า นมข้นหวานเป็นนมต้องห้าม เมื่อเราอ่านจบแล้ว ถ้าเราทราบเหตุผล แสดงว่าการอ่านของเราได้ บรรลุผล เราก็จะจดจำสาระสำคัญไว้เพื่อสะสมเป็นความรู้ต่อไปโดยไม่ต้องจำรายละเอียดที่ผู้เขียน ใช้ขยายความ เมื่อฝึกฝนบ่อยๆนักเรียนจะทำได้โดยอัตโนมัติ

8. ครูอ่านผลงานที่นักเรียนเขียนสิ่งที่จำได้เกี่ยวกับนมข้นหวาน เลือกสิ่งที่ควรจำ มาเขียนได้ดี โดยยกตัวอย่างประกอบการสรุปให้นักเรียนเข้าใจยิ่งขึ้น

สื่อการเรียนรู้

1. บทสัปดาห์ประกอบการสอนเรื่อง สักวาดีนฟ้าอากาศเปลี่ยน
2. ใบกิจกรรมเรื่อง การย่อเรื่อง
3. ใบความรู้เรื่อง นมข้นหวาน
4. ใบกิจกรรมเรื่อง ทบทวนความรู้และความจำ

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตจากการทำกิจกรรม
2. การตรวจจากใบกิจกรรม
3. การตรวจจากผลการทำแบบทดสอบประจำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 โดยมอบหมายให้นักเรียนทำนอกเวลา หลังจากเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้จบแล้ว

บทกลอนสักวาประกอบการสอนเรื่อง สักวาดินฟ้าอากาศเปลี่ยน

สักวาดินฟ้าอากาศเปลี่ยน

หนาวร้อนเวียนสับสนจนลงาย

ฤดูกาลผ่านสลับมากลับกลาย

ด้วยต้นสายปลายเหตุอาเพศใด

ฤาเพราะเขาตัดไม้ทำลายป่า

ขาดโอโซนช่วยรักษาฟ้าสดใส

น้ำอาจท่วมดินอาจแห้งแล้งต่อไป

ถ้าคนไทยไม่รักษาป่าไม้เอ๋ย

ใบกิจกรรมเรื่อง การย่อเรื่อง

จากบทประพันธ์ “สัควาเดือนห้าเข้าหน้าร้อน” ให้นักเรียนย่อเรื่องตามความเข้าใจของตนเองลงใน
ใบกิจกรรม

สัควาเดือนห้าเข้าหน้าร้อน

ต้องผันผอนอาบน้ำให้น้ำชื่น

แต่ปีนี้แค่เดือนสี่ร้อนเต็มกลืน

ที่เคยหนาวกลับฝันเป็นร้อนรน

เมื่อก่อนร้อนเดือนเดียวปิดทอมใหญ่

ไม่เท่าไรรัก็หายคลายหมองหม่น

จวบปีนี้ไม่มีน้ำร้อนจำทน

เหตุเพราะคนทำลายป่าหน้าเส้าเอย

.....

.....

.....

.....

.....

ใบความรู้เรื่อง นมชั้นหวาน

นมชั้นหวาน : นมต้องห้ามสำหรับเด็กและทารก

นมชั้นหวานเป็นนมที่ห้ามใช้เลี้ยงทารกและเด็กเล็กเป็นอันตราย เพราะเป็นนมที่ไม่มีคุณค่าทางอาหาร ถ้านำไปเลี้ยงทารกแล้วจะทำให้เกิดภาวะขาดอาหาร ร่างกายและสมองเติบโตไม่ได้ เจ็บป่วยบ่อยๆ บางคนบอกว่า เลี้ยงลูกแล้วอ้วนท้วนได้ด้วยนมชั้นหวานนั้นเป็นเพราะความหวานเป็นพลังงานสำคัญตัวหนึ่ง เด็กจะได้พลังงานมากแต่ขาดพวกโปรตีนซึ่งสำคัญในการเจริญเติบโตของร่างกายทุกส่วนและสร้างเกราะต้านทานโรคด้วย บางคนอ้วนจริงแต่ไม่แข็งแรงคู่อ้วนซิม

นมชั้นหวานมีความหวานเพราะทำมาจากน้ำเชื่อมถึง 40 – 50% เป็นนมที่ขาดมันเนยแต่เติมพวกไขมันหรือน้ำมันมะพร้าวแทน มักจะใช้ในการชงกาแฟ จิมปาท้องโก้ มากกว่าจะใช้ชงดื่มเพื่อเอาประโยชน์จากนม

ใบกิจกรรมเรื่อง ทบทวนความรู้และความจำ

จากใบความรู้เรื่อง นมชั้นหวาน จงคิดทบทวนถึงใจความของเรื่องและเขียนสิ่งที่รู้และจำได้ลงในใบกิจกรรม

- 1.....
.....
- 2.....
.....
- 3.....
.....
- 4.....
.....
- 5.....
.....
- 6.....
.....
- 7.....
.....
- 8.....
.....
- 9.....
.....
- 10.....
.....

แบบทดสอบประจำแผนการเรียนรู้ที่ 8

คำชี้แจง จงอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามโดยใช้เครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

จากข้อความต่อไปนี้ จงตอบคำถามข้อ 1

เป็นมนุษย์สุดคืออยู่ที่ลิ้น	ดีกว่าสินทรัพย์ได้อันไพศาล
ทรัพย์มีสิ้นสิ้นมีสูญสมบูรณ์กาล	คนชำนาญใช้ลิ้นหากินเป็น

1. คำประพันธ์นี้ กล่าวถึงความสำคัญของสิ่งใด

- ก. การพูด
- ข. การมีลิ้น
- ค. การมีทรัพย์
- ง. การเป็นมนุษย์

จากข้อความต่อไปนี้ จงตอบคำถามข้อ 2 – 3

“ถ้าเลือกได้ผมอยากจะหมุนเวลากลับไปสู่วันเดือนปีเก่าๆ แม้รถจะไม่มี โทรทัศน์จะไม่มี แต่เราว่าดีกว่า มีความสุขกว่า ใช้ตะเกียง ใช้เทียนไขในบางที่ก็ยังดีกว่าขณะนี้ เพราะสถานะแวดล้อมดีเหลือเกิน สงสารเด็กสมัยนี้เพราะไม่มีโอกาสพบสภาพแวดล้อมที่ดี ทุกวันนี้ทุกอย่างมันเจริญแต่ไม่บริสุทธิ์ เราอาจเรียกตามภาษาที่บางคนเขาเรียกกันคือ หายนะธรรมจากทางตะวันตก ที่มีเยอะเกินไป ทำให้เป็นเรื่องที่ยั่วยุวมมเม่าเด็กวัยรุ่นมากกว่าสมัยก่อน

2. ข้อความข้างต้นเป็นการพูดในลักษณะใด

- ก. เป็นการพูดเพื่อจ้อ
- ข. เป็นการพูดประชดประชัน
- ค. เป็นการพูดถึงข้อเท็จจริง
- ง. เป็นการพูดแสดงความคิดเห็น

3. จากข้อความข้างต้น แสดงว่าผู้พู่ควู้สึกอย่างไร

- ก. ไม่ชอบความเจริญก้าวหน้าของโลก
- ข. ไม่ชอบถึงสิ่งชั่วเข้าต่างๆที่มอมเมาเด็กวัยรุ่น
- ค. ไม่ชอบสิ่งแวดลอมสมัยใหม่ที่มาจากตะวันตก
- ง. ไม่ชอบสภาพแวดลอมที่เปลี่ยนไปในทางเลวลงกว่าเดิม

จากข้อความต่อไปนี จงตอบคำถามข้อ 4 – 5

บะหมี่สำเร็จรูป : บะหมี่เท่านั้นยังไม่พอ

บะหมี่สำเร็จรูปก็คือ แป้งสาลีเอามาทอดและผสมกับผงชูรส นำไปทอดในน้ำมันปาล์มแล้วใส่สารกันหืนลงไป และจึงนำมาบรรจุใส่ถุงพลาสติก ส่วนเครื่องปรุงที่เป็นถุงพลาสติกเล็กนั้นจะเป็นพวกพริกป่น เครื่องเทศ และผงชูรส หรือบางชนิดก็มีกระเทียมเจียวด้วย

จากการวิเคราะห์พบว่า ในบะหมี่สำเร็จรูป 1 ห่อ จะให้พลังงานประมาณ 235 แคลอรี ให้โปรตีน 6 – 7 กรัม ให้ไขมัน 9 กรัม และให้คาร์โบไฮเดรต 33 กรัม โดยสรุปสารอาหารที่ได้จากบะหมี่สำเร็จรูปส่วนใหญ่จะเป็นแป้งซึ่งให้พลังงาน ส่วนโปรตีนซึ่งจำเป็นต่อการเจริญเติบโตของเด็กและการซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอของร่างกายจะมีน้อยมากคือ มีเพียง 7 กรัม และเป็นโปรตีนที่ได้จากแป้งสาลี จึงไม่ใช่โปรตีนที่ดีมีประโยชน์ต่อร่างกายมากนัก

ฉะนั้น หากยังนิยมชมชอบบะหมี่สำเร็จรูปก็ควรต้องเพิ่มเนื้อสัตว์เข้าไปประมาณ 20 – 30 กรัม หรือเพิ่มไข่และใส่ผักผสมลงไปด้วย ถ้าเป็นเช่นนี้ก็จะได้สารอาหารใกล้เคียงกับที่ร่างกายต้องการ

4. การกล่าวว่า “บะหมี่เท่านั้นยังไม่พอ” หมายความว่าถึงอะไร

- ก. ปริมาณน้ำหนักร
- ข. ปริมาณเครื่องปรุง
- ค. ปริมาณสารอาหาร
- ง. ปริมาณรสชาติ

5. การรับประทานบะหมี่อย่างฉลาดคือข้อใด

ก. รับประทานเปล่าๆไม่ต้องเติมน้ำ

ข. รับประทาน โดยเติมน้ำร้อน ผงชูรส และผัก

ค. รับประทาน โดยเติมน้ำร้อน เพิ่มเนื้อสัตว์และผัก

ง. รับประทาน โดยเติมน้ำร้อนพร้อมเครื่องปรุงรส

แบบทดสอบความเข้าใจในการอ่าน

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้มีจำนวน 50 ข้อ ให้เวลาตอบ 1 ชั่วโมง
2. แต่ละข้อมีคำตอบให้เลือก 4 คำตอบ ให้นักเรียนเลือกคำตอบ โดยใช้เครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 1 – 2

พอพูดคำว่าอนุญาโตตุลาการ ฟื่อน้องอาจไม่เข้าใจ พุดง่ายก็คือศาลชาวบ้านนั่นเอง ซึ่งทั้งโจทก์และจำเลยยินยอมพร้อมใจกันตั้งให้ตัดสินข้อพิพาทระหว่างเขาทั้งสองมีมานานแล้ว สมัยโบราณอาศัยผู้เฒ่าผู้แก่ กำนัน หรือพระสงฆ์องค์เจ้าที่เคารพนับถือเป็นผู้ตัดสิน โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม การตัดสินเด็ดขาดไม่ต้องอุทธรณ์ฎีกา เพราะทั้งสองฝ่ายพอใจ

1. จากข้อความข้างต้น เหตุการณ์ใดเกิดขึ้นก่อน
 - ก. โจทก์และจำเลยพอใจการตัดสิน
 - ข. ศาลชาวบ้านได้สวนคดีและตัดสิน
 - ค. เกิดความขัดแย้งระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย
 - ง. โจทก์และจำเลยยินยอมตั้งบุคคลขึ้นพิจารณา
2. จากข้อความข้างต้น แสดงว่าชาวบ้านในสมัยโบราณมีลักษณะเด่นอย่างไร
 - ก. เชื้อพึ่งผู้ใหญ่
 - ข. รักความยุติธรรม
 - ค. นับถือพระสงฆ์องค์เจ้า
 - ง. เคารพกฎหมายที่ตั้งขึ้น

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 3 – 4

ครั้นเมื่อบริการท่องเที่ยวขยายตัวออกไปมากเท่าใด สิ่งหนึ่งที่เป็นผลเกิดขึ้นสวนทางก็คือ ผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวเข้าไปใช้บริการนั้นรองรับไม่ทัน สถานที่เหล่านั้นจึงทรุดโทรมลงเร็ว ที่ปรากฏชัดเจนก็คือ แหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ ป่า เขา ดงคอย น้ำตก หาดทราย ชายทะเล เกาะแก่ง คู่อ้อมโทรมลง จึงขออย่าไว้ในที่นี้ว่า เรคนไทยเจ้าของแผ่นดินต้องช่วยกันทำนุบำรุงให้ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดูงามตาน่าเที่ยว เราควรร่วมกันรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวของเราให้น่าเที่ยวตลอดไป

3. ข้อความข้างต้นเป็นข้อความลักษณะใด

- ก. การเสนอข่าวเกี่ยวกับการพิทักษ์สิ่งแวดล้อม
- ข. การชี้แจงเกี่ยวกับความทรุดโทรมของแหล่งท่องเที่ยว
- ค. การเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการรักษาและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
- ง. การเสนอข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลกระทบแหล่งท่องเที่ยว

4. สาระสำคัญของข้อความข้างต้น ให้ข้อคิดแก่นักเรียนในการปฏิบัติตนเช่นเดียวกับบุคคลในข้อใด

- ก. แดง เต็มใจช่วยบอกทางแก่นักท่องเที่ยว
- ข. เจียว ช่วยพ่อแม่ขายอาหารแก่นักท่องเที่ยว
- ค. ขาว ทิ้งเศษอาหารในถังขยะทุกครั้งไปเที่ยวทะเล
- ง. ดำ ช่วยแนะนำให้ชาวต่างชาติรู้จักแหล่งท่องเที่ยว

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 5

เราเป็นกษัตริย์ผู้ใหญ่อันประเสริฐ ได้ให้คำมั่นสัญญาไว้แก่เขาแล้วจะกลับคำนั้นหาควรไม่ พม่าทั้งปวงจะชวนกันดูหมิ่นได้ว่า จีนพูดไม่จริง เราชรักสตัยยิ่งกว่าทรัพย์ อย่าว่าแต่สมบัติมนุษย์เลย ถ้าท่านเอาทิพยสมบัติของพระอินทร์มายกให้เราเราก็ไม่ปรารถนา

5. ถ้าทุกคน “รักสตัยยิ่งกว่าทรัพย์” จะมีอะไรเกิดขึ้น

- ก. ทุกคนจะมีฐานะเท่ากัน
- ข. ทุกคนจะมีความสุข
- ค. ทุกคนจะมีความยากจน
- ง. ทุกคนจะมีความสมบูรณ์

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 6 – 9

ฉันงอกขึ้นมาตรงซอกหินที่ซ่อนกันอยู่ด้วยความลำบากยากเย็น ที่ตรงนั้นไม่ไกลจากทางเดินลงสู่หมู่บ้านมากนัก พอฝนต้นฤดูไปสายปายลงมา บรรดาไผ่รวกทั้งหลายก็รีบแย่งกันแทงหน่อแทรกผิวดินขึ้นมาอย่างรวดเร็ว ฉันก็เกิดขึ้นมาพร้อมกับหน่อไม้อื่นๆ แต่บังเอิญที่เกิดของฉันช่างอัศจรรย์ดี มีเพียงเศษดินเล็กน้อยใต้ซอกหินใหญ่เป็นที่ยึดโคนต้น และกว่าฉันจะโผล่ยอดขึ้นมารับแสงตะวันได้ ฉันต้องโน้มตัวหาช่องว่างเป็นเวลานานพอสมควร ด้วยเหตุนี้ลำต้นของฉันจึงเริ่มโค้งงอ พิกลพิการตั้งแต่ลืมตาดูโลก

6. “ฉัน” ในข้อความนี้หมายถึงอะไร

- ก. ต้นหญ้า
- ข. หน่อไม้
- ค. หินงอก
- ง. ต้นไม้

7. ควรตั้งชื่อเรื่องนี้ว่าอย่างไรจึงจะเหมาะสม

- ก. ไผ่ค่อม
- ข. ไม้อากัพ
- ค. ป่าไผ่รวก
- ง. หน่อไม้รวก

8. อะไรเป็นสาเหตุสำคัญของข้อความต่อไปนี้ “ลำต้นฉันจึงเริ่มโค้งงอพิกลพิการ”

- ก. การโผล่ยอดขึ้นรับแสงตะวัน
- ข. การงอกได้ซอกหินก้อนใหญ่
- ค. การเบียดเสียดแย่งกันแทงหน่อ
- ง. การโน้มตัวหาช่องว่างเป็นเวลานาน

9. เด็กๆอาจจะมีโอกาสกระดุกโค้งงอได้เช่นเดียวกับ “ฉัน” ในเรื่องนี้ ดังนั้นนักเรียนจะป้องกันได้อย่างไร

- ก. ไม่ยืนเอียงคอเป็นเวลานานๆ
- ข. ไม่ยืนเบียดเสียดกันเกินไป
- ค. ไม่ยืนงอเข่าเป็นเวลานานๆ
- ง. ไม่หิ้วหรือแบกของหนักๆเป็นประจำทุกวัน

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 10

มดเอี้ยมดแดง	เล็กเล็กเร็วแรงแข็งแรง
ใครกล้ากรายทำร้ายถึงรังมัน	ก็วิ่งพุกพุกกันมาทันที
สู้ได้หรือไม่ได้สาหัส	ปากกัดกันต่อไม่ถอยหนี
ถ้ารังเราใครกล้ามาราวิ	ต้องต่อตีทรหดเหมือนมดเอย

10. จากบทกลอนข้างต้น “รังมัน” หมายถึง ที่อยู่อาศัยของมดแดง ถ้าเช่นนั้น คำว่า “รังเรา” น่าจะหมายถึงอะไร

- ก. บ้านของผู้เขียนบทกลอน
- ข. ประเทศชาติของผู้เขียน
- ค. บ้านของคนไทยแต่ละคน
- ง. บ้านของคนที่อยู่ในเมืองไทย

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 11 – 13

อย่าเกียจคร้านการเรียนเร่งอุตสาหะ	มีวิชาเหมือนมีทรัพย์อยู่นับแสน
จะตกถิ่นฐานใดคงไม่แคลน	ถึงคับแค้นก็พอยังประทังตน

11. ข้อความนี้จัดอยู่ในประเภทใด

- ก. ชักจูง
- ข. เตือนใจ
- ค. แนะนำ
- ง. ว่ากล่าว

12. กลอนบทนี้สรุปได้ว่าอย่างไร

- ก. วิชาความรู้มีราคาเท่ากับทรัพย์สินเงินทอง
- ข. วิชาความรู้และความขยันใช้หาทรัพย์สินได้
- ค. วิชาความรู้เปรียบได้กับเงินทอง ช่วยให้เราอยู่รอดได้เสมอ
- ง. วิชาความรู้ทำให้เรามีเงินทอง ช่วยให้เราใช้ชีวิตอยู่ได้อย่างไม่ขาดแคลน

13. ใจความของกลอนบทนี้เชื่อถือได้หรือไม่

- ก. เชื่อถือได้ เพราะผู้แต่งให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง
- ข. เชื่อถือได้ เพราะเป็นเรื่องที่สามารถเห็นได้ในชีวิตจริง
- ค. ยังไม่น่าเชื่อถือ เพราะเป็นเพียงความคิดเห็นของผู้แต่ง
- ง. ยังไม่น่าเชื่อถือ เพราะผู้แต่งกล่าวไว้เลศลอยเกินกว่าที่จะเป็นจริงได้

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 14 – 15

หุ่นกระบอกคือ ตุ๊กตาที่เราบังคับให้เคลื่อนไหวและแสดงท่าทางต่างๆ หุ่นกระบอกบางตัวใช้สวมกับมือและใช้นิ้วมือบังคับการเคลื่อนไหว หุ่นชนิดนี้เรียกว่า หุ่นกระบอกมือ หุ่นกระบอกอีกชนิดหนึ่งเรียกว่า หุ่นกระบอกชัก หรือ มารีเออเนทส์ จะมีแขน ขา และหัวที่เคลื่อนไหวได้โดยใช้สายเชือกชักจากเบื้องบน

หุ่นกระบอกอินโดนีเซียมีขนาดสูงเท่าคนจริง และจะเล่นเป็นเรื่องราว ส่วนใหญ่จะเล่นเรื่องเก่าๆที่สนุกสนาน

หุ่นกระบอกบางตัวสวมหน้ากากด้วย เช่น หุ่นกระบอกของชวา ในประเทศอินโดนีเซีย หน้ากากเหล่านี้จะเป็นเครื่องหมายแสดงให้รู้ว่า หุ่นที่ชักนั้นเล่นแทนคนดีหรือคนไม่ดี

คนที่ทำให้หุ่นกระบอกเคลื่อนไหวได้เราเรียกว่าคนเชิดหุ่นหรือคนชักหุ่น ในการชักหุ่น คนชักจะยืนอยู่บนแท่นเหนือเวทีด้านหลัง ซึ่งคนดูจะมองไม่เห็น คนชักหุ่นจะใช้วิธีขยับสายเชือก ทำให้ส่วนต่างๆของหุ่นเคลื่อนไหว ในขณะที่เดียวกันเขาก็จะทำเสียงประกอบและพากย์ไปพร้อมๆกัน ทำให้แลดูเหมือนกับหุ่นพูดได้จริงๆ

14. ใจความสำคัญของข้อความนี้คือข้อใด

- ก. หุ่นกระบอกคือ ตุ๊กตาที่สามารถบังคับให้เคลื่อนไหวได้ด้วยวิธีต่างๆ
- ข. หุ่นกระบอกคือ ตุ๊กตาที่สามารถบังคับให้เคลื่อนไหวได้ หุ่นกระบอกบางตัวสวมหน้ากากด้วย
- ค. หุ่นกระบอกคือ ตุ๊กตาที่สามารถบังคับให้เคลื่อนไหวได้ หุ่นกระบอกที่ใช้สายเชือกชักเรียกว่า หุ่นกระบอกชัก
- ง. หุ่นกระบอกคือ ตุ๊กตาที่สามารถบังคับให้เคลื่อนไหวได้ หุ่นกระบอกที่ใช้นิ้วมือบังคับการเคลื่อนไหวเรียกว่า หุ่นกระบอกมือ

15. ข้อความข้างต้นควรตั้งชื่ออย่างไร

- ก. หุ่นกระบอก
- ข. การชักหุ่นกระบอก
- ค. การเชิดหุ่นกระบอก
- ง. หุ่นกระบอกชนิดต่างๆ

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 16

น้ำไม่ลึกเกินไป คำน้าลงไปแล้วค่อยใช้มือคลำหาปลา หากเจอพยายามจับตัวมันให้ได้ ถ้าเห็นว่าจะทนคำต่อไม่ไหว รีบกดตัวปลาให้ติดโคลนแล้วรีบขึ้นมาหายใจให้เต็มปอดแล้วคำลงใหม่ พยายามปลดปลาให้หลุดทางดินแห

16. จากข้อความข้างต้น ถ้าแยกเป็น 4 เหตุการณ์ดังนี้

1. กดตัวปลา	2. คลำหาปลา
3. โผล่ขึ้นมาหายใจ	4. ปลดปลา

ข้อใดเรียงลำดับเหตุการณ์ข้างหน้าได้ถูกต้อง

ก.	1	2	3	4
ข.	2	3	1	4
ค.	1	3	2	4
ง.	2	1	3	4

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 17 – 18

คุณแม่หนานักเพียง	พสุธา
คุณบิทรจุจอา-	กาศกว้าง
คุณพี่ฟ้างสิขรา	เมรุมาศ
คุณพระอาจารย์อ้าย	อาจสู้อาคร

17. คำประพันธ์ข้างต้น มีลักษณะการเขียนตรงกับข้อใด

- ก. การเปรียบเทียบ
- ข. การกล่าวเกินจริง
- ค. การแสดงความคิดเห็น
- ง. การพรรณนาความในใจ

18. นักเรียนคิดว่าผู้แต่งคำประพันธ์ข้างต้นมีเจตนาในการแต่งคำประพันธ์นี้อย่างไร

- ก. เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้อ่านและศึกษาหาข้อคิด
- ข. เพื่อให้เป็นบทอ่านในวิชาภาษาไทยสำหรับเด็กไทย
- ค. เพื่อเป็นเครื่องเตือนใจให้รำลึกถึงพระคุณของบุคคล
- ง. เพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ถูกต้องในการแต่งคำประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพ

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 19 – 20

เมื่อต้นกล้าโตครบเดือน แม่ก็ลงมือถอนกล้ามารวมเป็นมัดๆ จากนั้นก็เอาเลี้ยวคมๆตัดใบของมันทิ้งเสีย เหลือไว้แต่ต้นของมัน แม่บอกว่าอีกไม่นานมันก็จะแตกใบออกมาใหม่ สวยและโตกว่าเก่าเสียอีก

แม่ถอนกล้า พ่อไถนา การไถนาครั้งนี้เป็นครั้งที่สองแล้ว พ่อเรียกมันว่า ไถดำ ซึ่งการไถครั้งนี้เป็นการไถครั้งสุดท้าย เมื่อไถเสร็จพ่อก็จะคราดดินให้แหลกละเอียด คราดไปคราดมาจนดินอ่อนนุ่ม และเป็นโคลนเหลวๆ

เมื่อคราดเสร็จพ่อก็จะปล่อยให้เจ้าโทนไปพักผ่อนบ้างเพราะมันเหนื่อยมากแล้ว พ่อสงสารมัน ไม่เคี้ยวหญ้าทรมาณมันจนเกินไป

ในระหว่างที่เจ้าโทนหยุดพักพ่อกับแม่มาช่วยกันคานา หยิบต้นกล้าเป็นกอๆปักให้จมลงไปดินเป็นแถวๆ เว้นระยะถี่ห่างกันพอควร ขวัญเห็นดังนั้นก็ลงไปช่วยดำบ้าง

19. ชื่อเรื่องในข้อใดเหมาะสมกับข้อความนี้

- ก. การไถนา
- ข. การคานา
- ค. การคราดดิน
- ง. การถอนกล้า

20. การที่ “ขวัญ” ลงไปคานาด้วยนั้น แสดงว่าเขาเป็นคนอย่างไร

- ก. กตัญญู
- ข. เข้มแข็ง
- ค. รู้หน้าที่
- ง. ทำงานเก่ง

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 21

ทุกวันนี้ศึก ไกลยังไม่หวัง	แต่หวั่นทรวงศึกใกล้ไล่ข่มเหง
ถ้าคนไทยหันมาฆ่ากันเอง	จะร้องเพลงชาติไทยให้ใครฟัง

21. จุดประสงค์ของผู้เขียนคือข้อใด

- ให้ฝึกกำลังสามัคคี
- ให้สำนึกในความเป็นชาติ
- ให้เห็นความสำคัญของเพลงชาติไทย
- ให้ตระหนักถึงการป้องกันประเทศชาติ

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 22 – 23

ปิยะพงษ์ ผิวอ่อน : อดีตนักเตะเท้าทอง

“ตอนเป็นเด็กผมไม่เคยประสบความสำเร็จในเรื่องกีฬาเลย”

การจะเป็นนักฟุตบอลมักฟุตบอลมักจะต้องมีพื้นฐานการเล่นฟุตบอลอย่างถูกต้องตั้งแต่วัยเด็ก และจะต้องมีความใฝ่ฝัน ความทะเยอทะยาน ที่จะไต่เต้าไปสู่ความสำเร็จที่สูงขึ้นทีละขั้น

บนเส้นทางอันยาวไกลที่ปิยะพงษ์ ผิวอ่อน อดีตนักเตะฟุตบอลศูนย์หน้าทีมชาติไทย และดาราศูนย์หน้าเอเชียได้พาลูกฟุตบอลวิ่งผ่านมานั้น เขาต้องฟันฝ่าคู่แข่งของคู่ต่อสู้มานับไม่ถ้วน ต้องเอาชนะอุปสรรคและความเหนื่อยยากอย่างทรหด ต้องอาศัยความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ จนกระทั่งได้มายืนอย่างมั่นคงบนความสำเร็จของชีวิตด้วยความภาคภูมิใจ เพราะเขาได้ใช้เวลาเกือบทั้งชีวิตทุ่มเทให้กับกีฬาฟุตบอลที่เขารัก

22. สาระสำคัญของข้อความนี้ตรงกับข้อใด

- ถ้าต้องการเป็นนักฟุตบอลที่ดีต้องใฝ่ฝันตั้งแต่วัยเด็ก
- ถ้าต้องการเป็นเหมือนปิยะพงษ์ต้องต่อสู้กับอุปสรรค
- ถ้าต้องการพบกับความสำเร็จในชีวิตต้องทุ่มเทจิตใจให้กับกีฬาที่เรารัก
- ถ้าต้องการทำอะไรให้สำเร็จต้องมีความมุ่งมั่นและอดทนต่อความยากลำบาก

23. นักเรียนคิดว่าเพราะเหตุใด ปิยะพงษ์จึงได้ชื่อว่าเป็นนักเตะทำทอง

ก. เพราะเขามีความสามารถสูงในกีฬาฟุตบอลจนได้รับรางวัลเป็นรองเท้าทองคำคู่เล็กๆ

ข. เพราะเขามีความสามารถสูงในกีฬาฟุตบอลและได้ยึดเป็นอาชีพที่ทำรายได้ให้อย่างงดงาม

ค. เพราะเขามีความสามารถสูงในกีฬาฟุตบอลจึงเปรียบเทียบเท้าซึ่งได้เตะฟุตบอลว่ามีค่าเทียบเท่ากับทอง

ง. เพราะเขามีความสามารถสูงในกีฬาฟุตบอลและสามารถแข่งขันจนได้เหรียญทองอย่างสม่ำเสมอ

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 24 – 25

การเลือกหนังสืออ่านก็มีความสำคัญอยู่ไม่น้อย เวลาที่หนังสือมีอยู่มากมายกำยกอง ไม่มีผู้ใดจะสามารถอ่านหนังสือได้หมดทุกเรื่องทุกเล่ม ฉะนั้นเราจึงต้องฉลาดเลือกหนังสือให้พอเหมาะแก่เวลาที่เรามีอยู่ หนังสืออะไรเหมาะแก่ท่านท่านคนเดียวเท่านั้นที่ทราบดี จึงพยายามเลือกหนังสือที่ทรงคุณค่าสาระ งดเว้นหนังสือที่ไม่ทำให้เราดีขึ้นหรือฉลาดขึ้นเสีย ยิ่งเป็นหนังสือประเภทต้องห้ามด้วยแล้วควรหลีกเลี่ยงดีกว่า

24. ผู้เขียนมีความมุ่งหมายใดเป็นสำคัญ

ก. ชักจูง

ข. ตักเตือน

ค. สั่งสอน

ง. เสนอแนะ

25. จากข้อความข้างต้นข้อใดไม่ใช่ความคิดเห็น

ก. ปัจจุบันนี้หนังสือมีมากมายกำยกอง

ข. จึงพยายามเลือกหนังสือที่ทรงคุณค่าสาระ

ค. เราจึงต้องฉลาดเลือกหนังสือให้พอเหมาะแก่เวลาที่เรามีอยู่

ง. ยิ่งเป็นหนังสือที่ต้องห้ามด้วยแล้วควรหลีกเลี่ยงดีกว่า

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 26 – 27

นานหลายปีมาแล้ว ชายผู้หนึ่งชื่อว่า อีสป ชอบเล่านิทานเกี่ยวกับสัตว์ ซึ่งมีการกระทำ เหมือนกับคน ดังเช่น เขาได้เล่าเรื่องเกี่ยวกับสุนัข โลกเรื่องหนึ่งดังต่อไปนี้

“สุนัขตัวหนึ่งคาบเนื้อชิ้นหนึ่งอยู่ในปาก เพื่อจะนำกลับไปบ้าน ระหว่างทางมันต้อง ข้ามลำธาร เมื่อมันก้มลงเห็นเงาของตัวเองในน้ำก็คิดว่าเป็นสุนัขอีกตัวหนึ่งกำลังคาบชิ้นเนื้ออยู่ในปากเช่นกัน มันคิดอยากได้เนื้อชิ้นนั้น มันจึงรีบจับเนื้อที่เห็นในน้ำ แต่ขณะที่มันอ้าปากขึ้น เนื้อจริงๆที่คาบอยู่ก็ร่วงจากปากสู่ลำธาร และถูกสายน้ำพัดพาไป ด้วยความโลภอยากได้เนื้ออีก ชิ้นสุนัขตัวนั้นจึงไม่ได้อะไรเลย”

นิทานที่อีสปเล่ากว่าร้อยเรื่อง ได้ถูกเขียนบันทึกไว้ ถ้าอยากอ่านก็จะหาอ่านได้ตามร้าน หนังสือหรือห้องสมุด

26. ทำไม อีสป จึงชอบเล่านิทานเกี่ยวกับสัตว์ที่มีการกระทำเหมือนกับคน

- ก. เพื่อให้สมจริงสมจัง
- ข. เพื่อล้อเลียนพฤติกรรมคน
- ค. เพื่อเปรียบเทียบสอนใจคน
- ง. เพื่อให้คนฟังสนุกเพลิดเพลิน

27. จากข้อความข้างต้น นักเรียนคิดว่าข้อสรุปข้อใดไม่เป็นจริง

- ก. สัตว์ในนิทานมีพฤติกรรมเหมือนกับคน
- ข. ในปัจจุบันยังมีนิทานที่อีสปเล่าไว้อยู่มากมาย
- ค. สัตว์ในสมัยโบราณคิดได้และพูดได้จริงๆ
- ง. คติหรือข้อคิดต่างๆที่ได้จากนิทานของอีสปส่วนใหญ่จะนำไปใช้ได้ทุกยุคทุกสมัย

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 28 – 29

เทศกาลตรุษจีน มีการไหว้เจ้า การเซตสังโต และขบวนแห่มังกร ตามคติของจีนสิงโต และมังกรเป็นสัตว์นำสิริมงคลและ โชคลาภเกียรติยศมาให้ สิงโตและมังกรมีรูปร่างที่เกิดจากจินตนาการ เป็นสัตว์ในเทพนิยาย สิงโตอยู่บนบก มังกรอยู่ในน้ำ และเชื่อว่ามังกรค้นเหมงได้ด้วย ชาวจีนยกย่องนับถือว่า มังกรมีฤทธิ์ อำนาจ อานุภาพ อาจบันดาลความมั่งคั่ง ไข่มุกพลอยแก่บ้านเมือง ภาพมังกรกางเล็บตามคติจีนบางรูปจะเห็นกางเล็บสี่เล็บ บางรูปมีห้าเล็บ มังกรห้าเล็บนั้นถือเป็นสัญลักษณ์ของสูงเฉพะากษัตริย์

28. จากข้อเขียนข้างต้น ข้อใดเป็นเรื่องจริง
- ก. ลิงโตอยู่บนบก มังกรอยู่ในน้ำและคั่นเมฆได้
 - ข. การทดลองตรุษจีนมีการไหว้เจ้า การเซดสิงโตและขบวนแห่มังกร
 - ค. ลิงโตและมังกรเป็นสัตว์นำโชค
 - ง. มังกรมีฤทธิ์อำนาจ
29. มังกรสี่เล็บกับมังกรห้าเล็บแตกต่างกันอย่างไร
- ก. รูปร่างใหญ่กว่ากัน
 - ข. รูปร่างงดงามกว่ากัน
 - ค. มีความดุร้ายกว่ากัน
 - ง. มีฐานะสูงต่ำกว่ากัน
30. คำขวัญในข้อใดมีลักษณะเป็นคำสั่ง
- ก. เลือกผู้แทนทั้งทีอย่าให้มีคนชื้อ
 - ข. หนึ่งเสียงหนึ่งชีวิตอย่าคิดขาย
 - ค. ใช้สิทธิอย่าผิดพลาดกากบาทในช่องขวา
 - ง. ไปใช้สิทธิกันทั้งบ้านเสริมฐานประชาธิปไตย
31. “ชุดนอนแมรี คู่ควรสตรีเช่นคุณ” ภาษาโฆษณาดังกล่าว โน้มน้าวใจผู้อ่านด้วยวิธีใด
- ก. ชี้ให้เห็นความดีของสินค้า
 - ข. ให้ความสำคัญแก่ผู้ใช้สินค้า
 - ค. ใช้ถ้อยคำท้าทายให้ลองใช้
 - ง. ให้รู้สึกว่าเป็นผู้ทันสมัยล้ำยุค
32. ข้อใดมีวิธีเขียนเช่นเดียวกับคำขวัญ “ทิ้งขยะไม่เลือกที่หมดราก็ไปทั้งเมือง”
- ก. น้ำมันมีน้อย ใช้สอยจงประหยัด
 - ข. ตัดไม้ทำลายป่า น้ำท่าจะขาดแคลน
 - ค. ประหยัดไปวันละนิดช่วยเศรษฐกิจเป็นล้าน
 - ง. หนึ่งเสียงของท่านสร้างสรรค์ประชาธิปไตย
- อ่านข้อความต่อไป นี้ แล้วตอบคำถามข้อ 33 – 34

ออกกำลังกายวันละนิด สุขชีวิตไปอีกนาน

33. จุดประสงค์ของข้อความนี้คือข้อใด

- ก. ชักชวนให้ออกกำลังกาย
- ข. ขอร้องให้ออกกำลังกาย
- ค. แนะนำให้ออกกำลังกาย
- ง. ประกาศให้ออกกำลังกาย

34. ข้อความนี้ควรเชื่อหรือไม่ เพราะเหตุใด

- ก. ไม่ควรเชื่อ เพราะออกกำลังกายเพียงวันละเล็กน้อยย่อมไม่เพียงพอที่จะก่อประโยชน์ต่อร่างกาย
- ข. ไม่ควรเชื่อ เพราะแม้การออกกำลังกายจะมีประโยชน์แต่จะไม่มีผลต่ออายุของคนแต่อย่างใด
- ค. ควรเชื่อ เพราะการออกกำลังกายช่วยให้ร่างกายเจริญเติบโตตลอดเวลาจึงทำให้อายุยืน
- ง. ควรเชื่อ เพราะการออกกำลังกายช่วยป้องกันไม่ให้เป็นโรคหรือเป็นโรคน้อยที่สุด จึงทำให้อายุยืน

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 35 – 36

อย่าขีดเขียนเลอะเทอะ	มือเปื้อนเปรอะอย่าจับอ่าน
สกปรกแล้วไม่นาน	เราก็อาลไม่ยากล
พบภาพที่ถูกลใจ	หรือเรื่องใหม่ที่น่ารู้
อย่าถิกนะจะหนู	ยังมีผู้อื่นสนใจ

35. ข้อความนี้ต้องการเน้นเรื่องใด

- ก. การใช้หนังสือ
- ข. การอ่านหนังสือ
- ค. การป้องกันหนังสือ
- ง. การทำความสะอาดหนังสือ

36. ถ้านักเรียนอ่านข้อความข้างต้น นักเรียนจะปฏิบัติตามหรือไม่ เพราะเหตุใด

- ก. ปฏิบัติ เพราะเป็นเด็กควรเชื่อฟังผู้ใหญ่ห้ามปราม
- ข. ปฏิบัติ เพราะเป็นเรื่องการรักษาสมบัติของส่วนรวม
- ค. ไม่ปฏิบัติ เพราะเป็นของตัวเอง เจ้าของควรดูแลเอง
- ง. ไม่ปฏิบัติ เพราะเป็นของส่วนรวมที่ควรมีเจ้าหน้าที่ดูแล

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 37 – 40

1. คารา 9 ใน 10 คน เลือกใช้สบู่มิลค์
2. สูตรใหม่ทำทายให้คุณลอง ธิบซ่า ฟองฟูให้พลังงาน
3. แร็กเก็ต แห่งอนาคตกาล วิวัฒนาการใหม่อีกขั้นหนึ่ง เพิ่มเนื้อที่เอ็นมากขึ้นในขนาดเส้นที่เล็กกว่า
4. ชมรมควบคุมน้ำหนักเพื่อสุขภาพ แนะนำการลดความอ้วน และควบคุมน้ำหนักตลอดชีพสำหรับสมาชิก

37. ข้อความในข้อใดใช้วิธีอ้างอิงความนิยมของผู้ใช้

- ก. ข้อ 1
- ข. ข้อ 2
- ค. ข้อ 3
- ง. ข้อ 4

38. ข้อความในข้อใดใช้วิธีทำให้ผู้ซื้อมั่นใจหลังการซื้อสินค้าหรือบริการแล้ว

- ก. ข้อ 1
- ข. ข้อ 2
- ค. ข้อ 3
- ง. ข้อ 4

39. ข้อความในข้อใดใช้วิธีเร้าความรู้สึกอยากกรู้อากเห็น

- ก. ข้อ 1
- ข. ข้อ 2
- ค. ข้อ 3
- ง. ข้อ 4

40. ข้อความในข้อใดใช้วิธีเร้าความรู้สึกว่าเป็นคนทันสมัย

- ก. ข้อ 1
- ข. ข้อ 2
- ค. ข้อ 3
- ง. ข้อ 4

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 41 – 43

บริษัท ไทยทำไทยใช้ จำกัด แนะนำผลิตภัณฑ์ใหม่ คู่ตีบะหมี่ชาม ทุ่นเวลาทันใจอร่อย ได้ทันที ไม่ใส่ผงชูรส บรรจุในถ้วยทนความร้อน หาซื้อได้ตามร้านค้าทั่วไป

41. จากข้อความข้างต้น นักเรียนคิดว่าเจตนาของผู้เขียนคือข้อใด
- เพื่อให้ผู้อ่านสนใจ
 - เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ
 - เพื่อให้อยากซื้อ
 - กระตุ้นให้เกิดความสนใจและต้องการซื้อมาทดลอง
42. ผู้ผลิตสินค้านี้ต้องการจงใจให้เห็นว่า สินค้าชนิดนี้แตกต่างจากสินค้าอื่นในเรื่องใด
- ความอร่อย
 - ความสะดวก
 - ความประหยัด
 - คุณค่าทางโภชนาการ
43. นักเรียนคิดว่าควรซื้อสินค้าชนิดนี้เพราะเหตุใด
- สะดวก ประหยัด
 - มีประโยชน์ต่อร่างกาย
 - เพราะไม่อร่อย
 - เพราะมีสารอาหารไม่ครบหมู่

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 44 – 45

อร่อยทุกอย่างด้วย มินต้า

ชามินต้า ชาแท้จากธรรมชาติที่ผ่านกรรมวิธีการผลิตอย่างพิถีพิถัน โดยคัดเฉพาะ ใบชาคุณภาพดี จึงให้รส กลิ่น และสีของชาแท้ ดังนั้นไม่ว่าคุณจะดื่มร้อนหรือเย็น คุณจะ ได้ลิ้มรสและกลิ่นที่หอม ชุ่มคอ ชื่นใจ ใครๆก็ดื่มชามินต้า...คุณล่ะ

44. สิ่งใดที่คำโฆษณาข้างต้นไม่ได้กล่าวถึง

- ก. แหล่งผลิต
- ข. วิธีการผลิต
- ค. วัตถุประสงค์ที่ใช้ผลิต
- ง. รสชาติ กลิ่น และสีของสินค้า

45. “ใครๆก็ดื่ม...คุณล่ะ” ภาษาโฆษณานี้โน้มน้าวใจผู้อ่านโดยวิธีใด

- ก. ใช้ถ้อยคำเชิญชวน
- ข. อ้างอิงบุคคลส่วนใหญ่
- ค. ชี้ให้เห็นความดีของสินค้า
- ง. ใช้วลีสั้นๆเพื่อให้เข้าใจได้ทันที

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 46

ก่ายา น้ำยาเพิ่มความขาวให้รองเท้ายี่ห้อฟ้า เหมาะสำหรับรองเท้าที่มีลักษณะเป็นผ้าใบสีขาว

วิธีใช้ : เขย่าขวดก่อนใช้ รองเท้าควรจะแห้งและสะอาด กดหัวฟองน้ำกับรองเท้า ทาน้ำยาให้ทั่ว ปล่อยให้แห้ง รองเท้าจะเป็นสีขาวใหม่สดใส ล้างหัวฟองน้ำหลังการใช้

46. จากข้อความในย่อหน้าที่ 2 ข้อใดกระทำถูกต้องตามขั้นตอน

- ก. เขย่าขวดยาทาให้ทั่ว ปล่อยให้แห้ง
- ข. เขย่าขวดยาทาให้ทั่วด้วยฟองน้ำที่หัวขวด แล้วล้างฟองน้ำให้สะอาด
- ค. เขย่าขวดยาทาให้ทั่วด้วยการกดฟองน้ำที่หัวขวดกับรองเท้า ผึ่งรองเท้าให้แห้ง แล้วจึงล้างฟองน้ำเก็บขวดยา
- ง. เขย่าขวดยาทาให้ทั่วด้วยการกดฟองน้ำที่หัวขวดกับรองเท้า เสร็จแล้วล้างฟองน้ำ เก็บขวดยา ผึ่งรองเท้า

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 47 – 48

สิ่งแวดล้อมหมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ที่เป็นรูปธรรม (จับต้องและมองเห็นได้) และนามธรรม (วัฒนธรรม แบบแผน ประเพณี ความเชื่อ) มีอิทธิพลเกี่ยวโยงถึงกัน เป็นปัจจัยในการเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ผลกระทบจากปัจจัยหนึ่งจะมีส่วนเสริมสร้างหรือทำลายอีกส่วนหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สิ่งแวดล้อมเป็นวงจรและวัฏจักรที่เกี่ยวข้องกันไปทั้งระบบ

47. ข้อความนี้ควรให้ชื่อเรื่องว่าอย่างไร

- ก. สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ
- ข. อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม
- ค. ความหมายของสิ่งแวดล้อม
- ง. ความเข้าใจเรื่องสิ่งแวดล้อม

48. จุดมุ่งหมายของผู้เขียนคือข้อใด

- ก. เตือนให้เห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อม
- ข. อธิบายความหมายของสิ่งแวดล้อม
- ค. อธิบายถึงอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม
- ง. อธิบายวงจรและวัฏจักรที่เกี่ยวข้องกันของสิ่งแวดล้อม

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 49 – 50

หลอดประหยัดไฟที่เรานิยมใช้กันตามบ้าน จะช่วยประหยัดไฟฟ้าได้มากกว่าหลอดไฟทั่วไป แต่หากเรามีพฤติกรรมการเปิดปิดไฟบ่อยๆก็ไม่ได้ช่วยเรื่องการประหยัดไฟสักเท่าใดนัก เนื่องจากการเปิด – ปิดแต่ละครั้ง หลอดไฟจะต้องใช้พลังงานในการส่องสว่างมากกว่าปกติ ในขณะที่เปิดแล้วจะใช้พลังงานน้อยกว่า ฉะนั้น เลือกเปิดไฟไว้จะช่วยประหยัดกว่าการปิดแล้วไม่นานก็ต้องเปิดอีก

49. จุดมุ่งหมายของผู้เขียนคือข้อใด

- ก. เตือนให้ปิดไฟ
- ข. เรียกร้องให้ประหยัดไฟ
- ค. ชี้ให้เห็นถึงวิธีประหยัดไฟที่ถูกต้อง
- ง. บอกเรื่องหลอดประหยัดไฟ

50. จากข้อความข้างต้นข้อใดไม่ถูกต้อง

ก. ควรใช้หลอดประหยัดไฟ

ข. ควรปิด – เปิดไฟบ่อยๆเพื่อช่วยประหยัดไฟ

ค. เลือกเปิดไฟไว้จะช่วยประหยัดกว่าการปิดแล้วไม่นานก็เปิดอีก

ง. การปิด – เปิดไฟแต่ละครั้งหลอดไฟต้องใช้พลังงานมากกว่า

เฉลยแบบทดสอบความเข้าใจในการอ่าน

1.	ค
2.	ง
3.	ค
4.	ค
5.	ข
6.	ข
7.	ก
8.	ข
9.	ง
10.	ข
11.	ก
12.	ค
13.	ข
14.	ก
15.	ก
16.	ง
17.	ก
18.	ค
19.	ข
20.	ก
21.	ก
22.	ง
23.	ค
24.	ข
25.	ข

26.	ค
27.	ค
28.	ข
29.	ง
30.	ค
31.	ข
32.	ข
33.	ก
34.	ง
35.	ก
36.	ข
37.	ก
38.	ง
39.	ข
40.	ค
41.	ง
42.	ข
43.	ก
44.	ก
45.	ข
46.	ค
47.	ข
48.	ค
49.	ค
50.	ข

ภาคผนวก จ

แบบตอบรับและบทความวิจัย

ที่ ศธ ๖๐๕๖๕.๑๐.๐๒/๐๔๑๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ถนนแจ้งวัฒนะ เขตบางเขน
กรุงเทพฯ ๑๐๒๒๐

๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๘

เรื่อง การตอบรับบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในการประชุมวิชาการ
เพื่อนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ ๑๑

เรียน นางสาวรัฐวิ สุขุทัยในธรรม

ตามที่ท่านได้ส่งบทความวิจัย เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการสอนกลวิธีอ่าน-การคิดเพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5” เพื่อนำเสนอและเผยแพร่ผลงานวิจัยในการประชุมวิชาการเพื่อนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ ๑๑ นั้น บัณฑิตวิทยาลัยของท่าน ได้ผ่าน การพิจารณาจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเรียบร้อยแล้ว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครยินดีรับบทความวิจัยของท่านเข้าร่วมนำเสนอในการประชุมวิชาการฯ **ในวันเสาร์ที่ ๑๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ณ ห้องประชุมกิจจาทร อาคารปิยมหาราช มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนคร**

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรพรรณ อนุรักษ์วรกุล)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ฝ่ายวิชาการและวิทยานิพนธ์
โทร. (๐๒) ๕๔๔-๘๐๓๒
โทรสาร (๐๒) ๕๒๒-๖๖๐๓

การพัฒนา รูปแบบการสอน กลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริม

ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

THE DEVELOPMENT OF READING – THINKING INSTRUCTION MODEL FOR
ENHANCING READING COMPREHENSION OF PRATHOMSUKSA 5 STUDENTS

รั้วรวี สุขฤทัยในธรรม (Ratrawee Sookruethainaitam)¹

บทคัดย่อ : การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) พัฒนา รูปแบบการสอน กลวิธีการอ่าน-การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 2) เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการสอน กลวิธีการอ่าน-การคิด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนปัญญาศักดิ์ เขตราชบุรี บุรณะ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 42 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบทดสอบความเข้าใจในการอ่าน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการสอน กลวิธีการอ่าน-การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) จุดมุ่งหมายของรูปแบบ 3) เนื้อหาของรูปแบบ 4) กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ และ 5) ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนรู้ตามรูปแบบ
2. ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการสอน กลวิธีการอ่าน-การคิด สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.01

คำสำคัญ : รูปแบบการสอน กลวิธีการอ่าน-การคิด ประถมศึกษา

¹ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปีที่สำเร็จการศึกษา 2557 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วิโพธิ์ วัฒนานิมิตกุล สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

Abstract : The purposes of this research were 1) to develop reading-thinking instruction for enhancing reading comprehension of Prathomsuksa 5 students and 2) to compare between reading comprehension before and after using reading-thinking instruction. The sample included 42 Prathomsuksa 5 students at Panyasak School, Burana District, Bangkok in the 2nd semester of academic year 2013. The research instruments consisted of lesson plan and achievement test. Data was statistically analyzed in mean, standard deviation, and t-test.

The findings revealed as follows:

1. The reading-thinking instruction for enhancing reading comprehension of Prathomsuksa 5 students delineated the following five components i.e. 1) concept 2) objectives 3) contents 4) teaching methods and 5) learning outcomes.

2. The reading comprehension of Prathomsuksa 5 students after using reading-thinking instruction was significantly higher than that before the experiment at .01 level.

Keywords : Instruction Model, Reading-Thinking Technique, Prathomsuksa

ความเป็นมาและปัญหาการวิจัย

การอ่านนับว่ามีความสำคัญมากซึ่งจะเห็นได้จาก หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับประถมศึกษาได้กำหนดให้นักเรียนต้องเรียนเกี่ยวกับทักษะการใช้ภาษา ทั้งฟัง พูด ดู อ่าน และเขียนในรูปแบบต่างๆ ด้วยกำหนดให้ใช้ทักษะในการอ่านนำไปสร้างความรู้ ความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหา สร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิตและสร้างนิสัยรักการอ่าน ทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสาร การศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งสามารถใช้ทักษะการฟัง การดู การพูด เลือกรับฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ ตลอดจนพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกร่างสร้างสรรค์ (กรมวิชาการ, 2546 : 180)

จากความสำคัญของการอ่านข้างต้น หลักสูตรได้กำหนดให้จัดการเรียนการสอนที่พัฒนาทักษะด้านการอ่านซึ่งถือเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งในการเรียนรู้ เพราะการเรียนวิชาต่างๆ ทุกระดับต้องอาศัยความสามารถในการอ่าน เพื่อการเข้าใจเนื้อหาความรู้จำเป็นต้องเข้าใจในสิ่งที่อ่านและจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้ เพื่อนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ตามที่ต้องการ นักเรียนที่มีทักษะการอ่านก็จะได้รับความรู้มาก ในทางกลับกันนักเรียนที่ขาดทักษะการอ่านและไม่สามารถจับประเด็นจากการอ่านได้ จะทำให้การเรียนรู้ไม่ได้ผลเท่าที่ควร การเรียนล้มเหลว เกิดการเบื่อหน่ายวิตกกังวล และเกิดความ

ทอดยไม่อยากเรียน ดังนั้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการอ่าน การเรียนการสอนจำเป็นต้องให้ผู้อ่านเกิดทักษะในการอ่านอย่างแท้จริง สามารถนำความรู้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ได้ และมีนิสัยรักการอ่านซึ่งจำเป็นต้องฝึกฝนอยู่เสมอ การอ่านเป็นทักษะสำคัญที่ยอมรับกันว่าเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาหาความรู้ การประกอบอาชีพ การนำไปใช้ในการดำรงชีวิต การปลูกฝังนิสัยรักการอ่านย่อมเป็นพื้นฐานของผู้เรียนเพื่อใช้ในการแสวงหาความรู้ที่สูงขึ้นไป ความคิดที่มีคุณภาพย่อมเกิดจากการคิดที่เป็นกระบวนการนั้นคือ ผู้คิดต้องมีทักษะการคิดหรือกระบวนการคิด ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะที่ต้องอาศัยการฝึกฝนให้เกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การฟัง และการอ่าน เป็นทักษะการรับรู้เรื่องราวความรู้และประสบการณ์ การฝึกคิดให้แก่ักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพื่อให้ให้นักเรียนใช้ภาษาได้อย่างมีคุณภาพ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 พบว่า ครูสามารถฝึกทักษะการคิดให้แก่ักเรียนในส่วนของสาระการอ่านคือ การแปลความ การตีความ การตั้งคำถาม การสรุปย่อ การสรุปความ และการจับใจความสำคัญ (กรมวิชาการ, 2546 : 189)

ในความเป็นจริงการสอนอ่านมีปัญหา ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งคือ นักเรียนขาดความเข้าใจในเรื่องและอ่านจับใจความสำคัญของเรื่องไม่ได้ ซึ่งจากผลการทดสอบ O-Net ของสมศ. (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา) พบว่า วิชาภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ที่ร้อยละ 36.58 จากข้อมูลของสคช. (คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) ในด้านการศึกษาของเด็กไทยปัจจุบัน ซึ่งเป็นการทดสอบความรู้รวบยอดปลายช่วงชั้นตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน สะท้อนให้เห็นผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนไทยอยู่ในระดับต่ำซึ่งอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ และเมื่อได้ศึกษาสภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการอ่านก็พบสาเหตุของปัญหาหลายประการ สรุปได้ดังนี้ 1) นักเรียนมีประสบการณ์ทางภาษาและพื้นฐานในการอ่านน้อยไม่เพียงพอต่อการอ่านเนื้อเรื่องที่กำหนด 2) เมื่อพบคำยากแล้วอ่านไม่เข้าใจ 3) อ่านเรื่องแล้วตอบคำถามไม่ได้ 4) ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ 5) จับใจความสำคัญของเรื่องไม่ได้ 6) ครูขาดวิธีสอนและเทคนิคการอ่านที่หลากหลายน่าสนใจ

ในการแก้ปัญหาผู้วิจัยจึงพัฒนารูปแบบการสอนซึ่งมุ่งเน้นการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิดให้แก่ักเรียน ซึ่งมีวิธีพัฒนาโดยให้ความสำคัญเรื่องการทำกับตนเองเพื่อการเรียนรู้ แต่เนื่องจากผู้เรียนที่จะเรียนตามรูปแบบการสอนนี้ต้องใช้การคิดหลายระดับ ตั้งแต่การคิดขั้นต่ำจนถึงขั้นสูง ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องเลือกทดลองกับนักเรียนที่มีวุฒิภาวะและมีพัฒนาการทางด้านการคิดในขั้นที่จะสามารถเรียนรู้ได้ง่ายก่อน ผู้วิจัยจึงเลือกสอนนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนารูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจของนักเรียน ซึ่งนอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านโดยตรงแล้ว ยังจะเป็นประโยชน์ต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอื่นๆด้วย รวมทั้งจะส่งผลดีต่อการใช้ทักษะการอ่านเพื่อการสื่อสารและแสวงหาความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่าน

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การอ่านกับกระบวนการคิดและความเข้าใจ

มีผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนอ่านที่สำคัญอีกคนหนึ่งคือ คอฟกา (Kurt Koffka, 1989 : 112 – 116) เขาได้ให้แนวคิดสำคัญไว้อีกแนวคิดหนึ่ง คือ แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการอ่าน – การคิด เพื่อความเข้าใจในการอ่าน ซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอน 8 ขั้นตอน ดังนี้

1. ตั้งวัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์ในการอ่านของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันออกไป เช่น อ่านเพื่อความรู้ อ่านเพื่อให้เกิดความคิด อ่านเพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน หรืออ่านเพื่อจรรโลงใจ ผู้อ่านจำเป็นต้องทราบจุดมุ่งหมายของการอ่านนั้นๆไว้ก่อนทุกครั้ง การรู้จุดมุ่งหมายในการอ่านเปรียบเหมือนการรู้จุดหมายปลายทางของการเดินทาง ทำให้สามารถเตรียมพร้อมสำหรับสถานการณ์ต่างๆและเดินทางไปสู่ที่หมายได้ ผู้อ่านที่ดีควรมีจุดมุ่งหมายว่าควรอ่านเพื่ออะไร และจะได้กำหนดวิธีการอ่านได้เหมาะสม

2. ความเร็วในการอ่าน ความสามารถในการอ่านที่เร็วขึ้นจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อผู้อ่านในการประหยัดเวลา คนที่อ่านได้เร็วย่อมจะเข้าใจเนื้อหาได้มากกว่า จึงสามารถใช้ประโยชน์จากเวลาที่ใช้ในการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

3. สร้างภาพในใจ การอ่านให้เกิดความเข้าใจจำเป็นต้องอาศัยการคิดให้เกิดภาพในใจ คือ การใช้ตาอ่านและใช้ใจในการรับรู้เนื้อหาที่อ่านพร้อมกับคิดตามให้เกิดจินตภาพ จึงจะทำให้เข้าใจในเรื่องที่อ่านได้ดี

4. ระลึกถึงความรู้เดิม การรับรู้ข้อมูลนั้นเป็นการสร้างความหมายโดยการถ่ายโอนความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิม ไม่มีการรับรู้ใดเกิดขึ้น โดยปราศจากการรับรู้ การรับรู้จะเป็นการสร้างความหมายโดยการถ่ายโอนความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิม

5. การคาดคะเน การคาดคะเนเรื่องราวและเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน เป็นการเดาเหตุการณ์เมื่ออ่านเรื่องต่างๆ โดยผลที่ออกมาอาจจะถูกหรือผิดก็ได้ เพื่อจะได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อไป

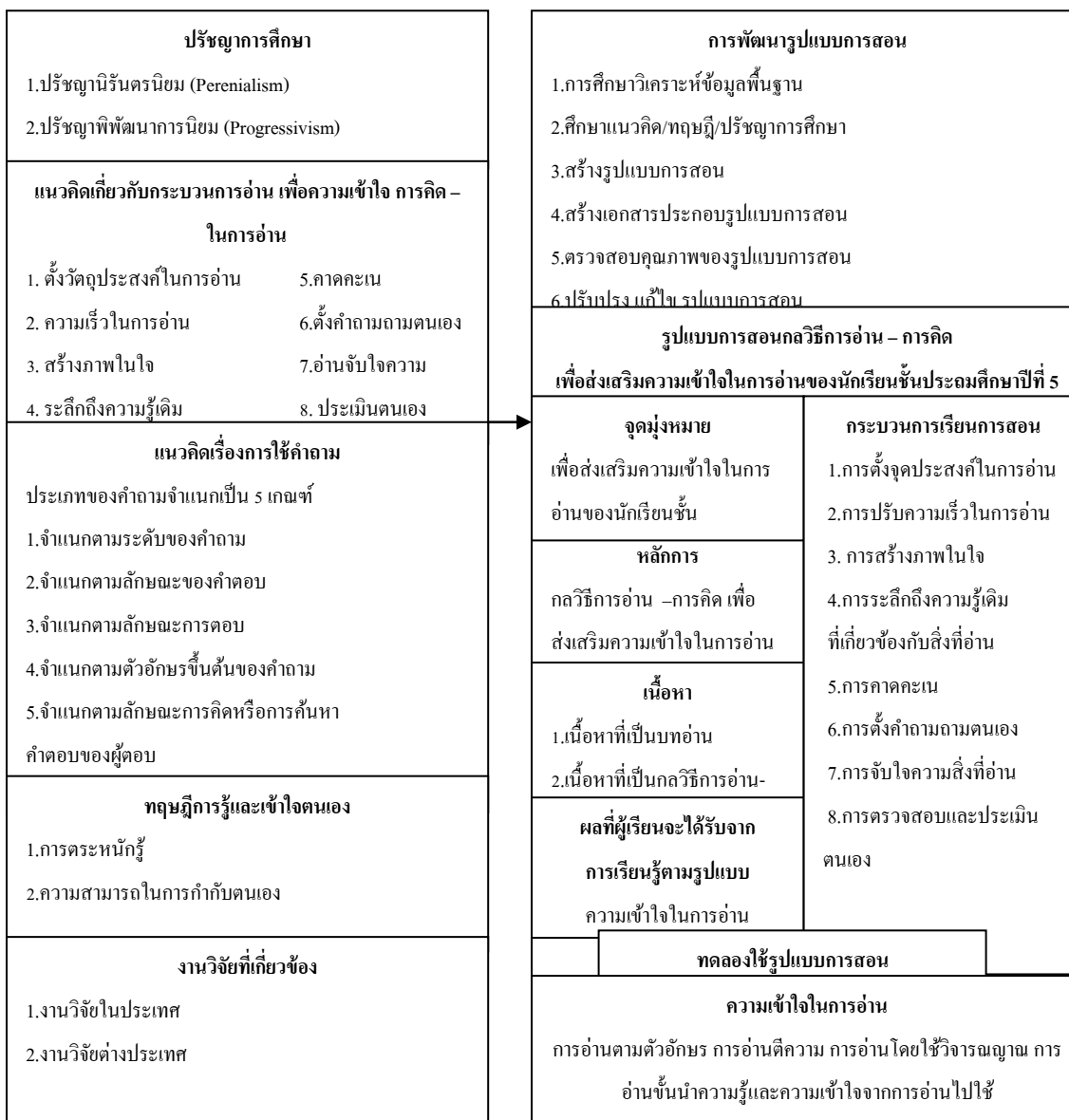
6. ตั้งคำถามถามตนเอง การใช้คำถามเป็นเทคนิคสำคัญในการแสวงหาความรู้ที่มีประสิทธิภาพ เป็นกลวิธีการสอนที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการคิด การตีความ การคิดไตร่ตรอง การถ่ายทอดความคิด สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี

7. อ่านจับใจความ การอ่านจับใจความเป็นเป็นทักษะการอ่านในระดับที่สูงขึ้นกว่าการอ่านทั่วไป กล่าวคือ มิใช่เป็นเพียงการอ่านเพื่อความเพลิดเพลินเท่านั้น แต่ยังมีกรจับใจความในสิ่งที่ผู้เขียนได้เขียนในด้านต่างๆด้วย ครูควรจัดให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการอ่านจับใจความอย่างจริงจัง เพื่อนำไปสู่การสร้างความรู้ และความคิดของผู้เรียน

8. ประเมินตนเอง ผู้อ่านที่มีประสิทธิภาพจะต้องสามารถควบคุมตนเอง ตรวจสอบ และประเมินตนเองให้บรรลุจุดประสงค์ในการอ่านได้

จะเห็นได้ว่า การอ่านที่แท้จริงต้องเกิดความเข้าใจ และจะเกิดความเข้าใจได้โดยการใช้ความสามารถทางสมองคิดในลักษณะต่างๆ ทั้งนี้ เพราะการอ่านเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดและความสามารถเพื่อทำความเข้าใจในสารที่สื่อในรูปของการเขียน กล่าวคือ ผู้อ่านกับผู้เขียนจะต้องสื่อความหมายซึ่งกันและกันโดยใช้ตัวสารเป็นสื่อ ดังนั้น ผู้อ่านจะต้องใช้ความสามารถที่จะเข้าใจและตีความสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อความหมายได้ตรงตามจุดประสงค์ของผู้เขียนที่แสดงออกมาทางข้อความนั้น ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการอ่าน – การคิด เพื่อความเข้าใจของคอฟกามาใช้ในรูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนปัญญา-ศักดิ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 4 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 175 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนปัญญา-ศักดิ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 42 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยการจับสลากจากนักเรียน 4 ห้องเรียนมา 1 ห้องเรียน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 42 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น คือ รูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด

2.2 ตัวแปรตาม คือ ความเข้าใจในการอ่าน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้

3.2 แบบทดสอบความเข้าใจในการอ่าน

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 แผนการจัดการเรียนรู้

ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนที่พัฒนาเนื้อหาในแต่ละเรื่องจะเป็นตัวกำหนดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการอ่าน โดยใช้กลวิธีการอ่าน – การคิด รวมทั้งสอดแทรกเนื้อหาเข้าไปในกิจกรรม โดยมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2) ศึกษารูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่าน

3) สร้างแผนการจัดการเรียนรู้กลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่าน

4) กำหนดเนื้อหาตามระดับของความเข้าใจในการอ่านให้เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยได้กำหนดระดับของความเข้าใจในการอ่านไว้ดังนี้ 1) การอ่านตามตัวอักษร 2) การอ่านตีความ 3) การอ่านโดยใช้วิจารณญาณ 4) การอ่านชั้นนำความรู้และความเข้าใจจากการอ่านไปใช้ พร้อมทั้งสร้างใบกิจกรรมประกอบแผนการจัดการเรียนรู้

- 5) นำเนื้อหาทั้งหมดมาเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน เวลา 15 ชั่วโมง
- 6) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนอต่อประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และกรรมการที่ปรึกษาร่วม
- 7) นำแผนการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบอีกครั้ง โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เรียบร้อยพร้อมที่จะนำไปใช้

4.2 แบบทดสอบความเข้าใจในการอ่าน

- 1) กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบทดสอบ โดยการกำหนดให้แบบทดสอบเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
- 2) ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบและเขียนแบบทดสอบจากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้อง
- 3) กำหนดจุดประสงค์และเนื้อหาที่ต้องการทดสอบ
- 4) สร้างแบบทดสอบความเข้าใจในการอ่านแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ โดยคัดเลือกเรื่องที่มีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับอายุและความสนใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
- 5) นำแบบทดสอบความเข้าใจในการอ่านเสนอต่อประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และกรรมการที่ปรึกษาร่วมเพื่อตรวจสอบความสอดคล้อง และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ
- 6) นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องทางภาษา ลักษณะการใช้คำถาม และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบ
- 7) นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนปัญญาสัคคี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน แล้วทำการตรวจให้คะแนน
- 8) ตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบรายข้อ แล้วนำมาวิเคราะห์ผลหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ คัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่าความยากง่าย ระหว่าง 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจ จำแนก 0.20 ขึ้นไป โดยได้แบบทดสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.40 – 0.68 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.20 – 0.50 จำนวน 50 ข้อ

9) ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบความเข้าใจในการอ่านทั้งฉบับ โดยหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการ KR – 20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88

10) จัดพิมพ์แบบทดสอบความเข้าใจในการอ่านที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว เป็นแบบทดสอบฉบับจริง ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ เพื่อใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับการทำวิจัยต่อไป

5. การดำเนินการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว วัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest – Posttest Design)

สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจและรับรู้ความหมายของเรื่องราวที่อ่าน สามารถแสดงความคิดเห็นวิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีหลักเกณฑ์ รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องกลวิธีการอ่านของตนเองให้บรรลุเป้าหมายของการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) จุดมุ่งหมายของรูปแบบ มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการอ่าน 4 ระดับ คือ การอ่านตามตัวอักษร การอ่านตีความ การอ่านโดยใช้วิจารณญาณ และการอ่านขั้นสูงนำความรู้และความเข้าใจจากการอ่านไปใช้ 3) กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ ซึ่งมี 8 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การตั้งจุดประสงค์ในการอ่าน ขั้นตอนที่ 2 การปรับความเร็วในการอ่าน ขั้นตอนที่ 3 การสร้างภาพในใจ ขั้นตอนที่ 4 การระลึกถึงความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่อ่าน ขั้นตอนที่ 5 การคาดคะเน ขั้นตอนที่ 6 การตั้งคำถามถามตนเอง ขั้นตอนที่ 7 การย่อใจความสิ่งที่อ่าน ขั้นตอนที่ 8 การตรวจสอบและประเมินตนเอง 4) ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนรู้ตามรูปแบบ ผู้เรียนมีความเข้าใจในการอ่านและตระหนักรู้เกี่ยวกับการอ่านของตนเองเพิ่มขึ้น โดยนำกลวิธีการอ่านที่ได้เรียนรู้มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับการอ่านของตนเองในชีวิตประจำวันและการเรียนที่สูงขึ้นไปในอนาคตได้

2. ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด พบว่า ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนารูปแบบการสอนในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการอ่าน- การคิด เพื่อความเข้าใจในการอ่าน แนวคิดเรื่องการใช้คำถาม และทฤษฎีการเรียนรู้และเข้าใจตนเอง ทำให้ได้รูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการอ่านหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองคือ การสอนโดยใช้กลวิธีการอ่านโดยตรงซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนใช้กลวิธีการอ่าน 8 ขั้นตอน คือ การตั้งจุดประสงค์ในการอ่าน การปรับความเร็วในการอ่าน การสร้างภาพในใจ การระลึกถึงความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่อ่าน การคาดคะเน การตั้งคำถามถามตนเอง การจับใจความสิ่งที่อ่าน และการตรวจสอบและประเมินตนเอง การสอนกลวิธีการอ่านนี้เป็นการสอนกลวิธีโดยตรงตามกระบวนการเรียนรู้ กล่าวคือ ครูจะนำเสนอกลวิธีแก่นักเรียน โดยระบุให้นักเรียนสังเกตเห็นประโยชน์ของกลวิธี รวมทั้งให้ตัวอย่างในการนำไปใช้ในการอ่าน นอกจากนี้ตลอดขั้นตอนการอ่านยังส่งเสริมให้นักเรียนได้ทบทวนและฝึกใช้กลวิธีการอ่านทั้ง 8 ขั้นตอนตลอดเวลา จึงส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบไม่ผู้ตัว และตระหนักถึงความสำคัญของการใช้กลวิธีการอ่านที่ส่งผลให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Brown (1984 : 84) ที่พบว่าการสอนกลวิธีโดยแยกออกจาก การอ่านและการสอดแทรกกลวิธีในเนื้อหาการสอนส่งผลต่อการอ่านได้ดีกว่าการไม่ใช้กลวิธีการอ่านเลย ดังนั้นการฝึกกลวิธีการอ่านโดยตรงจึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น พบว่า ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนก่อนและหลังเรียนเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้คือ หลังการทดลองความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สืบเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งมีขั้นตอนการสอน 8 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การตั้งจุดประสงค์ในการอ่าน 2) การปรับความเร็วในการอ่าน 3) การสร้างภาพในใจ 4) การระลึกถึงความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่อ่าน 5) การคาดคะเน 6) การตั้งคำถามถามตนเอง 7) การจับใจความสิ่งที่อ่าน และ 8) การตรวจสอบและประเมินตนเอง

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะด้านการนำรูปแบบการสอนไปใช้

1.1 ก่อนที่จะนำรูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ไปใช้ ครูผู้สอนควรศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบให้เข้าใจอย่างถ่องแท้

1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ครูผู้สอนต้องชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเอง และให้ความร่วมมือในกระบวนการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อีกทั้งครูผู้สอนต้องเตรียมความพร้อมของการจัดกิจกรรมทุกขั้นตอน เพราะรูปแบบการสอนในแต่ละขั้นประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ต้องใช้เวลานานกว่าที่กำหนดไว้ ดังนั้น ครูผู้สอนควรยืดหยุ่นเวลาได้ตามความเหมาะสม

1.3 ครูผู้สอนต้องเป็นกัลยาณมิตรที่ดี ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกแก่นักเรียนตลอดเวลา

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัย

2.1 ควรมีการศึกษาถึงการนำรูปแบบการสอนกลวิธีการอ่าน – การคิด เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับประชากรในระดับชั้นอื่นๆ

2.2 ควรมีการศึกษาถึงการนำรูปแบบการสอนนี้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2546). **การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กรมวิชาการ. (2551). **กรอบแนวคิดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมศาสนา.

ทิตินา แจมมณี. (2545). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Brown, Ann L. (1984). **Metacognition : Handbook of Reading Research**. New York: Longman.

Koffka, K. (1989, March). Selecting Competencie outcome for Teacher Education. **The Journal of Teacher Education**. 26 (2), 194.

McConick, S. (1987). **Remedial and Clinical Reading Instruction**. Ohio: Merrill Publishing Company.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ/สกุล	นางสาวรัฐวิ สุขฤทัยในธรรม
วัน/เดือน/ปี	วันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2531
ที่อยู่ปัจจุบัน	29/22 ถนนบรมราชชนนี แขวงศาลาธรรมสพน์ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10170
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2553	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2553 – ปัจจุบัน	ธุรกิจส่วนตัว